RAZVOJNA STRATEGIJA GRADA ZAGREBA ZA RAZDOBLJE DO 2020. GODINE

E-knjiga / PDF

Koordinacija regionalnog razvoja i priprema Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine:

GRADSKI URED ZA STRATEGIJSKO PLANIRANJE I RAZVOJ GRADA

Stručni suradnici i sudionici u izradi Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine:

Gradska upravna tijela

URED GRADONAČELNIKA

GRADSKI URED ZA ENERGETIKU, ZAŠTITU OKOLIŠA I ODRŽIVI RAZVOJ

GRADSKI URED ZA OBRAZOVANJE, KULTURU I SPORT

GRADSKI URED ZA SOCIJALNU ZAŠTITU I OSOBE S INVALIDITETOM

GRADSKI URED ZA PROSTORNO UREĐENJE, IZGRADNJU GRADA, GRADITELJSTVO, KOMUNALNE POSLOVE I PROMET

GRADSKI URED ZA MJESNU SAMOUPRAVU

GRADSKI URED ZA OPĆU UPRAVU

GRADSKI KONTROLNI URED

GRADSKI URED ZA ZDRAVSTVO

STRUČNA SLUŽBA GRADONAČELNIKA

GRADSKI URED ZA FINANCIJE

GRADSKI URED ZA GOSPODARSTVO, RAD I PODUZETNIŠTVO

GRADSKI URED ZA POLJOPRIVREDU I ŠUMARSTVO

GRADSKI URED ZA IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE I IMOVINU GRADA

GRADSKI URED ZA KATASTAR I GEODETSKE POSLOVE

URED ZA UPRAVLJANJE U HITNIM SITUACIJAMA

GRADSKI URED ZA BRANITELJE

URED ZA JAVNU NABAVU

GRADSKI ZAVOD ZA ZAŠTITU SPOMENIKA KULTURE I PRIRODE

URED ZA PROGRAME I PROJEKTE EUROPSKE UNIJE

Ostali sudionici:

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE GRADA ZAGREBA

ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o.

JAVNA USTANOVA PARK PRIRODE MEDVEDNICA

MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

CCTM, DJEČJA BOLNICA SREBRNJAK

CIVK, VETERINARSKI FAKULTET

HRVATSKA AGENCIJA ZA MALO GOSPODARSTVO, INOVACIJE I INVESTICIJE (HAMAG – BICRO), BIO-centar, Poslovno-inovacijski centar, BICRO

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA, KOMORA ZAGREB

HŽ INFRASTRUKTURA d.o.o.

HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ d.o.o.

MEĐUNARODNA ZRAČNA LUKA ZAGREB d.d.

AEROKLUB ZAGREB

HRVATSKE VODE, VGO GORNJA SAVA

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE, Regionalni ured Zagreb

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOGA UREĐENJA

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, PU ZAGREBAČKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA

MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

HRVATSKI ZAVOD ZA PROSTORNI RAZVOJ

DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE, Područni ured za zaštitu i spašavanje Zagreb

HRVATSKA AGENCIJA ZA OKOLIŠ I PRIRODU

HRVATSKE ŠUME d.o.o.

JAVNA USTANOVA – MAKSIMIR

HRVATSKE CESTE d.o.o.

HRVATSKE AUTOCESTE d.o.o.

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

HRVATSKI OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA d.o.o.

HEP-OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA d.o.o.

HEP-TOPLINARSTVO d.o.o.

VODOOPSKRBA I ODVODNJA d.o.o.

GRADSKA PLINARA ZAGREB d.o.o.

Vanjska suradnja/savjetovanje u pripremi tematskih radionica:

EKONOMSKI INSTITUT ZAGREB

Ex ante evaluator:

INSTITUT ZA RAZVOJ I MEĐUNARODNE ODNOSE

Stručni izrađivač Strateške studije u sklopu provedbe Strateške procjene utjecaja Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine na okoliš:

DVOKUT – ECRO d.o.o.

Cjeloviti tekst Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine dostupan je na www.zagreb.hr

RAZVOJNA STRATEGIJA GRADA ZAGREBA ZA RAZDOBLJE DO 2020. GODINE

Sadržaj:

SAŽETAK - UVODNE NAPOMENE 8

1. ANALIZA STANJA - SAŽETAK 10

1. IDENTITET 11

1.1. GEOPROMETNI POLOŽAJ, GEOGRAFSKA, KULTURNA I PRIRODNA OBILJEŽJA 11

1.1.1. Geoprometni položaj i osnovna prostorna obilježja Grada Zagreba 11

1.1.2. Prirodno-geografska obilježja 11

1.1.3. Kulturna baština 16

1.1.4. Krajobraz 16

1.1.5. Identitetski potencijali 17

1.2. STANOVNIŠTVO 18

1.2.1. Broj stanovnika. 18

1.2.2. Dobna struktura. 18

1.2.3. Obrazovna struktura. 18

1.2.4. Zaposlenost i nezaposlenost. 18

2. DRUŠTVO 20

2.1. DRUŠTVENE DJELATNOSTI 20

2.1.1. Odgoj i obrazovanje 20

2.1.2. Visokoškolsko obrazovanje i znanost 23

2.1.3. Kulturne djelatnosti 23

2.1.4. Sport i rekreacija 25

2.1.5. Tehnička kultura 27

2.1.6. Zdravstvo 27

2.1.7. Socijalna skrb 29

2.2. UNAPREĐENJE I PROMICANJE LJUDSKIH PRAVA I PARTICIPACIJA GRAĐANA 30

2.2.1. Ravnopravnost spolova 30

2.2.2. Suzbijanje rasne i druge diskriminacije 31

2.2.3. Nacionalne manjine 32

2.2.4. Vjerska prava i slobode 32

2.2.5. Poticanje razvoja civilnoga društva i ostvarivanje slobode udruživanja 32

2.2.6. Mladi u Gradu Zagrebu 33

2.2.7. Branitelji u Gradu Zagrebu 34

3. GOSPODARSTVO 35
3.1. GOSPODARSKA KRETANJA 35
3.1.1. Osnovni trendovi u europskom i hrvatskom gospodarstvu u razdoblju od 2008. do 2014. 35
3.1.2. Osnovni gospodarski pokazatelji i struktura gospodarstva Grada Zagreba 35
3.1.3. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika 36
3.1.4. Obrtništvo 36
3.1.5. Poduzetnička infrastruktura 38
3.1.6. Investicije – ulaganja u fiksni kapital 39
3.1.7. Konkurentnost 40
3.1.8. Vanjskotrgovinska razmjena 41
3.1.9. Zaposlenost i nezaposlenost 42
3.2. TURIZAM 43
3.3. POLJOPRIVREDNO TLO I POLJOPRIVREDA 45
3.4. ŠUMARSTVO 47
3.5. GRADSKE TRŽNICE 48

4. PROSTOR 49
4.1. PROSTORNI RESURSI I UPRAVLJANJE PROSTOROM 49
4.1.1. Prostorno uređenje 49
4.1.2. Upravljanje podacima o prostoru i stanovništvu Grada 51
4.1.3. Gradski projekti i strateški gradski projekti 52
4.1.4. Gradska imovina 53
4.1.5. Stanovanje 54
4.1.6. Zelena infrastruktura 55
4.1.7. Javni gradski prostori i sadržaji 56
4.2. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA 57
4.2.1. Vodno gospodarstvo 57
4.2.2. Odvoz otpada, čišćenje i pranje ulica 58
4.2.3. Odlaganje otpada 59
4.2.4. Razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture 59
4.2.5. Gradska groblja 60
4.2.6. Zaštita i zbrinjavanje životinja 61
4.3. PROMET 61
4.3.1. Osnovne značajke 61
4.3.2. Načinska raspodjela 61
4.3.3. Zračni promet 62
4.3.4. Javni putnički promet 62
4.3.5. Cestovni promet 63
4.3.6. Promet u mirovanju 64

5. OKOLIŠ 66
5.1. ZAŠTITA OKOLIŠA 66
5.1.1. Praćenje stanja okoliša, informacijski sustav okoliša, planiranje zaštite okoliša 66
5.1.2. Vode 66
5.1.3. Zrak 68
5.1.4. Otpad 69
5.1.5. Buka 70
5.2. ENERGIJA I KLIMA 71
5.2.1. Energetski sustavi 71
5.2.2. Obnovljivi izvori energije, ekološki prihvatljiva goriva i učinkovito gospodarenje energijom 73
5.2.3. Klimatske promjene 74

6. UPRAVLJANJE RAZVOJEM 75
6.1. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM 75
6.1.1. Tijela Grada Zagreba 75
6.1.2. Gradska uprava 75
6.1.3. Struktura ljudskih potencijala upravnih tijela i službe 75
6.1.4. Upravljanje i koordinacija upravnih tijela 75
6.1.5. Instrumenti u funkciji unapređenja gradske uprave 76
6.1.6. Strateško planiranje razvoja Grada 76
6.2.URBANA SIGURNOST I SIGURNOSNI POKAZATELJI 77
6.3. FINANCIJSKI IZVORI ZA RAZVOJNE PROJEKTE I ZA FUNKCIONIRANJE GRADA 78
6.4. MEĐUREGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA 79
6.4.1. Međužupanijska suradnja 79
6.4.2. Regionalna koordinacija Sjeverozapadne i Kontinentalne Hrvatske 79
6.4.3. Međunarodna suradnja 80
6.5. RAZVOJNI SEKTORSKI DOKUMENTI 80
6.5.1. Razvojni sektorski planovi, programi, strategije 80
6.5.2. Glavni razvojni projekti 81
6.5.3. Projekti sufinancirani iz fondova Europske unije i projekti u pripremi za apliciranje 81
6.5.4. Razvojni programi za posebna područja 83

2. REZULTATI PROVEDBE PRETHODNIH STRATEGIJA 87

3. SWOT ANALIZA: PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH PROBLEMA I POTENCIJALA 92

SWOT – analiza društva
(društvene djelatnosti, prava i participacija građana, upravljanje razvojem) 93

SWOT – analiza gospodarstva
(gospodarske djelatnosti i infrastruktura, institucionalni okvir) 95

SWOT – analiza prostora
(prostorni resursi i upravljanje prostorom) 97

SWOT – analiza okoliša
(urbani i prirodni okoliš, klima, energetska učinkovitost) 99

4. STRATEŠKI OKVIR 101

Vizija 102

Ciljevi 102

1. cilj: Konkurentno gospodarstvo 103

2. cilj: Razvoj ljudskih potencijala 104

3. cilj: Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima i energijom 105

4. cilj: Unapređivanje prostornih kvaliteta i funkcija Grada 106

5. cilj: Unapređivanje kvalitete življenja 107

6. cilj: Unapređivanje sustava upravljanja razvojem 109

Razvojni prioriteti i mjere 118

Razvojni prioritet 1.1. – Razvoj poticajnoga poduzetničkog okružja 118

Razvojni prioritet 1.2. – Razvoj gospodarstva temeljenog na znanju, inovacijama i kvaliteti ponude robe i usluga 120

Razvojni prioritet 1.3. – Održivi razvoj poljoprivrede i šumarstva 122

Razvojni prioritet 2.1. – Zagreb – grad znanja i sveučilišni grad 124

Razvojni prioritet 2.2. – Razvoj i unapređivanje tržišta rada 125

Razvojni prioritet 3.1. – Zaštita prirode, očuvanje i unapređivanje kvalitete okoliša 127

Razvojni prioritet 3.2. – Održivo gospodarenje energijom 134

Razvojni prioritet 4.1. – Održivo korištenje cjelokupnoga prostora Grada 137

Razvojni prioritet 4.2. – Unapređivanje naseljenih dijelova Grada 138

Razvojni prioritet 4.3. – Unapređivanje sustava gradskih projekata 142

Razvojni prioritet 4.4. – Unapređivanje prometnih sustava 144

Razvojni prioritet 4.5. – Unapređivanje infrastrukturnih sustava 148

Razvojni prioritet 4.6. – Unapređivanje regionalne prometne povezanosti 151

Razvojni prioritet 5.1. – Unapređivanje kvalitete stanovanja 153

Razvojni prioritet 5.2. – Socijalna integracija lokalnih zajednica, sigurnost i kvalitetno slobodno vrijeme 154

Razvojni prioritet 5.3. – Poboljšavanje društvene infrastrukture 158

Razvojni prioritet 6.1. – Unapređenje i promicanje ljudskih prava i razvoj civilnoga društva 163

Razvojni prioritet 6.2. – Unapređivanje znanja i vještina za upravljanje razvojem 164

Razvojni prioritet 6.3. – Učinkovito upravljanje prostorom Grada i gradskom imovinom 166

Razvojni prioritet 6.4. – Poboljšanje rada gradske uprave, institucija i javnih poduzeća 167

Razvojni prioritet 6.5. – Jačanje međužupanijske suradnje te međunarodne povezanosti i prepoznatljivosti Grada 171

5. POLITIKA ŽUPANIJE PREMA TERITORIJALNOM I URBANOM RAZVOJU 173

6. PROVEDBA 176

6.1. FINANCIJSKI OKVIR 177

6.2. INSTITUCIONALNI OKVIR 179

6.3. STRATEŠKI PROJEKTI GRADA ZAGREBA 180

7. PRAĆENJE I VREDNOVANJE 196

8. ŽUPANIJSKO PARTNERSTVO 199

9. HORIZONTALNA NAČELA 201

10. IZVJEŠĆE O PROVEDENOM PRETHODNOM VREDNOVANJU – SAŽETAK 204

11. IZVJEŠĆE O STRATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ – SAŽETAK ... 207

SAŽETAK – Uvodne napomene

Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine temeljni je strateški dokument politike regionalnog razvoja za Grad Zagreb u kojem su definirani ciljevi i prioriteti njegova razvoja.

Svrha ove Razvojne strategije je definirati razvojne probleme Grada te načine optimalnog korištenja njegovih vrijednih resursa i potencijala koji će omogućiti učinkovitiji, kvalitetniji i uravnoteženiji razvoj Grada kao cjeline. Razvojna je strategija izrađena u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine" 147/14) i Smjernicama Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe iz rujna 2015. Razvojna strategija Grada Zagreba usklađena je i sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske do kraja 2020. godine („Narodne novine" 75/17) te prostorno planskom dokumentacijom Grada Zagreba. Osim toga, osigurana je potrebna usklađenost strateškog i proračunskog planiranja, odnosno usklađenost „proračunskih dokumenata" s Razvojnom strategijom Grada Zagreba, tj. Akcijskim planom kao zasebnim provedbenim dokumentom.

Ključnu ulogu u izradi Razvojne strategije Grada Zagreba imao je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada koji je kao regionalni koordinator obavljao poslove koordinacije i sudjelovao u izradi Razvojne strategije i akcijskog plana. Osim uloge regionalnog koordinatora, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, ujedno je nositelj i izrađivač Razvojne strategije u suradnji s ostalim gradskim upravnim tijelima, tijelima državne uprave, javnim ustanovama, znanstvenim institucijama i brojnim drugim dionicima razvoja uključenima u njezinu pripremu i izradu. Značajnu ulogu u pripremi i izradi Razvojne strategije također su imale radne skupine za izradu Razvojne strategije koje su osnivane na razini svih gradskih upravnih tijela, posebno na razini Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

Tijekom cijelog procesa izrade Razvojne strategije, aktivnu je ulogu imalo i Partnersko vijeće Grada Zagreba koje je redovito održavalo sjednice i tematske radionice te u konačnici dalo svoje pozitivno mišljenje o krajnjoj verziji materijala Razvojne strategije.

U skladu s važećim propisima, tijekom svih faza izrade Razvojne strategije, sve je materijale prethodno vrednovao vanjski vrednovatelj, tj. Institut za razvoj i međunarodne odnose.

Prema propisima s područja zaštite okoliša, postupak Strateške procjene utjecaja Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine na okoliš proveo je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada kao nadležno tijelo, a studiju utjecaja na okoliš izradio je stručni izrađivač, trgovačko društvo DVOKUT – ECRO d.o.o.

U skladu s pravilima izrade i zadanom sadržajnom strukturom definiranom Smjernicama za izradu te na temelju rezimiranja provedenih aktivnosti i izrađenih materijala, Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine uključuje sljedeća poglavlja:

- **Sažetak – uvodne napomene**
- **Analiza stanja (sažeta verzija)**
- **Rezultati provedbe prethodnih strategija**
- **SWOT analiza: prepoznavanje razvojnih problema i potencijala**
- **Strateški okvir**
- **Politika županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju**
- **Provedba – financijski okvir, institucionalni okvir, strateški projekti**
- **Praćenje i vrednovanje**
- **Županijsko partnerstvo**
- **Horizontalna načela**
- **Izvješće o prethodnom vrednovanju Razvojne strategije**
- **Izvješće o provedenoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš – sažetak.**

DODACI:

DODATAK 1.	Kartografski prikazi po temama
DODATAK 2.	Cjelovita analiza stanja
DODATAK 3.	Rezultati konzultacija s partnerskim vijećem za područje Grada Zagreba
DODATAK 4.	Izvještaj o prethodnom vrednovanju
DODATAK 5.	Izvještaj o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš

POSEBNI PROVEDBENI DOKUMENTI:

Akcijski plan i Komunikacijska strategija

Gradska skupština Grada Zagreba donijela je Razvojnu strategiju Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine na 3. sjednici održanoj 28. rujna 2017. godine.

1.
ANALIZA STANJA – Sažetak

1. IDENTITET

1.1. GEOPROMETNI POLOŽAJ, GEOGRAFSKA, KULTURNA I PRIRODNA OBILJEŽJA

1.1.1. Geoprometni položaj i osnovna prostorna obilježja Grada Zagreba

Grad Zagreb s površinom od 641,32 km^2 čini 1,13 % površine Republike Hrvatske, a u njegovih 70 naselja živi 790 017 stanovnika (Popis, 2011.[1]). Procijenjeno je da je u Gradu Zagrebu 2015. živjelo 798 500 stanovnika[2]. Grad Zagreb je samostalna, jedinstvena teritorijalna i upravna jedinica sa statusom županije. Graniči sa Zagrebačkom i Krapinsko-zagorskom županijom. Položaj Zagreba u srednjoeuropskom prostoru obilježava međuodnos tri najveća grada koja povezuje povijest i sadašnjost: Zagreba, Beča i Budimpešte. Potreba za povezivanjem srednjoeuropskog prostora s Jadranskim morem, činio je, a i danas čini jedan od najistaknutijih zajedničkih interesa.

Povezanost s europskim prostorom

Grad Zagreb nalazi se na Mediteranskom koridoru[3] (čvorište nekadašnjeg paneuropskog cestovnog i željezničkog koridora): X (Salzburg – Ljubljana – Zagreb – Solun), i Vb (Rijeka – Zagreb – Budimpešta). Mreža autocesta približila je Hrvatsku Europi i pozitivno utjecala na regionalnu integraciju Hrvatske sa Zagrebom kao nacionalnim središtem. Sve hrvatske autoceste (A1, A2, A3, A4, A6 i A11) imaju svoje ishodište na Zagrebačkoj obilaznici.

Integriranje hrvatskoga prostora

Zagreb se nalazi na spoju dvaju ključnih hrvatskih i europskih prostora: podunavskog i jadranskog. Ujedno ima središnji položaj u odnosu na tri sekundarna hrvatska središta, Rijeku, Split i Osijek, i na većinu središta nižega reda. Značajna je i uloga Grada Zagreba prema njegovoj široj metropolitanskoj regiji. Iz prostora dviju susjednih županija Grad Zagreb dobiva dio potrebnih prirodnih resursa, hranu, radnu snagu koja dnevno migrira u grad na posao, radi školovanja i sl. U tom prostoru on najintenzivnije ostvaruje potrebe svojih stanovnika za boravkom u prirodi, rekreacijom, sekundarnim, ali sve više i primarnim stanovanjem, što pojačava intenzitet dnevnih migracija, proces suburbanizacije i poticanje rasta gradova i naselja u zagrebačkoj okolici.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• geoprometni položaj Grada Zagreba u osmišljavanju njegova razvoja dovoljno se ne percipira kao važan razvojni potencijal • u razvojnim programima Grada Zagreba, njegov se geoprometni položaj pretežno tretira kao komparativna prednost, a ne kao jedna od komponenti za jačanje konkurentskih prednosti • nedovoljno jasno artikulirani i operacionalizirani i smisao i ciljevi umrežavanja Grada Zagreba sa susjednim europskim metropolama i mogućnost da se suradnja koristi za njegov razvoj • nelogične upravno-teritorijalne granice Grada Zagreba • smještaj značajnih prirodnih i razvojnih resursa djelomično izvan granica Grada Zagreba (podzemne zalihe pitke vode, zračna luka...)	• vrednovati geoprometni položaj Grada Zagreba kao razvojni potencijal i resurs za jačanje njegove konkurentnosti • postojeće pogodnosti geoprometnog položaja Grada Zagreba treba razvijati, planirati i koristiti kako bi on preuzeo ulogu gospodarskog, financijskog političkog, tehnološkog, kulturnog i sportskog lidera u široj regiji • izraditi strateški program umrežavanja Grada Zagreba sa susjednim europskim metropolama i utvrditi mogućnost iskorištavanja suradnje za njegov razvoj i jačanje konkurentskog položaja • ojačati svijest o nužnosti razvoja cjelokupnog „zagrebačkog prostora" kroz partnerski i participativni pristup

1.1.2. Prirodno – geografska obilježja

Geološka obilježja i obilježja tla

Prostor Grada Zagreba složenog je geološkog sastava. Glavninu prostora Grada čine mlađe tercijarne naslage znatnim dijelom pokrivene najmlađim pleistocenskim i holocenskim pokrovom. Područje obuhvaća dugačku i široku aluvijalnu ravan uz Savu koja se pruža pravcem sjeverozapad-jugoistok. Aluvijalna ravan pokrivena je najmlađim riječnim naplavinama, a u gornjim slojevima je šljunak, valutice, pijesak i mulj. U istočnom se dijelu aluvijalna ravan Save postupno izdiže prema sjeveru i prelazi u pleistocenska uzvišenja te u prigorja Medvednice. U sastavu prigorja zastupljene su neogenske tvorevine, a u nižim dijelovima pleistocenski sedimenti. Medvednicu u osnovnom sastavu čine starije stijene paleozojske i trijasne starosti – većinom od karbonskih brusilovaca, zelenih škriljavaca te vapnenaca i dolomita gornje krede. Pedološki sloj oblikuju automorfna i hidromorfna tla koja su raširena prema postanku (pribrežja, nizinsko područje, brežuljkasto područje). Na području Grada Zagreba identificirana su ležišta tehničko-građevnog kamena, ciglarske gline,

1 Izvor: Statistički ljetopis Grada Zagreba, 2012.
2 Izvor: www.dzs.hr
3 Jedan od devet koridora Osnovne prometne mreže TEN-T (Trans European Network – Transport)

građevnog pijeska i šljunka, arhitektonsko građevnog kamena i geotermalnih voda[4] (pet mineralnih sirovina različitog stupnja perspektive na području Grada Zagreba). Trenutno se na prostoru Grada od mineralnih sirovina stvarno eksploatira jedino geotermalna energija, a prisutan je problem ilegalne eksploatacije šljunka.

Erozija i nestabilnost

Nagnuti tereni na području Grada izloženi su eroziji tla vodom različitog intenziteta, ovisno o količini i intenzitetu oborina i svojstvima tla. Posljedica erozije tla s padina nije samo nepovratni gubitak tla, nego i onečišćenje vode. Jedan od oblika incidenata na gradskom prostoru je i pojava klizišta na terenima koji su prije početka građevinskih zahvata bili u stanju labilne ravnoteže ili čak predstavljaju i aktivna klizišta. Na području se Grada to posebno odnosi na podsljemensku zoni i prostor Vukomeričkih gorica.

Potres

Seizmičnost na području Grada Zagreba posljedica je intenzivnih tektonskih pokreta i iznosi VII – IX stupnjeva prema Mercalli-Cancani-Siebergovoj (MCS) ljestvici. Zona najveće seizmičke aktivnosti proteže se od Podsuseda do Sesveta, a njezina je širina od 7 do 10 kilometara. Najugroženije područje u Gradu Zagrebu obuhvaća gradske četvrti Gornji Grad –Medveščak, Črnomerec, Podsused – Vrapče i četvrt Donji grad. U 2016. je zabilježeno 1243 potresa s epicentrom u okolici Zagreba (podaci se odnose na područja oko 80 km oko Zagreba), a intezitet najačeg potresa u 2016. godini bio je V – VI°MCS s epicentrom u Brežicama na dan 9. travnja 2016.[5]

Poljoprivredno zemljište

Poljoprivredno se zemljište kontinuirano prenamjenjuje u nepoljoprivredne svrhe. Najveći se gubitak poljoprivrednog zemljišta zbog izgradnje odvija upravo na najvrjednijim tlima (tlima najbolje klase uporabne vrijednosti) u dolini Save (k. o. Blato, Brezovica, Klara, Jakuševec, Čehi, Demerje). Gubitak poljodjelskog tla izražen je u svim kategorijama. Najizrazitije je smanjenje površine pašnjaka, a značajno je i smanjenje površine oranica i vrtova, osobito u urbanim sredinama.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• trajna konverzija tla najbolje uporabne vrijednosti u nepoljoprivredne svrhe • izgradnja na nestabilnim padinama s potencijalnim otvaranjem klizišta • nepostojanje cjelovitog registra klizišta koji bi se kontinuirano ažurirao, što bi olakšalo izdavanje raznih dozvola i planiranje prostora. • adekvatna seizmička mikrozonacija radi kvalitetnije procjene ugroze od potresa • pretvaranje nesaniranih kopova u divlje deponije • ilegalna eksploatacija šljunka • ugroženost kvalitete tla zbog neracionalne uporabe gnojiva, pesticida i nekontroliranog ispuštanja nepročišćenih otpadnih voda	• transparentnim planskim propozicijama ograničiti nekontrolirano širenje građevinskih područja • saniranje nestabilnih padina u skladu s inženjersko-geološkim podlogama • formiranje registra klizišta • nastavak izrade seizmičke mikrozonacije • jačanje svijesti o važnosti tla kao elementa biosfere • kontinuirana provedba analize tala i sustavno poduzimanje mjera u očuvanju njihove čistoće • edukacija poljoprivrednika o racionalnoj primjeni gnojiva i pesticida i primjeni „zelene gnojidbe”

Klimatska obilježja

Prema geografskom smještaju, područje Grada Zagreba spada u umjerene širine u kojima su razvijena sva četiri godišnja doba. Srednja godišnja temperatura je 2016. iznosila 13,1 °C. Najviša srednja prosječna temperatura zraka u Zagrebu 2016. bila je u srpnju (24,2 °C). Godišnja količina oborina je 2016. godine iznosila 853,8 mm. Godišnji hod pokazuje dva maksimuma: jedan u rano ljeto (kontinentalni utjecaj), a drugi u jesen (maritimni utjecaj). Najmanja količina padalina zabilježena je u u prosincu 2015.[6] Gradsko područje Zagreba broji manje od 40 dana sa snježnim pokrivačem, a prostori južno od grada preko 40 dana. Maksimalna visina snijega u gradu i nizinskim predjelima iznosi 50 do 80 cm, a na Medvednici preko 100 cm (90 dana sa snijegom). se Na gradskom području Zagreba, vlaga zraka se u prosjeku kreće od 60 do 70 %. Dominantna strujanja zraka na zagrebačkom području dolaze iz smjerova NE i WSW. Prosječno godišnje trajanje sijanja sunca kreće se u vrijednostima do 1808 sati (stanica Zagreb – Maksimir). Maksimum naoblake u prosincu povezan je s najvećom ciklonalnom aktivnošću, a minimum je u kolovozu.

4 Izvor: Rudarsko-geološka studija Grada Zagreba, 2013.
5 Izvor: PMF, Geofizički zavod Seizmološka služba
6 Izvor: Statistički ljetopis Grada Zagreba za 2016. godinu

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nepredvidljivost klime radi klimatskih promjena • slaba energetska učinkovitost postojećih građevina • poteškoće oko povećanja energetske učinkovitosti kod zgrada spomenika kulture	• uključiti klimatologiju u procese planiranja (insolacija, ruža vjetrova) • afirmirati tzv. „pametne kuće“ i niskoenergetsku gradnju

Šume

Na području Grada Zagreba nalazi se 19 196 ha šuma, od čega državne šume kojima gospodare Hrvatske šume čine 8791 ha, državne šume koje koriste drugi pravni subjekti (Šumarski fakultet, Vlada RH) čine 899 ha, dok privatne pravne i fizičke osobe posjeduju 9506 ha šuma[7]. Zbog procesa povrata imovine, udio površine državnih i privatnih šuma mijenja se gotovo na dnevnoj razini u korist privatnih šuma. U najnižem vegetacijskom pojasu uspijevaju zajednice hrasta kitnjaka s velikom žutilovkom te hrasta kitnjaka i običnog graba, u brežuljkastom vegetacijskom pojasu uspijevaju zajednice hrasta kitnjaka i običnog kestena, enklave termofilnih šuma hrasta medunca s drugim termofilnim šumama koje slijedi klimazonalna zajednica hrasta kitnjaka i običnog graba. Slijedeći klimazonalnu diferencijaciju šumskog prostora, šume hrasta kitnjaka i običnog graba smjenjuje šuma bukve s mrtvom koprivom. Prostore od 600 do 1000 m nadmorske visine karakterizira rasprostranjenost ilirske šume bukve i jele. U posebnim sinekološkim uvjetima razvijaju se sastojine gorskog javora i običnog jasena.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljna senzibiliziranost i educiranost javnosti o općekorisnim funkcijama šuma • veliki udio privatnih usitnjenih šumskih parcela u ukupnoj površini šuma • nedovoljno definiran način upravljanja i mogućnosti korištenja • neriješen imovinsko-pravni status šuma u vlasništvu fizičkih osoba • izrađeni i odobreni programi za privatne šume za svega jednu trećinu privatnih šuma na području Grada	• senzibilizirati javnost o šumama u njezinu okruženju (kritična točka su šume u centru grada) • osigurati opstanak šume na malom posjedu privatnih šumovlasnika • dovršiti i staviti u funkciju program gospodarenja privatnim šumama • rješavanje imovinsko-pravnog statusa šuma u vlasništvu fizičkih osoba • izrada programa za gospodarenje šumama za preostale dvije trećine šuma u privatnom vlasništvu

Bioraznolikost

U Gradu Zagrebu još uvijek nedostaje cjelovita slika bioraznolikosti jer su provedena samo fragmentarna istraživanja životinjskih, biljnih i gljivljih vrsta te istraživanja utjecaja djelovanja čovjeka. Područje Grada ima floru, faunu i staništa tipična za južnije dijelove srednje Europe. Prema nacionalnoj klasifikaciji, dosad je potvrđeno ukupno 63 različita tipa staništa, tj. 37 prirodnih i 26 antropogenih tipova. Lista staništa još nije potpuna, a točnijim će saznanjima doprinijeti novija istraživanja. Ukupan broj vrsta gljiva, flore i faune nije poznat, iako je bilo pokušaja procjene broja biljaka (> 1160 vrsta). Zasad je poznat samo približan broj zabilježenih autohtonih vrsta nekih skupina životinja: 65 vrsta sisavaca, 93 vrsta ptica gnjezdarica, 12 vrsta gmazova, 15 vrsta vodozemaca, 45 vrsta riba i 116 vrsta danjih leptira. Regionalnih endema koji su zbog svoje ograničene rasprostranjenosti globalno potencijalno najosjetljiviji dosad, najviše je pronađeno u staništima izvora i intersticija rijeke Save i medvedničkih potoka te u malobrojnim špiljama na Medvednici. Na području Grada Zagreba nalaze se i četiri područja ekološke mreže Natura 2000, a njezin je cilj upravo očuvanje određenih vrsta i staništa u skladu s Direktivom o staništima. Novijim je istraživanjima zabilježen regionalni nestanak oko 7 vrsta staništa, uglavnom uz rijeku Savu nakon njezina kanaliziranja. Ukupno je dokumentiran i regionalni nestanak oko 25 vrsta vaskularnih biljaka, 8 vrsta riba, 10 vrsta ptica, 9 vrsta danjih leptira, 8 vrsta sisavaca, 4 vrste vretenaca, 3 vrste vodozemaca, 2 vrste rakova, po jedna vrsta kukaca obalčara i ravnokrilaca te vjerojatno i jedne vrste zmije. Broj lokalno nestalih vrsta sigurno je daleko veći jer u prošlosti nikada nije bila obavljena sustavna inventarizacija flore i faune današnjeg područja Grada, a nije poznat ni cjeloviti popis danas živućih vrsta.

7 Prema aktualnim podacima Hrvatskih šuma za 2016. godinu

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedostatak planskog upravljanja bioraznolikošću • nedovoljna istraženost flore i faune • nedostatak detaljnije karte staništa Grada • nedovoljna educiranost građana o značenju biološke raznolikosti • fragmentacija, degradacija i nestanak staništa • znatna prisutnost invazivnih vrsta • nerazumijevanje usluga ekosustava koje pruža bioraznolikost • nedostatak pokazatelja stanja bioraznolikosti • napuštanje tradicionalnih načina korištenja travnjaka u rubnim dijelovima Grada • nedostatak financijskih sredstava za provođenje zaštite bioraznolikosti i povezanih usluga ekosustava, slabo korištenje sufinanciranja iz EU • nedostatak ljudskih resursa za provođenje mjera zaštite bioraznolikosti i usluga ekosustava • prenamjena šumskih zemljišta	• izrada / revizija lokalnog akcijskog plana zaštite bioraznolikosti i odabranih vrsta i njegova primjena • sistematska istraživanja postavljanjem trajnih ploha, inventarizacija i praćenje bioraznolikosti • kartiranje staništa Grada • izrada tzv. zelene infrastrukture Grada Zagreba • planiranje razvoja Grada uz uvažavanje potreba bioraznolikosti i osiguravanja usluga ekosustava • izrada Akcijskog plana upravljanja invazivnim vrstama i provedba propisanih mjera • razviti listu pokazatelja bioraznolikosti za gradove, prilagoditi postojeće pokazatelje • izraditi planove upravljanja područjima ekološke mreže • osigurati poticaje za gospodarenje travnjacima na način koji pogoduje bioraznolikosti • ojačati Javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim područjima Grada Zagreba • umrežiti i ojačati suradnju s nevladinim udrugama koje djeluju na području Grada • ojačati suradnju sa znanstvenim institucijama na provođenju istraživanja i monitoringa • prostorno-planskom dokumentacijom spriječiti prenamjenu šumskog zemljišta u građevinsko

Zaštićena i druga posebno vrijedna područja prirode

Oslanjajući se na tradiciju zaštite prirode, Grad Zagreb kontinuirano nastoji proširiti mrežu zaštićenih dijelova prirode prepoznajući vrijednosti i potencijale očuvanog, ali i ugroženog zelenog prostora Grada. Odlukom Skupštine Grada („Službeni glasnik Grada Zagreba“ 3/14), djelatnost Javne ustanove Maksimir koja je upravljala parkom Maksimir proširena je na sva zaštićena područja Grada Zagreba upisana u Upisnik zaštićenih područja. Kao posljedica ukidanja zaštite spomen-područja kao kategorije u Zakonu o zaštiti prirode, iz Upisnika zaštićenih prirodnih područja uklonjena je Dotršćina koja je dotada bila zaštićena tom kategorijom, čime je površina zaštićenih prirodnih područja na području Grada smanjena za 1201 ha u odnosu na razdoblje do 2013. Došlo je i do prekategorizacije, zbog čega je Savica uvrštena u kategoriju značajnog krajobraza umjesto u kategoriju posebnog ornitološkog rezervata na temelju koje je bila zaštićena u skladu s Rješenjem o preventivnoj zaštiti. U proteklom je razdoblju Grad financirao obnovu zaštićenih spomenika parkovne arhitekture prema njihovim povijesnim matricama, a u parku Maksimir kontinuirano se obnavljaju i povijesni elementi poput staza, mostova, dječjih igrališta i okoliša pojedinih lokaliteta.

Tablica 1. Zaštićene prirodne vrijednosti na području Grada Zagreba

Kategorija	Naziv(i)	Ukupna površina (ha)	Postotak površine (%)
Posebni rezervat	Babji zub – Ponikve, Bliznec – šumarev grob, Gračec – Lukovica – Rebar, Mikulić potok – Vrabečka gora, Pušinjak – Gorščica, Rauchova lugarnica – desna Trnava, Tusti vrh – Kremenjak, Stupnički lug	773,80	1,207
Park prirode	Medvednica	8.438,13	13,159
Spomenik prirode	Veternica	-	-
Značajni krajobraz	Goranec, Lipa na Medvednici, Savica	823,55	1,284
Spomenik parkovne arhitekture	Zagreb – park Opatovina, Zagreb – park Ribnjak, Zagreb – park u Jurjevskoj 27, Botanički vrt PMF-a Zagreb, Mamutovac II Zagreb, Vrt u Prilazu Gjure Deželića Zagreb, Leustekov park Zagreb, Park kralja Petra Krešimira IV. Zagreb, Perivoj srpanjskih žrtava Zagreb, park uz dvorac Junković Zagreb, Mallinov park Zagreb, Park Maksimir Zagreb, Park kralja Petra Svačića, Botanički vrt Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Zagreb, park u Jurjevskoj 30 Zagreb, Park Zrinjevac Zagreb, Park J. J. Strossmayera, park na Trgu kralja Tomislava	231,28	0,361

Izvor: www.bioportal.hr, Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode

Pojedini prostori s atributima koji odgovaraju vrijednostima rezervata, krajobraza i gradskih park-šuma te pojedinačni objekti prirode, vrijedni parkovi, vrtovi i drvoredi štite se posebnim mjerama prostornih planova za područja posebnih obilježja, Prostornog plana Grada Zagreba, generalnih urbanističkih planova Zagreba i Sesveta te detaljnijih planova.

Ekološka mreža – Natura 2000

Proglašavanje područja zaštićenim ili područjem ekološke mreže jedan je od najvažnijih mehanizama očuvanja dijelova prirode ili cjelokupnih ekosustava, odnosno bioraznolikosti općenito. Stupanjem na snagu nove Uredbe o ekološkoj mreži („Narodne novine" 124/13 i 105/15), proglašena je ekološka mreža RH koja na temelju Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine" 80/13) predstavlja i mrežu Natura 2000 u Hrvatskoj. Sastavnim dijelom područja Grada Zagreba je i dio unutar ekološke mreže, čija površina iznosi 13,4 % i obuhvaća dio Parka prirode Medvednica (8439 ha) te područja izvan nje – potok Dolje (5,3 ha) i Vejalnicu i Krč (143,8 ha) te Savu uzvodno od Zagreba.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• valorizacija i procedure zaštite prirode odvijaju se na državnoj razini bez obzira na vrijednosti i potrebe zaštite prirode na lokalnoj razini, osobito u urbanim prostorima • komplicirana, dugotrajna i gotovo neprovediva zaštita prirode na prostorima u privatnom vlasništvu • loša educiranost korisnika o potrebi zaštite prirode i nepoznavanje mogućnosti korištenja zaštićenih i drugih vrijednih dijelova prirode • nepostojanje planova upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže	• zakonska podloga kojom se lokalnoj zajednici omogućava provedba zaštite na lokalnoj razini uz uvažavanje lokalnih specifičnosti i posebnih vrijednosti • svaku eventualnu nužnost smanjivanja zaštićenih područja zamijeniti posebnim režimom korištenja (primjerice „buffer-zona" i sl.) • provjera mogućnosti i mehanizama za rješavanje vlasničkih odnosa • intenziviranje popularizacije i edukacije o zaštićenim i drugim posebno vrijednim područjima prirode • izrada cjelovite studije, tj. strategije i programa obnove za sveobuhvatan plan zaštite, obnove, upravljanja i korištenja parka Maksimir • izrada i donošenje planova upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže • kartiranje i valoriziranje usluga ekosustava na području Grada Zagreba • institucionalno ojačati Javnu ustanovu za upravljanje svim zaštićenim područjima i upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za zaštitu prirode

1.1.3. Kulturna baština

Na području Grada Zagreba nalazi se 619 nepokretnih kulturnih dobara upisanih u Registar kulturnih dobara RH koja su zaštićena Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Radi se o 22 zaštićene povijesne cjeline ukupne površine oko 21,6 km^2, 47 zaštićenih graditeljskih sklopova, 509 zaštićena pojedinačna objekta, 5 arheoloških lokaliteta i 36 ostalih nepokretnih kulturnih dobara. Uz nepokretna kulturna dobra, na području Grada Zagreba nalaze se 294 pokretna kulturna dobra i nematerijalna kulturna baština upisana u Registar kulturnih dobara RH: 109 primjeraka zaštićene muzejske građe, 113 zbirki, 62 pojedinačno zaštićena pokretna kulturna dobara i 10 primjeraka zaštićene nematerijalne kulturne baštine. Njihov ukupni zbroj čini respektabilnu brojku od 913 zaštićenih kulturnih dobara na području Grada[8]. Kao ishodište i temelj kulturno-povijesnog identiteta Zagreba treba istaknuti prostor Gornjeg grada i Kaptola te središnjeg dijela Donjeg grada koji čine Povijesnu urbanu cjelinu Grada Zagreba s površinom od oko 18 km². Osim spomenute Povijesne urbane cjeline u kojoj se nalaze najznačajnija mjesta i najmarkantniji gradski simboli (crkva sv. Marka, katedrala sv. Stjepana, tržnica Dolac, Trg bana Jelačića, perivojna potkova s okolnim reprezentativnim pročeljima i istaknutim javnim građevinama itd.), Zagreb posjeduje bogatu industrijsku i postindustrijsku baštinu.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• bogata kulturna baština, zaštićene prirodne i tradicionalne vrijednosti koje se u dovoljnoj mjeri ne prepoznaju i ne koriste kao jedan od razvojnih resursa u kontekstu pametnog, održivog i uključivog rasta • nedovoljna briga o očuvanju identiteta i tradicijskih vrijednosti • nedovoljna briga vlasnika o održavanju i obnovi kulturnih dobara • nedovoljna financijska sredstva za sustavnu obnovu kulturne i prirodne baštine • pritisak, negativni trendovi globalizacije i neprimjeren odnos dijela građana uzrokuju degradaciju kulturne baštine • nepostojanje akata planiranja na polju zaštite kulturnih dobara • nedovoljna educiranost građana o potrebi zaštite i obnove kulturnih dobara i mjerama zaštite, kao i nepoznavanje mogućnosti, komparativnih prednosti, ali i ograničenja u korištenju zaštićenih kulturnih dobara • nedovoljna kapacitiranost sustava zaštite • nedefinirani i neriješeni imovinsko-pravni odnosi • međusektorska suradnja nije na zadovoljavajućoj razini	• u cijelosti očuvati povijesni identitet Grada sa svim karakterističnim elementima i dijelovima koji ga povijesno određuju i afirmirati ga kvalitetom novog građenja • izraditi osnovne akte planiranja, strategije i akcijske planove na polju zaštite kulturne baštine Grada na razini koja omogućuje održivo upravljanje i programiranje uz uvažavanje specifičnosti prostora, multidisciplinarnost i međusektorsku suradnju • planirati korištenje prostora omogućavanjem očuvanja i unapređenja ukupnih vrijednosti kao nositelja prepoznatljivosti kulturno-povijesnog identiteta Grada • poticati kvalitetu i raznolikost u arhitekturi kao nastavak duge urbane i graditeljske tradicije Grada, uz obvezu očuvanja njegove povijesne slike i karakterističnih povijesnih vizura • uklanjati izrazite elemente degradacije ambijenta • sustavno pratiti stanje kulturnih dobara, vrednovati povijesne graditeljske strukture te predlagati mjere zaštite • kartiranje, detaljna inventarizacija, digitalizacija i dokumentiranje uz korištenje modernih informacijskih tehnologija • analiza imovinsko-pravnih odnosa i provjera mogućnosti i mehanizama za rješavanje vlasničkih odnosa • edukacija građana o kulturnim dobrima i njihova popularizacija učinkovito povlačenje i korištenje sredstava kroz europske strukturne i investicijske fondove u nadolazećem razdoblju

1.1.4. Krajobraz

Na području Grada Zagreba izdvaja se šest osnovnih krajobraznih cjelina (gorsko-brdski prirodni krajobraz, brežuljkasto-brdski krajobraz, nizinski urbani krajobraz, nizinski riječni krajobraz, nizinski ruralni krajobraz, brežuljkasti krajobraz) koje se dalje raščlanjuju na 24 krajobrazna tipa. Pritisci koji dominantno utječu na krajobrazne cjeline su neobazrivo (oblikovno, sadržajno, prostorno) urbano širenje na neizgrađene prostore strukturiranih krajobraznih obilježja prirodnih i doprirodnih staništa, ali i na prostore izgrađenih gradskih prostora.

8 Izvor: Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, 2017.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedostatak konceptualnog okvira i mjera za zaštitu krajobraznog karaktera i integriranje u razvojno i prostorno planiranje • provedena je opća klasifikacija krajobraza, ali nedostaje niža razina klasifikacije • nema praćenja i provjere razvojnih i prostornih dokumenata u odnosu na karakter krajobraza • nedovoljno poznavanje, a time i nedovoljna afirmacija vrijednosti krajobraza u procesima prostornog razvitka • javnost nije dovoljno senzibilizirana i educirana o krajobrazu	• izrada konceptualnog okvira i mjera za zaštitu karaktera krajobraza i integriranje u razvojne i prostorne dokumente • stvaranje okvira za detaljne studije s uspostavljanjem baze podataka • praćenje i kontrola provedbe mjera za razvitak Grada i njihova utjecaja na stanje krajobraza • opće jačanje svijesti u procesu planiranja o značenju karaktera krajobraza • obavještavanje i educiranje javnosti o uspostavljenim krajobraznim politikama

1.1.5. Identitetski potencijali

U pogledu identiteta, najizraženije mega-prostorne cjeline Grada Zagreba su:

- povijesna cjelina s Gornjim, Donjim gradom i Kaptolom, brojnim muzejima, crkvama, galerijama, školama, javnim institucijama, trgovima i povijesnim ambijentima te tržnicom Dolac,
- gora Medvednica smještena sjeverno od grada sa skijalištem na kojem se održavaju utrke Svjetskog kupa i
- rijeka Sava s pratećim zelenim sportsko-rekreacijskim pojasom s jezerima Bundek i Jarun i Zagrebačkim hipodromom.

Identitetski prepoznatljiva je i cjelina Novog Zagreba, sklopa planskih naselja visoke urbanističke i arhitektonske kvalitete, uz koju se i prostorno i identitetski čvrsto veže zaštićeni sklop Zagrebačkog velesajma, značajnog subjekta u memoriji Novog Zagreba, čiji je prostor potrebno revitalizirati i transformirati.

Na području između željezničke pruge i rijeke Save nalazi se heterogeno naselje Trnje koje presijecaju dvije značajne gradske avenije. Jedna od njih je Vukovarska avenija koja kao široka i protočna ulica s tramvajskom prugom i nizom stambenih i poslovnih zgrada, remek djela hrvatske moderne arhitekture, predstavlja značajan urbanistički ambijent iz 50-ih i 60-ih godina 20. stoljeća

Identitet gradskog područja prema istoku i prema zapadu neujednačeno je definiran. Neka su naselja (Dubrava, Španso, Gajnice i dr.) supkulturno prepoznatljiva (Maksimir je značajna lokacija zbog parka Maksimir, Zoološkog vrta i Dinamova stadiona, Lanište se afirmiralo otvaranjem Arene i Arena centra, uz Zagrebačku aveniju i Radničku cestu formiralo se novo poslovno središte), ali veći se dio tih područja ne percipira kao cjelina zajedno s turistički atraktivnijim centralnim gradskim dijelovima.

Okvirno identitetsko naslijeđe Grada Zagreba može se diferencirati kao predmoderno i moderno, pri čemu predmoderno naslijeđe opisuje raspon od prvih materijalnih dokaza života na teritoriju Grada do početaka stvaranja moderne građanske industrijalizirane kulture, a moderno nasljeđe opisuju upravo razvoj i promjene od sredine 19. stoljeća do danas.

Bitnu stavku u identitetu Grada čini njegova arhitektonska baština, uključujući građevine koje obnašaju funkciju za koju su građene i preuređene industrijske i slične komplekse, odnosno zaštićene graditeljske sklopove.

U kreiranju identitetskog sustava, važno je spomenuti brojne kulturne manifestacije svjetskog značaja, kao što su Animafest, Smotra folklora, Zagreb film festival, Tjedan suvremenog plesa, Festival komorne glazbe, Muzički biennale, Eurokaz i druge. U nedostatku cjelovitog sustava komunikacijskog vrednovanja povijesne baštine na suvremenoj razini svijesti, moguće je zaključiti kako bi najveće identitetske potencijale Grada Zagreba iz njegovih povijesnih slojeva bilo moguće izvesti upravo iz:

- vrijednosti prirodnih cjelina na čijem se području razvio Grad Zagreb, tj. Medvednice i Save,
- vrijednosti povijesnih i suvremenih gradskih ambijenata – trgova, parkova, uličnih poteza,
- vrijednosti povijesno održanih, memoriranih i suvremenih rituala – od gričkog topa do Hrelića,
- vrijednosti tradicije održavanja kulturnih manifestacija.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• globalizacijski procesi otežavaju definiranje i učvršćivanje lokalnih identiteta • Zagreb tijekom svoje moderne povijesti nije uspio stvoriti i održati prepoznatljiv proizvod koji bi se s njime asocirao • nesustavni pokušaji materijalizacije simboličke vrijednosti Grada • stanovništvo slabo poznaje Grad i njegove prostore i potencijale	• vrednovanje, zaštita, obnova i održivi razvoj konstitucijskih elemenata slike Grada: povijesne jezgre, Medvednice i Save • razvoj jedinstvenog pristupa utvrđivanju i promicanju identiteta Grada Zagreba • afirmiranje identiteta povijesnih i planiranih urbanih cjelina na području Grada Zagreba • afirmiranje identiteta Grada kroz novu velesajamsku vizuru

1.2. STANOVNIŠTVO

1.2.1. Broj stanovnika

Od 1948. do 2011. broj stanovnika u Gradu Zagrebu povećao se sa 356 000 na oko 790 000. Procjenjuje se da je 2015. u Gradu Zagrebu živjelo 798 500 stanovnika. U prethodnih pedeset godina, broj stanovnika u Zagrebu povećao se za 2,2 puta. Grad je ubrzano rastao sve do 1991. Otada njegov središnji dio doživljava značajan pad broja stanovnika, širi središnji prostor doživljava stagnaciju odnosno minimalni rast, a sesvetsko područje i naselja oko obilaznice veći porast. U posljednjem međupopisnom razdoblju (od 2001. do 2011.) Zagreb bilježi nešto veći rast broja stanovnika (1,4 % ili 10 872) nego 90-ih godina. Razlog je daljnje produbljivanje regionalnih razlika u razvoju Hrvatske u odnosu na Zagreb, zbog čega je i u uvjetima gospodarske krize Zagreb još uvijek privlačan brojnim mlađim doseljenicima iz drugih regionalnih područja, što je u izravnoj vezi s njihovim doprinosom porastu nataliteta, odnosno s prirodnim prirastom.

Dok je u Gradu Zagrebu posljednjih godina još uvijek blago pozitivan saldo ukupne migracije, primjećuje se priljev stanovništva iz drugih županija, dok se istovremeno događa odljev stanovnika Grada u inozemstvo. Prema podacima DZS-a,[9] saldo ukupne migracije u Gradu Zagrebu 2016. je pozitivan i iznosi 2 706. U Grad Zagreb je 2016. doselilo 13 765 osoba, od čega 10 435 osoba iz drugih županija, a 3330 iz inozemstva, dok je istovremeno iselilo 11 059 stanovnika, od čega 6183 u druge županije, a 4876 u inozemstvo.

1.2.2. Dobna struktura

Podaci iz Popisa stanovništva 2011. pokazuju nastavak ranijih trendova ubrzanja procesa starenja stanovništva u Zagrebu, kao i u Hrvatskoj. Stanovništvo Zagreba znatno je starije nego 2001. (udio stanovništva starog 65 i više godina porastao sa 14,9 % 2001. na 17,3 % 2011.), a prosječna starost iznosi 41,6 godina, što je približno prosječnoj starosti hrvatskog stanovništva. Zabrinjavajuće je to što Zagreb bilježi vidljivo smanjivanje udjela mlađe populacije, uz porast udjela starije. Ako se taj trend u narednom razdoblju dodatno ubrza pojačanim procesom iseljavanja mladih u inozemstvo zbog otežanog zapošljavanja, Zagreb bi trebao poduzimati posebne mjere gospodarsko-populacijske politike koje se svojim pozitivnim primjerom za zaustavljanje iseljavanja mladih mogu razlikovati od nacionalnih. Zbog niskog se nataliteta smanjio broj i udio mladog stanovništva dobnih skupina od 0 do 14 godina na svega 14,7 %. Središnje gradsko područje naseljava starije stanovništvo, a širi prostor zagrebačkih naselja i sesvetsko područje imaju znatno mlađe stanovništvo (uglavnom zbog doseljavanja novog stanovništva u ta područja). Broj živorođenih u Gradu Zagrebu 2016. iznosio je 8120. Umrlih je sve do 2008. bilo više od broja živorođenih. U razdoblju od 2008. do 2012. bilo je više živorođenih nego umrlih, zbog čega je prirodni prirast bio pozitivan. 2013. godine je prirodni prirast ponovno bio negativan (-106), 2014. je iznosio 93, a 2016. -408. Zbog negativnoga ukupnog prirodnog prirasta u razdoblju od 2001. do 2015., ukupan je porast stanovništva Zagreba u posljednjem međupopisnom razdoblju ovisio o migracijskom priljevu stanovništva s trajnim doseljenjem.

Tablica 2. Prirodno kretanje stanovništva

godina	Živorođeni	Umrli	Prirodni prirast
2006.	7 563	8 214	-651
2007.	7 900	8 631	-731
2008.	8 345	8 319	26
2009.	8 792	8 471	321
2010.	8 792	8 465	327
2011.	8 411	8 396	15
2012.	8 394	8 329	65
2013.	8 254	8 360	-106
2014.	8 452	8 359	93
2015.	8 039	8 821	-782

Izvor: Statistički ljetopis Grada Zagreba 2016, str 83.

1.2.3. Obrazovna struktura

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, 4,9 % stanovništva starijeg od 15 godina nije imalo obaveznu osnovnu školu, 13,6 % imalo je samo osnovno obrazovanje, 52,3 % imalo je srednjoškolsko obrazovanje, a 29 % neki stupanj visokog obrazovanja. Evidentan je znatan porast visokoobrazovanih osoba sa 22,4 % 2001. godine na spomenutih 29 % 2011. godine.

Udio osoba sa stručnim obrazovanjem (od SSS do visokog specijalističkog i drugih stupnjeva visokog obrazovanja) u ukupno školovanom stanovništvu iznosi 81,3 % (nacionalni je prosjek iznosio 69 %). Ovaj je pokazatelj važan jer se radi o dijelu stanovništva koji najviše pridonosi razvoju na svim područjima. U razdoblju od 2001. do 2011. zabilježen je vidljiv porast razine obrazovanosti zagrebačkog stanovništva, pri čemu srednjoškolska razina obrazovanja još uvijek dominira. Posebno je značajna razlika u udjelu visokoobrazovanog stanovništva, posebice onog s magisterijem i doktoratom. Dok je Zagreb 2011. na 1000 stanovnika imao 290 visokoobrazovanih (2001. imao je 140), na razini Hrvatske prosječno je tek 139 visokoobrazovanih na 1000 stanovnika. Zagreb ima najveću koncentraciju visokoobrazovanih stručnih radnika i znanstvenika u Hrvatskoj, iako je taj udio još uvijek niži u usporedbi s razvijenijim europskim zemljama i glavnim gradovima. Prema popisu stanovništva iz 2011., od ukupno 11 702 popisana doktora znanosti u Hrvatskoj, njih 6932 (59,2 %) živjelo je i radilo u Zagrebu.

1.2.4. Zaposlenost i nezaposlenost

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, od ukupnog broja stanovnika starijih od 15 godina, udio nezaposlenih iznosi 6,4 %, neaktivnih 45,7 % (umirovljenici 63,0 %, učenici ili studenti 21,5 % i dr.), a zaposlenih 47,8 %. Prema zadnjem dostupnom podatku Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o registriranoj nezaposlenosti za 31. srpnja 2017., na području Grada Zagreba evidentirano je 23 827 nezaposlenih osoba[10] .

9 Državni zavod za statistiku (www.dzs.hr, tablica 7.4.2. Doseljeno i odseljeno stanovništvo)
10 (Izvor: www.hzz.hr)

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nastavak proces starenja stanovništva, posebno središnjeg gradskog naselja • smanjivanje udjela mladih • nizak prirodni prirast stanovništva • daljnji pritisak na gradsku infrastrukturu i potražnja za radnim mjestima zbog imigracijskog priljeva • razlike u gustoći naseljenosti na području Grada • relativno zadovoljavajuća obrazovna struktura stanovništva, uz porast udjela visokoobrazovanih	• unapređenje poticajnih mjera pronatalitetne i obiteljske politike (zapošljavanje mladih, poticaji za povoljnije rješavanje stambenih pitanja mladih obitelji, unapređenje sustava potpore obiteljima odnosno zaposlenim roditeljima i dr.) • potreba poduzimanja neizravnih mjera za zaustavljanje iseljavanja mlade obrazovane populacije • gradski program za pomoć starijim zaposlenicima kao i starijim nezaposlenima u cilju očuvanja i usavršavanja vještina, a samim time i duljeg ostanka na tržištu rada • potreba razvoja programa za aktivno uključivanje starijih osoba (65 +) u društvo

2. DRUŠTVO

2.1. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

2.1.1. Odgoj i obrazovanje

Predškolske ustanove

Grad Zagreb osnivač je 60 dječjih vrtića, javnih predškolskih ustanova koje su osnovni nositelji gradskog programa javnih potreba u predškolskom odgoju. Na početku pedagoške godine 2014./2015. radili su na 222 lokacije, a u pedagoškoj godini 2015./2016. na 229 lokacija. Planiraju redoviti cjelodnevni program ranog i predškolskog odgoja za 39 549 djece (2015./2016.) u 1458 odgojno-obrazovnih skupina, od čega je 8597 djece raspoređeno u 432 jasličke skupine, a 26 285 djece u 1026 vrtićkih skupina. Gradske predškolske ustanove također su organizirale program predškole u 37 odgojno-obrazovnih skupina za 533 djece u godini prije polaska u osnovnu školu. Kapacitete gradskih predškolskih ustanova nadopunjuju 64 vjerske i privatne predškolske ustanove, uključujući dvije privatne osnovne škole s programima predškolskog odgoja koje su na početku pedagoške godine 2014./2015. provele redoviti cjelodnevni program za 4403 djece u 220 odgojno-obrazovnih skupina, od čega je 1432 djece raspoređeno u 85 jasličkih skupina i 2970 djece u 130 vrtićkih skupina (roditelji 4274 djece s prebivalištem na području Grada Zagreba). Na početku pedagoške godine 2016./2017. djelovao je ukupno 341 vrtić, od čega 238 državnih vrtića, 88 privatnih i 15 vjerskih zajednica koje je pohađalo ukupno 43 684 djece.

U pedagoškoj godini 2014./2015. kapaciteti gradskih predškolskih ustanova povećani su za 35 novih skupina, tj. za više od 800 nove djece, i to izgradnjom novih objekata, proširenjem postojećih objekata, zakupom namjenski uređenih prostora, adaptacijom i preuređenjem postojećih prostora i kupnjom objekata. Na području Grada Zagreba svake godine ostane oko 600 djece neupisane u vrtić, a važno je spomenuti i gotovo jednak broj djece, dakle oko 600, s odgodama za upis u osnovnu školu.

Ulaganja u proširenje kapaciteta predškolskih ustanova

Planirana gradnja i rekonstrukcija objekata gradskih predškolskih ustanova i planirano investicijsko održavanje većeg opsega u razdoblju od 2015. do 2017. zasniva se na sljedećim prioritetima:

1. izgradnja novih predškolskih objekata većeg kapaciteta
2. izgradnja montažnih objekata manjeg kapaciteta prema potrebama gradskih četvrti
3. izgradnja zamjenskih predškolskih objekata za dotrajale montažne objekte (DV „Zvončić“ – Voltino, DV „Pčelica“ – Retkovec).

Prema Programu javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi u Gradu Zagrebu za 2015., sredstva za nabavu živežnih namirnica za prehranu djece planirana u iznosu od 58.955.000,00 kn osiguravaju se u skladu s propisanim normativima u iznosu do najviše 13,00 kn dnevno po nazočnom djetetu u redovitom programu.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• postojeći kapaciteti gradskih predškolskih ustanova ne zadovoljavaju potrebe djece i roditelja • nedostatak kapaciteta posebno je naglašen na područjima gradskih četvrti Sesvete, Stenjevec, Podsused – Vrapče te na dijelu Črnomerca, Dubrave –Gornje i Donje, Maksimira, Podsljemena, Trešnjevke – sjever i jug, Novog Zagreba – istok i zapad i Brezovice • većina gradskih predškolskih ustanova prosječno je stara više od 30 godina, a oko 25 % čine stambeni i poslovni prostori prenamijenjeni u dječji vrtić • prenamijenjeni prostori nemaju odgovarajuću dvoranu za tjelesne aktivnosti ni igralište za dnevni boravak na otvorenom • nedovoljna ponuda verificiranih programa u skladu s potrebama i interesima djece i roditelja • nedostatna educiranost i nedovoljno organizacijskih pretpostavki i uvjeta u procesu informatizacije djelatnosti • nedovoljna pripremljenost za izradu projekata i povlačenje sredstava iz fondova EU	• poticati gradnju objekata po mjeri djeteta za veći kapacitet djece, ponajprije u novim stambenim naseljima i u gradskim četvrtima gdje nedostaju kapaciteti • poticati otvaranje privatnih, vjerskih, i takozvanih korporativnih vrtića • poticati gradnju prostora u dječjim vrtićima za razvoj i provođenje specijaliziranih programa • podržati mrežu dječjih vrtića s bazenom • osigurati adaptacije, uređenja i opremanje starih prostora i objekata prema zahtjevima suvremenog kurikuluma • dograditi polivalentne prostore za tjelesne aktivnosti djece, dvorane prenamijenjene u odgojne skupine vratiti osnovnoj namjeni • svakom vrtiću osigurati ograđen i siguran prostor za boravak na zraku u najbližoj okolici, vanjske prostore i objekte staviti pod video nadzor • razvijati poludnevne, smjenske i kraće programe za djecu i roditelje koji ne trebaju cjelodnevni, desetsatni program; radno vrijeme prilagođavati potrebama obitelji • u popodnevnim satima otvoriti prostor vrtića programima za djecu i roditelje u organizaciji civilnog društva • razvijati programe za djecu od 6 mjeseci do 1 godine, djecu s teškoćama u razvoju i darovitu djecu • svakom djetetu osigurati uključivanje u program predškole jednu godinu prije polaska u školu • u redoviti cjelodnevni program prioritetno uključivati djecu zaposlenih roditelja i djecu iz obitelji slabijega socijalnog statusa • poticati i razvijati programe rane intervencije • poticati i razvijati programe za podršku boljem roditeljstvu – razvoj vrtića kao centra za obitelj • osigurati softversku podršku i povezanost sustava predškolskog odgoja i obrazovanja • edukacija djelatnika, ustrojavanje timova stručnjaka u vrtićima i lokalnoj upravi za izradu i provođenje projekata financiranih iz fondova EU

Djelatnost odgoja i osnovnog obrazovanja

Sustav odgoja i osnovnog obrazovanja provodi se u školskoj godini 2014./2015. u Gradu Zagrebu u:

a) ustanovama čiji je osnivač Grad Zagreb

- u 108 redovnih osnovnih škola s 58 146 učenika upisanih u 2721 razredni odjel (uključujući i 19 područnih objekata), dok je u školskoj godini 2015./2016. u osnovnim školama na području Grada Zagreba upisano 57 108 učenika,[11]
- u 4 osnovne škole za učenike s teškoćama u razvoju s 803 učenika upisana u 137 razrednih odjela,
- u 3 osnovne umjetničke (glazbene) škole s 1328 učenika upisanih u 95 razrednih odjela.

Osnovno umjetničko obrazovanje provodi se i u 5 srednjih glazbenih škola te u 3 srednje plesne škole s 2800 učenika upisanih u 221 razredni odjel.

b) privatnim osnovnim školama s pravom javnosti

- u 7 osnovnih škola s 592 učenika upisana u 51 razredni odjel. Program osnovnog umjetničkog obrazovanja provodi jedna privatna osnovna glazbena škola koju pohađa 34 učenika raspoređena u 6 razrednih odjela te 5 privatnih srednjih umjetničkih (glazbenih) škola s 231 učenikom u 26 razrednih odjela.

11 Izvor: Statistički ljetopis Grada Zagreba 2016.

Od 108 redovnih osnovnih škola, 30 radi u jednoj smjeni, a 78 u dvjema smjenama. Od četiriju ustanova za djecu s teškoćama u razvoju, jedna radi u jednoj smjeni, a tri u dvjema smjenama. Potrebna su znatna financijska sredstva kako bi sve škole mogle prijeći na rad u jednoj smjeni u skladu s Državnim pedagoškim standardom osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja.

Osnovni dugoročni ciljevi su:
- gradnja osnovnih škola – 24 objekta,
- nadogradnja, dogradnja i rekonstrukcija objekata osnovnih škola – 29 objekata,
- gradnja školskih sportskih dvorana u postojećim osnovnim školama – 8 uz postojeće objekte.

Djelatnost odgoja i srednjeg obrazovanja
Sustav odgoja i srednjeg obrazovanja u školskoj godini 2014./15. na području Grada Zagreba proveden je u:

a) srednjoškolskim ustanovama čiji je osnivač Grad Zagreb
- u 65 srednjih škola s ukupno 37 337 učenika u 1477 razrednih odjela
- u 14 učeničkih domova (4 u sastavu škola) u kojima je smješteno 1990 učenika i 569 studenata,
- u Centru za dopisno obrazovanje „Birotehnika".

b) vjerskim srednjim školama s pravom javnosti
- u 4 srednje škole s 901 učenikom u 36 razrednih odjela,
- u 1 učeničkom domu pri vjerskoj srednjoj školi u koji je uključeno 29 učenika u 2 odgojne skupine

c) privatnim srednjim školama s pravom javnosti
- u 21 srednjoj školi s ukupno 1159 učenika u 95 razrednih odjela.

d) srednjoškolsko obrazovanje organiziraju i 3 ustanove u djelatnosti socijalne skrbi s ukupno 363 učenika u 42 razredna odjela.

Broj škola i prostorni kapaciteti srednjih škola ne zadovoljavaju u cijelosti potrebe za srednjoškolskim obrazovanjem kako zagrebačke mladeži tako i mladeži s drugih područja Hrvatske koja dolazi na daljnje školovanje u Zagreb. Nedostatak prostora rješava se povećavanjem broja učenika u razrednim odjelima, što dodatno naglašava postojeći problem i utječe na kvalitetu nastave, ali i rekonstrukcijom postojećih školskih objekata i izgradnjom novih. Od 55 javnih srednjih škola, 30 radi u dvjema smjenama, a 22 u jednoj smjeni. U svrhu rješavanja prostornih teškoća, u srednjem obrazovanju planirana su sljedeća kapitalna ulaganja:
- gradnja srednjih škola – 2 objekta
- dogradnja, nadogradnja, rekonstrukcija – 5 objekata
- izgradnja školskih sportskih dvorana – 2 objekta

U srednjoškolskom obrazovanju najviše je učenika upisano u tehničke programe (četverogodišnje i petogodišnje), slijede gimnazijski programi, a povećava se i upis učenika u obrtnička zanimanja koji Grad Zagreb potiče dodjeljujući stipendije za učenike koji se obrazuju za deficitarna zanimanja za potrebe obrtništva.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedostatak školskog prostora u postojećim osnovnoškolskim i srednjoškolskim objektima, nedostatak sportskih dvorana i igrališta u osnovnim i srednjim školama • nedostatak novih osnovnih i srednjih škola u dijelovima Grada s pojačanom stambenom izgradnjom • dotrajalost dijela postojećih školskih objekata i školske opreme u osnovnim i srednjim školama • nedostatni uvjeti za obuhvat učenika osnovnih škola programom produženog boravka • smjenski rad osnovnih i srednjih škola • ograničena sredstva za poticanje postojećih i razvoj novih programa i izvannastavnih aktivnosti u osnovnim i srednjim školama	• poboljšavati uvjete rada u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama i poboljšanje njihove opremljenosti • izgradnja novih škola u dijelovima Grada s iznimno jakom stambenom gradnjom i s većim migracijskim kretanjima na rubnim dijelovima Grada • adaptirati, rekonstruirati i dograditi osnovnoškolski i srednjoškolski prostor tamo gdje to prostorni i drugi uvjeti dozvoljavaju • izgraditi sportske dvorane i sportske terene u osnovnim i srednjim školama koje ih još nemaju • omogućiti uvjete za prelazak osnovnih i srednjih škola na rad u jednoj smjeni • podupirati nove programe i projekte na razini Grada radi unapređivanja cjelovitog sustava odgoja i obrazovanja • osigurati potreban broj učitelja za program produženog boravka u osnovnim školama • razvijati suradnju svih odgojno-obrazovnih čimbenika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u cilju osiguranja kvalitete i raznolikosti programa u skladu s potrebama i interesima učenika i roditelja, kao i tržišta rada

2.1.2. Visokoškolsko obrazovanje i znanost

Sveučilište

Sveučilište u Zagrebu je prema međunarodnim klasifikacijama prepoznato kao jedno od najboljih regionalnih sveučilišta. Ono je najveći obrazovno-istraživački sustav u Hrvatskoj. U sustavu su 33 sastavnice (28 fakulteta, 3 akademije i 1 sveučilišni studijski centar), a nastava se izvodi u Zagrebu, Varaždinu, Čakovcu, Sisku i Petrinji. Osim sastavnica, u sklopu Sveučilišta u Zagrebu su i tri studentska centra (Zagreb, Varaždin i Sisak), Sveučilišni računski centar – SRCE te sadržajno pridružene institucije: Nacionalna i sveučilišna knjižnica i Klinički bolnički centar Zagreb. Djelatnost Sveučilišta dijeli se na istraživačku, obrazovnu i inovativno-tehnološku. Na Sveučilištu prevladava studijska struktura 3 + 2 + 3, kao što je slučaj i u ostalih 46 europskih zemalja koje su pokrenule studijski sustav u okviru Bolonjskog procesa. Nužna je revizija postojećih studijskih programa kako bi se racionalizirala provedba istovrsnih studijskih programa na Sveučilištu te provelo njihovo usklađivanje sa studentskim potrebama i potrebama tržišta rada te društva u cjelini.

Analiza postojećeg stanja utvrdila je da unutar postojećih prostornih okvira dio fakulteta ne zadovoljava potrebne prostorne standarde u nastavi, da je dio istraživačkih prostora neadekvatnog standarda (stara oprema, neadekvatni prostori), da postoji nemali broj privatnih stanova u okviru sveučilišnih zgrada te da stanje vlasništva na Sveučilištu u većoj mjeri nije uredno. Osim toga, povijesni razvoj sveučilišta rezultirao je njegovom disperzijom i disperzijom sadržaja unutar Zagreba. Otvaranje prostora vojarne Borongaj za gradnju sveučilišnog kampusa, kupnja zemljišta na Horvatovcu i dodjela zemljišta za kampus u Varaždinu omogućuje da se navedeni problemi kvalitetno riješe. Sveučilište je u vlasništvo od države dobilo i dvije zgrade, što će riješiti dio prostornih problema sastavnica (Pravni fakultet i ALU). U Zagrebu u školskoj, tj. akademskoj godini 2016./2017. djeluju 4 studentska doma sa smještajnim kapacitetom za 7458 korisnika, od čega je 4602 kapaciteta namijenjeno ženskim osobama. Trenutačno u ponudi smještaja u Zagrebu nedostaje oko 5000 kreveta, a dio postojećih kapaciteta trebalo bi hitnu i ozbiljnu obnovu.

Znanost

Znanstveno-istraživačke organizacije javni su instituti u vlasništvu države (u Zagrebu ih je 22), instituti na fakultetima ili znanstvene jedinice u okviru poduzeća. U Zagrebu je i sjedište Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, HAZU, koju je 1866. osnovao đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer. Unatoč velikom broju znanstvenih institucija i zavidnom znanstvenom potencijalu u Zagrebu, veze između pojedinih znanstvenih institucija, ali i veze između njih i Sveučilišta, kao i Grada Zagreba, izuzetno su slabe, naročito što se tiče zajedničke realizacije strateških programa, a slaba je i povezanost između znanosti i gospodarstva na području Grada.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• prema organizacijskoj strukturi, Sveučilište u Zagrebu je konglomerat velikog broja visokih učilišta (više od 30 fakulteta, akademija i drugih jedinica), a fizički je raspršeno po raznim dijelovima grada • nedostatni prostorni i kadrovski kapaciteti na fakultetima (nastava se na pojedinim fakultetima odvija na 5 do 10 različitih lokacija) • veze znanosti i industrije su izrazito slabe • suradnja Grada Zagreba i znanstvenih institucija u Zagrebu u svrhu unapređivanja gospodarskog i društvenog razvoja grada je nedostatna • nedostatan smještaj za studente koji su došli na studij u Zagreb iz drugih mjesta • međunarodna suradnja, iako razvijena na Sveučilištu, poglavito u okviru pojedinih znanstvenih instituta, nedostatna je s aspekta mogućnosti i potreba • cjeloživotno učenje većim je dijelom prepušteno privatnoj inicijativi	• graditeljskim i prometnim zahvatima Sveučilište preurediti u skup od četiriju ili pet prepoznatljivih policentričnih cjelina (kampusa) • izdvojiti stručne studije iz Sveučilišta u Zagrebu i osnovati nove visoke škole (poslovne, financijske i inženjerske), u skladu s potrebama gospodarstva • osigurati odgovarajuće prostorne i kadrovske uvjete i kapacitete na zagrebačkim fakultetima • pojačati suradnju među zagrebačkim znanstvenim institutima, fakultetima, gospodarstvom i upravom na razvojnim projektima • jačati međunarodnu suradnju na Sveučilištu • jačati suradnju zagrebačkih fakulteta s fakultetima u drugim županijama i u susjednim državama • osigurati smještaj rastućem broju studenata • jačati svijest o značenju cjeloživotnog učenja te podržavati razvoj novih i djelovanje postojećih institucija na području Grada koje ga promoviraju

2.1.3. Kulturne djelatnosti

U Gradu Zagrebu se na godišnjoj razini održi više od sedamdeset značajnih kulturnih manifestacija. Programom javnih potreba u kulturi Grada Zagreba obuhvaćeno je financiranje 33 javne ustanove u kulturi čiji je osnivač Grad Zagreb, a to su: gradska ustanova Zagreb film, Galerija Klovićevi dvori (čiji su osnivači u jednakim dijelovima Grad Zagreb i Republika Hrvatska), Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu (suosnivači su Republika Hrvatska s udjelom 51 % i Grad Zagreb s udjelom 49 %) te brojni programi nezavisnih organizatora.

Osim programa javnih ustanova u kulturi čiji je osnivač Grad Zagreb, kontinuirano se podupiru i programi sa svih područja kulture i umjetnosti čiji su nositelji udruge, umjetničke organizacije i

društva te razne institucije i ustanove čiji je osnivač RH, a koje također čine dio kulturne ponude Grada Zagreba. Osobit doprinos zagrebačkoj kulturi u razvojnom smislu daje nezavisna kulturna scena koja djeluje izvan tradicionalnih javnih ustanova oslanjajući se najvećim dijelom na nove medije i inovativne umjetničke prakse, kao i na model javno-privatnog vlasništva.

Zagreb je hrvatsko središte kulturnih i kreativnih industrija koje su djelomično integrirane u kulturnu politiku Zagreba i to samo kada se radi o umjetničkom segmentu u okviru pojedinog kulturnog produkta (glazba, film, vizualna umjetnost, izdavaštvo), zbog čega trenutno nema točnih, nego samo okvirnih podataka o njihovu utjecaju na razvoj Grada.

Strategija kulturnog i kreativnog razvitka Grada Zagreba 2015. – 2022. usvojena je u ožujku 2015. To je dokument koji definira korake, odgovornosti i rokove s ciljem unapređenja područja kulture i umjetnosti. Svrha joj je osnaživanje i rast umjetnosti i kulture, ali i doprinos razvoju kreativnih industrija u Gradu Zagrebu.

Knjižnična djelatnost
Knjižnice grada Zagreba suvremeno su organizirana mreža narodnih knjižnica, najveća ustanova među narodnim knjižnicama u Hrvatskoj, a ujedno i jedna od najvećih kulturnih ustanova u Gradu Zagrebu. Jezgru mreže čine Gradska knjižnica i Knjižnica Božidara Adžije koje su po svojim zbirkama i zadaćama narodne i znanstvene knjižnice, ali predstavljaju i središte organizacijske jedinice Knjižnica grada Zagreba koja okuplja još dvanaest područnih knjižnica s mrežom od dvadeset sedam ogranaka na ukupno četrdeset i dvije lokacije, bibliobusnu službu s dvama bibliobusima i 78 bibliobusnih stajališta u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. Prikupljanje, stručna obrada i pohranjivanje raznovrsne građe omogućuje korištenje 2 356 927 svezaka knjiga, zbirke audiovizualne građe s bogatim izborom glazbenih publikacija te zbirke elektroničkih publikacija.[12]

Muzejska djelatnost
Muzejska djelatnost obuhvaća 10 javnih ustanova čiji je osnivač ili vlasnik Grad Zagreb. Broj posjetitelja muzeja 2013. iznosio je 597 345, dok je 2015. taj broj narastao na 699 368. Javnosti su dostupna 22 muzeja i darovane ili otkupljene zbirke u vlasništvu Grada Zagreba, a u Gradu Zagrebu je 2015. godine djelovalo ukupno 44 muzeja i 28 zbirki, što uključuje privatne muzeje i muzeje u vlasništvu Republike Hrvatske.

Umjetničke i druge zbirke-donacije Gradu Zagrebu i otkupljene zbirke
Grad je vlasnik 30 zbirki i ostavština iznimne kulturno-povijesne i umjetničke vrijednosti koje su u razdoblju od 1946. Gradu Zagrebu izravno darovali privatni kolekcionari, umjetnici, ugledni građani ili njihovi nasljednici. Grad je vlasnik i triju velikih zbirki i ostavštine koje je kupoprodajnim ugovorima otkupio od bivših vlasnika. Darovanjima i otkupom privatnih zbirki, Grad Zagreb postao je vlasnikom više od 230 000 predmeta (slika, skulptura, fotografija, knjiga, predmeta umjetničkog obrta i dr.).

Kazališna djelatnost
Kazališna djelatnost obuhvaća nacionalno kazalište, Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, 12 kazališta čiji je osnivač Grad Zagreb, jedno kazalište čiji je osnivač Republika Hrvatska zajedno s Gradom Zagrebom i 4 privatna kazališta. Tijekom 2013. godine, u javnim gradskim kazalištima izvedeno je 35 premijernih naslova i odigrano 1600 predstava koje je pogledalo 357 112 gledatelja. U Hrvatskom narodnom kazalištu 2013. godine izvedeno je 13 premijernih naslova, a računajući sve izvedbe (premijerne i reprizne), HNK je posjetilo ukupno 104 527 gledatelja, dok je 2016. godine 120 892 posjetitelja odgledalo 287 predstava. U Gradu Zagrebu je 2016. djelovalo ukupno 84 kazališta koje je posjetilo 1 380 648 gledatelja na 6018 predstava.

Glazbena djelatnost
Glazbena djelatnost obuhvaća tri javne gradske ustanove te brojne komorne ansamble i projekte u nezavisnoj produkciji. Zagrebačka filharmonija održava preko 60 koncerata godišnje. Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog godišnje održava svoj ciklus od 12 koncerata „Lisinski subotom", dok Koncertna direkcija Zagreb održava ciklus „Svijet glazbe" s 4 do 6 koncerata te nekoliko komornih ciklusa.

Likovna djelatnost
Likovna djelatnost obuhvaća jednu javnu gradsku ustanovu, tj. Umjetnički paviljon, a ostatak se programa odvija u ukupno 16 muzejsko-galerijskih prostora čiji je osnivač Grad Zagreb, što uključuje izložbe u velikim i značajnim galerijskim institucijama i muzejima u Gradu Zagrebu te galerijske prostore u sklopu centara za kulturu. Osim toga, programi likovne djelatnosti realiziraju se i u 38 zagrebačkih galerijskih prostora.

Filmska djelatnost
Filmska djelatnost obuhvaća jednu gradsku ustanovu, tj. Zagreb film, koja je glavni producent animiranih filmova u Hrvatskoj, a radi i na očuvanju naslijeđa Zagrebačke škole animiranog filma. Grad Zagreb je vlasnik triju kino dvorana.

Djelatnost centara za kulturu
U gradu Zagrebu djeluje 13 centara za kulturu i jedna Posudionica narodnih nošnji u sklopu Kulturnog centra Travno. Centri za kulturu predstavljaju organizacijska i lokacijska središta u kojima se s građanima radi na lokalnoj razini i mikroprocesima se potiče njihovo u kulturne programe i razvoj kulturne ponude Zagreba.

Djelatnost inovativnih umjetničkih i kulturnih praksi
Djelatnost inovativnih umjetničkih i kulturnih praksi odvija se kroz programe alternativne kulture i supkulture u klubovima kao što Attack, Močvara, Mama i Booksa. Prostori bivše tvornice Jedinstvo u Trnjanskoj bb i bivše tvornice Medika u Pierottijevoj prostori su u kojima razne udruge organiziraju aktivnosti nezavisne kulture i kulture mladih i pri tome aktivno djeluju na promociji urbane kulture i stvaranju uvjeta za napredak alternativne scene.

Kulturno-umjetnički amaterizam
Programe i projekte kulturno-umjetničkog amaterizma provode udruge kazališne, glazbene i likovne djelatnosti, folklorne skupine i ansambli te udruge branitelja, osoba s teškoćama u razvoju te udruge pripadnika nacionalnih manjina. Ukupno se radi o 168 udruga.

12 Izvor: www.kgz.hr

Međunarodna kulturna suradnja
Međunarodna kulturna suradnja uspostavljena je s brojnim uglednim europskim i svjetskim kulturnim institucijama i organizacijama te pojedincima. Grad Zagreb podupire gostovanja i sudjelovanja naših umjetnika na raznim europskim i svjetskim kulturnim manifestacijama. Kao sve poznatiji i kulturnom ponudom prepoznatljiv, Grad Zagreb domaćin je i organizator više velikih kulturnih događaja, izložbi i festivala.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljan interes građana za sudjelovanje u kulturnim događanjima • neravnomjeran raspored kulturnih sadržaja po gradskim četvrtima • oprema prostora muzeja, kazališta, centar za kulturu, galerija, knjižnica i koncertnih dvorana u mnogim je slučajevima nepotpuna i nije adekvatna za primjenu modernih tehničkih dostignuća • nedostatak sredstava za financiranje novih i inventivnih kulturnih programa • nedostatak prostornih kapaciteta za provođenje regularnih aktivnosti ustanova u kulturi • nedostatak radnog prostora za umjetničke organizacije i umjetnike • nedovoljno razvijena mobilnost te nacionalna i međunarodna suradnja umjetnika i organizacija u kulturi i umjetnosti • nedovoljna poduzetnost organizacija u kulturi i umjetnosti • nedovoljna uključenost u europski kulturni prostor	• povećati interes građana za umjetnost i kulturu te ih potaknuti na kreativno stvaralaštvo • poticati interes javnosti za sve kulturne djelatnosti kroz povezivanje obrazovanja i kulturne proizvodnje • osiguravati prostore i sadržaje kroz koje bi gradsko stanovništvo moglo zadovoljiti svoje kulturne potrebe, posebice u novoizgrađenim naseljima • osigurati suvremenu tehnologiju za rad ustanova u kulturi • predlagati i realizirati alternativne i inovativne načine financijskog podupiranja programa u kulturi • kontinuirano educirati i informirati javne službe i kulturne djelatnike o mogućnostima financiranja programa i projekata iz fondova EU te ostalih alternativnih izvora financiranja • izgraditi nove objekte u skladu sa specifičnim potrebama ustanova te poticati revitalizaciju zapuštenih industrijskih objekata • osigurati zajedničku čuvaonicu za pohranu građe za potrebe kulturnih ustanova čiji je osnivač Grad Zagreb u skladu s potrebama pojedinih kulturnih djelatnosti (osobito muzejska i kazališna) • osigurati radne prostore za umjetnike i umjetničke organizacije • poticati mobilnost umjetnika, organizacija u kulturi i zaposlenika nadležnog gradskog ureda • poticati nacionalnu i međunarodnu suradnju umjetnika i organizacija u kulturi • poticati poduzetništvo u kulturi • promovirati zagrebačku kulturu u europskom kulturnom prostoru te poticati aktivnosti koje doprinose integraciji i unapređenju pripadnosti europskom kulturnom prostoru • promicati ugled Zagreba u svijetu poticanjem realizacije međunarodnih kulturnih manifestacija, što će istovremeno doprinijeti turističkoj ponudi Grada

2.1.4. Sport i rekreacija
Nositelji sportske aktivnosti Grada Zagreba su 63 redovna i 8 pridruženih članova Sportskog saveza Grada Zagreba s više od 37 000 registriranih aktivnih sportaša i više od 890 sportskih klubova. 15 000 učenika uključeno je u međuškolska natjecanja, više od 4000 studenata u sveučilišna natjecanjima, a pedesetak tisuća građana povremeno se bavi rekreacijom. Zagreb broji čak 950 aktivnih sportaša s invaliditetom i 380 gluhih i nagluhih sportaša. Sportski savezi i klubovi provode programe u sedamdesetak sportova.

Grad Zagreb raspolaže s 23 kapitalna sportska objekta (građevine). Ukupna površina zatvorenih sportskih građevina iznosi oko 164 053,30 m^2, a otvorene sportske građevine zauzimaju oko 4 163 460,35 m^2. Iskorištenost sportskih građevina u odnosu na ukupan godišnji broj sati kreće se između 80 i 100 %. Ponuda sportskih građevina djelomično zadovoljava suvremene potrebe i vrlo je neujednačeno raspoređena u gradskom prostoru. Budući planovi gradnje, odnosno preuređivanja postojećih građevina, usmjereni su na nedostatak sportskih objekata za provedbu vrhunskih sportskih priredbi i za razvoj vrhunskog sporta (plivanje, vaterpolo, stolni tenis, rukomet, košarka, hokej na ledu, klizanje, atletika). Prioriteti u planiranju gradnje sportskih objekata usmjereni su na gradske četvrti koje su najdeficitarnije sportskim objektima u odnosu na broj stanovnika.

Sport u sustavu odgoja i obrazovanja
Predškolske ustanove: U vlasništvu Grada je 60 predškolskih ustanova koje rade na 222 lokacije. Na 104 lokacije postoje polivalentni prostori za sportske aktivnosti, na njih 19 nema takvih

prostora, a su preostale lokacije u pravilu stanovi koji se koriste za rad odgojnih skupina. Veličina polivalentnih prostora kreće se od 60 do 250 m^2, a ukupno iznosi 9384 m^2. U prostorima se nalazi osnovna oprema, a neki imaju i opremu za senzomotoriku. Od 47 privatnih predškolskih ustanova, samo 10 ima polivalentne dvorane veličine od 45 do 200 m^2.

Osnovne škole: Od 108 redovnih osnovnih škola čiji je osnivač Grad Zagreb, pet nema svoju sportsku dvoranu, a od 19 područnih škola, 15 nema sportsku dvoranu.

Srednje škole: Grad Zagreb je osnivač 65 srednjih škola, tj. 20 gimnazija i 35 strukovnih škola. Od 55 redovnih srednjih škola, 14 nema svoju sportsku dvoranu i koristi učionice ili neki drugi neadekvatan prostor, odnosno sportske dvorane drugih škola ili prostor unajmljuje.

Sport na Sveučilištu u Zagrebu: Nedostatak sportskih građevina namijenjenih studentima osnovni je ograničavajući faktor razvoja ovog segmenta sporta.

Sportska rekreacija

U Zagrebu je u sustav sportske rekreacije uključeno oko 10 000 građana, a u povremenim sportsko-rekreacijskim aktivnostima (Svjetski dan sporta, Svjetski dan pješačenja i sl.) sudjeluje oko 50 000 Zagrepčana. U usporedbi s gradovima razvijenih europskih zemalja u kojima je u „Sport za sve" aktivno uključeno od 30 do 70 % građana, Zagreb znatno zaostaje jer je u rekreaciju uključeno samo 20 % građana (djeca i odrasli, bez sportaša). Sadašnji objekti ne zadovoljavaju potrebe Zagrepčana ni prostorno ni kvalitetom.

Sportske aktivnosti osoba s invaliditetom

U Gradu Zagrebu živi oko 100 000 osoba s raznim kategorijama invaliditeta. U sportskim programima koje Savez invalida i Savez gluhih provode u atletici, plivanju, košarci, tenisu, šahu, kuglanju, nogometu, rukometu i sl. sudjeluje oko 11 % sportaša-invalida.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• redovitim sportsko-rekreativnim aktivnostima bavi se samo oko 20 % gradskog stanovništva • više od 50 % osnovnih i srednjih škola u Zagrebu još nema odgovarajuće sportske objekte za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture i za izvannastavne sportske aktivnosti • broj sportskih objekata ne zadovoljava realne potrebe građanstva za bavljenjem sportom • većina DSR-a nema svoje sportske objekte, a postojeći objekti ne zadovoljavaju potrebe ni prostorno ni kvalitetom • neravnomjeran raspored sportskih i rekreativnih građevina po gradskim četvrtima • vrhunski sport na međunarodnoj razini u većoj se mjeri profesionalizirao i stvorio visoke standarde koji iziskuju velika ulaganja kako bi se zadržala dostignuta razina europske i svjetske kvalitete • sustav tzv. profesionalnog sporta u Hrvatskoj nije do kraja definiran i kao takav uzrokuje negativne pojave • porast negativnih pojava vezanih uz nasilje i nesportsko ponašanje na sportskim natjecanjima i priredbama	• povećati broj aktivnih sudionika u sportu za 100 000 do 2020. • učinkovitije organizirati sportske sadržaje za djecu i mladež putem sportske obuke i sportskih škola • osigurati gradnju novih i unapređivati kvalitetu postojećih sportskih građevina i poticati racionalniju gradnju novih prema načelu „više vježbališta, manje gledališta" • povećati broj redovitih sudionika u programima sportske rekreacije „Sport za sve", uključujući i pripadnike treće životne dobi te posebno poticati projekt sportske rekreacije u svim gradskim četvrtima • odgovarajućim programima i prilagođenom sportskom infrastrukturom što većem broju osoba omogućiti organizirano bavljenje sportom • razvojnim programima podržavati veći broj perspektivnih sportaša za koje se ocijeni da u tekućem olimpijskom ciklusu imaju realne izglede za postizanje vrhunskih sportskih rezultata • unaprijediti vrhunsku sportsku kvalitetu u individualnim sportovima • poboljšati uvjete za pripreme sportaša u kolektivnim sportovima, ali uz veću odgovornost klupskih uprava radi postizanja vrhunskih rezultata • unaprijediti uvjete za kvalitetniju zdravstvenu skrb svim zagrebačkim sportašima • promicati ugled i doprinositi turističkoj ponudi Zagreba organizacijom međunarodnih sportskih priredbi • razvijati sportsku kulturu gledatelja, posebice mladih, u smislu sportskog navijanja i nenasilja

2.1.5. Tehnička kultura

Tehnička se kultura još uvijek (su)financira na tradicionalan način, tj. prikupljanjem programa dobivenih javnim natječajem, i to pretežno programa postojećih granskih saveza i, nešto manje, samostalnih udruga. Sustav tehničke kulture u Gradu Zagrebu danas čini mreža od 13 granskih strukovnih saveza, jedne zajednice tehničke kulture i više od 150 njihovih udruga. Godišnje u prosjeku zajedno izvedu više od 200 programa, tj. projekata s više od 50 000 sudionika.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedefinirana strateška uloga tehničke kulture i nedovoljno uvažavanje njezina doprinosa ukupnom razvoju Grada Zagreba • neadekvatna (zastarjela) zakonska regulativa • nedovoljno inventivan način prikupljanja i definiranja javnih potreba u tehničkoj kulturi • nedovoljno razvijeni i primjenjivani oblici praćenja i ocjenjivanja sufinanciranih programa • organizacijska struktura tehničke kulture u Gradu Zagrebu nije dovoljno koherentna ni prilagođena različitim potrebama • neravnomjerna zastupljenost različitih sadržaja tehničke kulture u gradskim četvrtima • nedovoljan broj programa za darovite i programa za uspješnu integraciju djece i mladih s teškoćama u razvoju u redovite programe nedovoljno osmišljena i ostvarena međugradska, regionalna i međunarodna suradnja subjekata tehničke kulture	• poticati nadležne institucije na donošenje novog zakona o tehničkoj kulturi • stimulirati nove, inovativne programe koji šire područje djelovanja tehničke kulture i pridonose znanstveno-tehničkom razvoju društva u cjelini • razraditi i primijeniti precizne i transparentne kriterije vrednovanja i sufinanciranja programa i rezultata sufinanciranih programa tehničke kulture • javno raspraviti i usvojiti novu organizacijsku strukturu tehničke kulture koja će više odgovarati iskazanim javnim potrebama građana za tehničkom kulturom i omogućiti njezinu ravnomjerniju disperziju po gradskim četvrtima • osmisliti više posebnih programa za darovite i programa za integriranje djece i mladih s teškoćama u razvoju u redovite programe tehničke kulture • osigurati adekvatne prostore u kojima bi građani, prije svega djeca i mladi, mogli adekvatno zadovoljavati svoje potrebe na području tehničke kulture • poticati programski osmišljenu nakladničku djelatnost • poticati suradnje na međugradskoj, regionalnoj i međunarodnoj razini

2.1.6. Zdravstvo

Sustav zdravstvene zaštite

Zdravstvena zaštita organizirana je na trima razinama koje su međusobno povezane i surađuju u pružanju zdravstvene skrbi građanima Grada Zagreba. Te razine čine primarna, sekundarna i tercijarna zdravstvena zaštita. Na primarnoj razini, zdravstvenu zaštitu organiziraju i provode domovi zdravlja čiji je osnivač Grad Zagreb: Dom zdravlja Zagreb – Centar, Dom zdravlja Zagreb – Istok, Dom zdravlja Zagreb – Zapad te Dom zdravlja MUP-a u vlasništvu Republike Hrvatske. Usluge zdravstvene zaštite pružaju i privatni zdravstveni djelatnici, ljekarne (249 ljekarni na području Grada Zagreba, a od toga Gradska ljekarna Zagreb s 37 ljekarničkih jedinica, uključujući galenski i analitički laboratorij), Nastavni zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba, Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar" i Ustanova za zdravstvenu njegu u kući. Nastavni zavod za hitnu medicinu Grada Zagreba, Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar" i Ustanova za zdravstvenu njegu u kući zdravstvene su ustanove u vlasništvu Grada Zagreba. U domovima zdravlja u djelatnosti obiteljske (opće) medicine, dentalne zdravstvene zaštite, zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite žena, laboratorijske dijagnostike, medicine rada i zdravstvene njege u kući, dio timova je u koncesiji, a dio timova čine zaposlenici domova zdravlja.

Na sekundarnoj razini, zdravstvenu skrb pružaju specijalne bolnice, poliklinike i dijelom Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar". Zdravstvene ustanove (poliklinike) na sekundarnoj razini zdravstvene djelatnosti čiji je osnivač Grad Zagreb su: Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora „SUVAG", Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Poliklinika Zagreb, Poliklinika za reumatske bolesti, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Dr. Drago Čop", Poliklinika za prevenciju kardiovaskularnih bolesti i rehabilitaciju (tzv. Srčana), Stomatološka poliklinika Zagreb i Poliklinika za bolesti dišnog sustava. Zdravstvene ustanove (specijalne bolnice) na sekundarnoj razini zdravstvene djelatnosti čiji je osnivač Grad Zagreb su: Psihijatrijska bolnica Sveti Ivan, Dječja bolnica Srebrnjak, Specijalna bolnica za plućne bolesti, Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež te Specijalna bolnica za zdravstvenu zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama.

Zdravstvenu djelatnost na tercijarnoj razini građanima pružaju kliničke bolnice i klinički bolnički centri, od toga dvije gradske bolnice (Klinička bolnica Sveti Duh i Klinika za psihijatriju Vrapče), šest kliničkih zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska (Klinički bolnički centar Zagreb, Klinički bolnički centar Sestre milosrdnice, Klinička bolnica Dubrava, Klinička bolnica Merkur, Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević" i Klinika za dječje bolesti) te nacionalni zavodi (Hrvatski zavod za javno

zdravstvo, Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu, Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Hrvatski zavod za hitnu medicinu, Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping, Hrvatski zavod za telemedicinu).

Odabrani zdravstveni pokazatelji

Očekivano trajanje života stanovnika Grada Zagreba 2015. godine iznosilo je 79,0 godina, što je za 3,4 godine duže nego 2003. kada je iznosilo 75,6 godina. Očekivano trajanje života muškaraca je 76,2 godine, a žena 81,9 godina. Tijekom 2015., u Gradu Zagrebu umrlo je 8359 osoba, dok je tijekom 2016. umrla 8821 osoba, od čega su 46,62 % muškarci i 53,38 % žene. Stopa smrtnosti iznosila je 1058,08 umrlih na 100 000 stanovnika. Vodeće skupine uzroka smrti 2015. godine bile su cirkulacijske bolesti koje predstavljaju uzrok smrti skoro polovice stanovnika Grada Zagreba (3948 umrlih ili 44,75 %). Unutar ove skupine, najbrojnije su bile ishemijske bolesti srca i cerebrovaskularne bolesti. Na drugom se mjestu nalazi skupina novotvorina, a unutar ove skupine najčešće su zloćudne novotvorine traheje, bronha i pluća, zloćudne novotvorine debelog crijeva te zloćudne novotvorine dojke. Od ostalih skupina bolesti kao uzroka smrti, na trećem su mjestu bolesti dišnog sustava, zatim ozljede i trovanja te bolesti probavnog sustava. Dobno standardizirana stopa smrtnosti izračunava se u odnosu na starije europsko stanovništvo metodom direktne standardizacije koja se izražava na 100 000 stanovnika kako bi se mogla usporediti s dobno standardiziranom stopom smrtnosti Hrvatske i drugih zemalja prema podacima iz programa „Zdravlje za sve" Svjetske zdravstvene organizacije. Na vodećem se mjestu u Gradu Zagrebu nalaze bolesti cirkulacijskog sustava, a na drugom mjestu su zloćudne novotvorine.

Gerontološki javnozdravstveni pokazatelji

Demografski pokazatelji starosti hrvatskog stanovništva ukazuju na tendenciju stalnog apsolutnog i relativnog porasta udjela starijeg pučanstva. Prema strukturi udjela starijih osoba od 65 godina po hrvatskim županijama, u ukupnom broju starijeg pučanstva (N = 758 633) na prvom mjestu je Grad Zagreb (N = 144 057 ili 18,04 %). Sve veći broj osoba starijih od 85 godina u populaciji zahtijeva i reorijentaciju zdravstvene skrbi prema sve većim zahtjevima gerontološke zdravstvene zaštite. Gerontološki program ima osobito značenje u odnosu na raniju (65 do 74 godine), srednju (75 do 84 godine) i duboku starost (od 85 godina nadalje). Starenje hrvatskog pučanstva ubrzano će se nastaviti te prioritetno značenje dobiva upravo stalna edukacija iz gerontologije i gerijatrije te gerijatrijske zdravstvene njege u zaštiti zdravlja starijih osoba. Gerontološko javnozdravstveni pokazatelji jedna su od osnova za izradu i vrednovanje Programa zdravstvenih mjera i postupaka u zaštiti zdravlja starijih osoba. Isto tako, gerontološko javnozdravstveni pokazatelji o pojavnosti mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja u starijih osoba upućuju na nužnost izrade programa geroprofilaktičnih mjera, u institucijskoj i izvaninstitucijskoj skrbi za starije osobe, posebno u odnosu na psihogerijatrijske bolesnike oboljele od Alzheimerove bolesti, uključujući i stalne dodatne obuke usmjerene na sve ciljne skupine u skrbi za Alzheimerove bolesnike i edukaciju o ranom otkrivanja oboljelih.

Najčešći uzrok hospitalizacije u Gradu Zagrebu 2016. godine, prema vodećim skupinama bolesti, bile su novotvorine, a slijede ih bolesti cirkulacijskoga sustava, duševni poremećaji i poremećaji ponašanja te bolesti probavnog sustava.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljna koordinacija različitih dijelova sustava zdravstva i nedostatna povezanost s ostalim segmentima društva • neujednačena kvaliteta zdravstvene zaštite – kadrovi i kapaciteti za uspostavljanje sustava kvalitete, mjerenje i analizu kvalitete nedovoljno su razvijeni • dotrajala i nedostatna dijagnostička oprema i prostor dijela zdravstvenih ustanova • zdravstveni sustav nedovoljno prilagođen potrebama stanovništva s obzirom na demografske (udio stanovništva starijeg od 65 godina) i epidemiološke promjene te suvremene medicinske tehnologije • nedostatni napori u prevenciji bolesti na primarnoj razini • neujednačena dostupnost zdravstvene zaštite na primarnoj razini – nedostaju specijalisti medicine rada, ginekolozi, pedijatri • pokazatelji zdravlja – stope ukupne smrtnosti i stope smrtnosti mnogih bolesti više su od prosjeka EU • nezadovoljavajuće zdravstveno ponašanje stanovništva vezano uz rizične faktore • nedovoljno razvijena svijest o preuzimanju osobne odgovornosti za vlastito zdravlje	• razvoj informatizacije i e-zdravstva • jačanje upravljačkih kapaciteta i ljudskih resursa u zdravstvu, razvoj istraživačke djelatnosti • izgradnja i rekonstrukcija zdravstvene infrastrukture uz povećanje energetske učinkovitosti • poboljšanje kvalitete opreme i bolničkih kapaciteta, osobito dnevnih bolnica i kapaciteta za liječenje kroničnih bolesnika i palijativnu skrb • osiguranje dostupnosti i unapređivanje kvalitete zdravstvene zaštite u Gradu Zagrebu • promicanje zdravlja, prevencija i rano otkrivanje bolesti • prevencija kroničnih nezaraznih bolesti (bolesti srca i krvnih žila, dišnog sustava, zloćudne novotvorine, šećerna bolest, pretilost, demencija...) • očuvanje i unapređenje mentalnog zdravlja • očuvanje reproduktivnog zdravlja • promicanje prava pacijenata • zaštita svih dobnih skupina građana, osobito ranjivih (trudnice, djeca, starije osobe, osobe s invaliditetom, branitelji..) • praćenje učinkovitosti sustava zdravstvene zaštite u Gradu Zagrebu

2.1.7. Socijalna skrb

U skladu s važećim zakonskim propisima, djelatnost socijalne skrbi obavljaju ustanove socijalne skrbi, vjerske zajednice, udruge i druge pravne osobe te obrtnici, fizičke osobe kao profesionalnu djelatnost i udomiteljske obitelji. Ustanove socijalne skrbi su Centar za socijalnu skrb, Dom socijalne skrbi, Centar za pružanje usluga u zajednici i Centar za pomoć u kući. Dio ustanova socijalne skrbi u državnoj je nadležnosti, dio u nadležnosti Grada Zagreba, a njihovi su osnivači dijelom udruge, vjerske zajednice i druge pravne ili fizičke osobe. Procesima transformacije ustanova koji se planiraju provesti do 2020. godine, dio ustanova i usluga prenijet će se s državne na lokalnu razinu, tj. na razinu Grada Zagreba. Ustanove čiji je osnivač Grad Zagreb ili čija su osnivačka prava prenesena na Grad Zagreb su Dom za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja Duga – Zagreb, 11 domova za starije osobe i Centar za pružanje usluga u zajednici.

Osim 11 domova za starije osobe u nadležnosti Grada Zagreba, na njegovu području djeluje 24 doma drugih osnivača (tzv. privatni domovi). Osim domova, usluge stalnog smještaja za starije građane pružaju i 32 obiteljska doma te 9 pravnih osoba. U razdoblju od 2008. do 2016. povećao se ukupni smještajni kapacitet za starije osobe, osobito u okviru obiteljskih domova (kapacitet: 512 korisnika). Značajnu ulogu u skrbi o starijim osobama čine izvaninstitucijske usluge, odnosno pomoć u kući putem organizirane prehrane (dostava gotovog ručka) i / ili usluga gerontodomaćice. 2016. godine, osim gradskih domova, rješenje za pružanje usluga pomoći u kući imala je jedna ustanova (Centar za pomoć u kući) te 3 pravne osobe.

Prava iz sustava socijalne skrbi

Kao i ostatak Hrvatske, Grad Zagreb suočen je s problemom siromaštva i socijalne isključenosti. Premda ne postoje posebni podaci za Grad Zagreb, može se pretpostaviti da je stopa siromaštva u Zagrebu niža u odnosu na cijelu Hrvatsku, što ne znači da je broj siromašnih malen.

Prava iz nadležnosti Centra za socijalnu skrb (CZSS)

Korisnici su unutar sustava socijalne skrbi putem Centra za socijalnu skrb Zagreb 2015. ostvarili ukupno 14 969 jednokratnih pomoći (za 8368 korisnika), a pravo na zajamčenu minimalnu naknadu ostvarilo je 11 594 osoba. To znači da je 1,5 % stanovnika Grada Zagreba ostvarivalo pravo na zajamčenu minimalnu naknadu i da je udio korisnika ovih pomoći u Gradu Zagrebu manji od prosjeka u Republici Hrvatskoj za 2015. godinu (2,4 %).

Prava iz nadležnosti Grada Zagreba

Prava iz nadležnosti Grada Zagreba uključuju novčanu pomoć i usluge koje se osiguravaju na temelju Zakona o socijalnoj skrbi i Odluke o socijalnoj skrbi u okviru zakonskih obaveza te one iznad zakonskog standarda. Odlukom o socijalnoj skrbi obuhvaćene su novčane pomoći, pomoći u naravi, pomoći u smještaju i drugi oblici pomoći. Osim toga, Odlukom o novčanoj pomoći za opremu novorođenog djeteta, Grad Zagreb isplaćuje i novčanu pomoć za opremu novorođenog djeteta obiteljima s jednim, dvoje, troje i više djece.

U cilju sprječavanja nastanka siromaštva i socijalne isključenosti te pružanja mogućnosti jednakog obrazovanja za sve građane, Grad Zagreb u skladu s Odlukom o stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente slabijeg socijalnog statusa dodjeljuje Stipendiju Grada Zagreba za učenike i studente slabijeg socijalnog statusa. Dana 8. rujna 2016. na snagu je stupila Odluka o novčanoj pomoći za roditelje odgojitelje („Službeni glasnik Grada Zagreba" 16/16 i 19/16), čime se jednomu od roditelja koji brine za najmanje troje djece omogućuje ostvarivanje mjesečne financijske pomoći u visini prosječnog iznosa mjesečne plaće u Republici Hrvatskoj (5686 kn).

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• porast broja korisnika zbog gospodarske krize • značajan broj stanovnika u riziku od siromaštva je izvan sustava socijalne skrbi • dugotrajni korisnici novčane pomoći su pretežno nezaposlene radno sposobne osobe • nedovoljan broj ustanova za smještaj starijih osoba • nedovoljan broj smještajnih kapaciteta za funkcionalno ovisne starije osobe oboljele od Alzheimerove bolesti i drugih demencija • visoka cijena za smještaj starijih osoba u privatnim ustanovama koja nadmašuje visinu mirovina korisnika • nedovoljna koordinacija različitih nositelja sustava socijalne skrbi na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini	• decentralizirati, reformirati i informatički umrežiti sustav socijalne skrbi • sustavno pratiti i ocjenjivati mjere socijalne skrbi • educirati i informirati stručnjake iz područja socijalne skrbi o socijalnom planiranju • jačati standarde socijalnih usluga prema korisnicima • analizirati karakteristike primatelja novčane pomoći (posebice radno sposobnih s dugotrajnim pomoćima) i predložiti mjere koje bi doprinijele njihovu osamostaljivanju i izlasku iz sustava • dodatno razviti institucijske, a prije svega izvaninstitucijske oblike skrbi za starije osobe • razvijati sadržaje za starije osobe • smanjiti broj korisnika u ustanovama i razviti mrežu izvaninstitucionalnih smještajnih kapaciteta • osigurati dovoljan broj kvalitetnog stručnog kadra za rad u ustanovama socijalne skrbi • informirati građane, posebice osjetljive skupine, o pravima i uslugama koje su im na raspolaganju u Gradu

Djeca s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom
Prema službenim podacima, oko 11,5 % stanovnika Grada Zagreba čine osobe s invaliditetom. Grad provodi cjelovitu i jedinstvenu politiku prema osobama s invaliditetom, a mjere i aktivnosti provodi u skladu s donesenim dokumentima. U Gradu Zagrebu djeluju ustanove koje pružaju uslugu smještaja (privremeni ili dugotrajni) za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, a osnivači su RH, Grad Zagreb i drugi, tj. organizacije civilnog društva i privatni osnivači. Grad je osnivač ustanova koje provode sofisticirane i visokokvalitetne programe i usluge za veći broj korisnika u cijeloj zemlji: Centra za autizam Zagreb, Centra za rehabilitaciju Silver i Dnevnog centra za rehabilitaciju djece i mladeži „Mali dom-Zagreb". Navedene ustanove pružaju usluge djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom. Udruge osoba s invaliditetom i udruge koje djeluju u korist osoba s invaliditetom pružaju izvaninstitucionalne usluge.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• porast broja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom • nedovoljan broj alternativnih usluga u zajednici (usluga rane intervencije, specijaliziranih udomiteljskih obitelji itd.) • nedovoljan broj smještajnih kapaciteta za osobe s teškim tjelesnim invaliditetom ovisne o pomoći drugih osoba • nedovoljna zaposlenost osoba s invaliditetom • nedovoljna koordinacija različitih nositelja sustava socijalne skrbi na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini	• širiti mrežu usluga i programa u zajednici • kontinuirano educirati i informirati stručnjake iz područja socijalne skrbi, zdravstva i obrazovanja • jačati standarde socijalnih usluga prema korisnicima • osigurati transformaciju ustanova koje skrbe o osobama s invaliditetom razvojem različitih oblika smještaja • osigurati smještajne kapacitete za osobe s teškim tjelesnim invaliditetom u stambenim zajednicama • smanjiti broj korisnika u ustanovama i razviti mrežu izvaninstitucionalnih smještajnih kapaciteta • osigurati dostupnost specijaliziranih usluga (pomoćnici u nastavi, radni asistenti, osobni asistenti, dostupnost javnog i specijaliziranog prijevoza, specijalizirane zdravstvene usluge) • osigurati dovoljan broj kvalitetnog stručnog kadra za rad u obrazovnim i socijalnim ustanovama • poticati zapošljavanje osoba s invaliditetom • informirati građane o pravima i uslugama koje su im na raspolaganju u Gradu

2.2.
UNAPREĐENJE I PROMICANJE LJUDSKIH PRAVA I PARTICIPACIJA GRAĐANA

Grad Zagreb, u skladu s ciljevima nacionalnih strateških dokumenata iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava, koristi kapacitete za podizanje javne svijesti građana Zagreba o važnosti poznavanja i ostvarivanja ljudskih prava žena i ravnopravnosti spolova, suzbijanja rasne i druge diskriminacije, prava nacionalnih manjina, vjerskih prava i sloboda, prava spolnih manjina te poticanja razvoja civilnoga društva i ostvarivanja slobode udruživanja. U tom se cilju potiče sudjelovanje udruga i drugih organizacija civilnog društva u provedbi gradskih i nacionalnih strateških dokumenata iz područja ljudskih prava kako bi dali doprinos razvoju svijesti o društvenoj opasnosti diskriminacije i dobrobiti koje nam donosi poštivanje prava drugoga i drugačijega. Radi razmjene dobrih praksi u području ljudskih prava i interakcije s građanima, ostvareno je sudjelovanje u odgovarajućim mrežama europskih gradova i provedba projekata koji koriste razvoj novih tehnologija kako bi se zainteresiranoj javnosti omogućilo sudjelovanje u kreiranju odluka aktualnih vlasti koje će tako bolje služiti javnom interesu.

2.2.1. Ravnopravnost spolova

Osnovni nacionalni i gradski strateški dokumenti u području ravnopravnosti spolova su Nacionalna politika za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2011. do 2015. godine („Narodne novine" 88/11) i Akcijski plan Grada Zagreba za provedbu mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova za razdoblje od 2011. do 2015. godine („Službeni glasnik Grada Zagreba" 4/13). Ovim su dokumentima određene mjere čiji je cilj ostvariti napredak u poboljšanju ravnopravnosti žena i muškaraca u područjima javnog života i u obitelji. Nacionalna politika za ravnopravnost spolova za razdoblje 2016. do 2019. još uvijek nije donesena, a nakon njezina donošenja, prema njoj će biti izrađen Akcijski plan Grada Zagreba za provedbu mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova za naredno četverogodišnje razdoblje. 2013. godine kada je prvi puta proveden Akcijski plan Grada Zagreba, gradska upravna tijela provela su 19 mjera ili 86,4 %. 2015. kada je posljednji put proveden Akcijski plan Grada Zagreba, gradska upravna tijela provela su

18 mjera ili 75 %. Grad potiče suradnju s udrugama razvijanjem partnerstava i davanjem financijskih potpora za projekte, tj. programe kojima se podiže javna svijest o pravima žena, a Grad je i aktivni član mreže FemCities. Iz gradskog je proračuna za provedbu projekata iz područja ravnopravnosti spolova dano osam financijskih potpora 2015. i petnaest 2016. godine. Osim toga, u projektima na polju suzbijanja rasne i druge diskriminacije koje provode udruge, a koje Grad Zagreb financijski podupire i za koje su dane potpore, uključena su i dva projekta koji se odnose na zaštitu prava spolnih manjina.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nema analize pokazatelja ekonomskih ili društvenih kretanja u odnosu na spol • na nacionalnoj razini nema metodologije za provedbu strategije uvođenja načela spolne ravnopravnosti, uključujući uvođenje načela spolne ravnopravnosti u planiranje proračuna, analize izrađene na temelju spola te procjenu utjecaja spola • na nacionalnoj razini nema razrađenog plana i metodologije obrazovanja službenika i službenica o spolnoj ravnopravnosti, posebice na lokalnoj razini • istraživanja pokazuju da javnost malo zna o diskriminaciji na temelju spola • proces usklađivanja obiteljskog, privatnog i profesionalnog života ne prati zahtjeve uklanjanja nejednakosti u društvenom položaju muškaraca i žena	• gradska upravna tijela trebaju u svim fazama planiranja, donošenja i provedbe pravnih akata, odluka ili akcija ocjenjivati ili vrednovati učinke tih akata, odluka ili akcija na položaj žena i muškaraca radi njihove stvarne ravnopravnosti • nadalje provoditi programe izobrazbe gradskih službenica i službenika o spolnoj ravnopravnosti na kojima će sudjelovati žene i muškarci • prikupljanje statističkih podataka i izrada istraživanja na razini Grada na temu spolne ravnopravnosti

2.2.2. Suzbijanje rasne i druge diskriminacije

Grad Zagreb već niz godina financijski podupire projekte iz područja suzbijanja rasne i druge diskriminacije koje provode udruge, a oni uključuju sve aktivnosti s ciljem edukacije i senzibiliziranja javnosti radi otklanjanja bilo kojeg oblika diskriminatornog ponašanja. 2015. godine pruženo je 11, a 2016. 13 financijskih potpora. 2015. i 2016. u tijeku je bio projekt Europske unije „The Right of Mobbing Free Work" (Za radno mjesto bez mobbinga) proveden u partnerstvu s Udrugom za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga i Pravnim fakultetom iz Osijeka u skladu s IPA ugovorom o sufinanciranju te radnim planom i sadržajem projekta. Cilj je projekta bio osvješćivanje javnosti o važnosti poznavanja i ostvarivanja ljudskih prava u području rada. U skladu s ciljevima projekta, izrađen je i donesen Anti-mobbing protokol Gradske uprave Grada Zagreba i održani su okrugli stolovi u Zagrebu i Osijeku. Svrha je protokola pravodobno prepoznavanje i provođenje prevencije mobbinga na radnom mjestu od strane službenika i namještenika.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljna znanja i osviještenost o diskriminaciji • nedovoljna razmjena dobrih praksi između Grada Zagreba i gradova EU • nedovoljna obrazovanost gradskih službenika i službenica o osvješćivanju predrasuda i prepoznavanju diskriminacije	• stvoriti financijske i stručne preduvjete za poboljšanje znanja o diskriminaciji i senzibilizaciju javnosti za ovu temu • poticati razmjenu dobrih praksi između Grada Zagreba i gradova EU • poticati organizacije civilnog društva da doprinose jačanju javne svijesti o društvenoj opasnosti diskriminacije i dobru koje za svakoga donosi poštivanje prava drugog i drugačijeg • jačati ulogu lokalnih medija u promicanju tolerancije i potrebi suzbijanja svakog oblika diskriminacije u Gradu Zagrebu • promicati borbu protiv diskriminacije i dostupnost informacija

2.2.3. Nacionalne manjine

Pitanja vezana uz prava nacionalnih manjina u Gradu Zagrebu uređena su Statutom Grada Zagreba koji je osim Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina temelj za osiguravanje sredstava za rad vijeća, predstavnika i Koordinacije nacionalnih manjina Grada Zagreba putem kojih pripadnici manjinskih zajednica sudjeluju u gradskom javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima. Na području Grada Zagreba, prema popisu stanovništva iz 2011., žive pripadnici 22 nacionalnih manjina s 41 550 stanovnika (5,26 % od ukupnog broja stanovnika Grada). U odnosu na popis stanovništva iz 2001. godine, broj pripadnika nacionalnih manjina bilježi blagi porast (1484 osobe).

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, najzastupljenija nacionalna manjina u Gradu Zagrebu su Srbi (17 526), a Vlasi (7) i Rumunji (94) najmanje su zastupljeni. Od svih pripadnika nacionalnih manjina, najviše ih je kao materinski jezik navelo albanski (4054 osobe), a najmanje vlaški (jedna osoba).[13]

U gradskom se proračunu kontinuirano planiraju sredstva za osnovnu djelatnost devet vijeća, devet predstavnika i Koordinacije vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba te za provođenje njihovih godišnjih programa rada. Osim navedenog, Grad Zagreb kontinuirano podupire rad manjinskih udruga davanjem financijskih potpora za njihove aktivnosti, davanjem na korištenje prostora za rad i omogućujući korištenje gradskih prostora za njihove aktivnosti (tribine, izložbe, promocije knjiga, priredbe i slično) bez naplate. Iz Proračuna Grada Zagreba, za 2015. odobrene su 22, a za 2016. godinu 23 financijske potpore.

Sustavno proučavanje života i položaja nacionalnih manjina u Gradu Zagrebu proveo je Institut za migracije i narodnosti u Zagrebu 2011. godine. Dok su na razini Republike Hrvatske nacionalne manjine kao posebne kulturne i identitetske skupine relativno dobro istražene (primjerice, identiteti Crnogoraca u Istri ili Čeha u Slavoniji), nedostaju daljnja i trajna sustavna istraživanja položaja i konstrukcije odnosno rekonstrukcije identiteta nacionalnih manjina u Gradu Zagrebu.

Za identitet nacionalnih manjina posebno su značajne kulturno-umjetničke udruge i društva, a kulturni, umjetnički, obrazovni i religijski aspekti predstavljaju najvažniji dio života nacionalnih manjina u Gradu Zagrebu. Spomenute udruge djeluju kao institucionalni okvir za kreiranje narodnosnih, etničkih odnosno nacionalnih identiteta nacionalnih manjina.

Ono što pripadnici nacionalnih manjina u Gradu Zagrebu izdvajaju kao problem su mediji i medijska nevidljivost nacionalnih manjina, odnosno usmjerenost postojećeg medijskog programa na folklor uz posvemašnju nezastupljenost tema koje pripadnici nacionalnih manjina percipiraju važnima za svoju egzistenciju.

Još jedan problem koji se u ovom kontekstu posebno izdvaja je konfrontacija čuvanja etničkih posebnosti nacionalnih manjina s njihovim uključivanjem u hrvatsko društvo, što otvara mjesta daljnjem razvoju i provedbi politike integracije. Nadalje, postoji i problematika povezivanja s matičnim državama nacionalnih manjina koje su u hrvatskom neposrednom susjedstvu (Slovenija, Mađarska, Srbija, BiH), što bi otvorilo mjesta i razvoju prekogranične suradnje.[14]

U skladu s Nacionalnom strategijom za uključivanje Roma za razdoblje od 2013. do 2020. godine koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, donesen je Akcijski plan Grada Zagreba za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma od 2013. do 2020. za razdoblje od 2013. do 2015., čija je provedba nastavljena i 2016. Radi daljnje provedbe mjera Nacionalne strategije, donesen je Akcijski plan Grada Zagreba za razdoblje od 2017. do 2018. Ciljevi koji se trebaju ostvariti provedbom ovih dokumenata su integracija pripadnika romske nacionalne manjine i poboljšanje kvalitete njihova života u područjima odgoja i obrazovanja, zdravstvene zaštite, zapošljavanja, stanovanja, prostornog uređenja, socijalne skrbi, uključivanja u kulturni i društveni život te prikupljanja statističkih podataka.

2.2.4. Vjerska prava i slobode

Krajem 2016. u Gradu Zagrebu bile su registrirane 32 vjerske zajednice i 138 duhovno-vjerničkih udruga. Grad Zagreb želi unaprijediti i razviti odnose sa svim vjerskim zajednicama koje djeluju na njegovu području. Zbog toga, prema prethodno prikupljenim podacima i na zahtjev vjerskih zajednica, davanjem materijalne i nematerijalne potpore redovito podupire aktivnosti vjerskih zajednica, kao i projekte vezane uz iskazivanje vjere drugih subjekata.

U skladu sa Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica, iz gradskoga se proračuna daju namjenske potpore osobito za gradnju i obnovu objekata vjerskih zajednica pa je tako 2015. i 2016. dano 25 potpora. Grad financira verificirane vjerske programe u dječjim vrtićima u sklopu redovitog programa u 13 gradskih dječjih vrtića te sufinancira redoviti cjelodnevni program predškolskog odgoja u 14 vjerskih dječjih vrtića (12 katoličkih, 1 židovski i 1 evangelički).

2.2.5. Poticanje razvoja civilnoga društva i ostvarivanje slobode udruživanja

Civilno je društvo u Gradu Zagrebu kao glavnom gradu RH u posljednjih 15 godina postalo značajan akter i podupiratelj uvođenja pozitivnih društvenih promjena i vrijednosti. U Gradu Zagrebu je u Registar udruga Republike Hrvatske do 31. prosinca 2016. bilo upisano 12 438 udruga.

13 Izvor: Statistički ljetopis za 2016.
14 Izvor: BABIĆ, Dragutin, Filip Škiljan i Drago Župarić-Iljić: „Nacionalne manjine u Zagrebu", 2011. Zagreb: Plejada, str. 381-382

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedostatak pokazatelja o doprinosu udruga u pružanju pomoći i podrške građanima u provedbi programa i projekata za koje su ostvarili financijsku potporu iz gradskog proračuna • nedostatak normativnog okvira za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja gradskih odluka i strateških dokumenata • nedostatak gradskog strateškog dokumenta za suradnju s udrugama • nepostojanje jedinstvene javne gradske baze podataka o davanju financijskih potpora udrugama	• razvijanje mehanizama za procjenu doprinosa udruga u pružanju pomoći i podrške građanima u provedbi programa i projekata za koje su ostvarili financijsku potporu iz gradskog proračuna • izraditi normativni okvir za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja gradskih odluka i strateških dokumenata • jačati mehanizme uključenosti predstavnika civilnog društva u donošenje gradskih odluka i strateških dokumenata • izraditi gradski strateški dokument za suradnju s udrugama • uspostavljanje jedinstvene javne gradske baze podataka o davanju financijskih potpora udrugama koja će biti kontinuirano ažurirana

Grad je prepoznao organizacije civilnog društva, ponajviše udruge, kao značajne aktere u razvoju gradskih politika koje najjasnije mogu izraziti potrebe, zahtjeve i očekivanja društvene grupe čije interese zastupaju. Suradnjom Grada i udruga utječe se na sustavno jačanje javne svijesti o problemima i pravima pojedinih skupina građana te na ostvarenje njihovih specifičnih potreba u lokalnoj zajednici. Kako bi rad udruga bio kvalitetniji i išao u korist građanima, Grad Zagreb daje financijske potpore programima i projektima udruga koji su od interesa za Grad. Osim toga, udrugama se daju na korištenje prostori za rad kako bi se i na taj način dodatno doprinijelo njihovu djelovanju.

2.2.6. Mladi u Gradu Zagrebu

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, u Gradu Zagrebu živi 145 926 mladih, tj. mladi čine 18,47 % ukupnog stanovništva Grada Zagreba. 2014. godine provedeno je orijentacijsko istraživanje o realnim problemima, potrebama, mišljenjima i zadovoljstvom mladih životom u Zagrebu koje čini podlogu za izradu Gradskog programa za mlade za razdoblje od 2015. do 2018. Kada su mladi procjenjivali važnost problema s kojima se susreću u Gradu Zagrebu, kao izrazito važne naglasili su nezaposlenost i nedovoljnu brigu društva i države za mlade, nizak životni standard, okupiranost zabavom i potrošnjom te nedostatak životne perspektive. Velikim problemom smatraju ovisnost o drogama, alkoholu i duhanu, nedostatak tolerancije prema manjinskim društvenim skupinama, problem stanovanja, apatičnost i nedostatak interesa za društvena zbivanja te neodgovorno seksualno ponašanje.

Naglašava se i nepostojanje adekvatnog prostora koji bi objedinio cijeli spektar usluga nužnih za kvalitetan život mladog čovjeka u gradu te omogućio sudjelovanje i obrazovanje svih mladih neovisno o financijskim mogućnostima.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nezaposlenost mladih i nedostatak životne perspektive • nizak životni standard • nedovoljno obrazovanje mladih i nedovoljna ponuda svima dostupnih edukacijskih sadržaja • nedostatak interesa za društvena zbivanja i nedovoljna uključenost mladih u društveno-politički život • rizično ponašanje mladih • nedostatak adekvatnog prostora koji bi objedinio sve usluge potrebne mladima te omogućio sudjelovanje i obrazovanje svih neovisno o financijskim mogućnostima • nedovoljna pristupačnost i atraktivnost postojećih sportsko-rekreacijskih sadržaja mladima	• osigurati poticanje sustavnog i djelotvornog zapošljavanja mladih nakon završenog školovanja i osiguravanje pomoći prilikom traženju posla • unaprijediti službe za povremeno zapošljavanje mladih tijekom školovanja • izrada gradske strategije za podizanje kvalitete života mladih • osigurati kvalitetno obrazovanje u skladu sa zahtjevima tržišta i potrebama hrvatskog društva • podrška gradske uprave radu udruga mladih, udruga za mlade i usluga za mlade • osigurati sudjelovanje mladih u procesu odlučivanja na svim razinama, osigurati učestaliju i kvalitetniju komunikaciju vlasti s mladima • osnivanje centra, tj. klinike za reproduktivno zdravlje mladih i (ne) formalnih grupa za vršnjačku pomoć • osnivanje centara za mlade ili klubova mladih • informiranje mladih o njihovim mogućnostima, dostupnim događanjima i manifestacijama

2.2.7. Branitelji u Gradu Zagrebu

Skrb za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji dio je sustava socijalne politike Republike Hrvatske. U okviru vrsta socijalne skrbi propisanih Odlukom o socijalnoj skrb, provode se one mjere socijalne skrbi koje odgovaraju dosada uočenim potrebama hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji.

Program skrbi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji za razdoblje od 2014. do 2017. („Službeni glasnik Grada Zagreba" 24/13) donesen je 2013., a njegova je svrha zaštita i pružanje neposredne, brze i učinkovite pomoći najugroženijim hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji u cilju poboljšanja osnovnih životnih uvjeta te omogućavanje pravovremene informiranosti o mjerama i vrstama pomoći Grada Zagreba. Navedenim se Programom želi osigurati unapređenje i poboljšanje rješavanja svih pitanja vezanih uz sveobuhvatnu skrb za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji koji imaju prebivalište na području Grada Zagreba.

Ciljevi Programa su dostupne socijalne usluge za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji na području Grada Zagreba, prevencija zdravlja hrvatskih branitelja i HRVI-a, smanjivanje nezaposlenosti u Gradu Zagrebu, jačanje lokalne strategije zapošljavanja te jačanje civilnog sektora i partnerskih odnosa na postizanju zajedničkih ciljeva.

Zbog društvenog značaja i odgovornosti za obavljanje poslova koji se odnose na ostvarivanje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te u cilju poboljšanja skrbi i ispunjenja obveza Grada Zagreba u okviru njegova samoupravnog djelokruga prema sudionicima i stradalnicima rata i njihovih obitelji s prebivalištem na području dugih država sudionica Domovinskog rata, u Gradu Zagrebu je u kolovozu 2013. ustrojen Gradski ured za branitelje koji skrbi za oko 68 000 hrvatskih branitelja, 7000 hrvatskih ratnih vojnih invalida i 1500 korisnika obiteljske invalidnine, pirotehničare i članove njihovih obitelji, civilne invalide i žrtve rata, borce II. svjetskog rata i civilne invalide i stradalnike rata.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljna zaposlenost hrvatskih branitelja • nepostojanje smještajnih kapaciteta za starije i bolesne veterane Grada Zagreba • nedovoljan broj posebnih programa za zadovoljavanje specifičnih potreba hrvatskih branitelja i ratnih vojnih invalida • visok postotak obolijevanja i smrtnosti braniteljske populacije • neadekvatno riješeno ili neriješeno stambeno pitanje HRVI-a, hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji	• provoditi javne radne aktivnosti i zapošljavanje branitelja • uključiti što veći broj obrazovnih ustanova u doškolovanje, prekvalifikaciju u stručno usavršavanje • poticati samozapošljavanje i osigurati pomoć poduzetnicima-početnicima iz braniteljske populacije • poticati društveno poduzetništvo • osnivanje ustanova i zaklada za skrb o hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji • jačanje suradnje s civilnim društvom, posebice s udrugama iz područja branitelja iz Domovinskog rata i njihovih obitelji, boraca II. svjetskog rata i civilnih invalida rata • uređenje i održavanje te primjereno obilježavanje vojnih dijelova gradskih groblja sudionika I. i II. svjetskog rata • potreba braniteljske populacije za skrb i savjetovanje kroz posebne, prilagođene programe • inicirati osnivane vojnog muzeja Domovinskog rata • uređenje i održavanje centara za rekreaciju i provođenje slobodnog vremena • osigurati prioritetan prijem hrvatskih branitelja na specijalističke preglede i bolničko liječenje te razvijati preventivne mjere za potrebe ove populacije • potreba za pružanjem pomoći pri rješavanju stambene problematike HRVI-a, hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji povećanjem broja stambenih jedinica i gradskih građevinskih zemljišta

3. GOSPODARSTVO

3.1. GOSPODARSKA KRETANJA

3.1.1. Osnovni trendovi u europskom i hrvatskom gospodarstvu u razdoblju od 2008. do 2015.

Hrvatska je, kao mala i gospodarski otvorena zemlja koja je ekonomski i politički usmjerena prema Europskoj uniji, pod velikim utjecajem njezinih ekonomskih kretanja. Vidljivo je to iz analize međunarodnih ekonomskih pokazatelja prema kojima se velik dio robne razmjene odvija upravo s Europskom unijom te iz strukture stranih ulaganja u kojoj prevladavaju europski ulagači. U strukturi turista također prevladavaju državljani EU. Gospodarstvo EU je 2015. bilježilo realni porast od 2,2 %, što pokazuje da zemlje Europske unije izlaze iz krize. Kretanje hrvatskog gospodarstva također pokazuje porast od 2,7 % u prvom tromjesečju te porast od 3,4 % u posljednjem tromjesečju 2015. godine,[15] što pokazuje da je i u Republici Hrvatskoj nastupio gospodarski oporavak te da i Hrvatska slijedi trend ostalih zemalja Europske unije i izlazi iz krize.

3.1.2. Osnovni gospodarski pokazatelji i struktura gospodarstva Grada Zagreba

Grad Zagreb najjače je gospodarsko središte Hrvatske u kojem se ostvaruje trećina nacionalnog BDP-a, pri čemu se udio BDP-a Grada Zagreba povećao s 30,8 % 2008. godine na 33,3 % 2014. BDP Grada Zagreba je 2014. iznosio 14.298 mil. eura, pri čemu BDP po glavi stanovnika Grada Zagreba iznosi 17.908 eura te je 1,7 puta veći od BDP-a po glavi stanovnika Republike Hrvatske (10.152 eura), što je u skladu s odnosom BDP-a po glavi stanovnika ostalih glavnih gradova Europske unije.

Tablica 3. Struktura bruto dodane vrijednosti Grada Zagreba po djelatnostima NKD-a, 2014. godine – u mil. kuna, bazične cijene

Djelatnosti-NKD-2007.	Republika Hrvatska		Grad Zagreb		Udio GZ u RH (%)
	Vrijednost	Struktura (%)	Vrijednost	Struktura (%)	
A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	11.484	4,0	232	0,3	2,0
B, C, D, E – Prerađivačka ind., rudarstvo, vađenje i ostale industrije	59.264	21,0	14.201	15,4	24,0
– od toga C – Prerađivačka industrija	40.620	15,0	9.813	10,6	24,2
F – Građevinarstvo	14.546	5,0	2.843	3,1	19,5
G, H, I – Trgovina na vel. i malo, prijevoz, skladištenje, pripr. i usluž. hrane	59.024	21,0	19.813	21,5	33,6
J – Informacije i komunikacije	12.159	4,0	8.163	8,9	67,1
K – Financijske djelatnosti i osiguranja	18.254	7,0	11.422	12,4	62,6
L – Poslovanje nekretninama	28.982	10,0	5.811	6,3	20,1
M, N – Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	22.539	8,0	12.384	13,4	54,9
O, P, Q – Javna uprava i obrana, obrazovanje, zdravstvo i socijalne skrbi	42.189	15,0	13.724	14,9	32,5
R, S, T, U – Ostale uslužne djelatnosti	8.782	3,0	3.586	3,9	40,8
Ukupno – BDV	277.222	100,0	92.178	100,0	33,3

Izvor: Priopćenje DZS, 12.1.3., 2017.

U strukturi stvaranja bruto dodane vrijednosti, u Gradu Zagrebu su 2014. godine na prvom mjestu bile djelatnosti trgovine na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane s udjelom od 21,5 %, a slijede javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi s udjelom od 14,9 %. Udio prerađivačke industrije u Gradu Zagrebu pao je u odnosu na 2008. godinu (13,9 %) pa 2014. iznosi 10,6 %, dok je njezin udio u Hrvatskoj također pao u odnosu na 2008. godinu (15,8 %), tako da u 2014. iznosi 15 %. U strukturi BDV-a gospodarskih djelatnosti na razini Hrvatske, Grad Zagreb ima izrazito visoki udio u sljedećim djelatnostima: informacije i komunikacije (67,1 %), financijski sektor (62,6 %), stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i ostale uslužne djelatnostima (54,9 %).

Od 2010. se ne raspolaže statističkim podacima o kretanju proizvodnje na razini županija, ali dostupni podaci pokazuju da industrijska proizvodnja Grada Zagreba kontinuirano pada. Naime, pad fizičkog obujma industrijske proizvodnje zabilježen za Grad

15 Izvor: Eurostat, 2016. godina, str. 89. za Europsku uniju; te dzs.hr za RH.

Zagreb 2009. godine iznosi 5,6 % u odnosu na 2008. godinu, odnosno kumulativno više od 10 % za 2007. godinu. Ocjenjuje se da bi industrijska proizvodnja Grada Zagreba u 2013. godini mogla biti realno na razini od oko 75 % ostvarenja iz 1989. godine. [16]

Prema područjima djelatnosti, prerađivačka industrija čini oko 83 % ukupne zagrebačke industrijske proizvodnje, opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija oko 16 %, a djelatnost rudarstva i vađenja tek 0,25 %. U promatranom je razdoblju nastavljen trend ranije započetih strukturnih promjena u gospodarstvu Grada Zagreba u pravcu daljnjeg opadanja udjela industrije i građevinarstva (posebno od krize 2008.), a porast udjela trgovine, financijskih djelatnosti, informacija i komunikacija, poslovanja nekretninama, stručnih, znanstvenih i drugih uslužnih djelatnosti.

Grad Zagreb i dalje ostaje dominantno gospodarsko središte Republike Hrvatske, što osim navedenog potvrđuju i sljedeći relevantni gospodarski pokazatelji za 2015. godinu:

- u Gradu Zagrebu aktivne su 46 563 pravne osobe
- udio broja poduzetnika Grada Zagreba u RH iznosi 32,9 %;
- udio broja zaposlenih osoba u Gradu Zagrebu u ukupnom broju zaposlenih u RH iznosi 39,4 %;
- udio Grada Zagreba u ukupnim prihodima hrvatskog gospodarstva iznosi 51,3 %, a u gubicima 44,9 %
- udio poduzetnika Grada Zagreba u ukupnoj vrijednosti investicija u dugotrajnu imovinu poduzetnika RH iznosi 48,3 %.

U razvoju gospodarstva Grada Zagreba ključnu ulogu imaju djelatnosti temeljene na znanju. Na dan 31. prosinca 2016. godine, u Gradu Zagrebu aktivno bilo je 8599 pravnih osoba čija djelatnost je temeljena na znanju (stručne, znanstvene, i tehničke djelatnosti). Značenje Grada Zagreba kao znanstveno-tehnološkog središta oslikava podatak da je od ukupnog broja zahtjeva za zaštitu patenata podnesenih Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo polovica prijavljena s područja Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Sa zagrebačkog je područja također oko polovice ukupno priznatih patenata na području RH.

3.1.3. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika

Poduzetnici Grada Zagreba imaju dominantan udio u ukupnim rezultatima poslovanja poduzetnika Republike Hrvatske. Prema Registru godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije Republike Hrvatske u 2015., na području Grada Zagreba koncentrirano je 35 089 poduzetnika, odnosno 32,9 % od ukupnog broja poduzetnika u Republici Hrvatskoj. Iste godine, ukupni prihodi poduzetnika Grada Zagreba veći su nego 2014. godine, a iznose 53,3 % ukupnih prihoda poduzetnika u Republici Hrvatskoj, dok su ukupni rashodi poduzetnika Grada Zagreba bili za 2,1 % veći nego u 2012. i činili su 53,7 % ukupnih rashoda poduzetnika RH. 2015. godine, dobit razdoblja poduzetnika u Gradu Zagrebu od 17.673 milijuna kuna pokazuje određeno smanjenje u odnosu na 2014. godinu (18.625 milijuna kuna) i čini ukupno 49,2 % dobiti razdoblja poduzetnika u Republici Hrvatskoj. S druge strane, gubitak razdoblja poduzetnika Grada Zagreba iznosi 8.432 mil. kuna i manji je od gubitka u 2014. (12.620 milijuna kuna) te čini udio od 44,9 % u gubitku razdoblja poduzetnika Republike Hrvatske (18.786 mil. kuna). Neto financijski rezultat Grada Zagreba u 2015. godini iznosi 9.240 milijuna kuna i veći je u odnosu na 2014. godinu te čini 53,9 % ukupnog neto financijskog rezultata Republike Hrvatske.

Prosječan broj zaposlenih po poduzetniku Grada Zagreba iznosi 10,1, dok po poduzetniku Republike Hrvatske iznosi 8,2. Prema podacima Fine, u novu dugotrajnu imovinu 2015. poduzetnici Grada Zagreba uložili su 18.559 milijuna kuna. To pokazuje porast od 0,8 % u odnosu na 2014. godinu, čime je u Gradu Zagrebu ostvareno ukupno 48,3 % investicija poduzetnika u Republici Hrvatskoj.

3.1.4. Obrtništvo

U 2017. (na dan 30. lipnja), podaci iz službene evidencije nadležnih upravnih tijela Grada Zagreba pokazuju da u Gradu Zagrebu ima 12 518 registriranih obrta, što je udio od 16,19 % u ukupnom broju registriranih obrta u Republici Hrvatskoj (77 324). Najveći udio broja obrta prema djelatnostima u ukupnom broju obrta u Gradu Zagrebu je u trgovini na veliko i malo i u popravku motornih vozila i motocikala (15,71 %, 1966 obrta), ostalim uslužnim djelatnostima (15,47 %, 1936 obrta) i stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (12,95 %, 1621 obrt). U odnosu na 2015. godinu, ukupan broj obrta je povećan za 313, pri čemu je očit rast broja obrta s registriranim pretežitim djelatnostima prijevoza i skladištenja, informacija i komunikacija, stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima te djelatnostima klasificiranih u kategoriju Ostalo.

2016. godine u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija u Gradu Zagrebu bile su zaposlene 29 502 osobe, što je udio od 7,35 % u ukupnom broju zaposlenih osoba u Gradu Zagrebu.

16 Izvor: „Makroekonomski razvoj Grada Zagreba i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u razdoblju 2008.-2015.", kolovoz 2016., Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

Tablica 4. Broj i struktura obrta prema djelatnostima NKD-a 2007. u Gradu Zagrebu i Republici Hrvatskoj, 30. lipnja 2017. godine

Djelatnost	Stanje na dan 30. 06. 2017.														
	Grad Zagreb						Republika Hrvatska						Grad Zagreb / RH (%)		
	Broj obrta	%	Žene	%	Muš-karci	%	Broj obrta	%	Žene	%	Muš-karci	%	Broj obrta	Žene	Muš-karci
Prerađivačka industrija	1.546	12,35	522	10,81	1.037	13,36	8.963	11,59	2.304	8,82	6.740	13,02	17,25	22,66	15,39
Građevinarstvo	953	7,61	60	1,24	898	11,57	8.695	11,24	416	1,59	8.301	16,03	10,96	14,42	10,82
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	1.966	15,71	721	14,93	1.256	16,18	12.234	15,82	4.630	17,73	7.680	14,83	16,07	15,57	16,35
Prijevoz i skladištenje	1.507	12,04	73	1,51	1.434	18,48	7.578	9,80	536	2,05	7.066	13,65	19,89	13,62	20,29
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i suluživanja hrane	1.069	8,54	369	7,64	712	9,17	11.255	14,56	4.113	15,75	7.320	14,14	9,50	8,97	9,73
Informacije i komunikacije	714	5,70	158	3,27	559	7,20	2.173	2,81	399	1,53	1.784	3,45	32,86	39,60	31,33
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1.621	12,95	881	18,24	750	9,66	5.777	7,47	3.283	12,57	2.553	4,93	28,06	26,84	29,38
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	639	5,10	300	6,21	343	4,42	4.622	5,98	1.985	7,60	2.660	5,14	13,83	15,11	12,89
Ostale uslužne djelatnosti	1.936	15,47	1.467	30,38	479	6,17	9.146	11,83	6.639	25,43	2.542	4,91	21,17	22,10	18,84
Ostalo	567	4,53	278	5,77	293	3,79	6.881	8,90	1.805	6,93	5.134	9,90	8,24	15,40	5,71
UKUPNO	12.518	100,00	4.829	100,00	7.761	100,00	77.324	100,00	26.110	100,00	51.780	100,00	16,19	18,49	14,99

Izvor: Obrtni registar Gradskog ureda za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Odjela za gospodarske djelatnosti i rad, Odsjeka za obrtni registar, evidenciju kolektivnih ugovora i registar udruga sindikata i poslodavaca te Područnih odsjeka Sesvete i Susedgrad, 2017.

Graf 1: Struktura obrta prema NKD-2007 u Gradu Zagrebu 2017. godine

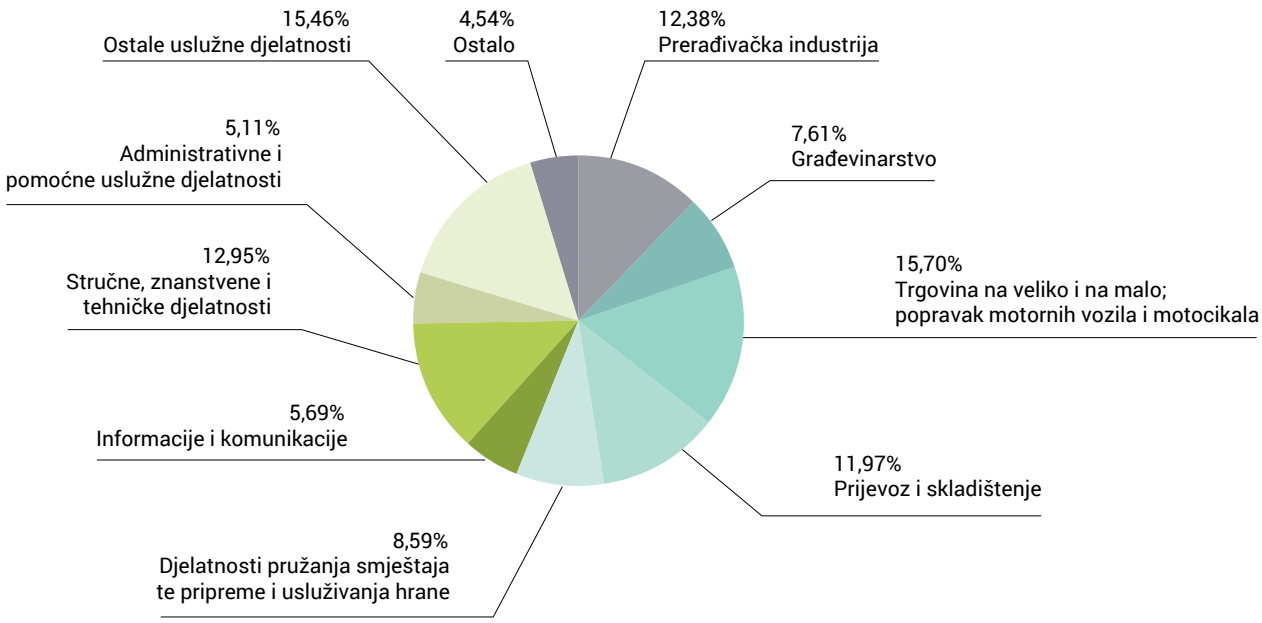

Izvor: Obrtni registar Gradskog ureda za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Odjela za gospodarske djelatnosti i rad, Odsjeka za obrtni registar, evidenciju kolektivnih ugovora i registar udruga sindikata i poslodavaca te Područnih odsjeka Sesvete i Susedgrad, 2017.

3.1.5. Poduzetnička infrastruktura

Trgovačko društvo Razvojna agencija Zagreb – TPZ d.o.o. čiji je Grad Zagreb jedini osnivač, provodi savjetodavne i edukativne aktivnosti za sadašnje i buduće poduzetnike te prati aktivnosti usmjerene na poticanje poduzetništva koje provode nadležne institucije (nadležna javnopravna tijela kao što su nadležni Gradski uredi Grada Zagreba, nadležna ministarstva i nadležne institucije Europske unije). U sklopu Razvojne agencije Zagreb – TPZ d.o.o. djeluje Plavi ured, poduzetnički centar za davanje podrške poduzetnicima, čije su osnovne aktivnosti edukacija, savjetovanje, programi potpore i promicanje poduzetničke kulture, Centar za razvojne projekte koji pomaže u prijavi projekata na natječaje Europske unije te Tehnološki park Zagreb čiji je cilj poticanje poduzetništva i privatne inicijative na području razvoja i visokih tehnologija.

Poticanje razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva

U cilju davanja dodatnih poticaja razvoju malog gospodarstva, odnosno jačanja konkurentnosti obrtnika i poduzetnika, izrađen je Program poticanja razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva u Gradu Zagrebu 2013.-2017. koji je još uvijek na snazi.

Dodjela poduzetničkih kredita uz subvencionirane kamate

U prvih šest mjeseci 2014. zaprimljeno je, obrađeno i pozitivno ocijenjeno 30 zahtjeva za dodjelu poduzetničkih kredita. Ovisno o programu kreditiranja, u bankama su odobrena 24 kredita. Poduzetnici kojima je odobren kredit zapošljavaju 821, a planiraju zaposliti još 226 novih radnika. Nadalje, u skladu s Programom poboljšanog kreditiranja poduzetništva i obrta „Kreditom do uspjeha 2014.“, Mjera 1. „Kreditom do konkurentnosti“ i s potpisanim Ugovorima o kreditiranju poduzetnika između Grada Zagreba, tadašnjeg Ministarstva poduzetništva i obrta te 12 poslovnih banaka, u prvoj polovici 2017. zaprimljena su 3 investicijska projekta poduzetnika. Ti poduzetnici zapošljavaju 21 radnika, a realizacijom investicijskih ulaganja planiraju zaposliti još 10 novih radnika. Time bi ovi poduzetnici uz očuvanje postojećih radnih mjesta i otvaranjem novih, imali ukupno 31 zaposlenog radnika, tj. 32,25 % više u odnosu na broj zaposlenih prije investicije. Od ukupno 3 zaprimljena projekta, u banci je realiziran jedan projekt, dok je realizacija preostalih dvaju projekata u tijeku.

Dodjela potpora tradicijskim, deficitarnim i proizvodnim obrtima te obrtima koji zapošljavaju osobe s invaliditetom

2013. godine obrtnicima je odobreno 449 potpora, a u obrtima kojima su odobrene potpore ukupno je 1112 zaposlenih. 2014. godine za očuvanje i razvoj tradicijskih, deficitarnih i proizvodnih obrtničkih djelatnosti odobreno je 487 potpora. Za očuvanje i razvoj tradicijskih deficitarnih i proizvodnih obrtničkih djelatnosti 2017. je odobreno 1459 potpora. Korisnici kojima su odobrene potpore zapošljavaju ukupno 4253 radnika.

Dodjela potpora inovatorima

Potpore se dodjeljuju odabranim inovacijama, a sufinanciraju se i sudjelovanja inovatora na domaćim i stranim sajmovima dodjelom sredstava Savezu inovatora Zagreba. Navedenom su se savezu doznačavala i sredstva za dodjele novčanih nagrada nagrađenim zagrebačkim inovatorima na izložbama i sajmovima inovacija 2013. i 2014. Na temelju Javnog natječaja za dodjelu potpora inovatorima koji razvijaju i promoviraju inovacije za poduzetničko korištenje, Savjet za potpore inovatorima izabrao je 27 inovacija.

Dodjela potpora nezaposlenim osobama sa svrhom samozapošljavanja pokretanjem vlastitog posla

Grad Zagreb je 2014. zajedno sa svojim partnerima iz Lokalnog partnerstva za zapošljavanje, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područnim ured Zagreb i Razvojnom agencijom Zagreb – TPZ d.o.o. provodio mjeru „Tvoja inicijativa – tvoje radno mjesto“ na temelju koje je omogućeno samozapošljavanje 400 nezaposlenih osoba. U cilju samozapošljavanja nezaposlenih osoba pokretanjem vlastitog posla, 2017. donesen je Pravilnik o uvjetima, kriterijima i postupcima za dodjelu potpora Grada Zagreba za samozapošljavanje („Službeni glasnik Grada Zagreba“ 3/17) na temelju kojeg se nezaposlenim osobama koje se vode u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Regionalni ured Zagreb, dodjeljuju potpore za obavljanje djelatnosti čišćenja i uređenja i održavanja krajolika, a koje će porez na dohodak plaćati u paušalnom iznosu te financijske potpore za obavljanje proizvodne djelatnosti. Na temelju Pravilnika i Javnog poziva za dodjelu potpora Grada Zagreba za osnivanje obrta koji plaćaju porez na dohodak u paušalnom iznosu „RADI ČISTO – BUDI ZAPOSLEN“, u 2017. nezaposlenim osobama odobravaju se potpore.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nezainteresiranost mladih za obrtnička zanimanja • manjak motiviranosti i samopouzdanja te nedostatak financijskih resursa za pokretanje vlastitog posla, posebice kod mladih • nedovoljna informiranost poduzetnika o mogućim izvorima financiranja razvojnih projekata • nedovoljno razvijena poduzetnička kultura • nedovoljno korištenje sredstava iz fondova Europske unije • nedovoljno razvijena svijest o važnosti cjeloživotnog učenja • nekonkurentnost poduzetnika • nedovoljna suradnja poduzetnika, posebice malih i srednjih, sa sveučilištima i znanstveno-istraživačkim institucijama • nedovoljno ulaganje u istraživanje i razvoj • nedovoljna povezanost i umreženost poduzetnika u cilju osiguranja veće konkurentnosti na tržištu • nedovoljna usmjerenost prema poticanju i razvoju startup poduzetnika • nedovoljno razvijena poduzetnička infrastruktura • nedostatna svijest o važnosti zelenog održivog gospodarstva • nedostatna svijest o važnosti društvenog poduzetništva	• ulagati veće napore u promociju obrtničkih djelatnosti te poticati strukovnih obrazovanja i upisa u obrtnička zanimanja • kontinuirano promovirati poduzetništvo i stvarati povoljnu poduzetničku klimu • stvarati poticajno poduzetničko okruženje s naglaskom na jačanje poduzetničke kulture • pružati potporu poduzetnicima za jačanje poduzetničkih kompetencija • razvijati različite oblike usmjerenoga financiranja i jačati informiranost poduzetnika o mogućnostima financiranja njihovih razvojnih projekata • pružati pomoć i podršku poduzetnicima prilikom internacionalizacije poslovanja • jačati konkurentnost poduzetnika pružanjem potpora za podizanje tehnološke razine i jačanje kapaciteta za razvoj i proizvodnju proizvoda više dodane vrijednosti • pružati potporu poduzetnicima za učinkovitije korištenje sredstava iz fondova Europske unije • jačati suradnju između poduzetnika i sveučilišta i znanstveno-istraživačkih institucija odnosno poticanje povezivanja javnoga, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora • poticati povezivanje i umrežavanje poduzetnika • poticati gospodarske subjekte čija politika poslovanja i razvoja uključuje visok stupanj ulaganja u istraživanje i razvoj te inovacije • razvijati različite oblike podrške poticanja i razvoja startup poduzetnika • jačati i razvijati poduzetničku potpornu infrastrukturu organizacijom novih poduzetničkih centara, inkubatora, tehnoloških parkova i drugih potpornih institucija • poticati gospodarske aktivnosti koje osiguravaju „zeleno zapošljavanje“ te razvijati održivo i konkurentno gospodarstvo koje učinkovito iskorištava resurse i koristi zelene tehnologije • jačati svijest o važnosti društvenog poduzetništva te poticati razvoj društvenih poduzetničkih inicijativa • jačati lokalno partnerstvo za zapošljavanje radi razvoja ljudskih resursa i povećanja zaposlenosti

3.1.6. Investicije – ulaganja u fiksni kapital

Sljedeći podaci pokazuju dinamiku ostvarenih bruto investicija na području Zagreba isključivo u novu dugotrajnu imovinu iz vlastitih i sličnih izvora[17], njihov udio u RH i iste investicije prema karakteru gradnje i tehničkoj strukturi, u skladu s posljednjim raspoloživim podacima.

17 Ukupne isplate za investicije u dugotrajnu imovinu znatno su veće (u Zagrebu su 2012. iznosile 25.135.889.000 kuna, a u 2015. godini 25.078.833 kuna) jer su financirane i iz drugih izvora sredstava (iz financijskih kredita, sredstava fondova i proračuna te iz udruženih sredstava).

Tablica 5. Vrijednost ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu u GZ i RH 2005. – 2015. godine – u tis. kuna

Godine	Grad Zagreb			Republika Hrvatska			Udio Grada Zagreba u RH
	Vrijednost investicija	Indeksi		Vrijednost investicija	Indeksi		
		Bazni	Verižni		Bazni	Verižni	
2005.	17.821.789	100	-	52.733.168	100	-	33,8
2006.	21.324.846	119,7	119,7	62.113.034	117,8	117,8	34,3
2007.	24.208.919	135,8	113,5	67.654.402	128,3	108,9	35,8
2008.	25.296.039	141,9	104,5	73.056.155	138,5	108	34,6
2009.	20.085.077	112,7	79,4	61.111.434	115,9	83,6	32,9
2010.	13.691.606	76,8	68,2	42.102.373	79,8	68,9	32,5
2011.	13.876.433	77,9	101,3	41.747.610	79,2	99,2	33,2
2012.	13.239.278	74,3	95,4	39.374.494	74,7	94,3	33,6
2013.	12.350.029	-	-	40.322.624	-	-	30,6
2014.	23.291.397	-	-	41.116.785	-		56,6
2015.	23.291.397	-	98,0	41.819.927	-	101,7	54,6

Izvor: Statistički ljetopis RH, 2007., 2008. i 2009., DZS, Zagreb. Statistička izvješća 1454/2011. i 1482/2013. DZS, Zagreb. Priopćenje 12.1.1. za 2013., 2014. i 2015., DZS;. Priopćenje Grada Zagreba – Odjel za statistiku za 2013., 2014. i 2015. (napomena: Podaci za 2013. nisu potpuno usporedivi s podacima za 2012. i prethodne godine zbog promjene uzorka; podaci za 2014. nisu potpuno usporedivi s podacima za 2013. i prethodne godine zbog promjene metodologije)

Vrijednost ostvarenih investicijskih ulaganja posljednjih godina, kao i u razdoblju od 2009. do 2014. u Zagrebu, pa tako i na razini Hrvatske, u znatnom je opadanju. Udio Zagreba u investicijskim ulaganjima Hrvatske u početnim godinama krize bio je u padu, ali je 2012. minimalno porastao i čini trećinu hrvatskih ulaganja u novu dugotrajnu imovinu. U Zagrebu struktura investicija prema karakteru gradnje pokazuje premoć ulaganja u proširenje i modernizaciju (46,7 %). Ulaganja u nove kapacitete u Zagrebu 2012. čine 46,6 %, dok održavanje postojećih kapaciteta iznosi 6,7 %. Ovakva struktura ulaganja prema karakteru gradnje u globalu je pozitivna.

Ostvarene investicije po stanovniku veće od Grada Zagreba prvi je puta 2012. imala je Dubrovačko-neretvanska županija (18.140 HRK p/c). Ostvarene investicije po stanovniku u Gradu Zagrebu su iznosile 16.758 HRK p/c, što je 82,4 % više od prosjeka RH. Tehnička struktura investicijskih ulaganja ukazuje na visoki udio uvozne opreme s montažom od 39,5 % od ukupne vrijednosti, što doprinosi povećanju vrijednosti uvoza.

3.1.7. Konkurentnost

Temeljeno na zadnjem dostupnom Regionalnom indeksu konkurentnosti Hrvatske za 2013.[18], Grad Zagreb zauzima prvo mjesto u rangu konkurentnosti po županijama, što vrijedi i za 2007. godinu, dok ga je, prema istom izvješću za 2010. godinu, s prvog mjesta pomakla Varaždinska županija. U posljednjim trima mjerenjima (2007., 2010. i 2013.), čak tri županije Sjeverozapadne Hrvatske (Grad Zagreb, Varaždinska i Međimurska) zauzele su jedno od prvih četiriju mjesta. Grad Zagreb se u većini statističkih indikatora nalazi iznad prosjeka Hrvatske.

18 Nacionalno vijeće za konkurentnost, Regionalni indeks konkurentnosti 2013., http://www.konkurentnost.hr/
Prema metodologiji World Economic Foruma koju primjenjuje Nacionalno vijeće za konkurentnost u kreiranju indeksa regionalne konkurentnosti, statistička analiza temelji se na 123 statistička pokazatelja, a perceptivna (kvalitativna) analiza na provedenoj anketi poduzetnika u Republici Hrvatskoj. Važnost perceptivne analize očituje se u procjeni koje daju osobe s relevantnim znanjima o pojedinim važnim elementima konkurentnosti koji nisu izravno mjerljivi putem statističkih pokazatelja.

Graf 2: Rang konkurentnosti Grada Zagreba i Republike Hrvatske – statistički indikatori

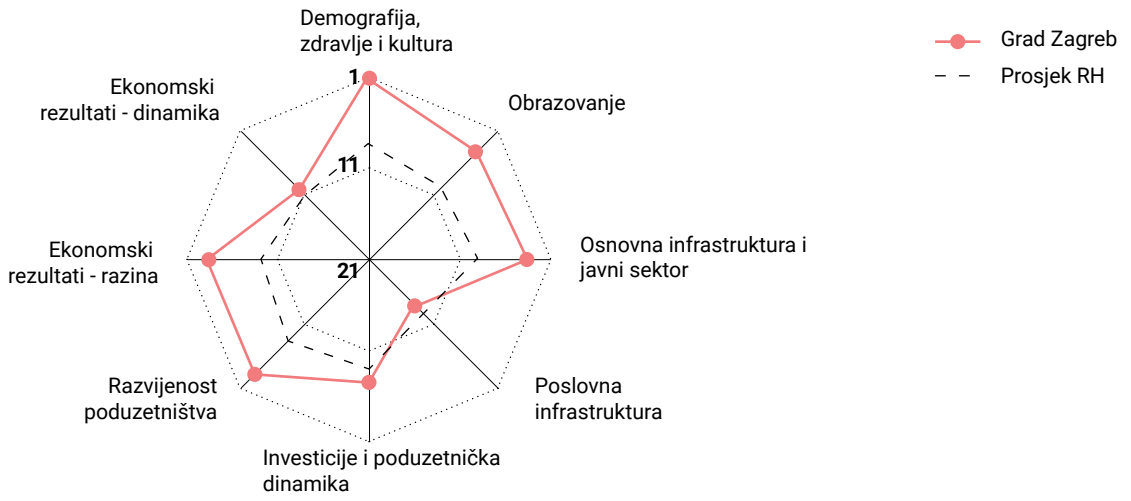

Izvor: Nacionalno vijeće za konkurentnost, 2014.

Prema navedenom izvješću NVK-a, Grad Zagreb u rangu ukupne konkurentnosti zauzima prvo mjesto, u rangu kvalitete okruženja drugo i u rangu kvalitete poslovnog sektora treće mjesto. U horizontalnoj usporedbi s drugim županijama, u ukupnom statističkom rangu konkurentnosti također zauzima prvo mjesto, dok u anketnom (perceptivnom) rangu zauzima peto mjesto. Iz detaljnije analize pojedinih faktora konkurentnosti prema razvojnoj fazi i kvaliteti pojedinog stupa konkurentnosti među županijama, proizlazi da Grad Zagreb svoj razvoj temelji većinom na resursima, tj. na osnovnoj infrastrukturi i javnom sektoru te na lokacijskim prednostima, demografiji, zdravlju i kulturi, tj. resursnim prednostima ovih faktora konkurentnosti. Međutim, kada se pojedini stupovi konkurentnosti analiziraju u odnosu na razvoj temeljen na efikasnosti, proizlazi da Zagreb u indikatorima obrazovanja ima samo statističku prednost (+), ali ne i perceptivnu (-), prema kvaliteti poslovne infrastrukture nalazi se na sredini ranga među županijama, a prema efikasnosti financijskog tržišta i lokalnoj konkurenciji nalazi se u posljednjih 7 županija. Prema razvijenosti poduzetništva, efikasnosti lokalne uprave i razini ekonomskih rezultata, Zagreb je među prvim županijama, ali je u minusu kada se analizira razvoj temeljen na inovacijama, posebno u odnosu na indikatore tehnologije i inovativnosti, klastere te marketing i menadžment.

Analizirajući skupinu statističkih indikatora u okviru konkurentnosti poslovne infrastrukture, primjetno je dugogodišnje zaostajanje Zagreba za prosjekom Hrvatske. To se posebno odnosi na rang indikatora – broj poduzetničkih zona per capita (21. mjesto među županijama), zatim na cijenu vode i odvodnje (21. mjesto), komunalne naknade za poslovne objekte, I. zonu najviše tarifa kn/m^3 (17. mjesto) te na cijenu stanova u gradskom središtu po m^2 (18. mjesto). Iz navedenog su vidljiva područja na lokalnoj razini u kojima su potrebne intenzivnije reforme, kao što su statistički indikatori poslovne infrastrukture, investicija i dinamike ekonomskih rezultata, a od skupine indikatora razina ekonomskih rezultata treba povećati broj zaposlenih ukupno per capita. U pogledu perceptivnih indikatora, treba bolje iskoristiti zagrebačke lokacijske prednosti (npr. razvitak specifičnih oblika turizma poput kongresnog, medicinskog i dr.), smanjiti cijene poslovnih prostora i zemljišta te cijene komunalnih usluga i gradnje, poboljšati percepciju efikasnosti lokalne uprave, bolje iskoristiti zagrebačke obrazovne prednosti, posebno s ciljem utjecaja na područje tehnološkog razvoja temeljenog na vlastitim istraživanjima i korištenju sofisticirane proizvodne tehnologije, usmjeriti se na suradnju Sveučilišta i instituta s poduzetnicima te uvesti poboljšanja u razvoju i raširenosti proizvodnih klastera.

3.1.8. Vanjskotrgovinska razmjena

S ostvarenom vrijednošću izvoza i uvoza, Grad Zagreb zauzima prvo mjesto u vanjskotrgovinskoj razmjeni Hrvatske i čini njezinu trećinu te zauzima visok postotak od 51,9 % u ukupnom robnom uvozu Hrvatske.[19] U posljednje dvije godine, dinamika izvoza Grada Zagreba veća je od uvoza. Takve tendencije u vanjskotrgovinskoj razmjeni važan su pokazatelj ukupne gospodarske aktivnosti i ukazuju na činjenicu da se inozemna potražnja za izvoznim proizvodima zagrebačkog gospodarstva oporavlja brže od domaće, a hrvatski se izvoznici vraćaju svojim tradicionalnim inozemnim tržištima, pri čemu izvoze i na neka nova udaljenija tržišta. Grad Zagreb ima negativan saldo robne razmjene s inozemstvom, premda u promatranom razdoblju postoji tendencija njegova apsolutnog smanjenja, pri čemu Zagreb u znatnoj mjeri doprinosi negativnom saldu robne razmjene na državnoj razini.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2016. godine, ukupan robni izvoz Grada Zagreba u 2015. godini je iznosio 29 milijardi kuna, dok je uvoz iznosio 73 milijarde kuna. U odnosu na prijašnju godinu, izvoz je povećan za 2,8 %, ali istodobno je zabilježeno i povećanje uvoza od 3,9 %. U nominalnim vrijednostima, robni izvoz Grada Zagreba u razdoblju od 2010. do 2015. godine rastao je po prosječnoj godišnjoj stopi od 4,1 %, a uvoz po prosječnoj stopi od 1,4 %. Budući da je izvoz Grada Zagreba

19 Razvrstano po teritorijalnom principu, prema registriranim poduzećima na području Grada, a koja su izvoznici i uvoznici. Izvor: „Makroekonomski razvoj Grada Zagreba i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u razdoblju 2008.-2015.", kolovoz 2016., Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

i dalje znatno manji od uvoza, od iznimne je važnosti sustav poticaja izvoznika te povezivanje poduzetnika putem umrežavanja na iznalaženju programa zamjene uvoza vlastitom proizvodnjom, posebno proizvodnjom za izvozna tržišta. S obzirom na trendove kretanja izvoza i uvoza na razini Grada, već se drugu godinu zaredom bilježi opadanje robnog deficita nakon njegova dugogodišnjeg rasta. Najznačajnija izvozna tržišta poduzetnika Grada Zagreba u razdoblju od 2010. do 2014. su BiH, Italija, Njemačka, Slovenija, Malta i Srbija, dok se u ostale zemlje manje izvozi. Najveći udio u ukupnom zagrebačkom uvozu bio je s područja Italije, zatim Rusije, Njemačke, Kine i Slovenije. Primjetan je porast izvoza u Njemačku i Sloveniju, a uvoza iz Slovenije, Turske te Kine i drugih azijskih zemalja.

3.1.9. Zaposlenost i nezaposlenost

Zaposlenost

U ukupnoj zaposlenosti Grada Zagreba, udio zaposlenih u zagrebačkoj prerađivačkoj industriji 2016. godine iznosio je 10,48 %, u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu bilo je najmanje zaposlenih, i to 0,29 %, dok je najveći udio od gospodarskih djelatnosti imala trgovina na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikala, tj. 18,49 %. Udjeli ostalih gospodarskih djelatnosti kreću se u rasponu od 5 do 8 %. U financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja zaposleno je 5,35 %, u prijevozu i skladištenju zaposleno je 40,83 %, u informacijama i komunikacijama 6,11 %, u građevinarstvu 5,51 % te u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima 8,02 %. Nekadašnje prvenstvo Zagreba po zaposlenosti u industriji danas su preuzele negospodarske djelatnosti (uprava, obrazovanje, zdravstvo i sl.), a od gospodarskih djelatnosti prednjači trgovina. U ovom je razdoblju (od 2005. do 2013.), za razliku od pada broja zaposlenih u industriji za 27 %, odnosno rasta u svim gospodarskim djelatnostima zajedno za svega 2,4 %, u negospodarskim djelatnostima došlo do znatno većeg rasta zaposlenosti i to za 16,4 %. Od 2009. godine nastupa smanjenje broja zaposlenih u gospodarskim djelatnostima te porast u negospodarskim djelatnostima, prvenstveno u državnim službama i lokalnoj samoupravi, što je jasan pokazatelj da u Zagrebu, kao i općenito u Hrvatskoj, dolazi do opće birokratizacije društva. Promatrajući strukturu zaposlenog stanovništva po sektorima djelatnosti u razdoblju od 2005. do 2013., vidljiv je nastavak već započetih tendencija u pogledu tercijarizacije djelatnosti. 2015. godine najveći je udio zaposlenih bio u tercijarnom sektoru (55,3 %), zatim u kvartarnom sektoru (26,1 %), sekundarnom (18,2 %), a najmanje je zaposlenih bilo u primarnom sektoru (0,4 %). Zaposleno stanovništvo u svim djelatnostima Grada Zagreba 2002. godine činilo je udio od 19,1 % u zaposlenom stanovništvu na razini RH, a 2015. godine taj je udio povećan na 31,9 %. Navedeni negativni trendovi prestrukturiranja zaposlenosti u Zagrebu, nauštrb proizvodnje, očekivani su kao odraz pretvorbe i privatizacije industrijskih poduzeća, smanjenja ili dislokacije u gradsku okolicu, nedostatka strategije i poticajne politike gospodarskog razvoja te spontanog dolaska stranih trgovačkih lanaca, banaka i osiguravajućih kuća.

Na području Grada Zagreba kod pravnih je osoba 2016. godine bilo zaposleno 401 639 osoba. U obrtu i slobodnim zanimanjima u Gradu Zagrebu 2016. godine bilo je zaposleno 29 502 osobe, što je 7,35 % od ukupne zaposlenosti. U razdoblju od 2005. do 2013. broj zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama Grada Zagreba smanjen je za 28,5 %, dok od 2015. godine broj zaposlenih u Gradu Zagrebu bilježi povećanje.

Od krizne 2008. godine, nezaposlenost je u znatnom porastu kako u državi tako i u Zagrebu. U Gradu Zagrebu nezaposlenost je od 2008. godine porasla za 42,1 %, što čini 19 332 osobe, dok porast na razini RH iznosi 31,4 %, tj. 108 370 osoba. Pod utjecajem povećanja broja nezaposlenih te istodobnoga smanjenja broja zaposlenih osoba u RH, povećana je prosječna godišnja stopa registrirane nezaposlenosti od 18,1 % u 2012. na 19,3 % u 2013. godini, a u Gradu Zagrebu sa 8,7 % na 9,5 %. U strukturi nezaposlenih po dobi u Gradu Zagrebu, krajem ožujka 2013. u HZZ-u bilo je prijavljeno 31,2 % nezaposlenih u dobi od 15 do 30 godina, 31,7 % u dobi od 30 do 45 godina te 37,1 % u dobi od 45 do 60 i više godina. Od 2015. godine do danas, nezaposlenost se smanjuje, tako da je 2015. godine udio zaposlenih u Gradu Zagrebu u ukupnom broju zaposlenih u Republici Hrvatskoj iznosio 39,4 %, i još uvijek je u porastu[20].

Prema razini obrazovanja među nezaposlenima, apsolutno i relativno je najviše onih sa završenom srednjom školom sa zanimanjima za koja obrazovanje traje 4 i više godina te s gimnazijama, kao i onih sa srednjim školama za zanimanja za koja obrazovanje traje 3 godine i školama za KV i VKV radnike

20 Izvor: „Makroekonomski razvoj Grada Zagreba i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u razdoblju 2008.-2015.", kolovoz 2016., Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• Grad s dostignutim BDP-om po stanovniku zaostaje za razinom rasta sličnih gradova u Europskoj uniji • nedovoljna konkurentnost u odnosu na druge velike gradove • nedostatna usmjerenost na proizvode i usluge veće dodane vrijednosti i višega tehnološkog stupnja obrade • nedovoljna poslovna umreženost • nedovoljna suradnja gospodarskih subjekata s istraživačkim institutima usprkos velikom kadrovskom i obrazovnom potencijalu Zagreba • nedovoljna gradska podrška razvoju poduzetničke infrastrukture • slabo poticanje i vrednovanje razvojnih učinaka programa i projekata za razvoj poduzetništva na gradskoj razini • smanjenje broja obrta • ubrzano starenje radne snage • izražena je strukturna nezaposlenost - kvalifikacijska struktura nezaposlene radne snage u mnogim slučajevima ne odgovara potrebama tržišta rada • velik je udio nezaposlenih starije dobi koji se teško prilagođavaju zahtjevima tržišta • nedovoljna je uključenost lokalne razine u programe za poticanje zapošljavanja u okviru Hrvatskog zavoda za zapošljavanje • nepostojanje cjelovite politike za poticanje zapošljavanja i samozapošljavanja mladih visokoobrazovanih osoba u onim dijelovima gospodarstva koji svoj rast i razvoj zasnivaju na znanju i inovacijama	• vrednovati i sustavno koristiti zagrebačke konkurentske prednosti za ubrzaniji razvoj, osobito njegove djelatnosti temeljenih na znanju, tehnologiji i inovacijama, uz revitalizaciju Velesajma i izgradnju moderne sajamske infrastrukture • poticati razvitak kreativne ekonomije u gradskom središtu (kreativne industrije, istraživanje i razvoj, ekonomija multimedijalnog prometa informacijama, ekonomija doživljaja za posjetitelje Grada...) • sustavno podržavati stvaranje mladih visokoobrazovanih stručnjaka i menadžera uz cjeloživotno osposobljavanje starije radne snage • razvijati tehnološku i poslovnu infrastrukturu koja će poduprijeti i poboljšati povezivanje poduzetnika, posebno malih i srednjih, s istraživačkim i razvojnim institucijama • jačati razvojno povezivanje pojedinih segmenata industrije oko uspješnih i na tehnologiji zasnovanih poduzeća • poticati mala i srednja trgovačka društva koja svoje poslovanje i rast zasnivaju na primjeni znanja, razvoju tehnologija i inovacija i koja su usmjerena na proizvodnju viših tehnoloških razina • jačati poduzetničku i tehnološku infrastrukturu u funkciji korištenja zagrebačkih konkurentskih prednosti i jačanje ukupne konkurentnosti • unaprijediti pripremu i vrednovanje programa za razvoj poduzetništva • povećati rast izvoza proizvoda i usluga visoke dodane vrijednosti • maksimalno povećati korištenje sredstava strukturnih fondova EU za implementaciju razvojnih projekata • jačati suradnju gradske uprave i svih institucija lokalnog okruženja s poduzetnicima • razvoj efikasnijeg i učinkovitijeg upravljanja ljudskim resursima na svim razinama • izrada i provedba cjelovite politike za poticanje zapošljavanja i samozapošljavanja mladih

3.2. TURIZAM

U strukturi gospodarstva Grada Zagreba primjetan je pozitivan trend razvoja turizma, čemu svjedoče podaci o turističkom prometu proteklih godina. Turistički promet u vršnim mjesecima (srpanj, kolovoz) je manji od 25 %, dok je u prvom dijelu godine (siječanj-lipanj) iznad 40 %, a u drugom dijelu godine iznad 30 %. Udio Grada Zagreba u nacionalnom turističkom prometu prilično je stabilan. Udio u dolascima na razini je od 7 % od ukupnih dolazaka gostiju, a zbog kraćeg prosječnog boravka (1,7 dana), udio noćenja je manji i predstavlja 2,3 %. Udio stranih turista veći je od udjela domaćih (gotovo 80 % stranih turista).

Od 2010. turistički promet u Zagrebu kontinuirano raste. Zagreb je turističko odredište u koje turisti više dolaze individualno nego organizirano, što potvrđuju i podaci po kojima je 65 % od ukupnog broja turista došlo individualno, ostvarivši 66 % ukupnih noćenja. Zagreb je u razdoblju od siječnja do studenog 2016. posjetilo 1 054 955 turista koji su ostvarili 1 848 618 noćenja.[21] U spomenutom je razdoblju najveći broj dolazaka bio iz Republike Koreje, a tradicionalni gosti koji ostvaruju najveći broj dolazaka gosti su iz Njemačke, Italije, Sjedinjenih Američkih Država i Austrije. Značajka aktualnog razvoja smještajnih kapaciteta u Gradu Zagrebu je porast broja hostela koji se u samo četiri godine popeo sa 6 na sadašnjih 49, dok je većina smještajnih kapaciteta ipak koncentrirana u nekom od oblika hotelskog smještaja[22] (52 %). Smještajni objekti ostalih vrsta također bilježe porast broja i kapaciteta. To se posebice odnosi na smještajne objekte u kojima se pružaju usluge smještaja u domaćinstvu, kod kojih se, ovisno o vrsti smještajnog objekta, može govoriti o praktički udvostručenim kapacitetima u periodu od 2015. do 2017. godine. To sugerira prepoznavanje turističkog potencijala Grada Za-

21 Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, Odjel za statistiku, mjesečno priopćenje, siječanj 2017.
22 Hoteli, aparthoteli, integrirani hoteli, hoteli baštine i hoteli posebnog standarda

greba i od strane šire populacije koja se počinje baviti pružanjem usluga smještaja i na taj način dodatno aktivira gospodarski potencijal Grada Zagreba. Objekti za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu od 2015. godine nisu zabilježili rast ni u kapacitetima, ni u broju smještajnih jedinica.

Tablica 6. Promjene u broju ugostiteljskih objekata za smještaj u periodu od 31. prosinca 2015. do 30. lipnja 2017. godine

Ugostiteljski objekti za smještaj

Vrsta	31.12.2015.		31.12.2016.		30.06.2017.	
	Broj objekata	Broj gostiju	Broj objekata	Broj gostiju	Broj objekata	Broj gostiju
Soba za iznajmljivanje	398	715	406	835	422	867
Apartman za iznajmljivanje	117	351	166	493	178	522
Studio apartman za iznajmljivanje	49	104	63	137	96	222
Hostel	41	1 695	46	2 059	49	2 143
Hotel posebnog standarda Hotel Business	2	1 130	2	1 130	2	1 130
Učenički dom	1	137	1	137	1	137
Studentski dom	2	1 129	2	1 129	2	1 129
Planinarski dom	2	36	2	36	2	36
Prenoćište	2	56	0	0	2	57
Kuća za odmor	2	12	2	12	2	12

Izvor: Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Odjel za gospodarske djelatnosti i rad, 2017.

Tablica 7. Promjene u broju objekata za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu, u periodu od 31. prosinca 2015. do 30. lipnja 2017. godine

Objekti za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu

Vrsta	31.12.2015.		31.12.2016.		30.06.2017.	
	Broj objekata	Broj gostiju	Broj objekata	Broj gostiju	Broj objekata	Broj gostiju
Soba u domaćinstvu	166	325	212	390	247	460
Apartman u domaćinstvu	623	1 602	958	2 508	1 123	2 835
Studio apartman u domaćinstvu	176	383	295	645	364	783
Kuća za odmor u domaćinstvu	4	18	10	46	11	47

Izvor: Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Odjel za gospodarske djelatnosti i rad, 2017.

Tablica 8. Promjene u broju objekata za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu u periodu od 31. prosinca 2015. do 30. lipnja 2017. godine

Objekti za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu

Vrsta	31.12.2015.		31.12.2016.		30.06.2017.	
	Broj objekata	Broj gostiju	Broj objekata	Broj gostiju	Broj objekata	Broj gostiju
Soba	8	12	8	12	8	12
Apartman	1	2	1	2	1	2
Izletište	3	-	5	-	5	-
Vinotočje	2	-	2	-	3	-

Izvor: Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Odjel za gospodarske djelatnosti i rad, 2017.

Manifestacije koje se organiziraju i održavaju u Gradu Zagrebu, poput Adventa u Zagrebu, te manifestacije festivalskog karaktera kao što je INmusic Festival, pridonose povećanju broja noćenja i turističkih dolazaka u Grad Zagreb, a doprinose i povećanju prepoznatljivosti Grada Zagreba i zagrebačke turističke ponude.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljna komunikacija i umreženost dionika u turizmu (zajednička suradnja na području realizacije turističkih projekata) • nedovoljna prepoznatljivost i osmišljenost turističkog proizvoda i turističkog identiteta Zagreba • nedostatak inovativnih sadržaja turističke ponude • nedovoljno iskorišten potencijal posebnih oblika turizma • nedostatna cikloturistička infrastruktura i nepovezanost cikloturističke ponude • manjak stranih investicija u turizmu • nesustavno praćenje rizika koji utječu na konkurentnost • nepostojanje preciznijih informacija o konkurentskom okruženju	• jačanje sektorske suradnje na razini gradske uprave po pitanjima vezanima uz turizam • daljnji razvoj gradske ustrojstvene jedinice zadužene za turizam u smjeru koordinacijskog i savjetodavnog tijela na području turizma, izraženija i učinkovitija suradnja ustrojstvene jedinice zadužene za turizam s privatnim i civilnim sektorom, institucijama koje djeluju na području turizma, kulture, zaštite okoliša, obrazovanja, prometa • osnivanje interesne skupine za upravljanje razvojem turizma u Gradu sastavljene od svih relevantnih dionika te zajedničko upravljanje turističkom politikom, jačanje konkurentnosti turizma, osmišljavanje i kreiranje turističkih proizvoda Grada Zagreba • poticanje JPP-a za razvoj turističke infrastrukture i ponude • unapređenje regionalne suradnje na području turizma • izrada strategije identiteta Grada Zagreba • izrada akcijskog plana razvoja turizma Grada Zagreba i mjera za njegovu učinkovitu provedbu • poticanje i razvoj inovativne turističke ponude; razvijanje novih atrakcija posebno onih koje se temelje na unikatnosti • obnova, revitalizacija, prenamjena postojećih te stvaranje novih, modernih i multifunkcionalnih globalno značajnih atrakcija u turističku svrhu – centri za posjetitelje, Zagrebački velesajam i dr. • poticanje razvoja medicinskog turizma, gradskog turizma, turizma baštine, skupove asocijacija i korporacija, cikloturizma, eno, gastro i socijalnog turizma kroz sektorsku suradnju • izgradnja i umrežavanje cikloturističke ponude • stvaranje pozitivne klime za privlačenje stranih investitora s područja turizma • uspostava indikatora za praćenje trendova turističkih proizvoda i usluga, atrakcija, infrastrukture i sl. iz konkurentskog okruženja i njihovo praćenje anketama, istraživanjima i sl. • prepoznavanje specifičnih kulturnih značajki jedinstvenih za Grad Zagreb, te razvijanje politike njihova korištenja u svrhu afirmacije turističke ponude

3.3. POLJOPRIVREDNO TLO I POLJOPRIVREDA

Stanje poljoprivredne proizvodnje i ruralnog prostora

Od ukupno 641,32 km^2 koliko obuhvaća područje Grada Zagreba, približno dvije trećine površine nalaze se izvan građevinskog područja naselja Grada Zagreba. Jedna trećina, odnosno 21 732,80 ha ili 33,9 % ukupne površine Grada, poljoprivredno je zemljište. Poljoprivredna se proizvodnja danas odvija na oko 14 300,00 ha poljoprivrednih površina, a najvećim je dijelom koncentrirana u sjeveroistočnom i južnom dijelu Grada Zagreba. Na temelju provedene inventarizacije poljoprivrednog zemljišta te procjene pogodnosti poljoprivrednog zemljišta, klime i reljefa za pojedine vrste proizvodnje, na području Grada Zagreba postoje uvjeti i prioritetne zone u prostoru za razvoj povrćarske (3562 ha), ratarske (5645 ha), stočarske (1803 ha), vinogradarske (1570 ha) i voćarske proizvodnje (1682 ha). Sadašnja struktura korištenja zemljišta izgleda ovako: 70 % odlazi na ratarske kulture, 18 % na livade u službi stočarske proizvodnje, 12,5 % na povrćarstvo i 4 % na voćarstvo i vinogradarstvo.

Vlasnička struktura pokazuje da se u vlasništvu države nalazi manji dio zemljišta od oko 20 %, dok je u privatnom vlasništvu veći dio od oko 80 %. Iznimno je nepovoljan udio privatnog posjeda i rascjepkanosti parcela, pri čemu prosječna veličina posjeda ima 3,5 ha. Gotovo 75 % gospodarstava na području Grada Zagreba ima manje od 5,0 ha zemljišta.

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika, 2015. godine je upisano 6264 poljoprivredna gospodarstva sa sjedištem u Zagrebu. Najveći dio gospodarstava su po strukturi obiteljska poljoprivredna gospodarstva (5824 ili 93 %), a preostali dio su trgovačka društva, zadruge i obrti. Ukupna prijavljena površina poljoprivrednog zemljišta koju su koristila ta poljoprivredna gospodarstva 2015. godine iznosila je 6688,17 ha. Na području Grada Zagreba evidentirano je ukupno 1879 farmi različitog stočnog fonda (prema HPA, JRDŽ-u, 2016).

Provođenje programa potpora Grada Zagreba tijekom 10 godina do 2016. rezultiralo je stočnim fondom od 7322 grla na 813 farmi, površinom vinograda od 72 ha, konvencionalnim voćnjacima od 450 ha, ekološkom proizvodnjom svih grana na 853 ha te proizvodnjom u kontroliranim uvjetima 40 ha (staklenici, plastenici, tuneli).

Suvremena poljoprivredna proizvodnja, posebno voćarstvo i povrćarstvo, za sigurne i kvalitetne urode zahtjeva navodnjavanje. Karakteristika današnjeg navodnjavanja poljoprivrednih površina je nedostatak projektne dokumentacije, pedološke osnove i analize uvjeta navodnjavanja, kao i istraživanja zahvata vode i motrenja stanja podzemnih voda. Na prostoru Grada Zagreba, ovisno o podrijetlu (izvoru) vode za navodnjavanje, moguće je navodnjavati ukupno 1356,56 ha poljoprivrednih površina.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedefiniran razvoj ruralnog prostora • mala prosječna površina po gospodarstvu koja ne dopušta brz rast na temeljima ekonomije razmjera te usitnjenost i rascjepkanost posjeda • ubrzana urbanizacija koja mijenja vizuru ruralnog prostora te stvara potencijalne konfliktne situacije među starosjediocima i novim stanovnicima • proizvodna i tržišna neorganiziranost proizvođača • potpuna nepripremljenost obiteljskih gospodarstava za konkuriranje za sredstva fondova EU • neodgovarajuća tehnologija i oprema • nedostatak kreativnih ideja, loš menadžment i marketing • slaba želja za cjeloživotnim učenjem i usvajanjem novih znanja • nezainteresiranost mladih za poljoprivredu • neujednačenost kvalitete proizvoda • niska stopa specijalizacije i nedostatak standardizacije kvalitete • nizak udio visokoprerađenih proizvoda i nedostatak brendiranih proizvoda • neusklađenost stvarnih potreba i mogućnosti s normativima u prostorno-planskoj dokumentaciji	• utvrditi ruralni prostor Grada Zagreba u poljoprivredno-gospodarskim zonama te mjere za očuvanje prostora u funkciji poljoprivredne proizvodnje (gradnja farmi, zatvorenih prostora za proizvodnju povrća, prerađivačkih kapaciteta) • povećati sadašnji posjed po gospodarstvima za stočarsku proizvodnju kod komercijalnih proizvođača mlijeka • privatizirati državno zemljište • prilagođavati prostorno-plansku dokumentaciju • uvoditi određene oblike poljoprivredno-okolišnih programa za vodozaštitna područja – promoviranje određenog plodoreda radi očuvanja oraničnih područja te ekoloških oblika proizvodnje • unapređivati povezivanje proizvođača radi plasmana na zagrebačkom tržištu s obzirom na porast potražnje za hranom proizvedenom u neposrednoj blizini ili za „domaćom hranom" • utvrditi profile gradskih tržnica za plasman svježih poljoprivrednih proizvoda i unaprijediti odnose s kupcima • poboljšati kapacitete za korištenje fondova EU • povećati specijalizaciju i unapređivati tehnološke procese • definirati Zagreb kao promotivno središte za lokalne poljoprivredne i šumske proizvode (razvijati selektivne oblike turizma posebno s obzirom na potrebe i preferencije stanovnika Grada Zagreba, ali i turista) • razvijati druge djelatnosti u ruralnom prostoru • poticati mlade ljude na bavljenje poljoprivredom • poticati porast kvalitete proizvoda i proizvoda s većom dodanom vrijednošću • brendirati proizvode • očuvati tradicionalne oblike proizvodnje zaštitom intelektualnog vlasništva tradicionalnog proizvoda – stvaranje robne marke • očuvati stare domaće sorte voćnih i povrtnih vrsta (npr. zagrebačka salata) sa zaštitom • surađivati sa susjednim županijama (upućenost na županijski zeleni prsten) • revidiranje normativa u prostorno-planskoj dokumentaciji s lokalnim mogućnostima i potrebama (držanje domaćih životinja)

3.4. ŠUMARSTVO

Analiza stanja u šumarstvu za period od 2009. do 2012. ukazuje na nedostatak kvalitetnih baza podataka koje bi omogućile bolje praćenje svih promjena u površinama i vlasničkim udjelima u šumama na području Grada Zagreba. Prema podacima Hrvatskih šuma,[23] na području Grada Zagreba nalazi se 19 196 ha šuma, od čega je državnih šuma kojima gospodare Hrvatske šume 8791 ha, državnih šuma koje koriste drugi pravni subjekti (Šumarski fakultet, Vlada RH) 899 ha, a privatne pravne i fizičke osobe posjeduju 9506 ha šuma. Udio površine državnih i privatnih šuma, zbog procesa povrata imovine, mijenja se gotovo na dnevnoj razini, u korist privatnih šuma.

Korištenje državnih šuma na području Grada Zagreba karakterizira višenamjensko korištenje, pri čemu se uz drvoproizvodnju naglašeno koriste i općekorisne funkcije ovih šuma. Karakteristika privatnih šuma je i dalje nepromijenjena: riječ je o vrlo usitnjenim parcelama s prosječnom veličinom posjeda od 0,43 ha i prosječnom veličinom čestice od 0,15 ha.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedostatak podataka o šumama i neumreženost podataka javnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora u svrhu jačanja temeljnih postavki za ocjenu stanja • rascjepkanost, odnosno usitnjenost šumskog posjeda na katastarske čestice i vlasništvo privatnih šuma onemogućavaju kvalitetniju organizaciju i gospodarenje u tim šumama na području UŠP-a Zagreb • nedovoljno je zastupljen otkup površina privatnih šuma unatoč ponudama od šumoposjednika • nesređeni imovinsko-pravni odnosi • nepovoljna dobna i sociološka struktura šumoposjednika • nedovoljna informiranost šumoposjednika o registru upisnika šumoposjednika • suprotnost, odnosno neujednačenost interesa korisnika šumskih dobara, nespremnost za međusobno povezivanje interesa i preuzimanje rizika pri investiranju • nekonkurentnost drvnih sortimenata iz šuma privatnih šumoposjednika u odnosu na sortimente iz državnih šuma koji se po netržišnim principima distribuiraju drvoprerađivačima • nepostojanje organiziranog otkupa drvnih sortimenata iz privatnih šuma • korištenje šumskih resursa u državnim i privatnim šumama svodi se na drvne proizvode, a vrlo malo na nedrvne šumske proizvode, nedovoljno korištenje marketinških instrumenata usmjerenih prema korisnicima (nedovoljno učešće sporednih šumskih proizvoda u privlačenju građana na boravak u šumi)	• razvoj informacijskog sustava koji bi omogućio umrežavanje javnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora u svrhu održivog gospodarenja šumama • definiranje vrijednosnog referentnog sustava za šume na području Grada Zagreba te sprečavanje daljnje devastacije • stručno i znanstveno istraživački potkrijepljeno definiranje područja park-šuma od interesa za Grad • održivo upravljanje prirodnim vrijednostima šuma • stvaranje fonda za otkup šuma • okrupnjivanje posjeda šuma, posebno park-šuma otkupom od privatnih šumoposjednika u korist Grada Zagreba i uvođenje rente privatnim šumoposjednicima kao nadoknadu za opće korisne funkcije njihovih šuma • uvođenje mjera potpore za privatne šumoposjednike koji otkupljuju privatne šume, a obvežu se da će šumama održivo gospodariti • jačanje udruga šumovlasnika kao i poticanje povezivanja šumoposjednika u cilju okrupnjavanja šumskog posjeda, kao i gospodarenje šumama • razvoj turizma i potporne infrastrukture u prostorima šuma • pošumljavanje i zaštita marginalnog šumskog zemljišta • razvoj sustava zaštite, povezivanja i umrežavanja institucija koje se bave šumarstvom i šumama • održivi razvoj zaštićenih područja – Parka prirode Medvednica i park-šuma • izrada programa zaštite divljači za prostore koji nemaju obilježja lovišta te provođenje programa s ciljem zaštite divljači i nastanka šteta od divljači • uvođenje novih tehnologija u šumske radove • sustavno educiranje u stjecanju novih znanja i vještina vezano uz procjenu opće korisnih funkcija za privatne šumoposjednike – mogućnosti za pružanje socijalnih uloga • sprječavanje cijepanja katastarskih čestica posebnim mjerama potpore ili izmjenom zakonodavstva • uvođenje prava prvokupa od strane Grada Zagreba prilikom prodaje privatnih šuma unutar građevinskog područja • pojednostavljivanje postupka kupoprodaje šuma uz korigiranje tablica za izračun poreza pri kupoprodaji • prodaja drvnih sortimenata iz svih šuma bez obzira na vlasništvo postupcima prema tržišnim principima, uz potpore za drvne sortimente proizvedene u ispod prosječnim uvjetima (mali posjed, veliki nagibi) iz šuma kojima se održivo gospodarilo

23 Podaci Hrvatskih šuma za 2016. godinu

3.5. GRADSKE TRŽNICE

Gradskim tržnicama upravlja Zagrebački holding d.o.o., podružnica Tržnice Zagreb. Radi se o 24 tržnice na malo u koje su uključene Zelena tržnica i Sajmište Sesvete, zatim 3 tzv. izvantržničke lokacije (objekta) te Veletržnica i hladnjača.

Zagrebačke su tržnice nedovoljno iskorišten i nedovoljno održavan resurs, posebno ako se u obzir uzme njihov značaj u naglašavanju vrijednosti domaćeg proizvoda. Potrebna su prilagođavanja radnog vremena načinu života većine korisnika, prostorna preuređenja i sadržajno aktiviranje. Nadalje, problem za zadovoljavajuću aktivaciju tržnica kao gospodarski vitalnih prostora predstavlja nesređena vlasničko-pravna i građevinsko-pravna dokumentacija koja onemogućava i usporava uspostavljanje efikasne gospodarske djelatnosti na tržnicama. Najstarije tržnice (Dolac, Britanski trg, Branimirova, Kvaternikov trg, Trešnjevka) relevantne su za identitet Grada, a male zapuštene tržnice (Trnje, Kažotićev trg, Savski gaj, Botinec) potrebno je dodatnim ulaganjima ponovo učiniti konkurentnima.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• infrastruktura svih tržničkih objekata zahtijeva ulaganje velikih financijskih sredstava • zbog teške gospodarske recesije, interes zakupnika neprekidno slabi, što negativno utječe na iskorištenost tržničkih kapaciteta • radno vrijeme tržnica neprilagođeno korisnicima • neprikladan (skup) režim naplate parkiranja na javnoprometnim površinama uz tržničke objekte • nesređeni vlasničko-pravni odnosi i nesređena dokumentacija	• osiguranje dostatnih financijskih sredstava za izradu projektne dokumentacije i izvođenje potrebnih radova • osigurati program događanja na tržnicama izvan radnog vremena • regeneracija tržnica unutar zaštićenih područja • iznalaženje prikladnijeg modela naplate parkiranja kojim će se na tržnice privući veći broj građana • poticati uređivanje vlasničko-pravne i druge dokumentacije koja se odnosi na tržnice i pojedinih objekata u sklopu tržnica

4. PROSTOR

4.1. PROSTORNI RESURSI I UPRAVLJANJE PROSTOROM

4.1.1. Prostorno uređenje

Stvarno korištenje prostora Grada Zagreba

Na prostoru Grada Zagreba, prema udjelima u ukupnoj površini, 2011. godine najzastupljenije su bile razne kategorije poljoprivrednih namjena i zaštitnog zelenila (uz prisutnost neuređenih površina, odnosno površina neprivedenih planiranoj namjeni), zatim šume te prostori stambene i mješovite namjene. Ostatak površine Grada čine gospodarstvo, promet, infrastruktura, javna i društvena namjena, sport i rekreacija, javne zelene površine, groblja i posebna namjena.

Graf 3. Stvarno korištenje prostora Grada Zagreba 2011.

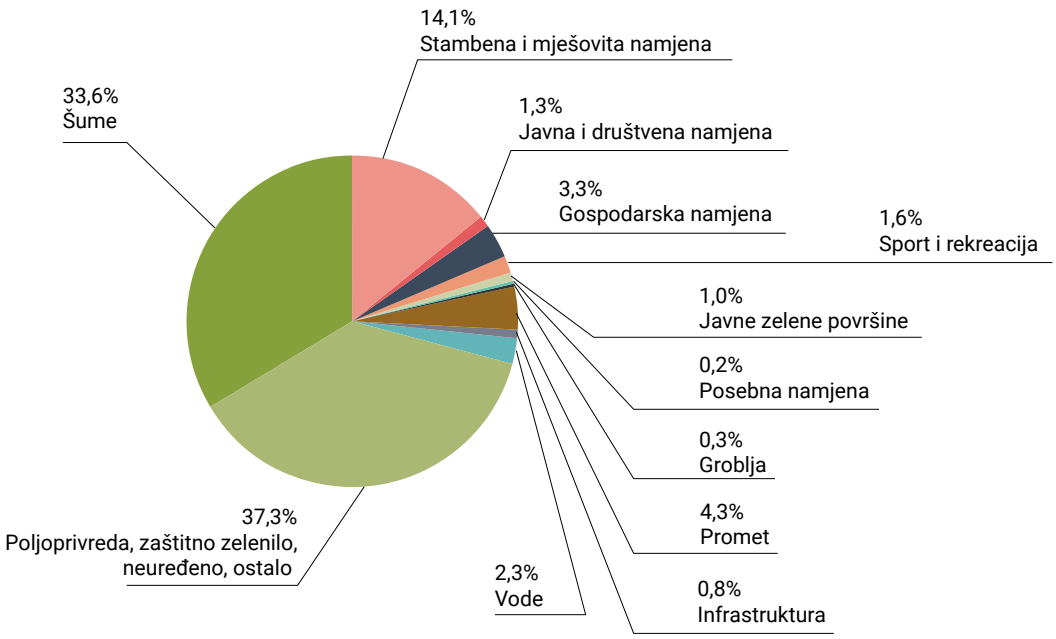

Izvor: Analiza postojećeg stanja namjene površina i urbanih gustoća 2011., Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Odražavajući razlike u prostornom identitetu, usporedna analiza stvarnog korištenja prostora po gradskim četvrtima ukazuje na značajne razlike, od udjela u zastupljenosti namjena tipičnog urbanog, do suburbanog i ruralnog karaktera prostora, što ukazuje i na potrebu različitog pristupa u planiranju njihova razvoja temeljenog na različitom i specifičnom vrijednosnom sustavu.

Ne odražavajući uvijek i stvarne potrebe, dosadašnji razvoj Grada odvijao se pretežito širenjem zona za građenje na neizgrađena, često vrijedna zelena područja, čime su znatno opterećeni komunalni, prometni i drugi javni sustavi te okoliš, krajobraz i biološka raznolikost. Također je prisutna pojava povećanja površina namijenjenih stanovanju u uvjetima približno istog broja stanovnika. U urbanom je području Grada Zagreba u razdoblju od 1986. do 2011. broj stanovnika porastao za 5 %, dok se površina koja se koristi za stambene i mješovite funkcije povećala za 33 %. Pri tome su površine za gradnju nastale najvećim dijelom prenamjenom postojećih neizgrađenih zelenih područja (83 %), a tek manjim dijelom prenamjenom drugih načina korištenja prostora (17 %).

Neiskorišteni gradski prostori

U izradi je Atlas neiskorištenih površina na području Grada Zagreba koji izrađuje Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada. Na području Grada Zagreba dosada je identificirano 45 neiskorištenih gradskih prostora koji pokrivaju ukupnu površinu od približno 236,2 ha, od čega je 1,9 ha površine namijenjeno turizmu i ugostiteljstvu, 0,3 ha stambene je namjene, 4,6 ha prometne namjene, 85,4 ha proizvodne namjene, 71,6 ha poslovne namjene, 5,0 ha posebne namjene, 56,9 ha nedovršena su gradilišta i 10,5 ha pokriva neiskorištene površine javne i društvene namjene. Vlasnici neiskorištenih prostora su Zagrebački holding

d.o.o. (76,9 ha neiskorištenog prostora), Republika Hrvatska (3,8 ha) i Grad Zagreb (54,0 ha), dok je 101,3 ha u vlasništvu ostalih pravnih i fizičkih osoba.

Prostorno-planska dokumentacija

Prostorni razvoj Grada Zagreba reguliran je sljedećim prostornim planovima[24]:

- prostorni plan državne razine: Prostorni plan Park prirode Medvednica kojim se regulira prostorno uređenje područja posebnih obilježja, ukupne površine 17 938 ha;
- prostorni plan područne (regionalne) razine: Prostorni plan Grada Zagreba kojim se regulira prostorno uređenje cjelokupnog prostora Grada Zagreba sa 70 naselja, ukupne površine 64 132 ha;
- prostorni plan lokalne razine: Generalni urbanistički plan grada Zagreba kojim se regulira prostorno uređenje naselja grad Zagreb, ukupne površine 22 000 ha;
- prostorni plan lokalne razine: Generalni urbanistički plan Sesveta kojim se regulira prostorno uređenje naselja Sesvete, ukupne površine 1790 ha.

Približno je trećina površina Grada Zagreba planirana za gradnju, a dvije su trećine planirane za šumarstvo, poljoprivredu, javne i zaštitne zelene površine, prometne površine, vode, vodne dobro i sl.

Za neuređene dijelove prostora na kojima se planira nova regulacija ili potpuna transformacija postojeće izgrađene strukture, predviđena je izrada urbanističkih planova uređenja područne (regionalne) i lokalne razine – ukupno 221 plan. U razdoblju od 1998. do lipnja 2017. izrađeno je i doneseno ukupno 88 urbanističkih planova uređenja područne (regionalne) i lokalne razine. Od navedenog broja, u cijelosti je realizirano samo 5 planova, većim je dijelom realizirano 10 planova, a 73 plana su realizirana manjim dijelom ili nisu realizirana.

Urbane gustoće

Analizom je utvrđeno da prosječna gustoća stanovništva Grada Zagreba iznosi 12,3 stanovnika po hektaru, a gustoća stanovanja 81,4 stanovnika po hektaru. Iz usporedbe po gradskim četvrtima proizlazi da prostor središta grada predstavlja kompaktno i gusto naseljeno urbano tkivo u kojem se posebno ističu gradske četvrti Donji grad (122,7 st/ha, 231,7 st/ha), Trešnjevka – sjever i Trešnjevka – jug, dok prostor rubnih, slabije urbaniziranih dijelova teritorija Grada Zagreba ima najmanju urbanu gustoću, posebno gradske četvrti Podsljeme, Sesvete i Brezovica.

Legalizacija

Problem nelegalne gradnje na širem gradskom prostoru pojavljuje se u svim oblicima: od točkastih iznimki do cijelih enklava – naselja, zatim u slučajevima koji gabaritima i ostalim parametrima odstupaju od utvrđenih urbanih pravila pa do gradnje na površinama koje su planskom dokumentacijom predviđene kao negradive.

U provedbi Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama („Narodne novine" 86/12 i 143/13), Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet do 30. lipnja 2013. zaprimio je 91 264 zahtjeva za izdavanje rješenja o izvedenom stanju. Na dan 21. studenoga 2014. bilo je riješeno je 42 732 zahtjeva za izdavanje rješenja o izvedenom stanju (46,82 %), dok iz uvida u registar proizlazi da sadašnji postotak riješenosti predmeta iznosi 89,62 %.[25]Grad Zagreb podmiruje troškove izrade potrebne dokumentacije za oko 6500 zahtjeva za izdavanje rješenja o izvedenom stanju kao pomoć građanima s obzirom na dohodovni cenzus.

Ako vlasnik legalizirane građevine podnese zahtjev, utvrđuje se građevna čestica. Ako tako utvrđene građevne čestice obuhvaćaju gradsko zemljište, Grad ga je dužan prodati bez provedbe javnog natječaja po tržišnoj cijeni.

Kriteriji za utvrđivanje strategijskog interesa

U predmetima utvrđivanja građevnih čestica kada obuhvaćaju gradsko zemljište, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada daje mišljenje na prijedlog utvrđivanja građevne čestice i očitovanje o strategijskom interesu Grada, pri čemu su kriteriji:

- zaštita kulturnih i prirodnih vrijednosti
- korištenje i namjena prostora u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji (površine prometnih i infrastrukturnih sustava, površine javne i društvene namjene, javnog parka, groblja, površine gospodarske namjene u izdvojenom građevinskom području izvan naselja, zona sanitarne zaštite vode za piće, eksploatacijsko polje mineralne sirovine)
- stvarno korištenje prostora (prometne i infrastrukturne površine, površine parka, javne i društvene namjene)
- prometne i infrastrukturne potrebe u široj zoni
- potreba za gradnjom javnih i društvenih sadržaja u široj zoni
- površine na kojima je propisana procedura gradskog projekta odnosno izrada UPU-a
- način izgradnje legaliziranih građevina kojim se osigurava dugotrajnost i sigurnost korištenja
- veća gradska zemljišta u područjima zahvaćenim nezakonitom gradnjom za koja još nisu donesene propisane mjere za urbanu obnovu i sanaciju.

24 Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine" 153/13 i 65/17)
25 https://legalizacija.mgipu.hr/izvjesce, pristupljeno u kolovozu 2017.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• ograničeni prostorni resursi • prevladavajući postojeći model prostornog razvoja širenjem u neizgrađena područja • spora realizacija urbanističkih planova prostornog uređenja lokalne razine • zanemareno donošenje urbanističkih planova javnih površina (sport, rekreacija, zelenilo, krajobraz) • neusklađenost urbanih gustoća i komunalne opremljenosti u nekim područjima • planiranje zona visoke gustoće u rubnim gradskim zonama nedovoljne komunalne opremljenosti • individualna stambena gradnja na gradskim rubovima neracionalna je za komunalno opremanje • bespravna gradnja	• održivo planiranje prostornog razvoja • razvoj što više zasnivati na prenamjeni ranije korištenih i napuštenih područja – brownfield • staviti naglasak na instrumente realizacije prostorno planske dokumentacije • donošenje urbanističkih planova uređenja lokalne razine u skladu s potrebama društva u cjelini, a naročito za javne površine • izrada kataloga urbanih gustoća • planirane urbane gustoće uskladiti s mogućnostima komunalnog opremanja, odrediti minimalne i maksimalne gustoće • planiranje funkcionalne pristupačnosti za različite skupine (djecu, starije osobe i osobe smanjenih sposobnosti i pokretljivosti) • nadzor i urbana sanacija bespravne gradnje • utvrđivanje građevnih čestica legaliziranih građevina

4.1.2. Upravljanje podacima o prostoru i stanovništvu Grada

Podaci o prostoru i stanovništvu Grada nužna su osnova za planiranje prostornog i gospodarskog razvoja te korištenje i zaštitu prirodnih resursa.

ZIPP

U skladu sa suvremenim načelima upravljanja podacima o prostoru, pokrenut je projekt Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka (ZIPP) koja predstavlja skup subjekata, skupova podataka, mrežnih usluga, tehničkih rješenja i propisa kojima je cilj prikupljanje, vođenje, korištenje, razmjena i distribucija prostornih podataka o administrativnom području Grada Zagreba. Pristupna točka prostornim podacima Grada Zagreba s mogućnošću pregleda, pretraživanja, preuzimanja i razmjene podataka je ZG Geoportal, pokrenut 2012.

Katastar zemljišta

Neusklađenost i dvojnost podataka katastra i zemljišne knjige te njihova neusklađenost sa stanjem na terenu uvelike otežavaju održavanje evidencija i provedbu promjena, a samim time usporava i poskupljuje postupak registracije nekretnina i stvarnih prava na njima. Kontinuirano se radi na održavanju katastra zemljišta i usklađenja pojedinačnih katastarskih čestica u katastarskom operatu i zemljišnim knjigama s podacima na terenu, kao i na homogenizaciji (poboljšanju) katastarskih planova te na digitalizaciji podataka arhivske građe. Grad Zagreb aktivno sudjeluje u provedbi Projekta sređivanja zemljišnih knjiga i katastra na području katastarskih općina Sesvete, Granešina i Čučerje, a do 2020. godine planira se nastaviti s kontinuiranim aktivnostima provođenja katastarskih izmjera i reambulacija. Odlukom Vlade RH, Gradski ured za katastar i geodetske poslove Grada Zagreba uključio se u projekt implementacije integriranog sustava zemljišne administracije. U programu Vlade RH provodi se Nacionalni program sređivanja zemljišne knjige i katastra u svrhu ubrzanja procesa registracije nekretnina, podizanja pravne sigurnosti u prometu nekretnina, poboljšanja odnosa s korisnicima te bržeg i kvalitetnijeg pružanja usluga u čijem je okviru uspostavljen Zajednički informacijski sustav zemljišnih knjiga i katastra (ZIS).

Katastar vodova

Katastar vodova Grada Zagreba osniva se i vodi na temelju evidencija koje za pojedinu vrstu vodova (elektroenergetske, telekomunikacijske, vodovodne, kanalizacijske, toplovodne, plinovodne i naftovodne mreže) osnivaju i vode njihovi upravitelji. Vođenje katastra vodova obuhvaća pregledavanje i potvrđivanje elaborata vodova, unošenje podataka iz tih elaborata u katastar vodova te čuvanje i korištenje podataka katastra vodova. Projekt VodGIS – sustav za upravljanje podacima katastra vodova Grada Zagreba, omogućuje jednostavnije i kvalitetnije ažuriranje podataka uz mogućnost lakšeg i bržeg izdavanje podataka u analognom i digitalnom obliku te preuzimanje digitalnih podataka od upravitelja vodova i drugih korisnika.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• poteškoće u razmjeni, korištenju i diseminaciji prostornih podataka • nedovoljno korištenje prostornih i statističkih podataka u donošenju odluka • neusklađenost podataka katastra, zemljišne knjige i stvarnog stanja na terenu • nedostupnost i neusklađenost evidencija o vodovima	• razvoj lokalne infrastrukture prostornih podataka • poboljšanje podataka i metodologije u području prostornih analiza i službene statistike • obnova katastra i zemljišnih knjiga te uspostavljanje zajedničkog informacijskog sustava i baze zemljišnih podataka katastra i zemljišne knjige • razvoj katastra vodova i povezivanje s bazama podataka upravitelja vodova

4.1.3. Gradski projekti i strateški gradski projekti

Gradski projekti definiraju složene aktivnosti u uređenju prostora od osobitog interesa za Grad, u kojima se Grad javlja kao sudionik u realizaciji kao vlasnik zemljišta ili ako je već uložio ili će tek ulagati u novu gradsku infrastrukturu ili općenito u neku novu gradsku kvalitetu.

Uzimajući u obzir važeće propise, raspoloživu dokumentaciju te strateške ciljeve razvoja i velik broj gradskih projekata određenih važećom prostorno-planskom dokumentacijom, međusobno vrlo različitih po značenju i utjecaju na razvoj Grada i pojedinih njegovih prostora i funkcija, nužno je uspostaviti razlikovanje unutar velike grupe navedenih gradskih projekata tako da se u posebnu grupu, tj. kategoriju izdvoje strateški gradski projekti od ostalih gradskih projekata.

Strateški gradski projekti su projekti uređenja prostora koji su od strateškog značaja, a osobito doprinose razvoju Zagreba kao grada u skladu s Razvojnom strategijom grada u pogledu konkurentnog gospodarstva, znanja i sveučilišnog Grada, održivog gospodarenja prirodnim resursima i vrijednostima, kvalitetnih prostora, funkcija i javnih usluga, kvalitetnog života te učinkovitog upravljanja. Cilj provedbe zahvata u okviru strateških gradskih projekata je učinkovita kontrola urbanog uređenja, podizanje vrijednost Grada i reinvesticija tako stečene dobiti u nove gradske vrijednosti.

Generalnim urbanističkim planovima omogućuje se izrada gradskih projekata i određuje postupak provođenja pojedinog gradskog projekta. Osnovna polazišta za razradu gradskih projekata određuju se prema temama i područjima gradskih projekata. Osnovna polazišta za razradu gradskih projekata prema temama su: javni programi stanovanja, afirmacija gradskih linijskih sustava – poteza, gradnja uz gradske avenije i glavne gradske ulice što uključuju trase javnog prijevoza, prenamjena stare industrije, javni sadržaji, površine za rekreaciju, novi gradski parkovi i zelene površine, građevine javne i društvene namjene minimalno gradskog značenja, nositelji identiteta pojedinih urbanističkih cjelina te strateški (razvojni) projekti Grada.

Usporedba s europskim gradovima upućuje na prevelik broj zagrebačkih gradskih projekata odabranih prema neujednačenim kriterijima izbora. S obzirom na to da Grad Zagreb gospodari velikim fondom građevinskog zemljišta i građevina koji omogućuje aktivnu ulogu Grada u usmjeravanju i poticanju gospodarskog i prostornog razvoja, predviđa se novi prostorni razvoj na nekima od najvažnijih nekretnina u vlasništvu Grada koje se nalaze u gradskom središtu ili njegovu kontaktnom području. To uključuje Zagrebački velesajam, blok Badel, komplekse Zagrepčanka, Gredelj, Paromlin, Vojnu bolnicu u Vlaškoj i dr. Veliki potencijal predstavljaju i napuštene velike gradnje u vlasništvu Grada i države (npr. Sveučilišna bolnica).

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• prevelik broj gradskih projekata • sustav u kojem zasebno egzistiraju različite liste gradskih projekata i prioriteta vezane uz pojedine sektore • neujednačeni kriteriji po kojima se definira strateški gradski projekt • nedovoljno razrađen sustav pripreme i provedbe strateških gradskih projekata • nedostatak vlastitih financijskih sredstava • nedovoljni kapaciteti gradske administracije za provedbu strateških gradskih projekata	• ponovno definirati što je gradski projekt • utvrditi uvjete za definiranje projekta kao strateškog • utvrditi proceduru pripreme i provedbe strateških gradskih projekata • istražiti mogućnosti financiranja projekata (javno-privatno partnerstvo, fondovi EU itd.) • jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu • uspostaviti partnerski i participativni pristup sa poslovnim i civilnim sektorom

4.1.4. Gradska imovina

30. lipnja 2017. u imovini Grada bilo je 6882 stana, 2108 poslovnih prostora, 242 zgrade te 549 garaža i garažnih mjesta. Grad Zagreb upravitelj je 205 stanova i 227 poslovnih prostora za koje je doneseno djelomično rješenje o povratu imovine i za koje će u konačnici biti doneseno rješenje o povratu i preostalog dijela trećim osobama ili Republici Hrvatskoj. Aktivno gospodarenje stanovima, poslovnim prostorima i neizgrađenim građevinskim zemljištima uključuje davanje stanova u najam, davanje u zakup poslovnih prostora, davanja gradskih prostora na privremeno korištenje te upravljanje i raspolaganje neizgrađenim građevinskim zemljištem.

Stanovi

Stanovi kojima upravlja Grad Zagreb s obzirom na imovinsko-pravni status su:

- vlasništvo Grada (provedeno u javnim registrima i bez pravnih ograničenja): 1123 stana
- u vanknjižnom vlasništvu Grada Zagreba: 3210 stanova
- stanovi za koje su u tijeku postupci u skladu sa Zakonom o naknadi za imovinu oduzetu tijekom jugoslavenske komunističke vladavine i stanovi iz pretvorbe: 671 stan
- stanovi koje je Grad uzeo u dugogodišnji najam (stanovi u Novom Jelkovcu): 1878 stanova (Grad će po isteku roka i ispunjenju ugovornih obveza 2024. postati vlasnik tih stanova).

U skladu s odredbama Odluke o najmu stanova,[26] Grad Zagreb stanove daje u najam:

- osobama na Konačnoj listi reda prvenstva za davanje stanova u najam koja se utvrđuje po provedenom natječajnom postupku povodom raspisanog natječaja koji Grad Zagreb raspisuje svakih pet godina,
- izvan liste reda prvenstva osobama, tj. obiteljima koje se nalaze u iznimno teškom socijalno-zdravstvenom položaju na inicijativu Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobama s invaliditetom i osobama na inicijativu Gradskog ureda za branitelje,
- izvan liste reda prvenstva osobama koje bespravno koriste gradski stan ako su u skladu s člankom 7.a Odluke podnijeli zahtjev za legalizaciju bespravnog korištenja stana u imovini Grada Zagreba u propisanom roku i dokazali da ispunjavaju propisane uvjete i
- izvan liste reda prvenstva u ostalim propisanim slučajevima (ali u znatnom manjem broju).

Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o najmu stanova iz 2012., do 30.6.2017. godine riješeno je više od 50 % ukupnog broja podnesenih zahtjeva za legalizaciju bespravnog korištenja stana u imovini Grada Zagreba (riješena su 493 zahtjeva za legalizaciju bespravnog korištenja stanova u imovini Grada, a u propisanom roku do 31.3.2013. podneseno je 903 zahtjeva).

U pogledu stanova koji se koriste bez valjane pravne osnove (bespravno korištenje) ili protivno ugovoru o najmu stanova (929 stanova), treba naglasiti da se za njih vode sudski postupci radi predaje u posjed Grada Zagreba te da se zbog poduzetih aktivnosti bitno smanjuje broj protupravnih useljenja u gradske stanove u posljednjih nekoliko godina. Uslijed ekonomske krize, smanjen je iznos najamnine za javno iznajmljene stanove, ali i povećana kontrola i pravovremeno opominjanje najmoprimaca koji ne podmiruju najamninu.

Poslovni prostori

Poslovni prostori kojima upravlja Grad Zagreb s obzirom na imovinsko-pravni status mogu biti:

- vlasništvo Grada Zagreba (provedeno u javnim registrima i bez ikakvih drugih pravnih ograničenja): 216 poslovnih prostora, 99 zgrada i 57 garaža
- u vanknjižnom vlasništvu Grada Zagreba: 748 poslovnih prostora, 91 zgrada i 416 garaža
- za koje su u tijeku postupci u skladu sa Zakonom o naknadi za imovinu oduzetu tijekom jugoslavenske komunističke vladavine: 1144 poslovna prostora, 52 zgrade i 76 garaža
- koje je Grad Zagreb uzeo u dugogodišnji zakup (Novi Jelkovec): 92 poslovna prostora, 601 garaža i 288 parkirnih garažnih mjesta te objekt A11 s ukupno 205 PGM-a i javne garaže oznake A12 (istekom roka zakupa i podmirenjem svih obveza, Grad Zagreb stječe pravo vlasništva na navedenim prostorima).

Većina praznih prostora je na lokacijama na kojima je evidentiran zahtjev za povrat imovine, odnosno u tijeku je postupak povrata koji je najvećim dijelom u završnoj fazi te bi dodjela tih prostora izazvala nove sporove s budućim vlasnicima. Nadalje, velik se broj praznih prostora nalazi u podrumima i dvorištima zgrada i mahom su u derutnom stanju. Do poboljšavanja opće ekonomske situacije, nadležne gradske službe mogu reagirati samo interventno putem smanjenja zakupnina, otpisa dugovanja i pravovremenog reagiranja nadležnih službi u slučajevima poteškoća u poslovanju i prestanka plaćanja obveza.

Zemljište

Upravljanje zemljištem provodi se davanjem u zakup ili na korištenje na određeni rok s mogućnošću produljenja roka do donošenja odluke o privođenju zemljišta konačnoj namjeni, odnosno otuđenja u nekom od prije opisanih postupaka ili utvrđenja vlasništva trećih osoba u postupcima koji se vode pred nadležnim upravnim i sudskim tijelima.

Radi utvrđivanja mogućnosti raspolaganja ili privođenja zemljišta konačnoj namjeni odnosno privremenom korištenju, kontinuirano se provode analize koje uključuju provjeru imovinsko-pravnog statusa, usklađenosti knjižnih stanja (katastra i zemljišne knjige), usklađenosti knjižnih stanja sa stanjem na terenu, prostorno-planske namjene, strategijskog interesa Grada, eventualnih potreba lokalne zajednice i drugih aspekata po potrebi te se u skladu s utvrđenim stanjem donose odluke o načinu raspolaganja.

Analize lokacija i zemljišta kontinuirano se provode za različite potrebe i korisnike, npr. za reciklažna dvorišta, gradske vrtove, dječja i sportska igrališta, zelene površine i sl. Kontinuirano se analiziraju i lokacije radi postavljanja na mrežne stranice Grada Zagreba, u katalog nekretnina koje se nude za prodaju. 30. lipnja 2017. godine u katalogu je bilo 9 lokacija s površinom od cca 13 000 m². Katalog nekretnina je javan, a osim podataka o imovinsko-pravnom statusu i prostorno-planskim karakteristikama zemljišta, evidentiraju se i položajne karakteristike te podatak o okvirnoj vrijedno-

26 „Službeni glasnik Grada Zagreba" 22/09, 3/12, 15/12 i 22/13

sti dobiven na temelju podataka iz Zbirke kupoprodajnih cijena. Građani zainteresirani za kupnju gradskog zemljišta objavljenog u Katalogu nekretnina obraćaju se tijelu nadležnom za raspolaganje putem pisma namjere, nakon čega se raspisuje javni natječaj u skladu s propisima koji reguliraju raspolaganje.

Procjena vrijednosti nekretnina

Pouzdane procjene vrijednosti nekretnina od iznimne su važnosti za domaćinstva, trgovačka društva i javnopravne osobe, kao i za prekograničnu kupoprodaju nekretnina koje se događaju zahvaljujući ukidanju prepreka za slobodan protok kapitala i usluga. Republika Hrvatska je sredinom 2014. donijela propise iz područja procjene vrijednosti nekretnina, a Grad Zagreb je Odlukom o građevinskom zemljištu vlastitu bazu podataka i zbirku kupoprodajnih cijena otvorio ovlaštenicima opravdanog interesa, tj. procjeniteljima te pravosudnim i upravnim tijelima. Zbirka kupoprodajnih cijena sadrži sve podatke s tržišta nekretnina Grada Zagreba koji su pribavljeni i evidentirani te predstavlja izvornu sliku pojava na tržištu nekretnina, a ona je i temelj današnjoj bazi tzv. eNekretnine.

U ožujku 2016. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja prezentiralo je 1. fazu informacijskog sustava tržišta nekretnina eNekretnine putem kojeg je ovlaštenim procjeniteljima i posrednicima u prometu nekretninama omogućen lak pristup korisnim informacijama koje su dobra podloga za njihov kvalitetan stručni rad. Ova baza podataka važna je za osiguranje transparentnosti tržišta nekretnina. Od Porezne uprave preuzela je više od 70 000 ugovora o kupoprodaji, najmu i zakupu na području Grada Zagreba ugovorenih od 2012. do danas, a u tijeku je evaluacija ugovora od strane djelatnika Službe za vrednovanje nekretnina. U srpnju 2017. godine omogućen je uvid u skenirane ugovore, što je riješilo problem nedostatka podataka od 1. svibnja 2016. godine kada je prestala dostava ugovora od strane javnih bilježnika.

Za unos, evaluaciju, čuvanje i izdavanje podataka zadužena su prema ZPVN-u upravna tijela JLP(R)S u županiji, Gradu Zagrebu odnosno velikom gradu. Evaluacija podataka je izuzetno važna aktivnost s izrazito lokalnim obilježjem pa se od službenika pri JLP(R)S očekuje postupni razvoj kompetencija u vezi s upravljanjem podacima za potrebe vrednovanja nekretnina, a na taj će se način povećati usluge prema građanima i gospodarstvu lokalne zajednice.

S obzirom na značaj vođenja kvalitetne zbirke kupoprodajnih cijena i izdavanja podataka procjeniteljima za potrebe procjene nekretnina, od iznimne je važnosti osigurati dovoljan broj kvalitetnih službenika i omogućiti uvide u veliki broj aplikacija i baza podataka koji su nužni preduvjet za ispunjavanje svih zadaća propisanih ZPVN-a.

Aktivna zemljišna politika

Provedba ove politike obuhvaća uređivanje građevinskog zemljišta i gospodarenje zemljištem u vlasništvu Grada. Teškoće u uređivanju zemljišta u cilju njegova osposobljavanja za građenje, rekonstrukciju i korištenje zgrada u skladu s dokumentom prostornog uređenja uzrokovane su kompleksnim imovinsko-pravnim pitanjima i visokom cijenom zemljišta.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• bespravno korištenje gradskih nekretnina	• veći nadzor korištenja gradskih nekretnina
• derutni poslovni prostori u središtu grada	• prilagodba zakupnina stanju na tržištu
• nemogućnost provedbe planiranog razvoja zbog imovinsko pravnih pitanja na zemljištu	• osnovati fond za financiranje uređivanja zemljišta za javne potrebe
• visoka cijena zemljišta za prometnu i komunalnu infrastrukturu te javnu i društvenu namjenu	• razvoj sustava procjene nekretnina u tehničkom, organizacijskom i kadrovskom pogledu

4.1.5. Stanovanje

Standard stanovanja u Zagrebu u zadnjem je međupopisnom razdoblju znatnije povećan, što je povezano s gospodarskim prosperitetom u prošlom desetljeću.

Stanovi

U razdoblju od 1991. do 2001. izgrađen je znatno manji broj stanova u odnosu na potrebe, što je u kombinaciji s povećanom dostupnosti kredita dovelo do velikog zamaha stanogradnje u prvoj polovici dvijetisućitih godina. U razdoblju od 2001. do 2011. broj stanova za stalno stanovanje povećan je za 69 375 i iznosi 373 538, a ukupan broj stambenih jedinica iznosi 384 333. Povećan je broj privremeno nenastanjenih stanova s 31 284 (2001.) na 69 870 (2011.), iz čega možemo zaključiti da su ulaganja u kupnju stanova u proteklom desetljeću često bila motivirana očuvanjem ili povećanjem bogatstva te se povećanje stambenog fonda ne može tumačiti kao rast životnog standarda i kvalitete života svih građana. U posljednjih je nekoliko godina zamjetan trend povećanja broja stanova za kratkoročni najam.

Nakon izrazito naglog rasta broja novoizgrađenih stanova do 2007., uslijedio je nagli pad te je tek 2015. ponovno zabilježen rast broja novoizgrađenih stanova. Od 1798 završenih stanova u 2015. godini, 1733 su bila novogradnja.

Tablica 9. Broj završenih stanova

Godina	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Završeni stanovi	6 139	8 875	8 744	4 923	3 939	2 388	2 729	1 227	638	1 798

Izvor: Završene zgrade i stanovi u 2015. godišnje priopćenje, Odjel za statistiku, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, listopad 2016.

Kućanstva
Ukupan broj kućanstava u Gradu Zagrebu iznosi 304 681 (2011). Prema načelu jedan stan za stalno stanovanje na jedno kućanstvo, moglo bi se zaključiti da u Gradu Zagrebu nema stambene krize, dapače, da postoji višak stanova (68 857). Na svako kućanstvo dolazi 1,2 stana, što je povećanje u odnosu na 2001. kada je omjer bio 1,1. Obiteljskih kućanstava je 69 %, a udio samačkih kućanstava je u porastu i iznosi 28,6 % (2001. 23,2 %). Od obiteljskih kućanstava najviše je dvočlanih (35,4 %) i tročlanih (27,6 %). Prosječan broj članova kućanstava je 2,57, što je smanjenje u odnosu na Popis 2001. kada je bio 2,8. Veći broj staračkih, samačkih kućanstava je u središnjim gradskim dijelovima.

Veličina stanova
Grad Zagreb ulazi u krug županija u kojima se u prosjeku grade najmanji stanovi. Korisna površina novoizgrađenih stanova 2008.bila je 75,1 m^2, 2012. 65,1 m^2 te 78,3 m^2 2015. Prosječna površina stana po članu kućanstva po gradskim četvrtima kreće se od 37,5 m^2 u Gornjem gradu-Medveščaku do svega 23,9 m^2 u Stenjevcu (Popis 2011).

Komunalna opremljenost stambenih jedinica
Komunalna opremljenost stambenih jedinica relativno je zadovoljavajuća u Gradu kao cjelini. Stanovi su u 70 % slučajeva opremljeni centralnim grijanjem (toplovod, etažno grijanje) i svim drugim komunalijama u skoro 100 % slučajeva.

Prikladnost za stanovanje
Dio stambenog fonda neprikladan je za stanovanje zbog prokišnjavanja, vlage (26 %), nekvalitetnih prozora i vrata (27 %), odnosno zbog neodgovarajućeg održavanja. Oko jedne petine (21 %) građana Grada Zagreba nezadovoljno je standardom stanovanja, a taj dio stanovništva živi u uvjetima prenaseljenosti.

Planiranje prostora za stambenu gradnju
Na kvalitetnijim gradskim zemljištima omogućena je gradnja gospodarskih sadržaja i trgovačkih centara, a gradski projekti stanovanja smješteni su na nepovoljnijim lokacijama, što dovodi do prostorne segregacije stanovanja. Izrada i donošenje urbanističkih planova uređenja za nova stambena naselja opterećeni su pritiscima investitora u planove za maksimalne stambene kapacitete, na štetu javnih i društvenih sadržaja naselja, posebice kvalitetnog javnog otvorenog prostora kao preduvjeta kvalitetnog stanovanja. Jedan od dugogodišnjih prostornih problema vezanih uz stambenu politiku i planiranje prostora je i dugogodišnji izostanak pripremljenih i uređenih građevinskih čestica za individualnu stambenu gradnju (samostojeće, poluugrađene i ugrađene obiteljske kuće), što je u potpunom nerazmjeru s bujanjem individualne stambene gradnje na gradskim rubovima.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nepostojanje dugoročne nacionalne i gradske stambene politike • nedostatak podataka i procjena o stambenim potrebama • neadekvatno održavanje stambenog fonda • smanjivanje broja stanovnika u središnjem gradskom prostoru i prevladavanje starijeg stanovništva • brojna stambena područja su slabo opremljena javnom infrastrukturom • prostorna segregacija stanovanja koja dovodi do razvoja socijalnih problema	• izrada stambene strategije • izrada analize postojećih potreba, kapaciteta i opremljenosti zemljišta za stambenu gradnju • razvijati sustav socijalnog stanovanja • uvoditi mjere kojima se potiče obnova i modernizacija postojećega stambenog fonda, pogotovo u pogledu energetske učinkovitosti • uspostaviti pravni i institucionalni okvir za očuvanje stanovanja u povijesnoj jezgri • poboljšati javnu infrastrukturu u stambenim područjima • podržavati socijalnu integraciju i razvoj lokalnih zajednica

4.1.6. Zelena infrastruktura
Zelene površine, tj. zelena infrastruktura, izuzetno su vrijedna sastavnica prostora i kvalitete života i okoliša te važan identitetski element Grada Zagreba.

Kako bismo unaprijedili pristup i očuvali zelene površine i zdrave ekosustave na području Grada Zagreba, potrebno je izgraditi sustav strateški planirane mreže prirodnih i poluprirodnih staništa visoke kvalitete – zelenu infrastrukturu koja predstavlja multifunkcionalnu međusobno povezanu mrežu zaštićenih i ostalih prirodnih te čovjekovim djelovanjem stvorenih područja i krajobraza visoke ekološke vrijednosti.

Potencijalne sastavnice zelene infrastrukture na području Grada Zagreba su: zaštićena područja i područja ekološke mreže Natura 2000, zdravi ekosustavi visoke prirodne vrijednosti izvan zaštićenih područja, parkovi i šume u urbanom prostoru (npr. Park šume Grada Zagreba), prirodni krajobrazi (npr. mali vodotoci, male šume, šikare, živice), obnovljeni dijelovi staništa, umjetno izgrađeni oblici (npr. zeleni prolazi, tj. prijelazi dizajnirani da pomognu mobilnost vrsta), višenamjenske zone gdje se zemljište koristi kao pomoć u obnovi i održavanju zdravih i biološki raznolikih ekosustava, područja gdje su implementirane mjere koje podižu opću kvalitetu okoliša, prateći građevinski zahvati koji odgovaraju zelenoj gradnji, energetskoj učinkovitosti – ekološki građevni materijali, značajke za prilagodbu klimatskim promjenama kao što su močvarna i poplavna područja za zaštitu od poplava, čuvanje vode i unos CO_2 i druge sastavnice koje će se utvrditi detaljnijim analizama.

Na prostorno planskoj razini, sastavnice zelene infrastrukture Grada u Prostornom planu Grada Zagreba čine šume, poljoprivredne površine, javne zelene površine, zaštitne zelene površine,

zone vodocrpilišta, te vode i vodna dobra. Na razini generalnih urbanističkih planova grada Zagreba i Sesveta, sastavnice zelene infrastrukture funkcionalno su i oblikovno detaljnije tipologizirane kao javni parkovi, gradske park šume, tematski parkovi, javne gradske površine – tematske zone, zaštitne zelene površine. Na objema razinama planova određeni su uvjeti uređenja i zaštite posebno vrijednih i zaštićenih područja i cjelina.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• neriješen imovinski status zelenih površina • bespravna gradnja i širenje drugih namjena u prostor zelenila • neusklađeni standardi za oblikovanje, uređivanje, zaštitu sastavnica zelene infrastrukture te upravljanje • nepovezanost i neumreženost nadležnih tijela u planiranju i provedbi planova zelene infrastrukture	• oblikovanje i uspostava odgovarajućeg modela multifunkcionalne mreže „zelene infrastrukture" Grada Zagreba – kartiranje i valorizacija na području Grada Zagreba, uvrštavanje odrednica zelene infrastrukture u ostale akte planiranja i dokumente prostornog planiranja • uključivanje ključnih dionika na svim razinama i javnosti u procese planiranja i provođenja planova razvoja zelene infrastrukture • provođenje edukativnih programa • ugrađivanje na odgovarajući način svih sastavnica zelene infrastrukture u prostorne dokumente • obnova najmanje 15 % degradiranih ekosustava • učinkovito povlačenje i korištenje sredstava ESI fondova u nadolazećem razdoblju, posebno u okviru investicijskog prioriteta: očuvanje biološke raznolikosti, zaštita tla i promicanje usluga ekosustva, uključujući NATURU 2000 i zelenu infrastrukturu

4.1.7. Javni gradski prostori i sadržaji

Grad je u značajnoj mjeri određen kvalitetom, prostornim rasporedom i dostupnošću svojih javnih prostora i sadržaja. Javni su prostori ujedno i nositelji identiteta grada, kao i brojnih kulturnih, političkih i zabavnih aktivnosti. Javne zgrade i sadržaji često su smješteni uz javne prostore i prema potrebi se doživljavaju kao cjelina.

Potrebno je održavati i uređivati postojeće javne prostore, upravljati trajnim i privremenim sadržajima koji se na njima planiraju te uz sve aktivnosti očuvati vizure i kulturno povijesni identitet tih prostora. Očuvanjem identiteta Grada, stanovnici se lakše poistovjećuju s prostorom koji ih okružuje i pažljivije se prema njemu odnose. U novoplaniranim gradskim područjima potrebno je predvidjeti adekvatne javne prostore uz planiranje kulturnih i društvenih sadržaja. Potrebno je planirati zelene površine za boravak stanovništva na zraku i rekreaciju te javne trgove i pješačke zone kao prostor za javni život grada. Prilikom planiranja novih naselja i stambenih sklopova, često se premalo pažnje poklanja javnom zajedničkom prostoru koji biva poddimenzioniran nauštrb parkirališta.

Zagreb je okružen i premrežen prirodnim bogatstvima, među kojima se prvenstveno ističu prostor Medvednice i zeleni pojas vezan uz rijeku Savu i njihovi prodori u urbano tkivo grada. Njih je potrebno tretirati kao dio mreže javnih prostora, uz uređenje parkova i zaštitu od njihove devastacije i neprimjerenog korištenja. Zagreb je značajno određen i urbanim, uređenim zelenim površinama koje su tradicionalno sastavni dio povijesne urbane matrice, kao što su Lenucijeva potkova, Svačićev trg, Rooseveltov trg, park na Trgu kralja Petra Krešimira IV, Trg Francuske Republike i dr., kao i planirani parkovi kasnijeg postanka, kao što je Park mladenaca, park u Selskoj itd.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• neumjerena komercijalizacija javnih prostora, posebno u gradskom središtu- terase kafića, šatori i slično • artificijelni i monofunkcionalni prostori trgovačkih centara zamjenjuju gradske polifunkcionalne javne prostore • zapuštenost i devastacija javnih prostora • neuređene i devastirane javne zelene površine	• osigurati da se u planiranju novih gradskih područja predvidi dostatan broj javnih površina te da se njihovo uređenje vremenski isplanira simultano s izgradnjom sadržaja osnovne namjene • očuvati identitet povijesnih i centralnih gradskih javnih prostora adekvatnim upravljanjem • oživjeti centralne gradske javne zone širenjem pješačkih zona i programima aktiviranja praznih lokala • podržati lokalne inicijative za oživljavanje javnih prostora programima malih komunalnih akcija i drugim aktivnostima

4.2. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

4.2.1. Vodno gospodarstvo

Opskrba pitkom vodom

Vodoopskrba distributivnog područja Grada Zagreba najvećim se dijelom zasniva na zahvatu podzemnih voda savskog aluvija. Podzemna se voda zahvaća na vodocrpilištima Mala Mlaka, Zaprođe, Petruševec, Žitnjak, Sašnjak i Strmec te na vodocrpilištu Velika Gorica koje je u nadležnosti VG Vodoopskrba d.o.o iz Velike Gorice. Neki dijelovi distributivnog područja nemaju javnu vodoopskrbu, a neki nemaju zadovoljavajuću opskrbu pitkom vodom zbog nedostatnih tlakova.

Na području Grada Zagreba identificirano je 26 lokalnih vodovoda[27], čiji se broj s godinama bitno ne mijenja. Međutim, smanjuje se veličina područja koja pokrivaju javne vodoopskrbne sustave na koje je stanovništvo priključeno. Na vodoopskrbnom području prisutna je tehnološka nedisciplina, tj. nekontrolirano korištenje i odlaganje štetnih tvari unutar industrijskih pogona ili obrtničkih radionica jer su posebno važni objekti locirani u blizini vodocrpilišta. Na području vodotoka rijeke Save prisutno je divlje šljunčarenje i deponiranje otpada u šljunčare. Voda se zahvaća iz podzemnih izvorišta u zdencima i pod tlakom se transportira u vodospreme, uglavnom bez daljnje dorade, osim preventivne dezinfekcije plinovitim klorom: od 8 vodocrpilišta, voda se kondicionira na crpilištu Petruševec, gdje je 2003. ugrađen uređaj za demanganizaciju. Cjevovodi su prosječno stariji od 30 godina, a izražena je prisutnost više vrsta materijala cjevovoda koji ne odgovaraju modernim tehničkim zahtjevima. Trenutačni maksimalni crpni kapaciteti iznose oko 4000 l/s te ih je potrebno održati i povećati u sljedećem dugoročnom razdoblju. Udio nefakturirane vode u ukupno crpljenoj vodi 2013. godine iznosio je 49 %. Sigurnosni vodospremnici imaju ukupni volumen od 114 560 m^3, što je oko 39 % dnevne potrošnje te ne zadovoljavaju sigurnosne standarde (50 % dnevnih potreba). Dugoročno, potrebno je razmotriti uvođenje „0" zone i povećanja vodospremničkog prostora „0" zone (cca 30 000 - 50 000 m^3), čime bi se istovremeno smanjili tlakovi u mreži, što bi za posljedicu imalo smanjenje gubitaka u sustavu. Razina podzemne vode na priljevnim područjima javnih vodocrpilišta ovisi o vodostaju Save. U posljednjih 20-ak godina razina podzemnih voda pala je za više od 3 m.

Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Pokrivenost gradskog područja javnim sustavom odvodnje iznosi cca 88 %, na temelju čega se procjenjuje da devedesetak tisuća stanovnika Grada Zagreba nema mogućnost priključenja na sustav javne odvodnje (podsljemenska naselja, rubna naselja na istočnom i zapadnom dijelu grada te zapadni i jugozapadni dijelovi Novog Zagreba i Brezovice, od koji su neki uzvodno od postojećih crpilišta i u vodozaštitnom području). Osim toga, 77 % stanovništva priključeno je na sustav javne odvodnje. Priključenost stanovništva trebala bi porasti do stupnja pokrivenosti sustava odvodnje. Prema trenutno dostupnim podacima, procijenjeno je da 40 do 60 tisuća građevina ima riješenu odvodnju otpadnih voda preko septičkih i sabirnih jama, od kojih je 80 % izgrađeno na rubnim dijelovima Grada Zagreba. Kanalizacijska mreža je djelomično oštećena, uništena, a neki su hidraulički kanalizacijski kolektori preopterećeni.

Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Grada Zagreba (CUPOVGZ) izgrađen je 2007., a glavni odvodni kanal i glavni dovodni cjevovod dovršeni su i u funkciji. Centralni uređaj za pročišćavanje otpadne vode trenutno provodi pročišćavanja I. i II. stupnja. U skladu s Višegodišnjim programom gradnje komunalnih vodnih građevina 2014. – 2023., rokovi za usklađivanje s vodno-komunalnim direktivama definirani su za tri vodne aglomeracije na području Grada Zagreba: Zagreb (2018.), Glavničica (2020.) i Gudci (2023). Otpadne vode s područja aglomeracije Zagreb moraju se pročišćavati III. stupnjem pročišćavanja s rokom ispunjenja do 31.12.2018., što znači da je potrebno nadograditi CUPOVGZ s II. na III. stupanj pročišćavanja. Otpadni mulj s CUPOVGZ-a koji nastaje pročišćavanjem otpadnih voda skladištio se unutar CUPOVGZ-a do popunjavanja kapaciteta, a trenutno se izvozi pa brigu o tome vodi koncesionar. U tijeku je natječaj koji će rezultirati odabirom ovlaštenog ponuditelja za zbrinjavanje otpada u sljedeće dvije godine, a za mulj deponiran unutar CUPOVGZ-a razmatra se najpovoljnija tehnologija sanacije. Otpadne vode s područja aglomeracije Glavničica moraju se pročišćavati III. stupnjem pročišćavanja s rokom ispunjenja 2020. godine, što znači da je potrebno izgraditi UPOV s III. stupnjem pročišćavanja. Otpadne vode s područja aglomeracije Gudci moraju se pročišćavati II. stupnjem pročišćavanja s rokom ispunjenja 2023. godine, što znači da je potrebno izgraditi UPOV s II. stupnjem pročišćavanja.

Izgradnja kanalizacijske mreže na području Novi Zagreb – zapad i naselja Brezovice s razdjelnom i polurazdjelnom (privremeno rješenje do prelaza na razdjelni sustav odvodnje) koncepcijom odvodnje, nije u potpunosti realizirana. Potrebno je izgraditi sustav odvodnje za prihvat generiranih otpadnih voda na tom području. Kanalizacijska mreža istočnog dijela sustava (Sesvete i okolna naselja te Ivanja Reka) ispušta nepročišćene vode u „preljevni" GOK, tj. izravno u rijeku Savu, kao i u potok Črnec, potok Kašinu, potok Blagušu i u niz meliorativnih kanala na nizinskom istočnom području. Problematika odvodnje Novog Zagreba odnosi se na neizgrađenost kolektorskog sustava kojim će se omogućiti normalno funkcioniranje odvodnje predmetnog područja i povezivanje nepokrivenih naselja sustavnom izgradnjom na CUPOVGZ-u. Velik problem predstavlja nepostojanje nadzorno-upravljačkog sustava, što prouzrokuje svakodnevno obilaženje pojedinih crpnih stanica i ne daje uvid u njihov status u realnom vremenu u slučaju zatajenja, što onemogućuje upravljanje sustavom u realnom vremenu.

Utjecaj klimatskih promjena na dijelove postojećeg sustava odvodnje

U posljednjih nekoliko godina primijećen je izraženiji porast količina oborina, uslijed snažnijeg prodora ciklonalnih vrtloga s područja zapadne Europe, odnosno Atlantika. Ovo je pojava posebno izražena u proljetnim i ljetnim mjesecima.

27 Odluka o donošenju Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina („Narodne novine" 117/15).

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• neki dijelovi Grada nisu u sustavu vodoopskrbe Grada Zagreba • neki dijelovi Grada nemaju dobru opskrbljenost vodom • nedostatak vodnih resursa glede precrpljivanja podzemnih kapaciteta vode • nedostatak vodnih resursa u slučaju akcidentnih pojava i potreba za revitalizacijom postojećih crpilišta • implementiranje nove odluke o zonama sanitarne zaštite • nepovezanost tehničkog, operativnog i poslovnog informacijskog sustava • neregulirana sanacija onečišćenih tala i podzemnih voda u priljevnim područjima zagrebačkih crpilišta • nepotpuna pokrivenost kanalizacijskom mrežom, osobito rubnih dijelova Grada i područja uzvodno od vodocrpilišta te na vodozaštićenom području • starost i loše stanje vodosprema i pripadajuće opreme zbog dugogodišnjeg neulaganja u njihovo održavanje • napuštena i nekonzervirana vodocrpilišta u Gradu Zagrebu predstavljaju potencijalnu opasnost za zagađenje podzemnih voda • stari cjevovodni sustav (vodoopskrba i odvodnja) i veliki gubici u sustavu (49 %), • nedovoljni sigurnosni kapaciteti vodospremnika • velika potrošnja i visoki tlakovi u prvoj vodoopskrbnoj zoni • smanjivanje razina podzemnih voda • nezadovoljavajuće funkcioniranje kanalizacijskog sustava i sigurnost u slučaju elementarnih i drugih nepogoda	• dovršiti vodoopskrbni sustav kako bi se osigurala vodoopskrba i njezina kvaliteta na području Grada • predložiti i provesti mjere za osiguravanje kvalitete voda te uklanjati zagađenja • povećati sigurnost vodoopskrbe gradnjom vodospremnika • povećati sigurnost vodoopskrbe izgradnjom vodocrpilišta • smanjiti gubitke u sustavu vodoopskrbe-smanjenjem tlakova u sustavu opskrbe uvođenjem „0" zone, rekonstrukcijom (sanacijom) postojeće mreže i vodocrpilišta, sanacijom postojećih priključaka, uvođenjem DMA i PMA zona • proširiti sustav odvodnje na cijelo područje Grada • poboljšati funkcionalnost sustava odvodnje u standardnim i ekstremnim uvjetima • optimizirati upravljanje vodoopskrbnim i kanalizacijskim sustavom-izgradnjom nadzorno-upravljačkih centara • riješiti problem oborinske odvodnje s ciljem prihranjivanja podzemlja • rekonstrukcija postojećeg sustava odvodnje s aspekta podkapacitiranosti i starosti • funkcionalno povezati tehnički, operativni i poslovni informacijski sustav VIO • uređaji III. stupnja pročišćavanja otpadnih voda moraju biti u radu do 31.12.2018. • provesti usklađivanje s vodno-komunalnim direktivama u skladu s Višegodišnjim planom gradnje komunalnih vodnih građevina 2014. -2023. za aglomeracije na području Grada Zagreba • urediti dugoročni način zbrinjavanja otpadnog mulja s CUPOVGZ-a

4.2.2. Odvoz otpada, čišćenje i pranje ulica

Zagrebački holding d.o.o., podružnica Čistoća pruža javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike, tekstila, biootpada i glomaznog komunalnog otpada na području Grada Zagreba. Usluga obuhvaća oko 350 000 kućanstava na području Grada. Odvoz miješanog komunalnog otpada organiziran je u 264 programa, od čega se u 259 programa (98 %) otpad skuplja posudama zapremine 80, 120 i/ili 240 litara te spremnicima zapremine 1100 litara, a u preostalih 5 (2 %) programa otpad se skuplja vrećicama. Čistoća raspolaže s 232 specijalna vozila namijenjena čišćenju, pranju, sakupljanju i odvozu otpada. Za daljnju podjelu i uslugu pražnjenja spremnika te modernizaciju voznog parka neophodna je nabava novih specijalnih vozila (tzv. smećara, grajfera, kipera, cestara, vozila za pranje itd.) koji će služiti korisnicima koji još uvijek miješani komunalni otpad skupljaju PVC vrećicama, ali i za podjelu i pražnjenje individualnih spremnika kućanstvima za odvojeno skupljanje otpada, postavljanje i pražnjenje spremnika za odvojeno skupljanje otpada na javnim površinama te čišćenje i pranja javno prometnih površina. Potrebno je dovršiti uspostavu sustava zelenih otoka, povećati broj reciklažnih dvorišta i smanjiti količinu otpada koji se odlaže na odlagalište uz istovremeno povećanje stope recikliranja.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• zastarjeli vozni park • nedovoljna ulaganja u opremanje, proširenje i modernizaciju sustava • nedovoljna oprema za odvoz odvojeno prikupljenog otpada • nepostojanje adekvatne infrastrukture (npr. sortirnice, postrojenja za biološku obradu i sl.)	• unapređivanje sustava odvojenog prikupljanja otpada (povećanje broja individualnih spremnika za odvojeno skupljanje otpada kućanstvima, zelenih otoka i reciklažnih dvorišta) • izgradnja objekata za obradu pojedinih vrsta otpada (sortirnice, postrojenja za biološku obradu) • ulaganja u suvremenu opremu (vozila za pojedine vrste otpada, posude i spremnici) • uspostava sustava mobilnog prikupljanja problematičnog opasnog otpada • kontinuirana edukacija korisnika usluga • informatizacija sustava

4.2.3. Odlaganje otpada

Briga o odlaganju i sanaciji zagrebačkog odlagališta komunalnog otpada Prudinec u Jakuševcu i vođenje pogona Odlagališta, povjerena je Zagrebačkom holdingu d.o.o., podružnici ZGOS. Na odlagalište Jakuševec se dnevno dopremi približno 971 tona neopasnog otpada, što godišnje čini masu od oko 350 000 tona. Od 21.10.2013. godine na Odlagalište se odlaže samo neopasni otpad u količinama koje su znatno smanjene, tako da se dnevno odloži oko 700 tona, što će na godišnjoj razni iznositi oko 252 000 tona. Nakon ugradnje, otpad se svakodnevno prekriva slojem zemljanog materijala u debljini od 10 cm. Rad Odlagališta predviđen je na temelju Plana gospodarenja otpadom Grada Zagreba (usvojen u listopadu 2014.) do 31.12.2018. uz uvjet izmjene Prostornog plana Grada Zagreba. Površina koju će zauzeti odložen otpad nakon zatvaranja odlagališta, tj. nakon iskorištenja svih kapaciteta, iznosit će oko 54 ha. Projektirana visina Odlagališta je 45 m. Održavanje svih povezanih podsustava obavlja se kontinuirano, u skladu s projektom i potrebama Odlagališta.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• odlaganje neobrađenog otpada • neugodni mirisi odlagališta (veliki udio biološki lako razgradive komponente), • neugodni mirisi iz kompostane • sustav procjednih voda – priključak obrađenih procjednih voda na sustav javne odvodnje • sustav odvodnje oborinskih voda – tehnički poboljšati odvodnju oborinske vode iz tijela odlagališta i ostalih podsustava • slijeganje odlagališta – potrebno pratiti i po potrebi provesti sanacijske radove (sustav otplinjavanja i odvodnja) zbog slijeganja	• unaprijediti sustav sprječavanja širenja neugodnih mirisa (produljeno prekrivanje membranama i ukidanje noćnog dovoza) • osigurati da se kontinuirano smanjuje količina otpada koji se odlaže te smanjiti komponentu biootpada koji završava na odlagalištu • unaprijediti sustav otplinjavanja i proizvodnje električne energije • kontinuirano pratiti stanje tijela odlagališta i poduzimati sve mjere za stabilnost građevine i funkcionalnost svih podsustava • poboljšati stanje kontejnerskog naselja – osposobiti za prihvat posjetitelja, edukacije i prezentacije • kontinuirana edukacija korisnika usluga • informatizacija sustava

4.2.4. Razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture

Prema podacima Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM), broj širokopojasnih priključaka nepokretne komunikacijske mreže u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji iznosi 301 066, što čini 32,13 % od ukupno 936 769 priključaka nepokretne komunikacijske mreže u RH. Gustoća širokopojasnih priključaka nepokretne komunikacijske mreže u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji iznosi 27,18 % , što je više od prosjeka RH (21,86 %) i manje od prosjeka EU (29,8 %). Prosječna brzina pristupa internetu u Republici Hrvatskoj iznosi niskih 4,7 Mbit/s, uz svega 2,8 % priključaka iznad 10 Mbit/s. Ulaganja u razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture u Zagrebu bitno su smanjena jer investitori teško pronalaze isplativost. Postojeća pristupna mreža bazirana većinom na bakrenim paricama i pripadajućim tehnologijama (u najvećoj mjeri xDSL) i nešto manje na koaksijalnom kabelskom pristupu, nema dovoljan kapacitet za podržavanje rasta telekomunikacijskih usluga. S druge strane, krajnji korisnici konstantno traže nove i kvalitetnije usluge.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• postojeća telekomunikacijska infrastruktura nedovoljna za daljnje podržavanje rasta usluga • bitno smanjena ulaganja u razvoj i unaprijeđene fiksne pristupne mreže • netransparentan i nepovoljan model pristupa postojećoj telekomunikacijskoj infrastrukturi – svi telekom operatori nemaju pristup svakom potencijalnom krajnjem korisniku i obrnuto • brzine pristupa internetu i omjer cijene i kvalitete nisu zadovoljavajuće • krajnji korisnici nezadovoljni postojećom ponudom elektroničkih komunikacijskih usluga • optička pristupna tehnologija prisutna u zanemarivom postotku (ispod 0,61 % ukupne pristupne infrastrukture) • ne postoji infrastrukturni temelj za učinkovita smart city i smart grid rješenja	• optimizirati i unaprijediti elektroničku komunikacijsku infrastrukturu u svih 17 četvrti Grada Zagreba • osigurati kvalitetne preduvjete za poticanje ulaganja u elektroničku komunikacijsku infrastrukturu • ubrzati tehnološki razvoj nepokretne širokopojasne mreže na području Grada Zagreba realizacijom dugovječne transmisijske infrastrukture distribucijskog dijela pristupnih mreža nove generacije • stimulirati širu i učinkovitiju primjenu postojećih te razvoj i primjenu novih, mrežno-zahtjevnijih širokopojasnih usluga za javne, poslovne i privatne korisnike, čime će se povećati kvaliteta života građana i učinkovitost javnih i gospodarskih subjekata • uspostaviti infrastrukturu za nadzor i upravljanje zagrebačkim komunalnim, prometnim i sigurnosnim sustavima • realizirati model otvorenog pristupa fizičkoj infrastrukturi svjetlovodnih distribucijskih mreža kojima se svakom krajnjem korisniku omogućuje slobodan izbor najpovoljnijeg operatera, a svakom operateru usluga pristupa po jednakim i transparentnim uvjetima

4.2.5. Gradska groblja

Od ukupnog broja godišnjih ukopa (oko 7850), 70 % ih se izvršava na tri gradska groblja (Mirogoj, Miroševac i Markovo polje). Preostalih 30 % obavlja se na krematorijskom groblju Gaj urni (1100) i na tzv. malim gradskim grobljima (1280). Stalnim porastom broja stanovnika Grada Zagreba rastu i potrebe za ukopnim mjestima. Ukopi na Mirogoju vrše se isključivo u već otvorena grobna mjesta, a vrlo je slična situacija i s ukopima na groblju Miroševac. Prosječni odnos broja klasičnih ukopa koji se obavlja u novootvorena grobna mjesta i broja ukopa koji se obavlja u već otvorena grobna mjesta kod malih gradskih groblja iznosi 7:100, što govori o velikoj potrebi za otvaranjem novih uređenih grobnih mjesta na malim gradskim grobljima.

Krematorijsko groblje Gaj urni ima još mogućnosti za otvaranje novih grobnih polja, u tijeku je ishođenje građevinske dozvole za uređenje polja. Dozvola se očekuje u listopadu 2017., a početak se radova planira početkom 2018. Predmetnim uređenjem izgradit će se 884 niše u kolumbarijskom zidu i 117 kazeta za ukop urni u tlu. Ishođene su građevinske dozvole za izgradnju zida sa kolumbarijskim nišama na groblju Mirogoj te za uređenje novog grobnog polja 166b, a završetak radova se predviđa za travanj 2018. U svibnju 2017. godine Skupština Grada Zagreba usvojila je Zaključak o kupnji parcela za proširenje Markova polja, a u tijeku je natječaj za izbor najpovoljnijeg ponuditelja za izradu tehničke dokumentacije za 1. fazu uređenja groblja. Početak radova predviđa se do lipnja 2018. Do lipnja 2018. planira se i 1. faza početka radova na groblju Moravče.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• rastu potrebe za ukopnim mjestima • neadekvatna opremljenost nekih malih gradskih groblja • ukopi se na dvama najvećim gradskim grobljima, Mirogoj i Miroševac, vrše isključivo u već otvorena grobna mjesta • nepovoljan udio broja ukopa u novootvorena grobna mjesta kod malih gradskih groblja • vrlo mali broj kremiranih pokojnika pokapa se na malim gradskim grobljima (ispod 3 %)	• izrada programa potreba s brojem i kapacitetom ukopnih mjesta za sva groblja • mala gradska groblja opremiti mrtvačnicama i potrebnom opremom • dugoročno osigurati dovoljno prostora za razvoj groblja, a etapnim razvojem omogućiti rezerve grobnih mjesta nekoliko godina unaprijed • izrada prostorno-planske dokumentacije za proširenje malih gradskih groblja

4.2.6. Zaštita i zbrinjavanje životinja

Groblje za kućne ljubimce sa sabiralištem i krematorijem
Groblje za kućne ljubimce godinama je predmet rasprave i interesa javnosti s obzirom na to da je značajan broj građana Grada Zagreba ukazivao na potrebu osiguranja sustava zbrinjavanja uginulih kućnih ljubimaca. U cilju rješenja problema, Grad Zagreb od 2011. provodi projekt „Groblje za kućne ljubimce" koji je u tijeku. Započeli su radovi na izgradnji i opremanju objekta krematorija.

Skloništa za napuštene kućne ljubimce u Dumovcu
Skloništa za nezbrinute životinje smješteno je u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom u istočnom dijelu Grada Zagreba u Gradskoj četvrti Sesvete u Mjesnom odboru Dumovec. U suvlasništvu je Grada Zagreba (4327 m^2) i RH (8611 m^2). Parcela se nalazi uz buduće Groblje za kućne ljubimce i opremljena je svom komunalnom infrastrukturom. Kapacitet Skloništa je 160 do 180 pasa, a broj novoprimljenih životinja povezan je s brojem udomljenih. Osim pasa, Skloništa u ovim kapacitetima i organizacijskoj strukturi teško može osigurati primanje drugih vrsta.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• potencijalna ugroza zdravlja ljudi i životinja zbog neodgovarajućeg uklanjanja I. kategorije animalnih nusproizvoda (lešina kućnih ljubimaca) • onečišćenje okoliša – tla, vode i zraka kao posljedica nekontroliranog odlaganja lešina kućnih ljubimaca • nezakonito postupanje s lešinama kućnih ljubimaca • neadekvatna implementacija zakonskih odredbi koje utvrđuju načine za uklanjanje animalnih nusproizvoda • emocionalno pitanje koje građani iskazuju prilikom uginuća kućnih ljubimaca • pitanje sigurnosti građana i imovine zbog nekontroliranog kretanja kućnih ljubimaca na javnim površinama • javno-zdravstveni rizik za ljude i životinje • nemogućnost smještaja brojnih životinjskih vrsta (mačke, egzotične životinje itd.) zbog nedostatka kapaciteta • problem zbrinjavanja životinja koje su predmetom raznih postupaka (sudskih, oduzetih, zapljene od strane nadležnih tijela itd.) • vlasništvo RH na zemljištu nužnom za proširenje kapaciteta	• smanjenje rizika za sigurnost i imovinu građana te zdravlje ljudi i životinja pravodobnim smještajem i zbrinjavanjem životinja jačanjem (kadrovskim, materijalnim) službe • postupanje s lešinama kućnih ljubimaca u skladu s propisima i željama vlasnika • stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za postupanje s lešinama kućnih ljubimaca u skladu sa zakonom • uređenje prve ukopne plohe na području Dumovca • stvaranje preduvjeta za zbrinjavanje lešina na široj regionalnoj razini • provođenje preostalih faza započetog projekta „Razvojni plan skloništa" s izradom projektnog rješenja i izvedbenog projekta. • stvaranje infrastrukturnih preduvjeta (smještajni objekti, oprema, karantena) za obavljanje djelatnosti te smještaj svih vrsta nezbrinutih životinja za koje se ukazuje potreba • osiguranje stalne prisutnosti javnosti u radu Skloništa za nezbrinute životinje uz stalnu edukaciju građana, posebno najmlađih

4.3. PROMET

4.3.1. Osnovne značajke
Zagreb je čvorište europskih prometnih koridora. Kroz njega prolaze cestovni i željeznički koridori: X - (Salzburg – Ljubljana – Zagreb – Beograd – Solun) i Vb (Rijeka – Zagreb – Budimpešta). Kroz središte Zagreba prolazi željeznička pruga kojom se odvija putnički i cjelokupni teretni promet: prigradski, gradski i međunarodni željeznički promet nisu međusobno odvojeni. Autocestovni državni i međunarodni pravci imaju ishodište na Zagrebačkoj obilaznici: A1 Zagreb – Split, A2 Zagreb – Macelj, A3 Bregana – Zagreb – Lipovac, A4 Zagreb – Goričan, A6 Zagreb – Rijeka i A11 Zagreb – Sisak (u izgradnji). Osnovnu uličnu mrežu Grada karakterizira nedovoljna propusna moć u vremenima vršnog opterećenja, nedostatak mostova preko rijeke Save, kao i nepostojanje sustava cjelovite koordinacije semaforskih uređaja. Javni prijevoz karakterizira proces modernizacije autobusnog i tramvajskog voznog parka, ali i male putne brzine, dok je putna brzina u željezničkom gradskom i prigradskom prometu na prihvatljivoj razini, ali je stajališta premalo, neadekvatno su opremljena, a vozni park je nedostatan i zastario. Jedinstveni tarifni sustav u Gradu i okolnim županijama ne postoji. Proces prilagodbe cjelokupnog prometnog sustava za nesmetanu dostupnost osobama s teškoćama u kretanju je u tijeku. Sigurnost u prometu je nezadovoljavajuća zbog relativno velikog broja smrtno stradalih i teško ozlijeđenih u prometnim nesrećama.

4.3.2. Načinska raspodjela
Gospodarska kriza koja je posebno bila izražena u razdoblju od 2009. do 2014. odrazila se na mobilnost građana i modalnu raspodjelu. Na temelju dostupnih podataka, procjenjuje se da je u modalnoj raspodjeli udio biciklističkog prometa porastao na oko 3 %, da je udio javnog putničkog prometa u stagnaciji, a pješačkog i automobilskog u blagom padu.

Potrebno je izraditi Master plan prometa za Zagreb, Zagrebačku županiju i Krapinsko-zagorsku županiju, korištenjem matematičkog modeliranja.

Tablica 10. Zaposleni koji putuju na posao prema sredstvu putovanja (%)

Prijevozno sredstvo	Osobni automobil	Javni gradski prijevoz (željeznica, autobus, tramvaj)	Motocikl	Bicikl	Pješice	Automobil i motocikl
Udio (%)	51.0	41.3	0.6	3.3	12.2	51.3

Izvor: DZS, procjena na temelju Popisa 2011.

4.3.3. Zračni promet

Međunarodna zračna luka Zagreb značajna je za razvoj na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Smještena je izvan administrativnih granica Grada Zagreba, na području Zagrebačke županije (Grad Velika Gorica). Putnički promet kontinuirano je rastao od 2004. do 2008. godine, zatim je slijedio manji pad prometa 2009. i 2010. U razdoblju od 2011. do 2013. obujam prometa bio je u stagnaciji, nakon čega je rastao te je u ukupnom prometu (2 766 087 putnika 2016. godine) dominantan bio udio prometa s inozemstvom. Novi putnički terminal otvoren je u ožujku 2017. Zračna luka „Franjo Tuđman" ima 65 000 m^2 površine, a projektirana je za 5 milijuna putnika godišnje s mogućnošću širenja do 8 milijuna putnika.

Zračna luka Lučko nalazi se u zapadnom dijelu Grada Zagreba, između autoputa Zagreb – Ljubljana i Zagreb – Karlovac. Raspolaže dvjema travnatim uzletno-sletnim stazama. Namijenjena je za operiranje manjih zrakoplovnih jedinica.

4.3.4. Javni putnički promet

Javni prijevoz obavlja se tramvajima, autobusima, željeznicom i uspinjačom.

Tramvaj

Tramvajsku mrežu čini 58 km dvokolosiječnih pruga na kojima je organizirano 15 dnevnih i 4 noćne linije. Oko 40 % kolosijeka nije fizički odvojeno od automobilskog prometa pa brzina i točnost tramvajskog prometa u velikoj mjeri ovise o gustoći automobilskog prometa. Za brzinu i redovitost tramvajskog prometa značajna je i činjenica da na semaforski reguliranim raskrižjima tramvaji nemaju prednost. U razdoblju od 2000. do 2015. povećan je broj tramvajskih motornih vozila s 254 na 274, s time što su 142 vozila suvremeni niskopodni tramvaji.

Autobus

Autobusni promet odvija se na 142 dnevne i 4 noćne linije. Broj autobusa je u razdoblju od 2006. do 2015. povećan sa 337 na 411, od čega je suvremenih niskopodnih autobusa 361. U voznom parku ZET-a ima 60 autobusa na plinski pogon. U sklopu autobusne garaže Podsused, 2013. sagrađena je punionica stlačenog prirodnog plina. Međugradski i međunarodni autobusni promet odvija se preko Autobusnog kolodvora Zagreb koji posljednjih nekoliko godina bilježi rast broja putnika za oko 3 % na godišnjoj razini. Broj prevezenih putnika u tramvajskom i autobusnom prometu u razdoblju od 2007. do 2011. bio je u blagom padu, a od 2011. bilježi blagi rast. Elektronička naplata karata u tramvajskom i autobusnom prometu uvedena je 2012. Uveden je sustav za pozicioniranje vozila na mreži, a u tijeku je opremanje tramvajskih i autobusnih stajališta ekranima koji pokazuju vrijeme dolaska vozila na pojedinoj liniji. U tramvajima je uvedena vizualna i zvučna najava stajališta. Postupno se eliminiraju barijere zbog osoba s teškoćama u kretanju.

Željeznica

Od 1992. počeo je intenzivniji prigradsko-gradski prijevoz željeznicom. Obujam prometa bio je u porastu do 2009. kada je iznosio oko 54 000 000 prevezenih putnika godišnje u gradskom i prigradskom prometu. Manji pad broja prevezenih putnika nastupio je 2010., a nakon modifikacije tarifnog modela smanjenja subvencije Grada Zagreba HŽ putničkom prijevozu i nakon potpunog ukidanja subvencije od 2012. nadalje, nastupio je drastični pad broja prevezenih putnika u razdoblju od 2011. do 2013. Na području Grada Zagreba, putnicima je dostupno 17 službenih kolodvora i stajališta u gradskom prometu, od kojih je 11 na dvokolosiječnoj pruzi Zaprešić – Dugo Selo, 2 na jednokolosiječnoj pruzi Zagreb – Sisak i 4 na jednokolosiječnoj pruzi Zagreb – Rijeka. Krajem 2014. dovršena je gradnja stajališta Buzin na pruzi Zagreb – Sisak, ali ono nije pušteno u promet. U zagrebačkoj okolici trenutno vozi 9 niskopodnih vlakova. Trenutno prometovanje niskopodnih vlakova koje koristi HŽ putnički prijevoz odvija se na sljedećim relacijama: 6 vlakova na relaciji Harmica (S. Marof) – Zagreb GK – Dugo Selo, 1 vlak na relaciji Zagreb GK – Karlovac – Duga Resa i 2 vlaka na relaciji Zagreb GK – Koprivnica i Zagreb GK – Novska. Putna brzina u prigradskom i gradskom željezničkom prometu je oko 40 km/h, a problem predstavljaju i nedovoljan broj te neadekvatno opremljena stajališta, kao i nedostatan i zastarjeli vozni park. Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska i Zagrebačka županija potpisali su 2012. sporazum o integriranom prijevozu putnika i tarifno-prijevozničkoj uniji. U tijeku je izrada potrebnih potprojekata, a implementacija se očekuje u razdoblju do 2020.

Žičara

Žičara koja je povezivala Dolje sa Sljemenom od 2007. godine je izvan funkcije (u pripremi je izgradnja nove) pa je javni prijevoz na Sljeme organiziran autobusom. Nakon faze rušenja postojeće žičare (za što je izrađen projekt rušenja), uslijedit će izgradnja nove žičare (izrađeno je idejno rješenje i idejni projekt). U tijeku je i istraživanje mogućnosti povezivanja Sljemena sa Zagorjem.

Uspinjača

Uspinjača spaja zagrebački Gornji i Donji grad. Pruga dužine 66 metara savladava visinsku razliku od 30,5 metara. Zadržala je prvobitni vanjski izgled i građevnu konstrukciju, a i većinu tehničkih svojstava koja su joj dali graditelji krajem 19. stoljeću, zbog čega je zagrebačka Uspinjača zakonski zaštićena kao spomenik kulture.

Taksi

Krajem 2013. na području Grada bilo je ukupno 1333 dozvola za autotaksi prijevoz. Od toga je 969 dozvola imao Radio Taxi Zagreb (udruženi privatni koncesionari), 120 dozvola TaxiCammeo, 79 dozvola Eko taxi, a 165 dozvola imali su pojedinačni prijevoznici. 2015. godine ukupan broj taksi vozila na području Grada iznosio je 1290.

4.3.5. Cestovni promet

Međunarodni i regionalni cestovni pravci pokriveni su autocestama, osim u smjeru Siska, gdje je autocesta u izgradnji. Zagrebačka obilaznica dio je autoceste A3. Na administrativnom području Grada Zagreba ukupna duljina autocesta iznosi 33 km, a prometno je najopterećenija dionica zagrebačke obilaznice Jankomir – Lučko.

Tablica 11. Podaci brojanja prometa na dionici zagrebačke obilaznice Jankomir – Lučko

Godina	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
PGDP (prosječni godišnji dnevni promet)	54 222	54 542	52 801	52 586	50 513	50 789	52 026	54 317
PDLP (prosječni dnevni ljetni promet)	64 210	66 399	66 557	65 174	64 605	63 759	66 944	70 074

Izvor: http://hac.hr/promet-i-sigurnost/promet/brojanje-prometa

Ukupan broj motornih vozila u Gradu Zagrebu, kao i broj osobnih automobila, u razdoblju od 2003. do 2008. bio je u kontinuiranom porastu, u razdoblju od 2009. do 2013. u padu te otada opet raste. Stupanj motorizacije izražen u broju registriranih osobnih automobila na 1000 stanovnika 2008. godine dosegao je 429, do 2013. smanjen je na 359, dok 2015. iznosi 444 osobna automobila na 1000 stanovnika.

Ulična mreža na području Grada Zagreba ne zadovoljava prometnu potražnju, posebno u vršnim vremenima opterećenja. Prometnice nemaju dovoljnu propusnu moć i neredovito su održavane, a u cijeloj mreži nedostaju spojevi (uključujući i mostove preko rijeke Save) koji bi omogućili brži protok vozila. Propusna moć obilaznice Grada Zagreba (osobito dionice Jankomir – Lučko) u vrijeme vršnih sezonskih prometnih opterećenja je nedovoljna, ali sve više i u ostalim razdobljima tijekom godine. Ne postoji centralni sustav automatskog upravljanja prometom kojim bi se nadziralo i koordiniralo odvijanje prometa na svim semaforiziranim raskrižjima u Gradu.

Dostava robe u središnjem dijelu grada regulirana je tako da je zabranjena dostava vozilima čija nosivost prelazi 5 tona, a propisana su i vremenska razdoblja kada je dostava dozvoljena. Kamionski teretni kolodvori su u Jankomiru i na Žitnjaku. Željezničko-cestovni kontejnerski terminal nalazi se na neodgovarajućoj lokaciji u Kustošiji.

Električne punionice vozila

Proteklih nekoliko godina Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost sufinancirao je javnim pozivom nabavu električnih i hibridnih vozila, čime se znatno doprinijelo povećanju broja električnih vozila. U Gradu Zagrebu je 2016. bilo ukupno 228 električnih vozila, od čega 78 osobnih vozila i 149 mopeda i motocikala.

Razvoj tržišta vozila na struju prati i postavljanje punionica, a u ovom ih trenutku u Hrvatskoj ima 129, s time što bi idućih godina njihov broj trebao znatno porasti. U Gradu Zagrebu se prema podacima iz 2016. godine nalazi 31 punionica za električna vozila.

Najveći ulagači u infrastrukturu za punjenje električnih vozila u Hrvatskoj su Hrvatski Telekom i HEP, a slijede ih gradovi i županije. Grad Zagreb je u sklopu projekta EU Srednjoeuropski zeleni koridori – prekogranična infrastruktura za brzo punjenje električnih vozila, za povezivanje Austrije, Slovačke, Slovenije, Njemačke i Hrvatske, postavio 3 brze punionice za punjenje električnih vozila na lokacijama Trg Stjepana Radića 1, Park Stara Trešnjevka 2 i Avenija Dubrovnik 15.

Biciklistički promet

Od 2000. do 2015. višestruko je povećana dužina biciklističkih staza, a biciklistički promet je u kontinuiranom porastu. Dužina biciklističkih staza i traka 2015. iznosila je 250 km. Biciklistička mreža nije dovoljno povezana ni unutar Grada ni s okolnim prostorima. Pilot projekt javnih bicikala sa šest parkirališta i 50 bicikala za iznajmljivanje uspostavljen je u svibnju 2013. Tijekom 2014. sustav je proširen na ukupno 14 parkirališta i 85 bicikala.

Do 2016. na području Grada postavljena su 183 stalka za bicikle na 23 lokacije, što omogućuje parkiranje 202 bicikla. Ukupno se na području Grada na 42 lokacije nalazi 284 stalaka, što osigurava parkiranje za 568 bicikala.[28]

Sigurnost u prometu

Od 27 smrtno stradalih osoba 2013. bilo je 15 vozača, 6 putnika i 6 pješaka. Trend smanjenja broja smrtno stradalih u razdoblju od 2009. do 2016. je ohrabrujuć, ali ukupno stanje sigurnosti u cestovnom prometu je nezadovoljavajuće.

28 Izvješće o biciklističkom podsustavu unutar prometnog sustava Grada Zagreba, kolovoz 2016.

Tablica 12. Broj poginulih u prometnim nesrećama na području Grada Zagreba

Godina	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Nastradali sudionici (poginuli u prometnim nesrećama)	50	50	31	34	27	19	20	20

Izvor: Izvješće o stanju i kretanju sigurnosnih pokazatelja u radu PU zagrebačke za 2010., 2012., 2014. i 2016. godinu

4.3.6. Promet u mirovanju

Tablica 13. Zone naplate i kontrole parkiranja s brojem parkirališnih mjesta, stanje nakon obavljene prenamjene i proširenja zona tijekom 2014. godine

I. ZONA	II. ZONA	III. ZONA	IV.1. ZONA	IV.2. ZONA	UKUPNO
7540	17 817	2620	1660	865	30 502

Izvor: Zagrebački holding d.o.o., podružnica Zagrebparking

U Gradu Zagrebu postoji 7 javnih garaža sa 2407 parkirališnih mjesta kojima upravlja Zagrebački holding d.o.o., podružnica Zagrebparking. Osim navedenih, postoji veći broj garaža u privatnom vlasništvu ukupnog kapaciteta oko 2500 mjesta koje se u cijelosti ili djelomično koriste kao javne. Vremenskim ograničenjem trajanja i sustavnom kontrolom parkiranja značajno je smanjen broj ilegalno parkiranih vozila na pješačkim i zelenim površinama.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljno propusna i nekompletna cestovna mreža Grada • nepostojanje centralne koordinacije semaforiziranih raskrižja • nezadovoljavajuća sigurnost u prometu • slaba cestovna povezanost pojedinih područja Zagrebačke županije uzrokuje povećani promet na području Zagreba • pretežito zastarjela željeznička infrastruktura, sav promet (uključujući teretni) prolazi kroz gradsko središte, nedovoljno učešće željeznice u prigradsko-gradskom prometu • nepostojanje integriranog sustava javnog prijevoza Grada i okolnih županija • spor javni prijevoz, samo djelomično dostupan osobama s teškoćama u kretanju • nedovoljno razvijen biciklistički promet • relativno visok stupanj motorizacije, nedovoljan broj parkirališnih mjesta • neodgovarajuća povezanost putničkog terminala Međunarodne zračne luke Zagreb sa središtem Zagreba • neadekvatna opremljenost zračne luke Lučko • nepostojanje žičare Dolje – Sljeme • željezničko-cestovni kontejnerski terminal na neodgovarajućoj lokaciji • uska grla u motornom prometu, odnosno nedostatan kapacitet prometnica i prometnih raskrižja • prevelik robni cestovni promet u odnosu na željeznički • nepostojanje intermodalnog pristupa u organizaciji robnog prometa • zastarjelost objekata i opreme željezničkih stajališta i kolodvora • zastarjelost voznog parka i opreme prijevoznika u putničkom prijevozu	• unapređenje javnog i biciklističkog prometa, posebno poboljšanje dostupnosti javnog putničkog prometa za osobe s teškoćama u kretanju • nastavak modernizacije voznog parka ZET-a, gradnja nove remize • širenje tramvajske i autobusne mreže, gradnja intermodalnih terminala • uvođenje integriranog sustava javnog prijevoza putnika na području Grada i okolnih županija • izgradnja nedostajućih uličnih spojeva, spoja na autocestu Zagreb - Sisak i mostova preko rijeke Save • poboljšanje sigurnosti u prometu • povećanja kapaciteta preopterećenih cestovnih prometnica • denivelacija većeg broja cestovnih raskrižja • uređenje cestovnog distributivnog prstena oko središnjeg dijela Grada (izvan središnje mreže tramvajskog prometa) • uvođenje sustava automatskog upravljanja prometom za bolju protočnost i sigurnost u prometu • gradnja i rekonstrukcija željezničkih stajališta i Park + Ride i Bike + Ride kapaciteta • modernizacija i dogradnja zagrebačkog željezničkog čvora i putničkog voznog parka • unapređenje prometne povezanosti novog putničkog terminala Međunarodne zračne luke Zagreb sa središtem Zagreba • izgradnja uzletno-sletne staze i staze za vožnju od konstruktivnog kolnika i drugih kapaciteta za prihvat poslovnih, turističkih i sportskih letjelica u Zračnoj luci Lučko • gradnja novog željezničko-cestovnog kontejnerskog terminala • utvrđivanje jedinstvene metodologije prikupljanja i obrade podataka o prometu kao i vremenskog razmaka u kojem će se podaci prikupljati • izrada Master plana prometa Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije korištenjem matematičkog modeliranja

5. OKOLIŠ

5.1. ZAŠTITA OKOLIŠA

5.1.1. Praćenje stanja okoliša, informacijski sustav okoliša, planiranje zaštite okoliša

Praćenje kvalitete zraka u Gradu Zagrebu provodi se od 1965. Od 1973., podaci iz triju (od sadašnjih šest) mjernih postaja u Gradu Zagrebu u okviru programa GEMS/AIR City AIR Quality Trends ulaze u Svjetsku bazu podataka Svjetske zdravstvene organizacije.

Zbog prekomjernog onečišćenja zraka česticama PM_{10} na mjernim postajama u zapadnom dijelu Grada, Skupština Grada je 2010. donijela Cjeloviti sanacijski program smanjenja PM_{10} čestica („Službeni glasnik Grada Zagreba" 18/10). Za najznačajniji pojedinačni izvor onečišćenja donesena je i odluka o izradi sanacijskog programa za stacionarni izvor emisija u zrak: pogon elektrane – toplane (EL-TO) Zagreb, („Službeni glasnik Grada Zagreba" 18/10). Prema Zakonu o zaštiti zraka („Narodne novine" 130/11, 41/14 i 61/17) izrađen je Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama („Službeni glasnik Grada Zagreba" 6/16) te Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka u Zagrebu („Službeni glasnik Grada Zagreba" 5/15) radi smanjenja razine dušikovih oksida (NO_2), PM_{10} čestica, $PM_{2,5}$ čestica, ozona (O_3) benzeno(a) piren (BaP) koje prekoračuju granične ili ciljane vrijednosti. Uspostava Katastra emisija u okoliš (KEO) započeta je 1997., a u njemu se sustavno prikupljaju podaci o emisijama onečišćujućih tvari u zrak i vodi i prate se količine i tijek otpada. Prema zakonskim propisima i pravilnicima, podaci se prikupljaju i prate putem Registra onečišćavanja okoliša (ROO). Od 2012. ROO je dostupan javnosti i doprinos je Informatičkom sustavu zaštite okoliša. Od 90-ih godina sustavno se prati kakvoća podzemnih voda na priljevnim područjima vodocrpilišta prema Planu za zaštitu voda Grada Zagreba („Službeni glasnik Grada Zagreba" 4/01).

Grad Zagreb izradio je stratešku kartu buke koja služi kao osnova za izradu akcijskog plana upravljanja bukom. U svrhu kontrole prekomjerne buke tijekom održavanja manifestacija, donesena je Odluka o lokacijama i najvišim dopuštenim razinama buke tijekom održavanja manifestacija („Službeni glasnik Grada Zagreba" 12/16).

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• netransparentni ili nedostupni podaci o financiranju zaštite okoliša na području Grada Zagreba (podjela nadležnosti između države i Grada) • nedostatna financijska sredstva • necjelovita provedba propisanih mjera zaštite okoliša • nesustavno praćenje stanja pojedinih sastavnica okoliša, npr. tla, buke, bioraznolikosti • nedovoljna suradnja ključnih institucija – upravnih tijela Grada Zagreba, pojedinih tijela državne uprave, trgovačkih društava i sl. • nedovoljno razvijena svijest građana/javnosti o pitanjima i problematici zaštite okoliša, posebice otpada	• donošenje i provedba dokumenata zaštite okoliša i održivog razvoja • mjere zaštite okoliša implementirati u druge Gradske planove i programe i strateške dokumente • kontinuirano praćenje i obrada podataka o okolišu omogućili bi stalan uvid u stanje i trendove u okolišu, poslužili bi ocjeni učinkovitosti poduzetih mjera te ukazivali na probleme i potrebe zaštite okoliša • jačanje uloge nadležnog Gradskog ureda za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj, ključnog tijela u uspostavljanju koordiniranog sustava zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša • uspostava jedinstvenog informacijskog sustava o okolišu radi podizanja kvalitete izvještavanja

5.1.2. Vode

Na području Grada Zagreba u uporabi je 5 vodocrpilišta s 30 zdenaca i određeni broj individualnih zdenaca. Ukupni kapacitet zdenaca u vodoopskrbnom sustavu Grada iznosi oko 5300 l/s, s time što se na administrativnom području Grada nalaze crpilišta kapaciteta od oko 4500 l/s. Prema Planu upravljanja vodnim područjima za razdoblje od 2016. do 2021. („Narodne novine" 66/16, dalje u tekstu: Plan) administrativni obuhvat Grada Zagreba pruža se djelomično na 5 grupiranih vodnih tijela podzemne vode (volumen podzemne vode u jednom ili više vodonosnika) te na 31 vodno tijelo površinskih voda (jezero, rijeka, potok, kanal, dio rijeke ili kanala i sl). Pregled navedenih grupiranih vodnih tijela podzemne vode s prikazom kemijskog, količinskog i ekološkog stanja prikazan je u tablici.

Tablica 14. Pregled vodnih tijela podzemne vode

Grupirano vodno tijelo podzemne vode	Kod tijela podzemnih voda	Kemijsko stanje	Količinsko stanje
Zagreb	CSGI_27	dobro	dobro
Sliv Sutle i Krapine	CSGI_24	dobro	dobro
Lekenik – Lužani	CSGI_28	dobro	dobro
Kupa	CSGI_31	dobro	dobro
Sliv Lonja – Ilova – Pakra	CSGI_25	dobro	dobro

Grupirano tijelo podzemnih voda Zagreb koje sadrži 23 osnovna tijela podzemnih voda, nalazi se u dobrom kemijskom i količinskom stanju. Od navedena 23 osnovna tijela podzemnih voda, samo jedno koje pokriva svega 2,6 % površine ukupnog grupiranog tijela, nije u zadovoljavajućem kemijskom stanju, dok su sva ostala osnovna tijela podzemnih voda u dobrom kemijskom i količinskom stanju. Naime, prema podacima iz Plana, u osnovnom tijelu koje ne zadovoljava kemijsko stanje, u najvećem broju kvartalnih razdoblja u 2012. i 2013. godini, razina srednjih vrijednosti sume trikloretena i tetrakloretena prelazila je granične vrijednosti za test „Ocjena opće kakvoće". Budući da se to onečišćenje ne širi i ne ugrožava dobro kemijsko stanje ostatka tijela podzemnih voda, niti ugrožava tijelo površinske vode povezane s podzemnim vodama, odnosno ekosustave ovisne o podzemnim vodama, ocjena je da se grupirano tijelo podzemnih voda Zagreb općenito nalazi u dobrom stanju.

Zone sanitarne zaštite izvorišta (I., II., III.), s mjerama zaštite i sanacije, određene su Odlukom o zaštiti izvorišta Stara Loza, Sašnjak, Žitnjak, Petruševec, Zapruđe, Mala Mlaka („Službeni glasnik Grada Zagreba" 21/14 i 12/16; dalje u tekstu: Odluka). Voda se dorađuje samo na crpilištu Petruševec i to uređajem za uklanjanje mangana. Koncentracija mangana do danas se spustila u dozvoljene granice. Nadalje, Programom mjera sanacije unutar zona sanitarne zaštite izvorišta za postojeće građevine i postojeće djelatnosti koji je u skladu sa zakonskim propisima postao sastavni dio Odluke, a donesen je za razdoblje od 2016. do 2019. godine, dodatno su razrađene mjere i zahvati u II. i III. zoni sanitarne zaštite izvorišta Stara Loza, Sašnjak, Žitnjak, Petruševec, Zapruđe i Mala Mlaka koji se provode u cilju još bolje zaštite izvorišta.

Prema ocjeni pokazatelja stanja, 25 vodnih tijela površinskih voda ima zadovoljavajuće ekološko i kemijsko stanje, dok preostalih 6 vodnih tijela površinskih voda nema u potpunosti zadovoljavajuće stanje.

Planom za zaštitu voda Grada Zagreba („Službeni glasnik Grada Zagreba" 4/01) potoci na području Grada Zagreba, od izvora do prvih naselja, svrstani su u I. kategoriju (planirane vrste vode), a nizvodnije u II. kategoriju. Iznimka je kanal Črnec koji je svrstan u III. kategoriju. Stajačice (šljunčara Rakitje i jezera Bundek, Savica, Maksimirska jezera) svrstane su u II. kategoriju.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• potencijalno onečišćenje podzemnih voda • produbljenje dna rijeke Save i trend sniženja vodostaja • nepročišćene tehnološke otpadne vode ispuštaju se u prirodne prijemnike na područjima na kojima nema sustava javne odvodnje. • ne prate se mjere i rezultati koje gospodarstvo uvodi u cilju unapređivanja tehnologija	• očuvanje voda koje su još čiste, zaustavljanje trenda pogoršanja, saniranje ili uklanjanje izvora onečišćenja, pojačani nadzor • intervencije kojima će se stabilizirati riječno dno, podići vodostaj Save i time omogućiti bolja prihrana vodocrpilišta i jezera i povećati sigurnost nizvodne dionice Save od poplava • zabrana gradnje na područjima na kojima se ugrožava kakvoća voda izvorišta i podzemnih voda koje se koriste ili planiraju koristiti za vodoopskrbu • zabrana eksploatacije šljunka • korištenje plina i/ili drugih alternativnih izvora kao energenta za zagrijavanje na području Grada, a posebno na priljevnim područjima crpilišta • smanjenje opterećenja u otpadnim vodama iz tehnoloških procesa i postizanje dopuštenih koncentracija opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama • zamjena postojećih tehnologija boljim i čišćim tehnologijama • zamjena konvencionalne poljoprivredne proizvodnje ekološkom • unapređivanje kvalitete podataka koji se dostavljaju u Registar onečišćavanja okoliša (ROO)

5.1.3. Zrak

Nepokretni izvori emisija u zrak veliki su uređaji za loženje, tj. pogoni elektrane-toplane (EL-TO) i termoelektrane (TE-TO) te male toplane, postrojenja za grijanje, pripremu pare i tople vode, mala kućna ložišta (osobito na kruta goriva i loživo ulje) te industrijska postrojenja. Difuzni izvori onečišćenja su izvori kod kojih se onečišćujuće tvari unose u zrak bez određena ispusta ili dimnjaka. Od pokretnih izvora emisija, dominantan izvor onečišćenja zraka na području Grada Zagreba je cestovni promet. Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju RH („Narodne novine" 1/14), područje Grada Zagreba određeno je kao aglomeracija HR ZG koja uz administrativno područje Grada Zagreba obuhvaća i jedinice lokalne samouprave Zagrebačke županije: Dugo Selo, Samobor, Svetu Nedelju, Veliku Goricu i Zaprešić. Mjerenja se provode na 6 gradskih mjernih postaja za trajno praćenje kvalitete zraka, na 4 postaje koje su dio državne mreže ili se koriste za njezine potrebe i na 5 postaja za mjerenja posebne namjene. Prema podacima za 2015. godinu, u aglomeraciji Zagreb srednja godišnja vrijednost NO_2 prekoračila je graničnu vrijednost u jednoj mjernoj postaji, a 24-satne koncentracije PM_{10} prekoračile su graničnu vrijednost u dvjema mjernim postajama. Srednja godišnja vrijednost BaP u PM_{10} prekoračila je graničnu vrijednost u dvjema mjernim postajama, a maksimalne dnevne osmosatne koncentracije ozona prekoračile su ciljnu vrijednost u jednoj mjernoj postaji.[29] Kao razlozi prekoračenja navode se: vrlo prometno urbano središte (za NO_2), blizina glavne ceste, lokalna industrija uključujući proizvodnju struje i mala ložišta (za PM_{10}, i B(a)P) te prirodni izvori ili prirodni događaji i drugi razlozi (za O_3).

Prema obavezama Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine" 130/11, 47/14 i 61/17), Grad je usvojio niz važnih akata: Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka na području Grada Zagreba („Službeni glasnik Grada Zagreba" 5/15), Izvješće za 2015. o provedbi Akcijskog plana za poboljšanje kvalitete zraka na području Grada Zagreba, Program mjerenja razine onečišćenosti zraka na području Grada Zagreba („Službeni glasnik Grada Zagreba" 22/15) i Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Gradu Zagrebu („Službeni glasnik Grada Zagreba" 6/16).

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• emisije u zrak iz nepokretnih izvora • emisije u zrak iz prometa • emisije u zrak iz difuznih izvora • skromna provedba energetskih ušteda, mjera energetske učinkovitosti i uporabe čišćih goriva te obnovljivih izvora energije • nedostatna mreža postaja za mjerenje i praćenje kvalitete zraka – potreba za proširivanjem, unapređivanjem i osuvremenjivanjem gradske mreže • nedosljedno uvažavanje planova, programa i mjera s područja zaštite okoliša prilikom planiranja i upravljanja prostorom	• osigurati provedbu mjera za smanjenje emisije onečišćujućih tvari u zrak • nastaviti obnavljati i razvijati plinsku mrežu i centralizirani toplinski sustav te koristiti čista goriva za potrebe procesnih i energetskih peći • nastaviti s praćenjem provedbe Sanacijskog programa smanjenja emisija čestica iz Pogona EL-TO • osigurati provedbu mjera za smanjivanje ukupnih emisija iz sektora prometa s posebnim naglaskom na unapređenje i poboljšanje sustava javnog gradskog prijevoza (autobusni, tramvajski, željeznički) • unapređenje regulacije cestovnog prometa i automatizacija sustava upravljanja prometom • nastaviti provođenje zamjene vozila s pogonom na naftna goriva vozilima na prirodni plin i biodizel ili hibridni pogon u javnom gradskom prijevozu primjenom principa zelene javne nabave • planiranje i omogućavanje daljnje izgradnje biciklističkih staza i njihovo povezivanje u smislenu cjelinu • promicanje djelotvorne i štedljive uporabe energije, primjene mjera energetske učinkovitosti, uporabe obnovljivih izvora energije i alternativnih čišćih goriva u svrhu proizvodnje električne i toplinske energije • uvođenje novih mjernih parametara na postajama gradske mjerne mreže • proširenje i osuvremenjivanje mreže gradskih mjernih postaja za trajno praćenje kvalitete zraka • uvoditi i širiti postojeće pješačke zone bez prometa u užem gradskom području • održavati zelene površine u Gradu Zagrebu, sprječavati njihovo smanjivanja i planirati nove zelene površine • prostorno, urbanistički i prometno planirati promet na način da se potiče oblik prijevoza robe i ljudi s manjom potrošnjom goriva i emisijama • osigurati dostupnost informacija iz područja zaštite zraka javnosti

29 Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike hrvatske za 2015. godinu, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Zagreb, listopad 2016.

5.1.4. Otpad

Sakupljanje i odvoz komunalnog otpada iz kućanstava i otpada iz proizvodne i / ili uslužne djelatnosti koji je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstva s područja Grada Zagreba obavlja Zagrebački holding d.o.o. – Podružnica Čistoća. Navedenom uslugom obuhvaćena su sva kućanstva, dok se uslugom odlaganja na odlagalištu Prudinec koriste gotovo svi poslovni subjekti koji djeluju na području Grada Zagreba. Odlagalište Prudinec koristit će se do otvaranja novog Centra za gospodarenje otpadom.

Odvojeno sakupljanje komunalnog otpada na području Grada Zagreba osigurano je putem spremnika smještenih na javnim površinama, reciklažnih dvorišta i mobilnih reciklažnih dvorišta. Spremnici na javnim površinama Grada Zagreba postavljeni su kao zeleni otoci, u reciklažnim dvorištima ili samostalno. U oko 6000 spremnika smještenih na javnim površinama, odvojeno se prikuplja papir, staklo, plastična i metalna ambalaža, tekstil i bio-otpad, a u deset reciklažnih dvorišta i pet mobilnih reciklažnih dvorišta, prikuplja se tridesetak vrsta otpada iz kućanstava. Iskoristivi otpad se iz dijela kućanstava prikuplja i u tzv. „sustavu od vrata do vrata", gdje su korisnicima dodijeljeni posebni spremnici odgovarajućeg volumena. Jedan od većih problema u gospodarenju otpadom u Gradu Zagrebu su „divlja odlagališta" koja se redovno saniraju u skladu s godišnjim planovima Zagrebačkog holdinga d.o.o. – Podružnice Čistoća, a izvanredno slijedom naloga komunalnog redarstva i inspekcije zaštite okoliša. Najviše lokacija nalazi se u rubnim dijelovima Grada Zagreba gdje se dovozi otpad i iz drugih županija. Akcije saniranja divljih odlagališta provode se kontinuirano od 2001. godine. U 2016. godini se u odnosu na 2015. udvostručio broj lokacija divljih odlagališta, dok se masa na njima odloženog otpada smanjila.

Planom gospodarenja otpadom Grada Zagreba do 2015. određene su aktivnosti koje će se provoditi do 2015. i u idućem planskom razdoblju. Donošenjem Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2020. godine i Odluke o implementaciji istoga Plana, stvorene su zakonske pretpostavke za izradu i donošenje novog Plana gospodarenja otpadom Grada Zagreba za razdoblje od 2017. do 2020. godine.

U tijeku je izrada Nacrta prijedloga Plana gospodarenja otpadom u Gradu Zagrebu za razdoblje od 2017. do 2022., koji mora biti usklađen s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2022. godine i smjernicama Odluke o implementaciji navedenog Plana, s time što je jedna od pretpostavki za izradu i donošenje Plana gospodarenja otpadom u Gradu Zagrebu za razdoblje od 2017. do 2022. donošenje izmjena i dopuna prostornog Plana Grada Zagreba kojim bi se, između ostalog, trebale odrediti lokacije za izgradnju prometnih, infrastrukturnih i energetskih koridora za potrebe izgradnje i opskrbe Centra za gospodarenje otpadom te druge lokacije za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nelegalna odlagališta otpada • nedovoljna provedba mjera za izbjegavanje stvaranja otpada i smanjivanja njegovih količina • nerazumijevanje uloga i odgovornosti te nedovoljna suradnja ključnih dionika na području gospodarenja otpadom • nejasno definirano gospodarenje biorazgradivim otpadom u zakonskim okvirima • nedonošenje podzakonskih akata od strane nadležnog tijela	• uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom koji će uključivati sve elemente predviđene hijerarhijom gospodarenja otpadom prema redu prvenstva s dugoročnim ciljevima u skladu s gospodarskim mogućnostima • izgradnja postrojenja za sortiranje odvojeno sakupljenog papira ili kartona, metala, stakla, plastike i drva (sortirnica) na lokaciji odlagališta • izgradnja postrojenja za mehaničko-biološku obradu odvojeno prikupljenog otpada • izgradnja centra za ponovnu uporabu za Grad Zagreb • razmotriti energetsku uporabu otpada uz primjenu svih mjera zaštite okoliša i ljudi • nastaviti gradnju reciklažnih dvorišta i postavljanje mobilnih reciklažnih dvorišta radi funkcioniranja sustava odvojenog sakupljanja otpada i u naseljima Grada Zagreba u kojima se ne nalaze reciklažna dvorišta • uspostaviti reciklažno dvorište za građevni otpad i otpad koji sadrži azbest • dovršiti projekt sanacije odlagališta Prudinec • unaprijediti sustav odvojenog sakupljanja otpada, izbjegavanje nastanka otpada i njegova ponovna uporaba uz ekonomsku održivost • uspostaviti informacijski sustav gospodarenja otpadom za cjelovitu evidenciju o otpadu • poticati i promovirati izbjegavanje nastanka otpada i smanjenje njegovih štetnih utjecaja (napredniji tehnološki postupci, čišća i djelotvornija proizvodnja, štednja resursa i energije, itd.) • jačati komunikaciju (edukacija, informiranje, dijalog) u području gospodarenja otpadom i uključivanje svakog pojedinca s ciljem razvijanja osobne motivacije za odvojeno sakupljanje otpada

5.1.5. Buka

Danas se kao dominantni izvori buke na području Grada Zagreba navode: promet (cestovni, pružni), industrijska postrojenja, sadržaji za slobodno vrijeme (ugostiteljski objekti) te otvoreni i zatvoreni prostori namijenjeni održavanju javnih skupova, zabavnih i sportskih priredbi i drugih aktivnosti. Strateška karta buke Grada Zagreba i akcijski plan zaštite od buke usklađuju se prema izmjenama u prostoru, a obvezno se obnavljaju svakih pet godina od dana izrade, odnosno usvajanja. 2014. godine izrađena je prva Strateška karta buke Grada Zagreba i objavljena na službenim mrežnim stranicama Grada Zagreba. Grafički prikazi indikatora buke korištenih za izradu Strateške karte buke dostupni su na Geoportalu Grada Zagreba. Rezultati sumarne analize izloženosti stanovništva Grada Zagreba buci pokazuju da je više od 40 % stanovnika izloženo prekomjernim razinama buke cestovnog prometa u razdoblju dana, večeri i noći, 7 % stanovnika izloženo je buci željezničkog i 6 % buci tramvajskog prometa, dok je prekomjernim razinama buke industrijskih pogona izložen statistički gotovo zanemariv broj stanovnika.

U izradi je akcijski plan upravljanja bukom u Gradu Zagrebu kojim se određuju prioritetna područja i aktivnosti za smanjenje broja stanovnika izloženih prekomjernoj buci cestovnog i pružnog (željezničkog) prometa te industrijskih pogona i postrojenja.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• prekomjerna razina buke na lokacijama uz glavne prometnice, tramvajske pruge, željezničku prugu te lokacije u neposrednoj blizini semafora • buka od ugostiteljskih objekata, radionica u stambenim prostorima i uz njih, od sportskih sadržaja • nedovoljan broj mjerenja • sustavne mjere zaštite od buke za različite izvore (cestovni, pružni i zračni promet, industrijska postrojenja) • buka javnih skupova i priredbi	• intenzivnije raditi na preventivnim mjerama zaštite od buke • kvalitetno prostorno i prometno planiranje, urbanističko planiranje gradskih zona namjene prostora i prometnica u odnosu na stambene objekte u skladu s propisanim najvišim dopuštenim razinama buke, određivanje i zaštita „tihih područja" unutar naseljenog područja • prostorni planovi nižeg reda morali bi sadržavati prikaz stanja imisije buke i odgovarajuće mjere zaštite od buke na području njihova obuhvata • sustavno planiranje i upravljanje svim vrstama prometa, upravljanje bukom na mjestu imisije, prilikom izrade prometnih strategija i planova voditi računa o mjerama za smanjenje razina buke od prometa • sustavno praćenje cestovnog prometa (satni i dnevni promet i brzina kretanja lakih i teških vozila tijekom dana, večeri i noći ovisno o vrsti kolničke površine) • uspostaviti sustav prikupljanja i razmjene podataka potrebnih za izradu strateških karata buke i akcijskih planova među nadležnim tijelima i službama • inzistirati na izradi elaborata zaštite od buke i provedbi mjera zaštite od buke u graditeljstvu, industriji i cestogradnji, u skladu s posebnim propisima i aktima • tijekom rekonstrukcija prometnica, ovisno o potrebi, provesti mjere zaštite od buke • stalni inspekcijski nadzor i provedba propisa • uspostaviti sustav praćenja razina buke imisije • redovito ažuriranje strateške karte buke i akcijskog plana • objava strateških karata buke i akcijskih planova na službenim stranicama Grada Zagreba radi informiranja javnosti • uspostava sustava upravljanja bukom javnih priredbi, sustavno praćenje provedbe Odluke o lokacijama i najvišim dopuštenim razinama buke tijekom održavanja manifestacija

5.2. ENERGIJA I KLIMA

5.2.1. Energetski sustavi

Na području Grada potroši se oko 19 % od neposredne energetske potrošnje u Republici Hrvatskoj.

U 2015. godini ukupna potrošnja energije iznosila je 52 177 TJ, što je 9,6 % manje u odnosu na potrošnju 2009. Najveći udio u ukupnoj potrošnji energije 2015. godine ima prirodni plin (43,2 %) koji slijede naftni derivati (33,9 %), električna energija (17,5 %) i ogrjevno drvo (3,8 %).

Energetske transformacije i neposredna potrošnja energije

Na području Grada, Zagrebačke elektrane–toplane (EL-TO i TE-TO) proizvode električnu i toplinsku energiju procesom kogeneracije koristeći loživo ulje i prirodni plin. Ukupni instalirani nominalni kapaciteti za EL-TO iznose 88,8 MWe /439 MWt + 160t/h, a za TE-TO 440 MWe / 850 MWt. Proizvodnja električne energije u EL-TO i TE-TO 2015. godine smanjila se za 60,8 % u odnosu na 2009., a proizvodnja ogrjevne topline za 13,1 % u promatranom razdoblju. Proizvodnja tehnološke pare i dalje pada te je u 2015. bila manja za 17,9 % u odnosu na 2009. Gubici energetskih transformacija u strukturi ukupne potrošnje energije Grada Zagreba 2015 godine iznosili su 4,4 %. Neposredna potrošnja energije 2015. iznosila je 45 208 TJ i manja je za 7,36 % u odnosu na neposrednu potrošnju u 2009.

U razvoju je projekt visokoučinkovite kombi-kogeneracijske elektrane na plin KKE EL-TO Zagreb električne snage od 90 do 150 MWe i toplinske snage do 130 MWt. Ishođena je lokacijska dozvola i objavljen tender za izgradnju, opremu i dugoročni ugovor o održavanju koji je u tijeku. Gradnja je planirana u razdoblju od 2018. do 2021.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• spora promjena strukture potrošnje • povećavaju se pritisci na okoliš i otežava ispunjavanje prihvaćenih ciljeva smanjivanja emisije i neposredne potrošnje	• uvesti i primjenjivati Energetski informacijski sustav za kontinuirano praćenje proizvodnje, kvalitete opskrbe i energetske potrošnje i relevantnih pokazatelja na području Grada Zagreba • sustavno mijenjati strukturu potrošnje

Opskrba električnom energijom

Zagrebačke su elektrane-toplane tijekom 2014. i 2015. godine zadovoljavale 22 do 25 % ukupnih potreba za električnom energijom u Gradu Zagrebu. Gubici električne energije u distribuciji i opskrbi 2015. godine iznosili su 7,8 %. Pouzdanost opskrbe, na temelju pokazatelja planiranih (SAIFI) i prisilnih prekida (SAIDI), veća je u Zagrebu nego na ostalim područjima Hrvatske, ali ispod je razine prosjeka EU. Niskonaponska mreža je dijelom preopterećena, s relativno lošim naponskim uvjetima. U centru grada povećano je opterećenje i potrošnja električne energije, nedostaje energetska infrastruktura. Nisu osigurane lokacije za nove trafostanice (TS) kod širenja izgradnje, kao ni za interpolaciju u već izgrađenim zonama gdje raste energetska potrošnja.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• loše naponske okolnosti, preopterećenje niskonaponskih mreža • povećanje potražnje za električnom energijom zbog izgradnje velikih poslovnih, trgovačkih i proizvodnih građevina • nove konzumne kapacitete nije pratila izgradnja odgovarajuće energetske infrastrukture. • nedovoljan kapacitet u pojnim točkama TS, nedostatak slobodnih vodnih polja • znatno povećanje potrošnje električne energije i opterećenja novih unutar blokova u centra Zagreba • nisu osigurane lokacije za nove 110 kV TS i NTS • pouzdanost opskrbe ispod prosjeka EU	• podizati kvalitetu, sigurnost, diversifikaciju i pouzdanost opskrbe energijom • povećati kapacitet pojnih točaka izgradnjom novih TS i / ili prelaskom na naponsku razinu od 20 kV • unaprijediti sustav upravljanja potrošnjom razvojem pametne energetske mreže smart grid • Potrebna je sanacija mreže i interpolacija novih srednje i niskonaponskih trafostanica • osigurati lokacije za interpolaciju i izgradnju novih NTS

Opskrba toplinskom energijom

HEP Toplinarstvo Zagreb je 2016. putem 229,9 km vrelovodne i 44,4 km parovodne energetske mreže toplinskom energijom opskrbljivalo 96 805 kućanstava i 4604 poslovna prostora. Magistralni su vrelovodi stari prosječno 30 do 40 godina (dio mreže sagrađen je 1957.). Ukupni gubici distribucije za ogrjevnu toplinu i tehnološku paru 2011. su godine iznosili 856,3 TJ ili 12,5 %, a 2016. 1059 TJ ili 13,6 %. Uobičajeni gubici u Europi iznose 6 %.

Sanacijom vrelovoda gubici distribucije ogrjevne topline mogli bi se svesti na uobičajenu europsku razinu. HEP Toplinarstvo u skladu sa svojim financijskim mogućnostima sustavno provodi revitalizaciju dijelova vrelovodne, toplovodne i parovodne trase, pri čemu prioritet imaju najstariji i najugroženiji dijelovi distribucijske toplinske mreže. Tijekom 2016. godine revitalizirana je vrelovodna magistrala DN800 kod Mosta mladosti duljine 340 m, vrelovodna magistrala DN600 Rujnička – Vranovina – Vukovarska duljine 360 m i vrelovodna mreža Knežija ukupne duljine 777 m.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• dotrajali vrelovodi • relativno veliki gubici energije • ne postoje individualna mjerenja potrošnje	• sanirati vrelovode • poboljšati sustav upravljanja potrošnjom • poboljšati sustav individualnog mjerenja i daljinskog očitavanja potrošnje

Opskrba plinom

Na području Grada Zagreba postoji infrastruktura za distribuciju i opskrbu prirodnim plinom, ali pojedini rubni dijelovi grada još nisu plinoficirani. Ukupno je izgrađeno 2995 km plinske mreže koju čine visokotlačni, srednjotlačni i niskotlačni plinovodi s pripadajućim priključcima. Zaključno s 2015., na mrežu je postavljeno 259 820 obračunskih mjernih mjesta. Prirodni plin koristi se za grijanje, pripremu potrošne tople vode, kuhanje, hlađenje, tehnološke potrebe, uključujući proizvodnju električne energije, za pogon motornih vozila te gradsku rasvjetu. Postoji stalna potreba za obnavljanjem dotrajalih dijelova distribucijskog sustava te se znatna financijska sredstva troše na održavanje distribucijskog sustava i samu rekonstrukciju pojedinih dionica. Načelo zamjene postojećih čeličnih cijevi cijevima od polietilena visoke gustoće (PE-HD) temelji se na njihovoj tehnološko-ekonomskoj dotrajalosti.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• dotrajali dijelovi distribucijskog sustava • dijelovi grada koji nisu plinoficirani zahtijevaju podrobnu analizu isplativosti prije donošenja odluke o plinofikaciji • cijena plina koja se postupno izjednačava sa ostalim konkurentskim energentima uzrokuje smanjenje potražnje • nedovoljna sigurnost i fleksibilnost opskrbe prirodnim plinom na državnoj razini (postojeće skladište nedovoljnog kapaciteta) • visoki troškovi implementacije i održavanja sustava daljinskog očitavanja koji trenutno nisu priznati od strane regulatora • nedostatak financijskih sredstava utječe na brzinu razvoja distribucijskog sustava kako na izgradnju novih dijelova tako i na potrebne rekonstrukcije • nema potpore državnih i regionalnih institucija u razvoju projekta povećanja uporabe stlačenog prirodnog plina za pogon motornih vozila	• sanirati postojeći distribucijski sustav na temelju kriterija tehno-ekonomske dotrajalosti • razvoj distribucijskog sustava u neplinoficiranim područjima na temelju studija isplativosti kao održivi doprinos kvaliteti života u Gradu • podizati sigurnost, pouzdanost i učinkovitost rada distribucijskog sustava i isporuke plina • podizati kvalitetu sigurne, pouzdane i kontinuirane opskrbe plinom • unaprijediti organizaciju distribucije prirodnog plina • kontinuirano nastaviti s uvođenjem sustava daljinskog očitavanja i poboljšati sustav upravljanja potrošnjom • pokretati razne marketinške aktivnosti u cilju povećanja udjela potrošnje stlačenog prirodnog plina za pogon motornih vozila kao ekološkog goriva • implementirati suvremena informatička rješenja koja će omogućiti brzu obradu i razmjenu podataka sa svim tržišnim subjektima

Javna rasvjeta

Grad Zagreb upravlja sustavom električne i plinske javne rasvjete koji objedinjuje 130 086 rasvjetnih mjesta s podzemnom i nadzemnom elektroenergetskom mrežom te 2013 uređaja za mjerenje i upravljanje javnom rasvjetom. Plinsku rasvjetu čini 214 rasvjetnih tijela sa 1518 izvora svjetlosti (žarnih mrežica) lociranih u središnjem dijelu i povijesnoj jezgri Gornjeg grada i Kaptola gdje su ta rasvjetna tijela estetski uklopljena u ambijent povijesnih građevina.

Grad kontinuirano modernizira sustav javne rasvjete zamjenjujući zastarjela rasvjetna tijela modernijim, energetski učinkovitim i ekološki prihvatljivim tijelima, što se u posljednje vrijeme prvenstveno odnosi na LED tehnologiju, zbog čega se potrošnja energije unatoč novoj izgradnji konstantno smanjuje: 2016. godine iznosila je oko 79 926 MWh, što je oko 11,3 % manje u odnosu na potrošnju energije 2008. godine kada je potrošeno 90 100 MWh električne energije. Ukupna instalirana snaga iznosi oko 20 MW. Pokrivenost Zagreba javnom rasvjetom uglavnom je zadovoljavajuća uz potrebu stalnog ulaganja u sustav javne rasvjete u rubnim dijelovima Grada.

Sustav javne rasvjete, koji je potrebno održavati, zbog nove se gradnje svake godine povećava. Radi usklađivanja postojeće rasvjete s novim Zakonom o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja, povećani su troškovi održavanja te se uz ugradnju kvalitetnih rasvjetnih elemenata pokušava godišnji porast troškova održavanja svesti u prihvatljive okvire. Zbog tarifnih uvjeta nadležnog distributera električne energije, potrebno je pojačano kompenzirati jalovu energiju. U sustavu održavanja javne rasvjete trenutno je evidentirano 382 vrste glavnih potrošnih materijala. Da bi se povećala pouzdanost cijelog sustava, ugradnjom kvalitetnog materijala nastoji se postići potreban standard održavanja od najmanje 95 posto funkcionalnosti instaliranih izvora svjetlosti.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• znatni troškovi održavanja • dijelom zastarjela i energetski neučinkovita rasvjeta • nedovoljna pokrivenost u pojedinim dijelovima Grada • nedostaje sustav upravljanja i regulacije • znatno svjetlosno onečišćenje	• izgradnja javne rasvjete u pojedinim dijelovima grada • unaprijediti sustav upravljanja i regulacije • modernizacija i primjena mjera energetske učinkovitosti u postojećem sustavu • smanjenje svjetlosnog onečišćenja

5.2.2. Obnovljivi izvori energije, ekološki prihvatljiva goriva i učinkovito gospodarenje energijom

Pridruživanjem Europskoj uniji, Republika Hrvatska je preuzela i obveze u energetskom sektoru. Usvojena je Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2020. Gradonačelnik Grada Zagreba potpisao je Sporazum gradonačelnika Europske unije kojim je Grad Zagreb prihvatio ciljeve europske energetske politike. Izrađena je studija „Mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije u Gradu Zagrebu" (travanj 2009.). Grad Zagreb kontinuirano provodi projekt Sustavno gospodarenje energijom u Zagrebu. Prihvaćen je Akcijski plan energetski održivog razvoja Grada Zagreba (SEAP) do 2020., dugoročni programski dokument kojim su identificirane mjere energetske učinkovitosti i uporabe obnovljivih izvora energije i čija će provedba rezultirati smanjenjem emisija CO_2 na razini Grada Zagreba za 21 % u 2020. u odnosu na referentnu 2008. U tijeku je izrada Revizije akcijskog plana energetski održivog razvoja Grada Zagreba (SEAP). Gradska skupština Grada Zagreba u prosincu 2016. donijela je Akcijski plan energetske učinkovitosti Grada Zagreba za razdoblje od 2017. do 2019. Zaključkom Gradonačelnika, u prosincu 2016. donesen je Godišnji plan energetske učinkovitosti Grada Zagreba za 2017. godinu. Izrađen je prijedlog Programa poticanja proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu na području Grada Zagreba. Izrađena je Strategija razvoja energetske infrastrukture za napajanje električnih vozila na području Grada Zagreba. Planirana je izrada cjelovite Energetske strategije Grada Zagreba kojom bi se odredila dugoročna vizija energetske politike Grada Zagreba. 2015. godine izrađen je program energetske učinkovitosti u gradskom prometu Grada Zagreba. Zaključkom Gradonačelnika, u rujnu 2016. prihvaćen je Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju koji je inicirala Europska komisija vezano uz smanjenje stakleničkih plinova za 40 % do 2030. u usporedbi sa razinama iz 1990., povećanje udjela OIE na najmanje 27 % potrošnje energije te uz usvajanje zajedničkog pristupa rješavanju ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama. Prihvaćanje i provođenje načela i obveza iz Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju jedan je od važnih preduvjeta za povećanje energetske učinkovitosti i reduciranje emisija CO_2 u Gradu Zagrebu.

Geotermalno polje Zagreb

Geotermalno polje Zagreb nalazi se na jugozapadnom prilazu Zagrebu. Rijeka Sava infrastrukturno ga dijeli na sjeverni dio s dominantnim rekreacijskim zonama Jarun i Mladost te južni dio u kojem dominira Klinička bolnica Novi Zagreb. Geotermalna se energija trenutno koristi za grijanje Sportskog centra „Mladost". S obzirom na to da se 2015. koristilo tek 5,7 % raspoložive energije, opravdano je razmotriti priključak na postojeći toplinski sustav. Zagrebačko geotermalno polje moglo bi se iskorištavati za grijanje objekata u jugozapadnom dijelu Grada. Osim za grijanje, planira se korištenje geotermalnih izvora za potrebe zdravstvenog turizma u prostorima Termi Zagreb.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• mali udio obnovljivih izvora energije • nedovoljno diversificirani izvori energije • nedostatna uporaba ekološko prihvatljivih goriva • nedovoljna razina ekološke svijesti	• diversificirane izvora energije • promicanje korištenja čistih tehnologija • promicanje i poticanje uporabe obnovljivih izvora energije, osobito geotermalne energije • promicanje i poticanje uporabe ekološko prihvatljivih goriva • promicanje i poticanje primjene mjera energetske učinkovitosti • podizanje razine ekološke svijesti

5.2.3. Klimatske promjene

Sedam od deset najtoplijih godina od početka 20. stoljeća Zagreb je zabilježio u razdoblju od 2000. godine zbog zagrijavanja atmosfere u posljednjem razdoblju. Hidrometeorološka postaja Zagreb-Grič bilježi trend godišnjih oborina od -0,3 % u 10 godina, a trend smanjenja oborina zabilježen je tijekom 20. stoljeća i na cijelom području Hrvatske. U nastojanju provedbe proaktivne energetske politike i aktivnog učešća u sprječavanju globalnog zagrijavanja i negativnih posljedica klimatskih promjena, Gradska skupština Grada Zagreba je 16. ožujka 2009. prihvatila Deklaraciju o klimatskim promjenama udruge velikih europskih gradova Eurocities o zajedničkoj suradnji u ostvarivanju održive budućnosti i borbe protiv klimatskih promjena. Izrađen je plan prilagodbe klimatskim promjenama Grada Zagreba, čiji je cilj stvoriti otporniji i prilagodljiviji grad na utjecaje već postojećih i budućih klimatskih promjena.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• velik udio energetskog sektora u emisijama stakleničkih plinova • značajan udio industrijskog sektora u emisiji stakleničkih plinova • značajan udio sektora gospodarenja otpadom u emisijama stakleničkih plinova • loša energetska svojstva sektora zgradarstva • značajan udio sektora prometa u emisijama stakleničkih plinova	• redovita izrada Registra emisija CO_2 za Grad Zagreb • smanjenje emisije CO_2 u svim sektorima provedbom mjera energetske učinkovitosti • korištenje obnovljivih izvora energije i ekološko prihvatljivih goriva • racionalno korištenje energije • provođenje preventivnih i zaštitnih ciljeva i mjera za smanjenje emisije CO_2, podizanjem energetske učinkovitosti u sektorima zgradarstva i prometa • primjena novih ICT tehnologija u sustavu upravljanja energijom • pretvaranje urbanih četvrti u ekološki održiva područja

6. UPRAVLJANJE RAZVOJEM

6.1. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM

Grad Zagreb je kulturno, znanstveno, gospodarsko, političko i administrativno središte Republike Hrvatske u kojem se nalazi sjedište Hrvatskog Sabora, Predsjednika i Vlade Republike Hrvatske. Grad Zagreb glavni je grad Republike Hrvatske i ima posebnim zakonom utvrđen položaj županije, zbog čega u okviru svog samoupravnog djelokruga obavlja poslove iz djelokruga grada i djelokruga županije. Grad Zagreb nadležan je i za poslove državne uprave iz djelokruga ureda državne uprave i druge povjerene poslove državne uprave utvrđene posebnim zakonima.

6.1.1. Tijela Grada Zagreba

Tijela Grada Zagreba su Gradska skupština kao predstavničko tijelo i Gradonačelnik kao izvršno tijelo. 51 gradskog zastupnika u Gradskoj skupštini, te Gradonačelnika i njegova dva zamjenika biraju građani na neposrednim izborima.

Mjesna samouprava u Gradu Zagrebu organizirana je u obliku su gradskih četvrti i mjesnih odbora. Prvu, gornju razinu mjesne samouprave u Gradu Zagrebu čini 17 gradskih četvrti koje djeluju putem svojih tijela – vijeća gradske četvrti i predsjednika vijeća. Građani s područja gradske četvrti biraju vijeće, a članovi vijeća biraju predsjednika vijeća iz svojih redova. Na drugoj je razini u gradskim četvrtima osnovano 218 mjesnih odbora. Tijela mjesnog odbora čine vijeće mjesnog odbora čije članove biraju svi građani s pravom glasa i prebivalištem na području mjesnog odbora te predsjednik vijeća mjesnog odbora kojeg biraju članovi vijeća iz svojih redova. Gradske četvrti i mjesni odbori pravne su osobe. Poslove vezane uz rad mjesne samouprave koordinira Gradski ured za mjesnu samoupravu.

6.1.2. Gradska uprava

U skladu s Odlukom o ustrojstvu i djelokrugu gradskih upravnih tijela („Službeni glasnik Grada Zagreba" 16/09 - 23/16), u Gradu Zagrebu je 2016. godine ustrojeno 21 gradsko upravno tijelo, a Odlukom je utvrđen njihov djelokrug, nadležnost i druga pitanja važna za njihov rad. Gradska upravna tijela, koja čine gradsku upravu u užem smislu, ustrojena kao uredi, službe i zavod, obavljaju poslove iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba i poslove državne uprave koji su utvrđeni posebnim zakonima. Odlukom o Stručnoj službi Gradske skupštine Grada Zagreba („Službeni glasnik Grada Zagreba" 19/00 i 25/09), posebno je ustrojena Stručna služba Gradske skupštine Grada Zagreba za obavljanje stručnih, administrativnih i drugih poslova u vezi s radom Gradske skupštine.

U okviru samoupravnog djelokruga, obavljanje komunalnih i gospodarskih djelatnosti povjereno je trgovačkim društvima, a obavljanje društvenih i/ili drugih djelatnosti javnim (gradskim) ustanovama koje čine gradsku upravu u širem smislu.

Gradska uprava u svojem je radu prvenstveno orijentirana profesionalno, pouzdano, transparentno i učinkovito postupanje utemeljeno na najboljoj nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj praksi i naprednim standardima kvalitete pružanja usluga korisnicima. U svojem radu i postupanju gradska uprava ostvarila je određenu razinu napretka u pojedinim aspektima poslovanja, a daljnje unapređenje će se, između ostalog, postići i provedbom Razvojne strategije.

6.1.3. Struktura ljudskih potencijala upravnih tijela i službe

U upravnim tijelima (podaci 31. prosinca 2016.) Grada Zagreba zaposlena su 2863 djelatnika raspoređena u 22 ureda, zavoda i službe. Prema dobnoj strukturi, službenici od 20 do 30 godina starosti čine 6,43 %, od 31 do 40 godina 24,83 %, od 41 do 50 godina 31,40 %, od 51 do 60 godina 28,54 % a službenici stariji od 60 godina čine 8,80 %. Najveći udio službenika (49,40 %) ima visoku stručnu spremu, dok nešto manji udio ima srednju stručnu spremu (38,24 %). 94,83 % službenika je informatički pismeno.

6.1.4. Upravljanje i koordinacija upravnih tijela

Upravljanje i koordinaciju radom gradskih upravnih tijela u provedbi poslova u djelokrugu Grada općenito te razmatranje najznačajnijih pitanja za Grad na najvišoj razini, uključujući i pitanja koja se odnose na strateško planiranje razvoja Grada, strateške programe i projekte, obavlja Kolegij koji čine gradonačelnik, zamjenici gradonačelnika i svi pročelnici.

Gradonačelnik, predsjednik Gradske skupštine i predsjednici vijeća gradskih četvrti čine koordinaciju. Koordinacija raspravlja o zajedničkim pitanjima važnima za gradske četvrti i Grad Zagreb, u pravilu nakon sjednica Gradske skupštine.

Priprema, predlaganje, izrada i provedba razvojnih inicijativa, odnosno projekata te strateških dokumenata i programa, podrazumijeva uključenost i djelovanje svih mjerodavnih gradskih upravnih tijela putem radnih tijela i/ili predstavnika. U odnosu na oba oblika, zamjećuje se nedostatna razina i kvaliteta zajedničke interakcije i suradnje.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljno provođenje plana upravljanja ljudskim resursima • nedovoljno razvijeni mehanizmi za komunikaciju i koordinaciju rada unutar i između upravnih tijela	• razviti mehanizme za unapređivanje komunikacije i protoka informacija između i unutar upravnih tijela • razvijati sustav pokazatelja za mjerenje rezultata rada upravnih tijela i stupanj dostizanja postavljenih ciljeva na pojedinim tematskim područjima • uvesti u praksu sustav nagrađivanja djelatnika ovisno o postignutim rezultatima

6.1.5. Instrumenti u funkciji unapređenja gradske uprave

U okviru kontinuirane težnje za unapređenjem i osiguranjem profesionalne, djelotvorne, učinkovite i prema korisniku orijentirane gradske uprave koja je u svojem postupanju usmjerena k postizanju najviših standarda učinkovitosti, ekonomičnosti, profesionalnosti i transparentnog djelovanja, uspostavljeni su određeni instrumenti s ciljem ostvarenja istaknutih težnji.

Upravljanje poslovnim procesima

Jedan od instrumenata koji ima iznimno značajnu ulogu u težnji za unapređenjem rada gradske uprave uspostava je i razvoj sustava za upravljanje poslovnim procesima. Projektom „Razvoj sustava za upravljanje poslovnim procesima" koji se počeo provoditi početkom 2014. Grad Zagreb razvija sustav upravljanja poslovnim procesima, čiji je cilj jasno definiranje načina funkcioniranja Grada, podjele odgovornosti, određivanje ciljeva, određivanje korištenih resursa i mjere i svrhe njihova korištenja te određivanje povezanosti poslovnih procesa Grada s poslovnim procesima pravnih subjekata s kojima Grad surađuje. Sustav upravljanja poslovnim procesima usklađen je sa svim povezanim sustavima unutar Grada te sa svim primjenjivim normama i propisima. Tijekom projekta Razvoja sustava za upravljanje poslovnim procesima, uspostavljen je ARIS repozitorij koji na jednom mjestu dokumentira cjelovitu poslovnu arhitekturu Grada na jednoznačan i transparentan način koji će poslužiti kao temelj za kontinuirano unapređenje poslovanja.

Rizici i upravljanje rizicima

Na temelju Smjernica za provedbu procesa upravljanja rizicima kod korisnika proračuna koje je u rujnu 2009. donijelo Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Grad Zagreb je započeo postupak uspostavljanja sustavnog i učinkovitog upravljanja rizicima usmjeren k djelotvornijem ostvarivanju ciljeva gradske uprave, optimiziranju raspoloživih resursa te jačanju povjerenja građana u upravljački sustav Grada. Sustavno upravljanje rizicima omogućava donošenje kvalitetnijih odluka, bolje predviđanje potrebnih i optimiziranje raspoloživih sredstava, usredotočenost na prioritete te izbjegavanje mogućih rizika koji se mogu pojaviti prilikom realizacije postavljenih ciljeva. Prema Strategiji upravljanja rizicima Grada Zagreba, ciljevi sadržani u strateškim, operativnim ili financijskim planskim dokumentima polazna su osnova za utvrđivanje rizika na razini gradskih upravnih tijela i njihovih unutarnjih ustrojstvenih jedinica. Proces uspostave upravljanja rizicima u gradskim upravnim tijelima započeo je definiranjem ciljeva koji se žele ostvariti, a na temelju kojih se utvrđuju i procjenjuju rizici te ustrojavaju registri rizika. Njima se, na temelju procjene rizika, planira provedba dodatnih mjera za ublažavanje rizika te se sustavno prati provedba i učinkovitost planiranih mjera ublažavanja rizika utvrđenih u registru kako bi se pročelnicima osigurale potpune i pravovremene informacije potrebne za donošenje odluka o načinu upravljanja najznačajnijim rizicima koji ugrožavaju ostvarenje ključnih ciljeva gradskih upravnih tijela. Registri se rizika ažuriraju najmanje jednom godišnje, nakon podnošenja izvješća o provedenim mjerama za ublažavanja rizika u prethodnoj godini. O upravljanju rizicima izvješćuje se Ministarstvo financija u sklopu godišnjeg izvješća o sustavu unutarnjih financijskih kontrola.

Unutarnja revizija i kontrola

Sektor za kontrolu Gradskog kontrolnog ureda provodi kontrolne aktivnosti na temelju naloga gradonačelnika, predstavki građana, upita gradskih zastupnika i Odbora Gradske skupštine, na zamolbu gradskih upravnih tijela i na temelju zahtjeva državnih institucija pri provedbi aktivnosti iz njihova djelokruga. Potrebno je istaknuti da je sve veći broj zahtjeva za provođenjem kontrola iniciran predstavkama građana. Cilj unutarnje revizije pružanje je razumne razine sigurnosti čelnicima korisnika proračuna u to da je provedba upravljačkih i kontrolnih mehanizama odgovarajuća, ekonomična i dosljedna u odnosu na općepriznate standarde i nacionalno zakonodavstvo. Sektor za unutarnju reviziju Gradskog kontrolnog ureda obavlja poslove unutarnje revizije u Gradu Zagrebu.

6.1.6. Strateško planiranje razvoja Grada

Politika regionalnog razvoja i sustavni proces strateškog planiranja razvoja u Republici Hrvatskoj na razini županija svoju osnovu nalazi u propisima o regionalnom razvoju i nacionalnoj Strategiji regionalnog razvoja. Strateško planiranje sastavni je dio proračunskih procesa, a samim time i dio sveukupnog sustava proračunskog planiranja te, u kontekstu proračunske politike, jedna od sastavnica financijskog upravljanja i kontrola, odnosno osiguranja financijske odgovornosti.

Ključno tijelo za strateško planiranje razvoja Grada je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada koji u skladu s politikom regionalnog razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave obavlja poslove koji se odnose na koordinaciju i poticanje regionalnog razvoja. Ured je kao imenovani regionalni koordinator za Grad Zagreb vodio izradu prve Razvojne strategije usvojene 26. travnja 2012. donesene za razdoblje do kraja 2013. (razdoblje važenja usklađeno sa ostalim planskim dokumentima regionalnoga razvoja što su doneseni za razdoblje od 2011. do 2013.)

S obzirom na provedbu procesa izrade programskih dokumenata za korištenje strukturnih i investicijskih instrumenata EU u

razdoblju od 2014. do 2020. kao najvažnijih nacionalnih razvojnih dokumenta i na potrebu izrade novog zakonodavnog okvira i nacionalne strategije regionalnog razvoja, trajanje Razvojne strategije Grada Zagreba u dvama je navratima produženo, zbog čega je Razvojna strategija vrijedila do kraja 2015. To je učinjeno kako bi se premostilo vrijeme do donošenja nove Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske i s njom usklađenih županijskih razvojnih strategija za razdoblje do 2020. i kako bi se osigurala opstojnost strateških podloga na regionalnoj / županijskoj razini za korištenje sredstava iz strukturnih i investicijskih fondova Europske unije na početku nove financijske perspektive od 2014. do 2020.

Proces izrade prve Razvojne strategije donio je promjene i ukazao na nužnost i značaj međusektorskog planiranja. Odmah po donošenju navedene strategije, započet je proces praćenja i izvještavanja o njezinoj provedbi. Proces izrade Izvješća o provedbi uključuje prikupljanje podataka o provedenim aktivnostima svih nositelja mjera iz Razvojne strategije u dijelu koji se odnosi na provedbu aktivnosti u okviru strateških ciljeva, prioriteta, mjera i Akcijskog plana. Praćenje provedbe Razvojne strategije popraćeno je brojnim izazovima, a pokazuje da se proračunsko planiranje i nadalje postupno prilagođava Razvojnoj strategiji te da ključni dionici svoje godišnje planove rada još nisu u potpunosti uskladili s Razvojnom strategijom. Sve navedeno stvara znatne poteškoće u praćenju učinaka provedbe, kao i pri i samoj izradi izvješća, osobito za 2012. kao prvu godinu provedbe.

Razumijevanje značaja Razvojne strategije, obveze provedbe zadanih aktivnosti i mjera, kao i obveze izvještavanja o provedenom, dostiglo je veću razinu provedbom edukacija, uspostavljanjem mreže koordinatora i sudionika u izvještavanju. Prikupljanjem povratnih informacija o provedbi aktivnosti i mjera Razvojne strategije od svih ključnih dionika također se povećalo razumijevanje Razvojne strategije, a osobito njezina značenja kao temeljnog razvojnog dokumenta Grada.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• poznavanje procesa strateškog planiranja, kao i same Razvojne strategije još uvijek nije dostiglo zadovoljavajuću razinu • ključni dionici svoje godišnje planove rada još nisu u potpunosti uskladili s Razvojnom strategijom • nedovoljno razvijeni mehanizmi za prikupljanje povratnih informacija o provedbi aktivnosti i mjera Razvojne strategije od ključnih dionika	• povećati razumijevanje procesa strateškog planiranja i značaja Razvojne strategije • uskladiti godišnje planove rada ključnih dionika s Razvojnom strategijom • razvijati sustav prikupljanja povratnih informacija o provedbi aktivnosti i mjera Razvojne strategije

6.2. URBANA SIGURNOST I SIGURNOSNI POKAZATELJI

Zagreb je grad koji se dinamično i snažno razvija te iz godine u godinu poprima obilježja suvremenih europskih metropola, što podrazumijeva i pojavu različitih oblika kriminala.

Tijekom 2013. godine, sigurnost je bila ugrožena putem 15 461 kaznenog djela (42 kaznena djela dnevno), 7362 prometne nesreće, 132 518 prometnih prekršaja, 12 869 prekršaja protiv javnog reda i mira i drugih prekršaja te 1090 drugih događaja po kojima je policija postupala. U 2015. i 2016. godini, broj kaznenih djela bilježio je blagi porast u odnosu na 2014.

U promatranom se razdoblju bilježi pad broja prometnih nesreća, kao i pad broja ozlijeđenih osoba u prometnim nesrećama.

Tablica 13. Sigurnosni pokazatelji u Gradu Zagrebu

Godina	2013.	2014.	2015.	2016.
Broj kaznenih djela	15.229	13.309	13.405	13.476
Stopa razriješenosti kaznenih djela	44,5 %	45,5 %	48,4 %	51,8 %
Broj prometnih nesreća	7.362	6.524	6.262	5.882
Broj ozlijeđenih u prometnim nesrećama	2.494	2.488	2.383	2.166

Izvor: Izvješće o stanju i kretanju sigurnosnih pokazatelja u radu PU zagrebačke za 2014. i 2016. godinu

Trenutna razriješenost kaznenih djela veća je od 50 posto, što govori o tome da se policija dodatno aktivirala i stručno se usavršila u kontekstu promjene zakonodavstva, tj. sve je kvalitetniji rad s obzirom na promjene u strukturi kriminaliteta, načinu i sofisticiranosti izvršenja kaznenih djela Primjerice, samo od 2013. godine (primjena novog zakonodavstva) kada je stopa otkrivačke djelatnosti bila 44,5 %, sada ona iznosi 51,8 %. Općem stanju pridonijela je i pojačana suradnja sa svim čimbenicima sigurnosnog sustava, posebice u suprotstavljanju novim oblicima kriminala koji je najizravnije mogao utjecati na opću sigurnost ljudi i njihove imovine, na ljudska prava i slobode svakog pojedinca te uopće na gospodarski i sigurnosni sustav zemlje.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nerazvijen sustav opće prevencije kažnjivih ponašanja (teške krađe provaljivanjem u domove, drske krađe na ulici, razbojništva, vandalizam) i nizak stupanj kulture samozaštitnog ponašanja • narušavanje javnog reda i mira te predstavke i pritužbe građana uslijed prekomjerne razine buke na otvorenim i zatvorenim prostorima namijenjenima održavanju javnih okupljanja, zabavnih, sportskih i sličnih aktivnosti	• preuzeti socijalno-preventivnu ulogu koja se sve više temelji na suradnji policije i društvene zajednice, čime se jača ugled policije u javnosti i razina uspješnosti • poboljšavati ukupno stanje kriminala njegovim smanjivanjem, a istodobno poboljšavati djelotvornost otkrivanja • poboljšavati odnos broja počinjenih kaznenih djela i broja stanovnika • prevencija nepoželjnog i kažnjivog ponašanja na mjestima javnog okupljanja sportskog karaktera • uspostaviti sustav za pružanje pomoći i uklanjanje posljedica katastrofa u lokalnom i regionalnom okruženju

Zaštita i spašavanje

Grad Zagreb osnovao je upravno tijelo koje obavlja poslove koji se odnose na pripremanje i sudjelovanje sudionika zaštite i spašavanja prilikom nesreće, velike nesreće i katastrofe te na ustrojavanje, pripremanje i sudjelovanje operativnih snaga zaštite i spašavanja u prevenciji, reagiranju na nesreće, velike nesreće i katastrofe i na uklanjanje mogućih uzroka i posljedica. Tijekom 2014. godine, snage zaštite i spašavanja Grada Zagreba obavile su ukupno 21 059 hitnih intervencija (2013. godine obavljeno ih je 23 610).

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• pojedini društveni čimbenici ponekad djeluju kao promatrači, odnosno samo utvrđuju stanje, a ne rješavaju probleme • rizici i opasnosti Grada Zagreba su prirodne, tehničko tehnološke, nuklearne i druge nesreće	• potrebno je izraditi te aktivirati sljedeće dokumente: • Procjenu rizika za Grad Zagreb (ako se usvoji Prijedlog Zakona o CZ) i ažurirati postojeće Planove zaštite i spašavanja, odnosno Civilne zaštite

6.3. FINANCIJSKI IZVORI ZA RAZVOJNE PROJEKTE I ZA FUNKCIONIRANJE GRADA

Proračun Grada Zagreba

Grad Zagreb ima najveći fiskalni kapacitet u usporedbi s drugim jedinicama područne (regionalne) i lokalne samouprave. Fiskalni kapacitet Grada Zagreba znatno nadmašuje prihode drugih vodećih gradova i u relativnom pogledu.

U proračunu Grada Zagreba u 2017. planira se 9,05 mlrd. kuna prihoda i 9,07 mlrd. rashoda[30]. Istodobno s prijedlogom proračuna za 2017., usvojene su i projekcije za 2018. i 2019. u kojima se predviđa blagi rast proračunskih prihoda i rashoda u skladu s očekivanim rastom BDP-a.

Porezni prihodi (porez i prirez na dohodak) su najvažniji pojedinačni izvor prihoda s udjelom od 54 % (Plan 2017.); slijede ih prihodi od pristojbi i naknada, uglavnom komunalni doprinosi i naknade te prihodi po posebnim propisima s 15 % udjela. Prihodi od pristojbi i naknada koriste se isključivo u zakonom propisane svrhe.

Prihodi od imovine, tj. oko 5 % ukupnih proračunskih prihoda, gotovo u potpunosti potječu od korištenja nefinancijske imovine, a mali dio potječe od prihoda od prodaje nefinancijske imovine. Ostali prihodi poslovanja uključuju razne pomoći, prihode od kazni i upravnih mjera i dr. Ukupni rashodi u 2017. planiraju se u iznosu 9,07 mlrd. kuna, od čega je 34 % iznosa planirano za materijalne rashode, 28 % za rashode za zaposlenike te 15 % za nabavu dugotrajne imovine. Za nabavu dugotrajne imovine planira se utrošiti oko 1,3 mlrd. kuna za ceste, komunalnu infrastrukturu, poslovne i ostale građevinske objekte te opremu u školstvu, zdravstvu, ustanovama socijalne skrbi i sl.

Planirani ukupni rashodi gradskog proračuna u 2017. trebali bi biti za 5,5 % viši nego 2016., što je djelomice rezultat značajnijeg povećanja rashoda proračunskih korisnika koji se financiraju iz njihovih vlastitih i namjenskih prihoda. Najveće se povećanje planira za nabavu dugotrajne imovine (49,7 %), uglavnom za gradnju nerazvrstanih cesta, ali i za kapitalna ulaganja u objekte društvenih djelatnosti.

Planirani se dug na kraju 2017. procjenjuje na 1,44 mlrd. kuna: udio duga u proračunskim prihodima i primicima iznosi oko 15,9 %, što znači da je razina zaduženosti Grada niska te da može bez poteškoća servisirati svoj izravni dug iz redovitih prihoda i primitaka. Uz izravan dug Grad je potencijalno (kroz dana jamstva i garancije) izložen i neizravnom dugu od 2,1 mlrd. kuna, od čega se najveći dio (1,8 mlrd. kuna) odnosi na jamstvo za obveznice Zagrebačkog holdinga d.o.o.

30 Izvor: Izglasani proračun Grada Zagreba za 2017., kratki vodič; u proračunu su iskazani vlastiti i namjenski prihodi svih gradskih proračunskih korisnika, kao i rashodi koji se financiraju iz tih prihoda

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• deficit gradskog proračuna • nizak udio prihoda od imovine • visok udio rashoda za subvencije trgovačkim društvima • velik iznos izdanih jamstava Zagrebačkom holdingu d.o.o. te smanjena sposobnost Zagrebačkog holdinga d.o.o. za samostalno vraćanje dugova • velik iznos nenaplaćenih potraživanja	• smanjiti deficit gradskog proračuna • povećati prihode od gradske imovine • smanjivati rashode za subvencije trgovačkim društvima • poboljšati naplatu potraživanja • smanjiti rashode za zakupnine optimalnijim korištenjem gradske imovine • zadržati što veću razinu investicija za gradnju potrebnih građevinskih objekata i druge vrste rashoda povezane s razvojnim projektima • smanjiti razinu financijske izloženosti prema Zagrebačkom holdingu d.o.o., odnosno smanjiti rizike za eventualno dodatno financijsko opterećenje Grada zbog smanjene mogućnosti Zagrebačkog holdinga d.o.o. za samostalno vraćanje dospjelih zaduženja • više koristiti proračun kao instrument razvoja Grada Zagreba

6.4. MEĐUREGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA

6.4.1. Međužupanijska suradnja

Grad Zagreb graniči sa Zagrebačkom i Krapinsko-zagorskom županijom, s kojima je funkcionalno povezan. U Zagrebačku se županiju u novije vrijeme svake godine iz Zagreba slijeva desetak tisuća novih stanovnika. Za njih, kao i za druge stanovnike Zagrebačke županije, Zagreb predstavlja realnu mogućnost zapošljavanja. Osim radnog mjesta, građani Zagrebačke županije u Zagrebu ostvaruju velik dio svojih socijalnih, zdravstvenih i obrazovnih potreba.

Blizina, funkcionalna povezanost i mnogobrojni zajednički problemi naglašavaju, u prvom redu, nužnost suradnje na cjelokupnom „zagrebačkom prostoru" u svim segmentima razvoja.

Kao najznačajnije teme i projekti od interesa za obje županije istaknute su:

- suradnja u planiranju prostora,
- suradnja u planiranju poduzetničke i gospodarske infrastrukture,
- suradnja u razvoju integriranog prometnog sustava i sustava vodoopskrbe,
- projekt Zračne luke Zagreb i njenog spoja, odnosno spoja grada Velike Gorice, tračničkom vezom sa Zagrebom i
- suradnja u svim budućim projektima vezanima uz uređivanje rijeke Save.

Sporazum o integriranom prijevozu putnika i tarifno-prijevozničkoj uniji između Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije potpisan je 30. svibnja 2012.

Suradnja u okviru Urbane aglomeracije Zagreb

U svrhu planiranja i usklađivanja održivog urbanog razvoja, u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine" 147/14.), Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske donijelo je 8. ožujka 2016. Odluku o ustrojavanju Urbane aglomeracije Zagreb sa sjedištem u Gradu Zagrebu. U obuhvat Urbane aglomeracije Zagreb, uz Grad Zagreb koji ima dvojni status, ušlo je 29 jedinica lokalne samouprave (JLS), od toga 10 gradova i 19 općina, iz Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

Suradnja na području poljoprivredne proizvodnje i plasmana proizvoda

Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo surađuje sa susjednim županijama na zajedničkim projektima koje se odnose na različite promotivno-prodajne manifestacije poljoprivrednih proizvoda, stvaranje robnih marki, odnosno zaštite poljoprivrednih proizvoda jamstvenim žigovima te stvaranje turističkih proizvoda (vinska cesta, sirna cesta i sl). Suradnja je najintenzivnija sa Zagrebačkom županijom u kojoj Grad Zagreba putem svojih mjera potpore ulaže u poljoprivredna gospodarstva sa sjedištem u Zagrebu koja proizvodnju ili preradu obavljaju na administrativnom području Zagrebačke županije pa se u tom smislu manifestira reciprocitet. Suradnja s drugim županijama u sjeverozapadnoj regiji odnosi se i na razmjenu informacija i poduzimanje zajedničkih koraka usmjerenih prema tijelima državne uprave.

6.4.2. Regionalna koordinacija Sjeverozapadne i Kontinentalne Hrvatske

Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, kao imenovani regionalni koordinator i poticatelj regionalnog razvoja za Grad Zagreb, razvija suradnju s regionalnim koordinatorima putem Koordinacije regionalnih koordinatora Sjeverozapadne Hrvatske. Međužupanijsko tijelo sjeverozapadnog dijela NUTS II regije Kontinentalna Hrvatska sastavljeno je od predstavnika razvojnih agencija i županija. U sastavu Koordinacije su Međimurska, Krapinsko-zagorska, Koprivničko-križevačka, Zagrebačka, Varaždinska i Karlovačka županija te Grad Zagreb. Teme od zajedničkog interesa regionalnih koordinatora su: regulativa regionalnog razvoja, metodologije izrade proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, izrada županijskih

razvojnih strategija i Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, informacije i edukacije nužne za predstojeće procese izrade i praćenja ostvarenja razvojnih strategija te potprogrami Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nisu definirane prioritetne teme za dugoročnu suradnju u zagrebačkom metropolitanskom prostoru • ne postoji trajna koordinacija međužupanijske suradnje (izuzetak je koordinacija regionalnih koordinatora Sjeverozapadne Hrvatske) ni sustavni plan rada na razini upravnih tijela • nedostatak protoka informacija među upravnim tijelima vezano uz suradnju s drugim županijama te nepostojanje baza podataka o programima i suradnji s drugim županijama • nema cjelovitog pristupa planiranju i korištenju razvojnog potencijala cjelokupnog „zagrebačkog prostora" u cilju integriranog razvoja Grada Zagreba i susjednih županija	• jačati suradnju nositelja razvoja o međuovisnosti Grada Zagreba i županija s kojima graniči • jačati međužupanijsku suradnju na zajedničkoj pripremi i provedbi projekata, na razini partnerskih vijeća te na upravnoj i operativnoj razini • izraditi prioritete suradnje Zagrebačke županije i Grada Zagreba i model zajedničkog upravljanja cjelokupnim „zagrebačkim prostorom" • provoditi učinkovitu suradnju Grada Zagreba i susjednih županija na pripremi i realizaciji konkretnih razvojnih projekata, inicijativa i aktivnosti koje se odnose na razvojne prioritete (suradnja u planiranju i programiranju) • zajedničko planiranje regionalnog razvoja kroz izradu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb

6.4.3. Međunarodna suradnja

Grad Zagreb surađuje s nizom inozemnih gradova i udruga te sa značajnim međunarodnim institucijama. Potiču se novi i obnavljaju već uspostavljeni kontakti s gradovima prijateljima, a suradnja se širi i na gradove s kojima dosad nije bilo kontakata. U ostvarivanju suradnje posebna se pozornost posvećuje razmjeni iskustava u organizaciji i upravljanju gradom, razvoju gradskih tehnologija, održivoj mobilnosti, zaštiti okoliša, izgradnji informatičke infrastrukture, poticanju gospodarske i kulturne suradnje, korištenju razvojne i istraživačke pomoći iz fondova i programa Europske unije, razvijanju suradnje i koordiniranju međunarodnih aktivnosti s državnim institucijama Republike Hrvatske radi bolje promocije Grada Zagreba i Republike Hrvatske. Značajnu međunarodnu suradnju ostvaruju tijela u okviru svojih nadležnosti i kroz provođenje projekata sufinanciranih sredstvima EU.

Grad Zagreb je član mnogih međunarodnih organizacija i mreža kao što su Skupština europskih regija (Assembly of European Regions – AER), Eurocities, Local Governments for Sustainability – ICLEI, Metropolis, Impacts, Unija glavnih gradova srednje i jugoistočne Europe, Convenant of Mayors, Energy Cities, ACR+, Međunarodna asocijacija gradova nosilaca poruke mira, Unija povijesnih gradova, Forum za urbanu sigurnost i CIVINET Slovenija Unija glavnih gradova srednje i jugoistočne Europe Hrvatska i druge.

6.5. RAZVOJNI SEKTORSKI DOKUMENTI

6.5.1. Razvojni sektorski planovi, programi, strategije

Grad Zagreb provodi ili izrađuje niz višegodišnjih strateških planova, programa i projekata za različita područja i sektore u različitom trajanju. Samo se dio strateških planova, programa i projekata poklapa sa sedmogodišnjim proračunskim razdobljem EU, što je ujedno i razdoblje izrade županijskih razvojnih strategija. Neusklađenost u vremenskim odrednicama predstavlja prepreku pri integriranju i usklađivanju sektorskih dokumenata sa Razvojnom strategijom Grada Zagreba.

Programi nisu izrađeni na jednak način i njihova razrada nije ujednačena. To se posebno odnosi na razradu mjera kao okvira za izradu konkretnih razvojnih projekata. Većina strateških programa nije rađena prema metodologiji koja bi odgovarala ili bila u skladu s onom koja se koristi u programiranju u institucijama EU. Faze provedbe i izvještavanja kod većine se postojećih strateških programa ne prate na zadovoljavajući način. Posebno je uočljiv nedostatak vrednovanja rezultata i razvojnih učinaka, kako onog ex ante za velike i složene programe, tako i onog ex post.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• strateški programi za pojedina područja često su sektorski fragmentarni bez nedovoljne međusobne povezanosti • nema jedinstvene metodologije izrade strateških programa pa oni često ne mogu dati rješenja za razvojne probleme velike kompleksnosti • neujednačena vremenska razdoblja trajanja strateških programa, a onda i planiranih aktivnosti i njihove provedbe • nedovoljno učinkovito praćenje provedbe strateških programa • nedostatno izvještavanje stručne i šire javnosti o provedbi strateških programa • nedovoljno uključivanje javnosti kroz partnerstvo u izradu i provedbu razvojne strategije i strateških programa Grada	• izraditi i osigurati primjenu jedinstvene metodologije izrade svih strateških dokumenata razvoja • uvesti učinkovito praćenje i izvještavanje o provedbe strateških programa • provoditi vrednovanje rezultata i učinaka provedenih aktivnosti koje su utvrđene strateškim programima • uspostaviti institucionalni okvir za provedbu strateških programa • razvijati partnerstvo u izradi i provedbi razvojne strategije i strateških programa Grada

6.5.2. Glavni razvojni projekti

Razvojni projekti kao kapitalne investicije koje su dio ukupnih razvojnih mjera poduzetih u cilju ostvarivanja prioriteta i strateških ciljeva utvrđenih u strategiji regionalnog razvoja, trebaju biti sadržane u planovima razvojnih programa proračunskih korisnika Grada. Izvještavanjem o provedbi Razvojne strategije utvrđeno je da u planovima razvojnih programa razvojni projekti nisu jasno definirani, da se razlikuju od podataka o razvojnim projektima dobivenih od ključnih dionika, kao i da postoje neujednačenosti u značaju razvojnih projekata proračunskih korisnika Grada[31].

Projekti javno-privatnog partnerstva

Obavljanje poslova vezanih uz pripreme i realizacije investicijskih projekata po modelu javno-privatnog partnerstva u nadležnosti je Gradskog ureda za gospodarstvo, rad i poduzetništvo. Investicijska politika Grada Zagreba predviđa izdvajanje znatnih sredstava za izgradnju objekata komunalne infrastrukture i opremu. Izvori financiranja investicijskih projekata su proračun, sredstva pravnih subjekata u vlasništvu Grada, međunarodno tržište kapitala, model javno-privatnog partnerstva i koncesije.

Grad Zagreb planira koristiti usluge Centra za praćenje poslovanja energetskog sektora i investicija na temelju Okvirnog programa izgradnje, dogradnje i rekonstrukcije javnih građevina prema ugovornom obliku javno-privatnog partnerstva (JPP) koji je Vlada donijela u travnju 2012. za razvoj školstva na području Grada Zagreba. Prema navedenom programu, država osigurava sufinanciranje najma od 55 % tijekom trajanja ugovora, a ostatak mora osigurati Grad. Trajanje ugovora je 27 godina (2 godine pripreme i građenja te 25 godina održavanja i pružanja usluga). Gradski uredi aktivno rade na sastavljanju popisa objekata za prvi paket koji bi se mogao realizirati prema navedenom programu Vlade. Preporučena kapitalna vrijednost objekata u paketu je od 150 do 200 milijuna kuna.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedefinirani kriteriji za određivanje razvojnih projekata • nedefinirani razvojni projekti u planu razvojnih programa Grada Zagreba • potreba izdvajanja znatnih financijskih sredstava za izgradnju objekata komunalne infrastrukture i opremu	• utvrđivanje kriterija za određivanje razvojnih projekata • u planu razvojnih programa definirati kapitalne investicije koje su dio ukupnih razvojnih mjera poduzetih u cilju ostvarivanja prioriteta i strateških ciljeva utvrđenih u ZagrebPlanu • uspostava učinkovitog sustava za korištenje javno-privatnog partnerstva (JPP) kao izvora financiranja investicijskih projekata

6.5.3. Projekti sufinancirani iz fondova Europske unije i projekti u pripremi za apliciranje

Ulaskom Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije 1. srpnja 2013. otvorile su se nove mogućnosti sufinanciranja projekata putem korištenja sredstava iz strukturnih fondova i kohezijskog fonda te su se značajno povećala sredstva i raspon mogućih područja ulaganja. U prosincu 2014. usvojeni su Operativni programi „Konkurentnost i kohezija“ i „Učinkoviti ljudski potencijali“. Usvajanjem Operativnih programa, Hrvatska je ispunila sve preduvjete za povlačenje sredstava iz EU. Značajno je spomenuti i mogućnost korištenja posebnih teritorijalnih instrumenata, tzv. integriranih teritorijalnih ulaganja, o čemu se više govori kasnije u ovom poglavlju.

31 Zakon o proračunu („Narodne novine“ 87/08, 136/12 i 15/15) definira plan razvojnih programa kao prikaz planiranih rashoda vezanih uz provođenje investicija i davanje kapitalnih pomoći i donacija te bi u tom smislu trebalo definirati kriterije koji bi omogućili ujednačeno definiranje razvojnih projekata u planovima razvojnih programa proračunskih korisnika Grada.

Projekti Europske unije u Gradu Zagrebu

Za poslove praćenja stanja i propisa s područja europskih integracija i fondova Europske unije, poslove u vezi s aktivnostima za sudjelovanje Grada Zagreba u projektima EU i za suradnju s gradskim upravnim tijelima u poticanju sudjelovanja u projektima EU, nadležan je Ured za programe i projekte Europske unije osnovan 2013. godine kao tijelo koje daje operativnu podršku sektorski nadležnim uredima, zavodima i službama, kao i ustanovama u pripremi i provedbi projekata koje sufinancira EU ili se pripremaju za sufinanciranje od strane EU. Poslove regionalnog koordinatora u Gradu Zagrebu obavlja Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada koji u okviru svojih aktivnosti pruža tehničku pomoć Operativnom programu Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. za pripremu i provedbu projekata sufinanciranih sredstvima Europske unije.

U pripremi i provedbi projekata sudjeluju i drugi gradski uredi. Premda se u Gradu Zagrebu provode ili su već provedeni neki projekti financirani sredstvima EU, dosadašnje povlačenje sredstava iz programa i fondova Europske unije nije zadovoljavajuće. Da bi se postiglo bolje povlačenje sredstava, potrebno je jačati kapacitete u okviru gradske uprave i potaknuti učinkovitiju suradnju među gradskim upravnim tijelima.

U razdoblju od 1. srpnja 2013. do 30. lipnja 2017. objavljeno je ukupno 219 natječaja za sufinanciranje projektnih prijedloga iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova. Grad Zagreb je u razdoblju od 2014. do sredine 2017. pripremio i prijavio 69 projektnih prijedloga u ukupnoj vrijednosti od 722.241.068 kn (bez prijave za ITU).

Graf 4. Odnos prijavljenih, ugovorenih i projekata u evaluaciji

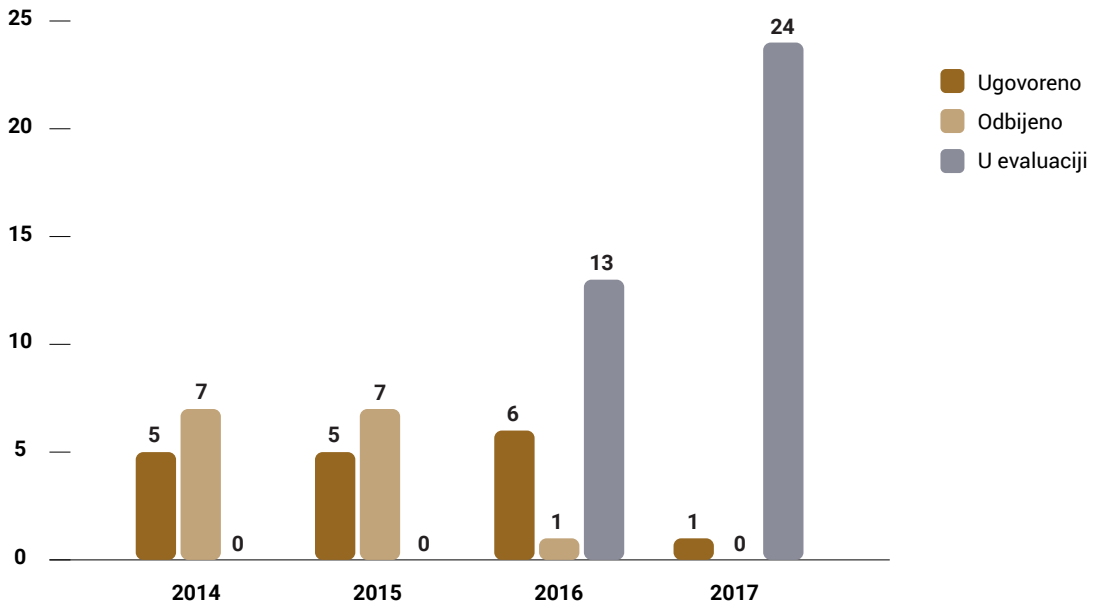

Mehanizam Integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU mehanizam)

ITU mehanizam predstavlja novi mehanizam Europske unije za razdoblje od 2014. do 2020. godine koji je uveden s ciljem jačanja uloge gradova kao pokretača gospodarskog razvoja. U okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija" 2014. – 2020. te Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali" 2014. – 2020. za provedbu aktivnosti namijenjenih održivom urbanom razvoju u najvećim urbanim centrima u Republici Hrvatskoj, putem integriranih teritorijalnih ulaganja osigurano je 345,35 milijuna eura.

Sedam najvećih urbanih središta u Republici Hrvatskoj – Zagreb, Split, Rijeka, Osijek, Slavonski Brod, Zadar i Pula, odabrana su kao područja za provedbu ITU mehanizma. Urbana aglomeracija Zagreb je status ITU područja dobila Odlukom Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije od listopada 2016. Od ukupne alokacije od 345,3 milijuna eura za projekte urbanog razvoja, raspoloživa sredstva za Zagreb iznose 126 mil. eura. Obuhvat integriranih mjera, odnosno projekata koji će se provoditi putem ITU mehanizma, temeljit će se na potrebama urbanog područja te ciljevima definiranima u strategiji razvoja urbanog područja, pri čemu će se dostupna sredstva dodjeljivati za tri tematska područja:

1. progresivni gradovi – gradovi kao pokretači održivog i pametnog gospodarskog rasta
2. čisti gradovi – borba protiv klimatskih promjena, promicanje energetske učinkovitosti i zdravog okoliša
3. uključivi gradovi – borba protiv siromaštva i podrška socijalnoj integraciji.

Sektorski dijalozi nadležnih ministarstava i predstavnika gradova u svrhu definiranja projekata koji će se provoditi kroz ITU mehanizam, započeli su krajem travnja 2016., a prva dva kruga trajala su do kraja lipnja 2016. U sektorskim dijalozima ispred Grada Zagreba aktivno su sudjelovali predstavnici Ureda za programe i projekte Europske unije, Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada te tematski nadležni gradski uredi te ustanove i trgovačka društva u vlasništvu grada, u skladu s tematskim područjem svoje nadležnosti. Nakon održanog drugog kruga, potvrđeno je 69 prijavljenih projektnih prijedloga od strane Grada Zagreba – nadležnih gradskih upravnih tijela ili gradskih institucija za moguće sufinanciranje putem ITU mehanizma.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nepostojanje definiranih dugoročnih razvojnih prioriteta • nepostojanje odgovarajućih sektorskih strateških dokumenata • neriješeni imovinski-pravni odnosi • nezadovoljavajuće povlačenje sredstava iz Europske unije	• jačati kapacitete angažirane na pripremi i provedbi projekata • jačati kapacitete za optimalnu podršku procesu pripreme i provedbe EU projekata u kontekstu iskorištavanja fondova EU • stvaranje zalihe kvalitetnih projekata

6.5.4. Razvojni programi za posebna područja – strateške zone

S obzirom na specifičnosti Grada Zagreba kao administrativno-teritorijalne jedinice sa statusom županije, Razvojnom se strategijom zasebno ne ističu posebna područja u smislu u kojem se ona javljaju u drugim hrvatskim županijama (npr. potpomognuta područja, otoci, ruralna i urbana područja, granična područja i drugo, ovisno o posebnostima županije). Područja s atributima posebnosti za koje se mjerama utvrđuje poseban sklop planiranih prioritetnih aktivnosti su Donji grad, Medvednica i Sava te ruralni prostor Grada Zagreba. Ona nisu izdvojena kao posebna područja upravo zbog njihove integriranosti u ukupan prostor Grada i sudjelovanja u formiranju njegova identiteta. Ove strateške zone zahtijevaju integrirani pristup u aktivnostima, programima i projektima usmjerenima ka revitalizaciji i aktiviranju razvojnih potencijala.

Donji grad

Demografska kretanja koja pokazuju da središnji dio grada doživljava pad broja stanovnika, dok se porast odvija u sesvetskom području i naseljima oko gradske zaobilaznice, upućuju na to da je posebnu pažnju potrebno posvetiti urbanoj i demografskoj obnovi središta grada. Obnova povijesne jezgre, posebice blokovske strukture Donjega grada, od posebnog je značenja za identitet Grada i za uravnoteženi proces urbanog rasta. Donji grad nužno treba redefiniciju vlastitog identiteta i namjene te potrebnu zaštitu i obnovu graditeljskog nasljeđa.

Najizraženiji problemi Donjega grada su propadanje pročelja gradskih poteza, izgrađenog tkiva i unutrašnjosti blokova, prostorno smanjenje zone trgovine i usluga s koncentracijom javnog i društvenog života, zasićenje prometom i parkiranjem, ali i neadekvatan odnos dijela populacije koji se ponajviše odražava u devastaciji pročelja grafitima. Uz navedene probleme, potencijalne zapreke za obnovu Donjega grada su kompleksni vlasnički odnosi, nedostatak intersektorske sinergije, depopulacija, promjene potrošačkih navika, mogući otpor stanovništva prema promjenama. Mogućnosti i smjernice za revitalizaciju trebaju inzistirati na prometnim rješenjima za bolji javni prijevoz, na rasterećivanju prometa smanjivanjem korištenja osobnih automobila, na rješavanju prometa u mirovanju za potrebe stanara te na povećanju i konsolidaciji zona s centralnim obilježjima.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• prostorno smanjenje zone trgovine i usluga • prometna saturacija • opterećenje javnih površina prometom u mirovanju • zapuštenost građevinskog fonda • nedostatak sportsko-rekreativnih sadržaja • vandalizam • niska razina uključenosti građana u prostorni razvoj	• konsolidirati i kvalitetno reprogramirati, uz poštivanje uvjeta konzervatorske zaštite • poticati stanovanje u gradskom središtu • proširiti zone s obilježjima socijalnog prostora Grada • inzistirati na prometnim rješenjima koja teže rasterećenju prometa osobnim automobilima i poboljšanju efikasnosti javnog prijevoza • rješavati promet u mirovanju za stanare (blokovske garaže) • uspostaviti partnerski odnos poslovnim i civilnim sektorom u planiranju i provedbi obnove

Medvednica

Unutar Grada Zagreba, čineći njegov izuzetno vrijedan krajobrazni i resursni prostor, nalazi se 8439 ha Parka prirode Medvednica (13,1 % površine Grada). Preostalih 9439 ha nalazi se u Zagrebačkoj i Krapinsko-zagorskoj županiji. Granicu na zagrebačkoj strani Parka u pravilu čini granica šume (ujedno i granica GUP-a grada Zagreba, osim na krajnjem sjeveroistočnom dijelu gdje je u Park prirode uključen šumski i ruralni krajobraz s naseljem Planina Gornja). Sa stajališta očuvanja biološke raznolikosti, u Parku prirode Medvednica obitava velik broj zaštićenih, ugroženih i endemičnih vrsta. Medvednica je ujedno od nacionalne važnosti kao sastavni dio Nacionalne ekološke mreže Natura 2000. Sama činjenica postojanja Parka prirode unutar granica Grada te značenje usluga ekosustava Medvednice koje su brojne i uključuju usluge opskrbe (hranom, drvnom masom, vodom, ljekovitim biljkama), zatim usluge regulacije (lokalna klima, regulacija poplava, kvaliteta zraka, skladištenje ugljičnog dioksida i onečišćujućih tvari, sprečavanje erozije održavanje plodnosti tla, oprašivanje biljaka, biološka kontrola, pročišćavanje otpadnih voda), kulturne usluge (rekreacija i time povezano fizičko i psihičko zdravlje, estetsko uživanje, turizam) i prateće usluge poput

osiguravanja staništa za vrste i očuvanja genetičke raznolikosti, ali i potreba pokretanja niza kompleksnih aktivnosti za revitalizacijom niza vrijednih lokaliteta i građevina (Brestovac, Željezničar, Dom sindikata, Vila Rebar, Adolfovac, sljemenska žičara), temeljni su razlozi tretiranja Medvednice kao posebnog područja koje kao takvo traži i posebne razvojne programe.

Temeljni prostorni dokument kojim se uređuje prostor, odnosno dugoročno određuju smjernice zaštite, i poseban režim uređivanja i održivog korištenja prostora na području Parka prirode Medvednica je Prostorni plan Parka prirode Medvednica koji je Hrvatski Sabor usvojio na 15. sjednici 2014. godine.

Parkom prirode Medvednica upravlja Javna ustanova „Park prirode Medvednica" u nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša i energetike Republike Hrvatske. Njezin je osnivač je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Vlada RH. Djelatnost Ustanove uključuje zaštitu, održavanje i promicanje Parka prirode Medvednica u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanje neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadziranje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode te sudjelovanje u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring). Dokumenti na temelju kojih Ustanova upravlja Parkom su desetogodišnji Plan upravljanja te godišnji programi zaštite, održavanja, očuvanja, korištenja i promicanja zaštićenog područja. Parku prirode Medvednica dodijeljena je u prosincu 2014. u Europskom parlamentu EUROPARC-ova Povelja za održivi turizam (Charter for Sustainable Tourism). Kao dio aktivnosti vezanih uz povelju, osnovan je Forum dionika Parka prirode Medvednica te izrađena petogodišnja Strategija razvoja održivog turizma u PPM-u koju članovi Foruma trebaju zajedno provesti.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• nedovoljno istražene sastavnice prirodne i kulturne baštine • slaba percepcija Parka prirode Medvednica kao područja Natura 2000 • niz vrijednih lokaliteta i građevina je izvan funkcije (Brestovac, Dom sindikata, Željezničar, Adolfovac, Vila Rebar, seljemenska žičara) • zapuštenost dijela objekata za posjećivanje, zapuštenost dijela komunalne i prometne infrastrukture • neriješeni imovinsko pravni odnosi • neadekvatno riješen promet (i nedostatak parkirnih mjesta) • mnoštvo dionika na različitim razinama koji upravljaju infrastrukturom i općenito • nedostatak odgovarajućeg Centra za posjetitelje PPM-a • neintegrirana i nebrendirana turistička ponuda u PPM-a • klimatske promjene – olujna nevremena i štete na vegetaciji, građevinama i infrastrukturi • nedostatak urbanističkih planova uređenja državne razine za Vršnu zonu i Skijaški kompleks čija je obveza utvrđena prostornim planom Parka prirode Medvednica	• provedba istraživanja svih prirodnih sastavnica i kulturne baštine u PPM-u • provedba redovitih monitoringa vrsta i staništa u okviru mreže Natura 2000 • edukacija dionika i korisnika PPM-a o važnosti zaštite prirode i o mreži Natura 2000 • obnova svih derutnih objekata, komunalne i prometne infrastrukture korištenjem različitih programa i fondova Europske unije • izgradnja sljemenske žičare • uspostava cjelogodišnjeg turizma nužna za ekonomsku stabilnost dionika u turizmu • brendiranje i integriranje PPM-a kao jedne turističke destinacije • naglasak na povećanje energetske učinkovitosti (transport, javna rasvjeta, zgradarstvo) • utvrditi tijek posjetitelja s kapacitetom nosivosti Vršne zone • na razvoju održivog turizma visoke kvalitete potrebna suradnja svih jedinica – razvoj djelovanja Foruma dionika PPM-a • regionalno povezivanje turističke ponude u PPM-u • donošenje Urbanističkog plana uređenja državne razine „Vršna zona" i Urbanističkog plan uređenja državne razine „Skijaški kompleks"

Sava

Središnji smještaj rijeke Save unutar prostora Grada Zagreba, njezino značenje i uloga u prostornom razvoju Zagreba, kompleksnost problema vezanih uz uređivanje rijeke i kontaktnih prostora, nužnost usklađivanja sektorskih rješenja, negativni procesi vezani uz produbljivanje korita i snižavanje razine podzemnih voda, a time i ugrožavanja vodoopskrbe, nedovršenost sustava zaštite od poplava, nekorištenje prisutnog energetskog potencijala rijeke, dugotrajnost faze planiranja i osobito realizacije te znatna materijalna sredstva, nameću potrebu tretiranja rijeke Save i njezina neposrednijeg okruženja kao posebnih područja za koja su nužni i posebni programi razvoja. Dio tih programa definirat će se Programom zaštite, uređenja i korištenja rijeke Save i zaobalja od granice s Republikom Slovenijom do Siska.

Sava u Zagrebu tema je niza prijedloga i planova koji pokušavaju ostvariti višenamjenske koristi, ali dosadašnji zahvati na regulaciji Save prvenstveno su jednonamjenski, tj. određeni su obranom od poplava. Prijedlozi uređenja Save u Gradu Zagrebu kreću se od oblikovanja obala kao građevinskog zemljišta do oblikovanja kontinuiranog „Savskog parka", a razlikuju se i u odnosu prema iskorištavanju hidro-energetskog potencijala. Kao zajednički ciljevi svih prijedloga mogu se iščitati: (1) umirenje toka Save i postizanje stalnoga vodnog lica, (2) očuvanje vrijednosti savskoga krajolika i neizgrađenih prostora uz obale te (3) ostvarivanje odgovarajućeg dodira grada i rijeke. Održivo uređenje i korištenje rijeke Save od presudnog je značaja za razvoj šireg područja Zagreba i zaštitu interesa građana koji žive na tom području, ali i države u cjelini. Nužna pretpostavka održivog kompleksnog ure-

đivanja Save i zaobalja je i odgovarajuća suradnja upravno-teritorijalnih jedinica državne i lokalne razine u smislu integriranog prostornog razvoja, tj. Integriranih teritorijalnih investicija, a ista pruža mogućnosti za izvoz znanja kroz pripremu projekata za korištenje sredstava prekograničnih programa EU.

Koordinaciju Programa zaštite, uređenja i korištenja rijeke Save i zaobalja od granice s Republikom Slovenijom do Siska provodi trgovačko društvo Program Sava d.o.o. Ciljevi Programa su zaštita od poplava, zaštita okoliša, unapređenje postojećih i razvoj novih vodocrpilišta, unapređenje gospodarstva u prostornom obuhvatu Save, proizvodnja električne energije, uređenje zaobalja, poboljšanja životnih uvjeta, unapređivanje poljoprivrede, stvaranje uvjeta za razvoj turizma, sporta i rekreacije, unapređenje i razvoj unutarnje plovidbe, jačanje kapaciteta za prijenos iskustava i znanja u upravljanju složenim višenamjenskim projektima.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• opadanje razine podzemnih voda i produbljivanje korita Save • onečišćenje podzemnih voda • pogoršanje kakvoće vode rijeke Save • degradacija stanja Save na zagrebačkom području • nedovršen i iscrpljen sustav obrane od poplava • mali udio obnovljivih izvora energije • nedostatno diversificirani izvori energije • mali broj mostovnih prijelaza preko Save • nedovoljno iskorišteni prirodni potencijali za razvoj turizma, sporta i rekreacije • neusklađenost sektorskih pristupa uređenju Save i zaobalja • nesanirane šljunčare i odlagališta otpada	• ostvarivanje višenamjenskih koristi • očuvanje vrijednosti savskoga krajolika i neizgrađenih prostora uz obale • ostvarivanje odgovarajućeg dodira grada i rijeke • zaštita podzemnih voda i izvorišta • mjere za osiguravanje kvalitete voda • mjere za osiguravanje dovoljnih količina voda • umirenje toka rijeke i postizanje stalnoga vodnog lica • uklanjanje izvora zagađenja • poticanje korištenja obnovljivih izvora energije • mostovi preko Save • razvoj plovnosti II. kategorije na Savi kroz Zagreb • valorizacija i razvoj turističkih, sportskih i rekreacijskih potencijala rijeke i zaobalja

Ruralni i suburbani prostor

Osnaživanje društvene i gospodarske infrastrukture i stvaranje kvalitetne podloge za život u naseljima ruralnog i suburbanog karaktera neke su od ključnih odrednica uravnoteženog razvoja koji se potiče i promiče Razvojnom strategijom. Od ukupno 641,32 km² površine Grada Zagreba, približno dvije trećine nalazi se izvan građevinskih područja naselja grad Zagreb i Sesvete kao urbanih jezgri čiji je prostorni razvoj definiran generalnim urbanističkim planovima (iako se i unutar njih nalaze prostori transformacije iz ruralnog, odnosno suburbanog u urbano, a koji se ogledaju u tipologiji gradnje i korištenju prostora s prisutnim poljoprivrednim parcelama na kojima se još uvijek, ali sve manje odvija uzgoj poljoprivrednih kultura). Ruralni i suburbani prostor Grada Zagreba (izuzevši prostor Parka prirode Medvednica) u kojem je smješteno 68 naselja ima drugačiju ulogu i važnost od „klasičnog" ruralnog prostora Hrvatske. To je prostor naselja u gradskim četvrtima Brezovica i Sesvete, zatim južno od granice naselja Zagreb u gradskim četvrtima Novi Zagreb istok i zapad, a ovdje se, prema njihovu karakteru, može uvrstiti i nekoliko zaselaka krajnjeg sjeverozapadnog dijela naselja Zagreb koja su danas njegov sastavni dio (ali izvan granica Generalnog urbanističkog plana grada Zagreba). Posebnost prostora temelji se na mreži relativno malih samostalnih naselja i njihovih zaselaka, s poljoprivrednom proizvodnjom kao tradicionalnom obliku gospodarstva. Neka od obilježja razvojnog potencijala te proizvodnje su blizina velikog i diversificiranog zagrebačkog tržišta. U težnji očuvanja prostora i poljoprivredne proizvodnje, nadležni ured podupire razvoj poljoprivrede stalnim inicijativama i provođenjem lokalne poljoprivredne politike. Planiranim programima i mjerama treba nastojati spriječiti negativan utjecaj (sub)urbanizacije na okolicu i njezin okoliš, zaštitom prirodne i kulturne baštine dodatno podići dodanu vrijednost i atraktivnost, a visokim standardima infrastrukture, dostupnosti, stanovanja i pratećih sadržaja visoke kakvoće primjerene sadašnjim potrebama, uz istodobno poštivanje graditeljske tradicije učiniti prostor atraktivnim za život. Uspostava suradnje traži intenzivno komuniciranje s mjesnom samoupravom i svim dionicima razvoja, postojećim i potencijalnim, te sa stanovništvom kako bi ono imalo mogućnost iskazati svoje prijedloge.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• gubitak tradicionalnih obilježja naselja i prostora • napuštanje poljoprivredne djelatnosti • urbanizacija koja mijenja vizuru ruralnog prostora i stvara potencijalne konfliktne situacije među starosjediocima i novim stanovnicima • niska komunalna i prometna infrastruktura nekih dijelova prostora • neusklađenost stvarnih potreba i mogućnosti s odredbama u prostorno-planskoj dokumentaciji	• uređivanje naselja i stvaranje temelja za razvoj kvalitetne društveno-gospodarske podloge za život u naseljima ruralnog i suburbanog karaktera • očuvanje i revitalizacija kvalitetne estetske, kulturne, ekološke i gospodarske funkcije ruralnih i suburbanih prostora • ciljana revitalizacija postojećih sela uz očuvanje tipoloških značajki i poboljšanje kakvoće životnog standarda • sprječavanje gubitka karakterističnog krajobraza i zaštita prirodnih i kulturnih potencijala • razvijanje programa i mjera za učinkovitiju zaštitu ruralne materijalne i nematerijalne kulturne baštine • osiguravanje preduvjeta za unapređivanje poljoprivredne djelatnosti daljnjim razvijanjem mjera potpora i specifičnih programa orijentiranih na zagrebačko tržište • poticanje razvoja komplementarnih aktivnosti koje su prilagođene i utemeljene na vrijednostima i specifičnostima prostora kao osnove za nova i atraktivna (zelena) radna mjesta, osobito za mlade • poticanje i razvoj inovativne turističke ponude • preciznije strukturiranje odredbi u prostorno-planskoj dokumentaciji temeljenih na stvarnim potrebama i mogućnostima, vodeći računa o specifičnom karakteru i vrijednostima prostora

2.
REZULTATI PROVEDBE PRETHODNIH STRATEGIJA

U temeljna načela politike regionalnog razvoja, između ostalog, spada i praćenje provedbe radi povećavanja djelotvornosti, učinkovitosti i utjecaja na regionalni razvoj. Osim toga, praćenje i poticanje provedbe županijskih razvojnih strategija pripada ključnim poslovima regionalnog koordinatora, a o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija izvještava se najmanje jednom godišnje. Na temelju članka 49. stavka 3. Zakona o regionalnom razvoju, županije su dužne Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU dostaviti godišnje izvješće o rezultatima provedbe županijske razvojne strategije.

2012. je bila prva godina provedbe Razvojne strategije Grada Zagreba koja je naišla i na brojne izazove od kojih su očekivano najizraženiji bili nepoznavanja procesa strateškog planiranja i izostanak povezanosti s proračunom. Iz narednih je godina daljnjim praćenjem provedbe i izradom godišnjih izvješća vidljivo da se proračunsko planiranje postupno prilagođavalo Razvojnoj strategiji, a ključni dionici svoje su godišnje planove rada postupno usklađivali s Razvojnom strategijom i Akcijskim planom.

Godišnja Izvješća o provedbi Razvojne strategije Grada Zagreba prikazuju provedene aktivnosti unutar pojedinih razvojnih mjera s ciljem postizanja strateških ciljeva i prioriteta razvoja, a temelje se na podacima (financijski pokazatelji i pokazatelji rezultata) koje je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada kao regionalni koordinator na godišnjoj razini prikupljao od svih nositelja / sudionika mjera utvrđenih Razvojnom strategijom.

Provedba mjera predviđenih Razvojnom strategijom Grada Zagreba za svako izvještajno razdoblje prikazana je u financijskom izvještaju o provedenim ciljevima utvrđenima Razvojnom strategijom, a prema područjima razvoja u skladu s Uputom za izradu i sadržajem izvještaja županija o provedbi županijskih razvojnih strategija koju su izradili Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU i Ekonomski institut Zagreb.

Ciljevi utvrđeni Razvojnom strategijom su: **C1 – konkurentno gospodarstvo, C2 – razvoj ljudskih potencijala, C3 – zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima i energijom, C4 – unapređivanje prostornih kvaliteta i funkcija Grada, C5 – unapređivanje kvalitete življenja, C6 – unapređivanje sustava upravljanja razvojem.**

Za potrebe izrade godišnjih izvješća, mjere, ciljevi i prioriteti i utvrđeni Razvojnom strategijom grupirani su u skladu s Uputom u sedam razvojnih područja i njima pridruženih skupina razvojnih mjera definiranih Uputom: **1. gospodarstvo, 2. komunalna infrastruktura, 3. društvene djelatnosti, 4. zaštita okoliša, prostor i priroda, 5. ljudski potencijali, 6. institucije, 7. ostala područja.**

Važno je istaknuti i posebna područja, odnosno područja s posebnim obilježjima unutar Grada Zagreba, za koja se mjerama Razvojne strategije utvrđuje poseban sklop planiranih aktivnosti, a koja su također grupirana u prethodno navedena razvojna područja.

U nastavku su prikazani najvažniji osnovni pokazatelji povezani s procesom praćenja provedbe i izvještavanja o provedbi Razvojne strategije Grada Zagreba.

2012. i 2013. godina

2012. i 2013. godine najviše je sredstava planirano i ostvareno za provedbu mjera unutar razvojnog područja društvenih djelatnosti: 46,6 % je planirano, a 48,3 % utrošeno. Slijede mjere vezane uz razvojna područja: komunalna infrastruktura (36,2 % planirano, 33,2 % utrošeno), gospodarstvo (8,6 % planirano, 7,7 % utrošeno), ostala područja (4,4 % planirano, 4,9 % utrošeno), zaštita okoliša, prostor i priroda (2,8 % planirano, 4,3 % utrošeno), ljudski potencijali (1,2 % planirano, 1,2 % utrošeno) te institucije (0,3 % planirano, 0,2 % utrošeno).

Financijski okvir i akcijski plan cijele Razvojne strategije odnose se na razdoblje od dvije godine, a procijenjena su potrebna sredstva strategije za razdoblje 2012./2013. iznosila ukupno 4.157.594.500 kn, sa sljedećim pretpostavljenim udjelima sufinanciranja: Grad Zagreb 49 %, državna razina 22 %, fondovi EU i ostali ino-izvori 5 %, privatni sektor 23 % te ostali izvori financiranja 1 %.

Tablica 16. Usporedba planiranih i utrošenih sredstava u provedbi Razvojne strategije za 2012. i 2013. godinu

Planirana sredstva za provedbu ZabrebPlana (2012.-2013.)	Utrošena sredstva za provedbu ZagrebPlana		Izvršenje	
Kn	God.	Kn	God.	%
4.157.594.500	2012.	1.887.232.889,59	2012.	90,8
	2013.	1.673.369.021,08	2013.	80,5

Pretpostavka je bila da će se u prvoj godini provedbe, izvještajnoj 2012. godini, za provedbu aktivnosti utrošiti oko 50 % manje od ukupnih sredstava planiranih za provedbu, a približno toliko i u drugoj izvještajnoj 2013. godini. U skladu s navedenim, prema dostavljenim izvješćima o provedenim aktivnostima definiranih nositelja / sudionika mjera, u 2012. godini utrošeno je 1.887.232.889,59 kn, odnosno oko 10 % manje od planiranog, dok je u 2013. godini ukupno utrošeno 1.673.369.021,08 kn, odnosno oko 20 % manje od planiranog. U 2012. godini najviše je financirano iz Proračuna Grada Zagreba, odnosno 94,8 %, zatim iz državnog proračuna 1,9 %, pomoći EU 0,1 %, javnih poduzeća 0,6 % te 2,6 % iz ostalih izvora. U 2013. godini najviše je financirano iz Proračuna Grada Zagreba, odnosno 70 %, zatim iz ostalih izvora 22 %, iz državnog proračuna 4 %, fondova EU 3 % te javnih poduzeća 1 %.

Obje izvještajne godine mogu se objasniti razlikom u planiranom i ostvarenom prema izvorima financiranja. Naime, indikativni financijski plan Razvojne strategije do 2013. godine izrađen je na temelju podataka iz proračuna Grada Zagreba te procjene mogućnosti privlačenja sredstava iz državnog proračuna i fondova nacionalne razine, pretpristupnih fondova EU i iz ostalih izvora financiranja (privatni sektor, i dr. lokalni izvori). Ostvarena sredstva koja nisu iz

proračuna Grada Zagreba daleko su manja od procijenjenih, a taj nedostatak dijelom je nadoknađen iz proračuna Grada Zagreba. Identificirane su poteškoće i nemogućnost prikupljanja podataka o provedbi ključnih dionika izvan gradske uprave, uslijed čega se nije raspolagalo cjelovitim saznanjem o stvarno utrošenim sredstvima te se moglo samo pretpostaviti da su ona veća od iskazanih.

Valja istaknuti i razvojne projekte koji su provedeni i / ili su bili u tijeku u izvještajnom razdoblju za 2012. i 2013. godinu, a predstavljaju dio ukupnih razvojnih mjera poduzetih u cilju ostvarivanja prioriteta i strateških ciljeva utvrđenih ZagrebPlanom.

U nastavku su prikazana utrošena sredstva za provedbu razvojnih projekta prema ciljevima za 2012. i 2013. godinu.

Graf 5. Ukupna sredstva utrošena za provedbu razvojnih projekata prema ciljevima u 2012.

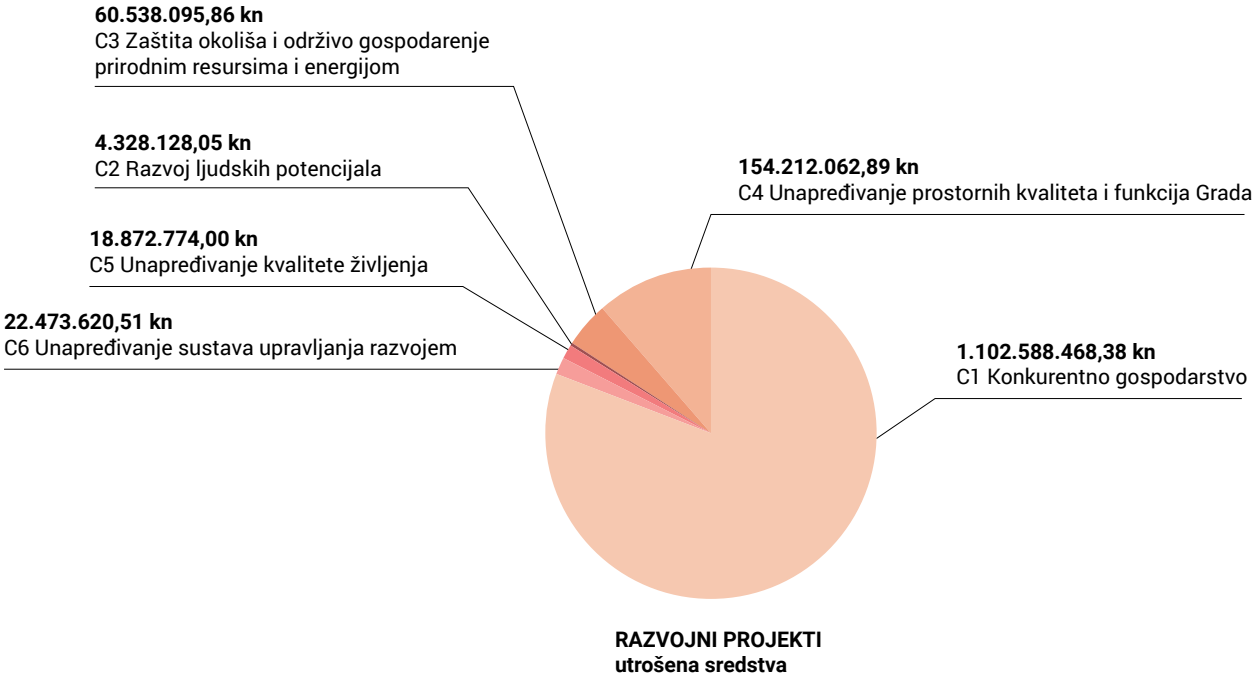

Razvojni su projekti obuhvaćeni u ukupnom financijskom izvještaju za izvještajno razdoblje, a sadržani su u Planu razvojnih programa Proračuna Grada Zagreba za određenu godinu te Godišnjem izvještaju o proračunu Grada Zagreba za navedene godine. Vezani su uz provođenje investicija, davanje kapitalnih pomoći i donacija te ostalih razvojnih aktivnosti koje doprinose društveno-gospodarskom razvoju.

Graf 6. Ukupna sredstva utrošena za provedbu razvojnih projekata prema ciljevima u 2013.

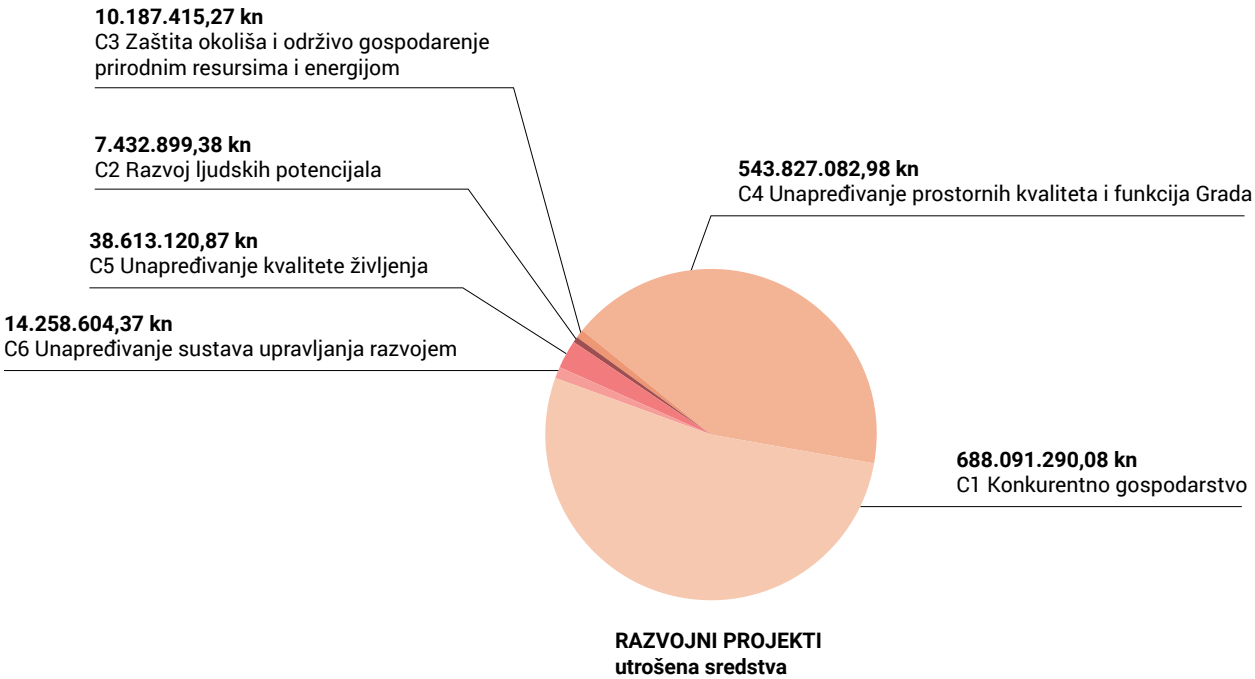

Kao što se može vidjeti u prethodnih dvaju grafova, postoje znatna odstupanja u iznosima za provedene razvojne projekte unutar pojedinih ciljeva, što se može objasniti nailaženjem na niz izazova koji su uvelike bili izraženi tijekom provedbe Razvojne strategije.

2014. i 2015. godina

U skladu sa spomenutom Uputom za izradu i sadržaj izvještaja županija o provedbi županijskih razvojnih strategija, izrađena su i Izvješća o provedbi za 2014. i 2015. godinu. S obzirom na to da su financijski okvir i akcijski plan Razvojne strategije doneseni za razdoblje do 2013. te uvažavajući okolnost da dokument nije bio predmetom financijskih korekcija, njegov financijski dio nije uključivao izvještajno razdoblje za 2014. i 2015. godina. S obzirom na to da nije bilo konkretnog uporišta, kao orijentir u pogledu planiranja sredstava uzeta su ukupna sredstva planirana za provedbu aktivnosti u 2014., a isto tako i u 2015. godini, na temelju podataka iz Proračuna Grada Zagreba za određeno razdoblje i na temelju drugih raspoloživih i prikupljenih podataka.

Tablica 17. Usporedba planiranih i utrošenih sredstava u provedbi Razvojne strategije za 2014. i 2015. godinu

Planirana sredstva za provedbu ZabrebPlana na temelju podataka iz Proračuna GZ te drugih raspoloživih i prikupljenih podataka		Utrošena sredstva za provedbu ZagrebPlana		Izvršenje	
God.	Kn	God.	Kn	God.	%
2014.	2.156.707.810,96	**2014.**	2.275.715.129,00	**2014.**	105
2015.	2.128.728.478,50	**2015.**	1.791.370.803,19	**2015.**	84,2

Prema dostavljenim izvješćima o aktivnostima nositelja / sudionika mjera, ukupna planirana sredstva za 2014. iznosila su 2.156.707.810,96 kn, dok je ukupno utrošeno 2.275.715.129 kn, od čega je najviše financirano iz Proračuna Grada Zagreba, odnosno 49 %, zatim iz ostalih izvora 43 %, državnog proračuna 4 %, fondova EU 3 % te javnih poduzeća 1 %. Ukupna planirana sredstva za 2015. iznosila su 2.128.728.478,50 kn, dok je ukupno utrošeno 1.791.370.803,19 kn, od čega je najviše financirano iz Proračuna Grada Zagreba odnosno 53 %, zatim iz ostalih izvora 43 %, iz državnog proračuna 2 %, fondova EU 2 % te javnih poduzeća manje od 1 %.

Utrošena sredstva za provedbu razvojnih projekata koji su provedeni i/ili su bili u tijeku provedbe u izvještajnom razdoblju za 2014. i 2015. godinu, a predstavljaju dio ukupnih razvojnih mjera poduzetih u cilju ostvarivanja prioriteta i strateških ciljeva utvrđenih Razvojnom strategijom, prikazani su u nastavku.

Graf 7. Ukupna sredstva utrošena za provedbu razvojnih projekata prema ciljevima Razvojne strategije u 2014. godini

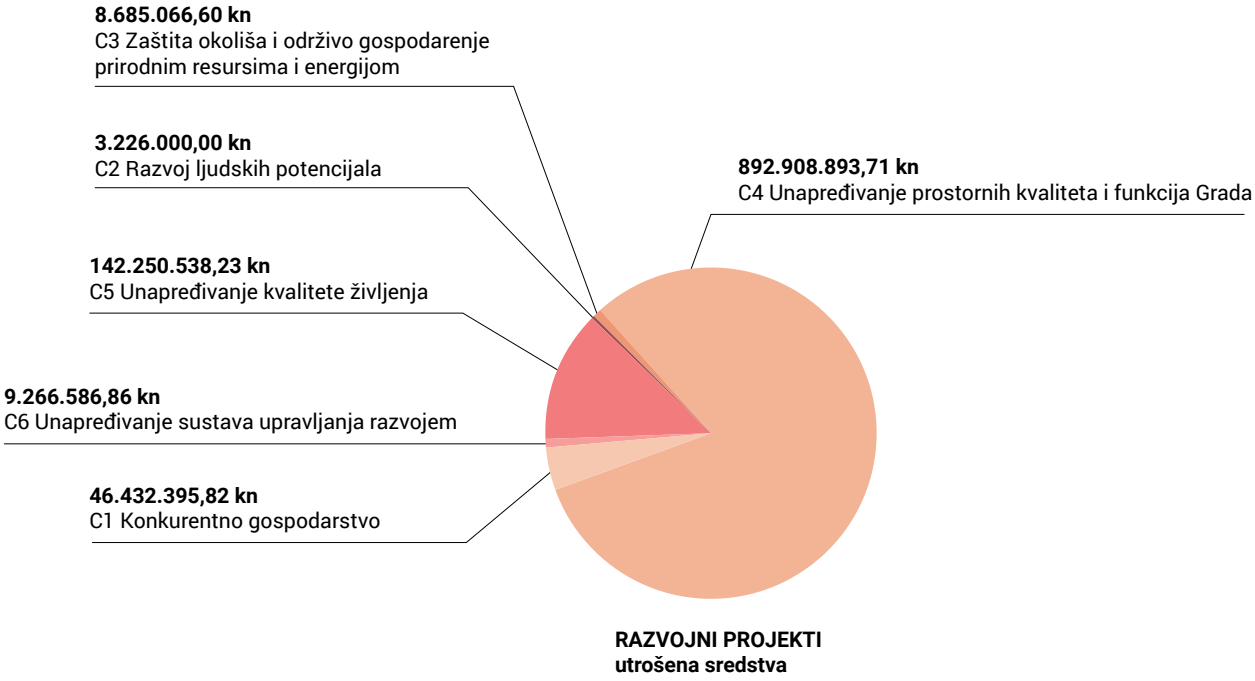

U Grafu 8. prikazana su utrošena sredstva za provedbu razvojnih projekta prema ciljevima Razvojne strategije za 2015. godinu.

Graf 8. Ukupna sredstva utrošena za provedbu razvojnih projekata prema ciljevima Razvojne strategije u 2015.

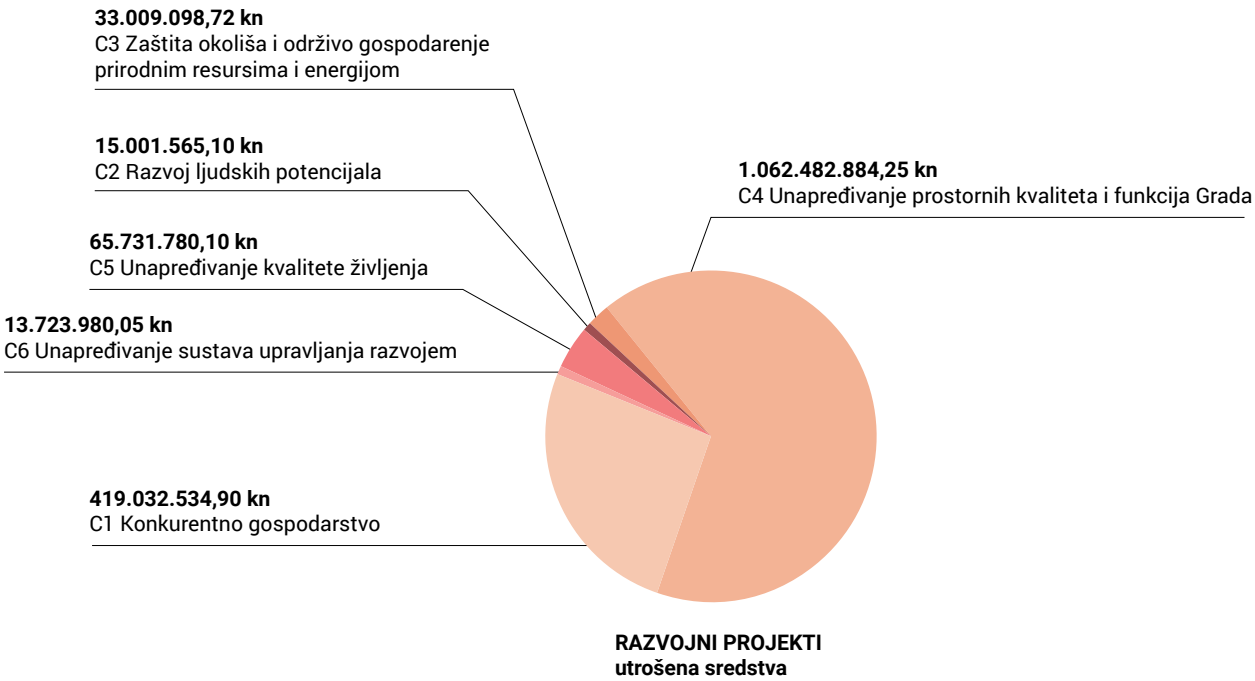

Kao i u prethodnim godinama, izvještajnoj 2012. i 2013., tako su i u 2014. i 2015. godini došli do izražaja mnogi izazovi prilikom prikupljanja i objedinjavanja dostavljenih podataka nositelja, tj. sudionika mjera utvrđenih Razvojnom strategijom. Na temelju prikupljenih podataka o pokazateljima rezultata provedbe za izvještajna razdoblja koji prate napredak u provedbi mjera te ostvarenje prioritetnih i strateških ciljeva, ne može se donijeti konkretan zaključak jer mnogi pokazatelji nisu bili kvantificirani pa u skladu s time, prioriteti i mjere nisu bile mjerljive.

Razumijevanje značaja Razvojne strategije, obveze provedbe zadanih aktivnosti i mjera, kao i obveze praćenja i izvještavanja o provedenom, dostiglo je veću razinu kod brojnih dionika razvoja (nositelja mjera) provedbom edukacija za javnu upravu i javne institucije, uspostavljanjem mreže koordinatora i sudionika u izvještavanju, kao i partnerskim i participativnim pristupom koji je uključivao edukacije putem radionica i sastanke s nositeljima mjera. Prikupljanjem povratnih informacija o provedbi aktivnosti i mjera Razvojne strategije od svih ključnih dionika, također se povećalo razumijevanje Razvojne strategije, osobito njezina značenja kao temeljnog razvojnog dokumenta Grada, što se očitovalo u sve većem interesu za što cjelovitije uključivanje u proces izrade Razvojne strategije za programsko razdoblje do 2020.

Proces praćenja i izvještavanja o provedenim aktivnostima u sklopu strateških ciljeva, prioriteta i mjera kontinuirano se unapređivao kroz godine, stoga se može zaključiti da će saznanja i iskustva stečena u praćenju provedbe i izvještavanja u svakom slučaju na najbolji mogući način biti korištena za programsko razdoblje koje slijedi.

3.
SWOT ANALIZA: Prepoznavanje razvojnih problema i potencijala

U skladu s propisanom metodologijom izrade, SWOT analiza izrađena je u suradnji s obama ključnim dionicima, Stručnom radnom skupinom i Partnerskim vijećem Grada Zagreba.

SWOT analiza izrađena je na temelju podataka Osnovne analize koja uključuje baze podataka i ocjenu stanja po područjima. SWOT analiza uključuje definirane snage i slabosti te prilike i prijetnje u četirima područjima (društvo, gospodarstvo, prostor, okoliš). Osim toga, SWOT analiza sadrži prikaz onih snaga, slabosti, prilika i prijetnji koje su identificirane kao ključne, tj. najbolje ističu obilježja pojedinog sektora. Sve kategorije i njihove sastavnice formulirane su prvenstveno s orijentacijom na budući razvoj, dok je ***Upravljanje razvojem*** kao osobito važno područje navedeno u pojedinim sastavnicama u svim četirima kategorijama.

U skladu s definicijama primijenjene analitičke metode, snage su pozitivni unutarnji čimbenici koji se mogu iskoristiti za ostvarenje strateških ciljeva, a slabosti ukazuju na područja i resurse unutar Grada koji predstavljaju razvojne izazove te se trebaju unaprijediti, tj. osnažiti u perspektivi razvojnog planiranja. Prilike i prijetnje predstavljaju čimbenike iz vanjskog okruženja koji mogu pozitivno, odnosno negativno utjecati na razvoj. Identificirane slabosti i prijetnje ukazuju na razvojne probleme i potrebe Grada Zagreba, a snage i prilike predstavljaju razvojne potencijale.

SWOT – analiza društva (društvene djelatnosti, prava i participacija građana, upravljanje razvojem)

Snage (S)	Slabosti (W)
• obrazovano stanovništvo • povijesno i kulturno nasljeđe • raznovrsne kulturne, obrazovne i znanstveno-istraživačke institucije • dostupnost zdravstvenih i bolničkih kapaciteta, razvijena mreža javnozdravstvenih ustanova i preventivnih programa • trend povećanja očekivanog trajanja života • povoljna epidemiološka situacija u pogledu zaraznih bolesti • razvijen sustav socijalne skrbi (novčane pomoći i usluge iznad zakonskog standarda) • raznovrsnost i brojnost organizacija civilnog društva	• nedostatak financijskih sredstava za izgradnju utvrđenih prostornih potreba društvenih djelatnosti i realizaciju planiranih programa • nedovoljni kapaciteti za pojedine zdravstvene djelatnosti i dotrajalost dijela objekata i opreme • stopa smrtnosti veća od prosjeka EU (kronične bolesti, ozljede, neke vrste raka i dr.) • povećanje potreba za zdravstvenom zaštitom uslijed starenja stanovništva • nedostatni kapaciteti usluga u području palijativne skrbi • neadekvatna uključenost marginaliziranih skupina • nedostatak smještajnih kapaciteta za starije osobe • nedostatan broj, dotrajalost i neravnomjerna raspodjela postojećih sportskih i rekreativnih objekata • nedovoljni kapaciteti i dotrajalost odgojno-obrazovnih ustanova • nedovoljna povezanost gospodarstva i znanosti, tj. istraživanja • nepostojanje kriterija vrednovanja rada, rezultata i razvojnih učinaka organizacija civilnog društva • vandalizam / grafiti
Prilike (O)	**Prijetnje (T)**
• europski programi cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacije • izrada i provedba programa cjelovite politike za poticanje zapošljavanja • korištenje ESI fondova i drugih inozemnih financijskih izvora za razvoj Grada • organizacija međunarodnih sportskih i kulturnih događanja koja pozicioniraju Zagreb na međunarodnoj sceni • pozicioniranje kao poveznica između EU i jugoistočne Europe • razvoj i dostupnost informacijskih i komunikacijskih usluga • razvijanje identiteta i branda Grada • umrežavanje i razmjena iskustava s gradovima unutar RH, EU i šire (partnerski programi) • Zagreb – sveučilišni grad	• gubitak dijela proračunskih prihoda zbog promjena poreznih politika i smanjivanje ovlasti jedinica lokalne / regionalne samouprave • jačanje trenda odljeva stručnjaka • konkurencija drugih europskih gradova u apliciranju i korištenju sredstava fondova EU • globalna i nacionalna gospodarska kriza te opća kriza vrijednosti • neusklađenost ponude i potražnje za radnom snagom i prema opsegu i prema kvalitativnoj strukturi • ovisnost razvojnih strategija, projekata i programa o političkim promjenama i političkoj volji u Gradu i državi • starenje stanovništva

Društvo

Snage

S obzirom na to da je Zagreb glavni grad i gospodarsko, kulturno i obrazovno središte Republike Hrvatske, dostupnost zdravstvenih i bolničkih kapaciteta, raznovrsne kulturne, obrazovne i znanstveno-istraživačke institucije te raznovrsnost i brojnost organizacija civilnog društva istaknute su razvojne prednosti Grada (u Gradu Zagrebu je prema podacima Registra udruga Ministarstva uprave registrirano 23,73 % aktivnih udruga na nacionalnoj razini). Udio osoba sa stručnim obrazovanjem (od SSS do visokog, tj. specijalističkog i drugih stupnjeva visokog obrazovanja) u ukupno školovanom stanovništvu iznosi 81,3 % (nacionalni prosjek je 69 % prema podacima Popisa iz 2011). Zagreb je na 1000 stanovnika 2011. imao 290 visokoobrazovanih (2001. je imao 140), dok je na razini Hrvatske prosječno tek 139 visokoobrazovanih na 1000 stanovnika. Povijesno i kulturno nasljeđe također je prepoznato kao razvojni resurs (808 zaštićenih kulturnih dobara na području Grada po podacima iz 2014.).

Slabosti

Od 108 redovnih osnovnih škola, 30 radi u jednoj smjeni, a 78 u dvije smjene. Potrebna su znatna financijska sredstva kako bi sve škole mogle prijeći na rad u jednoj smjeni u skladu s odredbama iz Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja. Broj škola i prostorni kapaciteti srednjih škola ne zadovoljavaju u cijelosti potrebe za srednjoškolskim obrazovanjem kako zagrebačke mladeži tako i mladeži s drugih područja Hrvatske koji dolaze na daljnje školovanje u Zagreb.

U Zagrebu je u sustav sportske rekreacije uključeno oko 10 000 građana, a u povremenim sportsko-rekreacijskim aktivnostima sudjeluje oko 50 000 Zagrepčana. U usporedbi s gradovima razvijenih europskih zemalja, u kojima je u „Sport za sve" aktivno uključeno od 30 do 70 % građana, Zagreb znatno zaostaje jer je u rekreaciju uključeno samo 20 % građana (djeca i odrasli, bez sportaša). Sadašnji objekti ne zadovoljavaju potrebe Zagrepčana ni prostorno ni kvalitetom

Osim 11 domova za starije osobe u nadležnosti Grada Zagreba, na području Zagreba djeluje 24 doma drugih osnivača (tzv. privatni domovi). Osim domova, usluge stalnog smještaja za starije građane pružaju i 32 obiteljska doma te 9 pravnih osoba. U razdoblju od 2008. do 2016. znatno se povećao smještajni kapacitet, posebice u privatnom sektoru. Međutim, cilj je dosegnuti europski standard od 5 % smještajnog kapaciteta u odnosu na udio osoba starih 65 i više godina, što je u skladu s recentnim demografskim trendovima (udio stanovništva u Gradu Zagrebu koje je staro 60 i više godina porastao je sa 14,9 % 2001. na 17,3 % 2011.) s kojima je povezano i povećanje potreba za zdravstvenom zaštitom.

Grad Zagreb dodjeljuje financijske potpore programima i projektima organizacija civilnog društva. koji su od interesa za Grad te se udrugama daju na korištenje prostori za rad kako bi i na taj način dodatno doprinijelo njihovom djelovanju, međutim potrebno je uspostaviti kriterije vrednovanja rada, rezultata i razvojnih učinaka organizacija civilnog društva.

Prilike

Mogućnost korištenja europskih programa cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacije, umrežavanje i razmjena iskustava s gradovima unutar Hrvatske, EU i šire (partnerski programi i projekti) te općenito korištenje ESI fondova i drugih inozemnih financijskih izvora za razvoj Grada predstavljaju značajan potencijal za unapređenje razvoja. Osim toga, nastavak razvijanja identiteta i branda Grada kroz razne aktivnosti, između ostalog i organizaciju međunarodnih sportskih i kulturnih događanja koja pozicioniraju Zagreb na međunarodnoj sceni, izravno će doprinijeti razvoju na društvenom, ali i gospodarskom području. Sveučilište u Zagrebu najveći je obrazovno-istraživački sustav u Hrvatskoj te kao takvo predstavlja značajan razvojni resurs.

Prijetnje

U nešto manjem obujmu u odnosu na državni prosjek prisutan je i trend odljeva stručnjaka koji je povezan s neusklađenošću ponude i potražnje za radnom snagom te nedovoljnom povezanošću gospodarstva i znanosti / istraživanja. Neusklađenost ponude i potražnje za radnom snagom i prema opsegu i prema kvalitativnoj strukturi rezultat je nefleksibilnog obrazovnog sustava koji se na nacionalnoj razini treba prilagoditi promjenama i trendovima na tržištu rada, uzimajući u obzir ne samo državnu razinu, već i okruženje Europske unije. Potencijalna smanjivanja financiranja znanosti i obrazovanja na državnoj razini također predstavljaju razvojni izazov koji potencira perspektivu većeg korištenja sredstava iz Europske unije i drugih sredstava (su)financiranja. Konkurencija drugih europskih gradova u apliciranju i korištenju sredstava ESI fondova te ovisnost razvojnih strategija, projekata i programa o političkim promjenama i političkoj volji u Gradu i državi također predstavljaju značajne prijetnje s mogućim posljedicama i za druge sektore, posebice za gospodarstvo.

SWOT – analiza gospodarstva (gospodarske djelatnosti i infrastruktura, institucionalni okvir)

Snage (S)	Slabosti (W)
• koncentracija poslovnih subjekata / poduzetnika i zaposlenost • obrazovana radna snaga • poticajne politike u području tradicijskih obrta i ponuda domaćih proizvoda na gradskim tržnicama • rastuće turističko središte • razvoj suvremene poslovne infrastrukture • raznovrsna ponuda specijaliziranih poslovnih usluga • razvijenost pojedinih visokotehnoloških sektora gospodarstva (farmacija, ICT, elektroindustrija…) • tradicija inovacija • tržište s najvećom kupovnom snagom	• nedostatak strategije i provedbenih mjera za razvoj gospodarstva • nedostatna suradnje s drugim županijama u pripremi zajedničkih razvojnih gospodarskih projekata • neiskorišteni potencijal gradske imovine • nepostojanje prometno i komunalno opremljenih poslovnih zona spremnih za ulaganja • nedovoljna razvijena ulična i šinska mreža • nepostojanje sustava praćenja učinka gospodarskih mjera • nerazvijena suvremena poslovna infrastruktura (poduzetnički inkubatori, tehnološki parkovi) • slaba percepcija o vrijednosti kulturne i prirodne baštine kao resursa za razvoj • siva ekonomija (rad na crno)
Prilike (O)	**Prijetnje (T)**
• bolji pristup tržištu proizvoda i usluga ulaskom u EU • otvorenje novog putničkog terminala MZLZ • korištenje ESI fondova i drugih inozemnih financijskih izvora za razvoj malog i srednjeg poduzetništva • modernizacija Vb i X prometnog koridora • mogućnost smještaja sjedišta europskih institucija/ multinacionalnih kompanija • pozicioniranje kao poveznica između EU i jugoistočne Europe, razvoj i komercijaliziranje branda „Zagreb" • svjetski trendovi porasta potražnje za urbanim, kulturnim, kongresnim, zdravstvenim i agroturizmom • usmjeravanje industrije na proizvode veće dodane vrijednosti	• administrativne barijere prilikom ulaganja u razvoj poduzetništva • konkurencija drugih europskih gradova u tržišnom natjecanju • konkurencija jeftinije inozemne proizvodnje • konkurencija susjednih županija zbog nižih troškova poslovanja • privlačnost vanjskog okruženja za odljev radne snage

Gospodarstvo

Snage

BDP Grada Zagreba 2014. godine je iznosio 14.298 mil. eura, pri čemu BDP po glavi stanovnika Grada Zagreba iznosio 17.908 eura te je bio 1,7 puta veći od BDP-a po glavi stanovnika Republike Hrvatske (10.152 eura), što između ostalog potvrđuje poziciju Grada kao tržišta s najvećom kupovnom snagom. Koncentracija poslovnih subjekata, tj. poduzetnika, obrazovana radna snaga, raznovrsna ponuda specijaliziranih poslovnih usluga i razvijenost pojedinih visokotehnoloških sektora gospodarstva razvojne su snage Grada Zagreba, što osim navedenog potvrđuju i sljedeći relevantni gospodarski pokazatelji za 2015.: broj aktivnih pravnih osoba u Gradu Zagrebu je 46 563, udio broja zaposlenih osoba u Gradu Zagrebu u ukupnom broju zaposlenih u RH iznosi 39,4 %, udio poduzetnika Grada Zagreba u ukupnoj vrijednosti investicija u dugotrajnu imovinu poduzetnika RH je 48,3 % te niz drugih pokazatelja. Važni razvojni čimbenik je i provođenje poticajne politike u području tradicijskih obrta i ponuda domaćih proizvoda na gradskim tržnicama. Grad je i rastuće turističko središte koje kontinuirano bilježi porast broja turista te porast broja noćenja.

Slabosti

Nedostatak strategije i provedbenih mjera za razvoj gospodarstva identificiran je kao jedna od slabosti. Za cjelokupan razvoj gospodarstva također je važno jačanje suradnje s drugim županijama u pripremi zajedničkih razvojnih gospodarskih projekata te povećanje potencijala gradske imovine koja čini znatan resurs (30. lipnja 2017. u imovini Grada bilo je 6882 stana, 2108 poslovnih prostora, 242 zgrade te 549 garaža i garažnih mjesta). Kao nedostatak postojećih načina dodjele potpora / podupiranja gospodarstva identificiran je i problem nepostojanja sustava praćenja učinka gospodarskih mjera. Nepostojanje prometno i komunalno opremljenih poslovnih zona spremnih za ulaganja, slaba percepcija o vrijednosti kulturne i prirodne baštine kao resursa za razvoj te druga pitanja od značaja za razvoj gospodarstva mogla bi svoje rješenje naći u izradi strateškog dokumenta u kojem bi se definirala ključna područja razvoja gospodarstva uzimajući u obzir komparativne prednosti Grada, kao i prostorne mogućnosti Grada za poticanje gospodarskog razvoja.

Prilike

Bolji pristup tržištu proizvoda i usluga ulaskom u EU otvorio je nove perspektive i mogućnosti kao i trendovi porasta potražnje za urbanim, kulturnim, kongresnim, zdravstvenim i agroturizmom (što potkrjepljuju kontinuirano pozitivni turistički pokazatelji Grada). Korištenje povoljnog geostrateškog položaja (modernizacija Vb i X prometnog koridora, pozicioniranje kao poveznica između EU i jugoistočne Europe) te unapređenje prometne povezanosti, što uključuje i daljnji razvoj novog putničkog terminala Zračne luke Zagreb, unaprijedit će razvoj gospodarstva. Mogućnost korištenja ESI fondova i drugih inozemnih financijskih izvora za razvoj malog i srednjeg poduzetništva označava razvojnu priliku te je potrebno i dalje raditi na edukaciji o planiranju i provedbi kvalitetnih projekta.

Prijetnje

Administrativne barijere prilikom ulaganja u razvoj poduzetništva i problem čestih i nekonzistentnih izmjena zakonske regulative posljedično uzrokuju potrebe dodatnih financijskih sredstava, produljenja rokova i općenito nestabilnost koja nepovoljno djeluje na poslovanje poduzetnika. Konkurencija drugih europskih gradova u tržišnom natjecanju, jeftinije inozemne proizvodnje kao i privlačnost vanjskog okruženja za odljev radne snage, posljedica su internacionalizacije, tj. globalizacije. Navedene prijetnje iziskuju značajne promjene i prilagodbe inovativnom i konkurentnom načinu poslovanja. Prijetnju predstavlja i konkurencija susjednih županija zbog nižih troškova poslovanja (preseljenje trgovačkih društava iz Grada u područja u njegovu neposrednom okruženju).

SWOT – analiza prostora (prostorni resursi i upravljanje prostorom, komunalna i prometna infrastruktura)

Snage (S)	Slabosti (W)
• dobra pokrivenost urbanog gradskog područja komunalnom infrastrukturom • dobra prostorna pokrivenost sustavom javnog prijevoza • kvalitetna geoinformacijska infrastruktura gradske uprave (GIS, ZIPP) • raznolikost prirodne osnove • graditeljska baština • poljoprivredni potencijal ruralnog prostora Grada • zemljišta i druga imovina u vlasništvu Grada • kvalitetne parkovne i zelene površine	• djelomična nepokrivenost rubnih gradskih područja komunalnom infrastrukturom • zastarjela mreža komunalne infrastrukture (veliki gubici vode, troškovi održavanja) • dokumenti prostornog uređenja nisu utemeljeni na stvarnim potrebama društva (dimenzioniranje stambenih zona i sl.) • kompliciran i dugotrajan postupak utvrđivanja dokumenata prostornog uređenja • loše stanje pročelja • loše stanje unutrašnjosti donjogradskih blokova • napušteni i nedovršeni objekti • nedovoljna suradnja sa županijama u okruženju • nedovoljno korištenje željezničkog, Park & Ride i Bike & Ride prometa • nedovoljno održavanje graditeljske baštine, posebice povijesne jezgre grada • nepostojanje integriranog sustava javnog putničkog prijevoza Zagreba i okolice • nerazvijena komunikacijska mreža optičkih kabela • poteškoće u rješavanju imovinsko-pravnih odnosa kod pripreme zemljišta za realizaciju projekata od gradskog interesa • „preskočena", nezadovoljavajuće urbanistički uređena gradska područja • slaba protočnost individualnog i javnog prometa
Prilike (O)	**Prijetnje (T)**
• geoprometni i geopolitički položaj kao resurs za razvoj • planovi za razvoj integriranoga javnog prijevoza Grada Zagreba i okolnih županija • planovi održive urbane mobilnosti • razvijanje i povezivanje ruralnog prostora kao poljoprivrednog, ekološkog, krajobraznog i turističkog potencijala u područje Grada • razvoj sustava upravljanja strateškim gradskim projektima • revitalizacija vrijednih građevina industrijske arhitekture i njihovo uključivanje u kulturnu i turističku ponudu grada putem fondova EU • uvođenje analitičkih podloga u sustav donošenja odluka o prostoru Grada	• gubitak identiteta povijesnih naselja • prenamjena šuma i poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu • pritisci za prenamjenu poljoprivrednog prostora • propadanje graditeljske baštine • širenje grada na neizgrađena područja, bez urbanističke i ekonomske opravdanosti • ugroženost prirodnih resursa prenamjenom i eksploatacijom • nezadovoljavajuća koordinacija u planiranju i izgradnji prometne infrastrukture (problemi u realizaciji novoplaniranih željezničkih stajališta Sopnica i Sesvetska Sela)

Prostor

Snage

U analizi stanja prometne i komunalne infrastrukture, kao razvojne snage utvrđene su pokrivenost područja Grada Zagreba javnim prijevozom i pokrivenost komunalnom infrastrukturom urbanog gradskog područja. Dodatnu snagu predstavlja bogata prirodna osnova te kvalitetne parkovne i prirodne površine – na prostoru Grada Zagreba su 2011. prema udjelima u ukupnoj površini sa 37,3 % najzastupljenije bile razne kategorije poljoprivrednih namjena i zaštitnog zelenila (uz prisutnost neuređenih površina, odnosno površina neprivedenih planiranoj namjeni), a zatim šume sa 33,6 %. Ovi podaci ujedno ukazuju na poljoprivredni potencijal ruralnog prostora Grada koji također predstavlja znatan razvojni resurs. Prilike za unapređivanje razvoja predstavlja i jače vrednovanje i korištenje graditeljske baštine te zemljišta u vlasništvu Grada. U pogledu upravljanja prostornim podacima, razvojna je snaga kvalitetna geoinformacijska infrastruktura gradske uprave (korištenje GIS i drugih suvremenih alata, te postojanje ZIPP-a).

Slabosti

Slabosti prometne i komunalne infrastrukture prvenstveno se odnose na djelomičnu nepokrivenost rubnih gradskih područja komunalnom infrastrukturom, nedovoljno korištenje željezničkog putničkog prijevoza te P & R i B & R usluga parkiranja, prometnu zagušenost određenih područja, nepostojanje integriranog sustava javnog putničkog prijevoza Zagreba i okolice te na djelomično zastarjelu mrežu komunalne infrastrukture (veliki gubici vode, troškovi održavanja), nerazvijenu komunikacijsku mreža optičkih kabela i dr. Osim toga, istodobno uz identificiranje kulturne baštine kao vrijednog resursa za razvoj, analizom je utvrđen niz problema u tom području, poput lošeg stanja pročelja, lošeg stanja unutrašnjosti donjogradskih blokova te općenito nedovoljno održavanje graditeljske baštine, posebice povijesne jezgre grada. U području prostornog planiranja, kao ključni problemi istaknuti su dokumenti prostornog uređenja neutemeljeni na stvarnim potrebama društva (dimenzioniranje stambenih zona i sl.), kompliciran i dugotrajan postupak utvrđivanja dokumenata te „preskočena", nezadovoljavajuće urbanistički uređena gradska područja. Kod realizacije, kao jedan od većih problema na područnoj (regionalnoj), ali i državnoj razini, ističu se poteškoće u rješavanju složenih imovinsko-pravnih odnosa koje izravno onemogućavaju racionalno iskorištavanje resursa.

Prilike

Iskorištavanje geoprometnog i geopolitičkog položaja kao razvojnog resursa utjecat će i na razvoj gospodarstva, ali i na unapređivanje prostornih kvaliteta i funkcija Grada. Značajno unapređenje prometnog sektora donijet će priprema i implementacija planova za razvoj integriranoga javnog prijevoza Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije. S planerskog stajališta, razvoj sustava upravljanja strateškim gradskim projektima te uvođenje analitičkih podloga i modernih alata u sustav donošenja odluka o prostoru Grada unaprijedit će njegov prostorni razvoj. Prilika za korištenje prostornih resursa ruralnog područja leži u razvijanju i povezivanju poljoprivrednih, ekoloških, krajobraznih i turističkih potencijala. Revitalizacija vrijednih građevina industrijske arhitekture i njihovo uključivanje u kulturnu i turističku ponudu putem fondova EU prilika je za osnaživanje identiteta Grada na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini.

Prijetnje

Gubitak identiteta povijesnih naselja, prenamjena šuma i poljoprivrednog i parkovnog prostora u privatnom vlasništvu te općenito pritisci za prenamjenu poljoprivrednog prostora, identificirani su kao glavne prijetnje. Širenje grada na neizgrađena područja, bez urbanističke i ekonomske opravdanosti, također je prijetnja koju su potvrdili rezultati Osnovne analize (u urbanom području Grada Zagreba u razdoblju od 1986. do 2011. broj stanovnika porastao je za 5 %, dok se površina koja se koristi za stambene i mješovite funkcije povećala za 33 %). Pri tom su površine za gradnju nastale najvećim dijelom prenamjenom postojećih neizgrađenih zelenih područja (83 %), a tek manjim dijelom prenamjenom drugih načina korištenja prostora (17 %).

SWOT – analiza okoliša (urbani i prirodni okoliš, klima, energetska učinkovitost)

Snage (S)	Slabosti (W)
• raznovrsnost i očuvanost prirodnih resursa: savski vodonosnik, šume, poljoprivredno tlo • znatna prostorna zastupljenost prirodnih i krajobraznih vrijednosti: Park prirode Medvednica, aluvijalna ravnica Save, Vukomeričke gorice, park-šume urbanog područja Grada • relativno dobri pokazatelji kvalitete okoliša u cjelini i njegovih pojedinih sastavnica • uspostavljen sustav zaštite i očuvanja prirodne i kulturne baštine • tradicija brige za okoliš	• divlja odlagališta otpada • necjelovit sustav gospodarenja otpadom • nedovoljan udio korištenja obnovljivih izvora energije • nedovoljna svijest javnosti o potrebi brige za okoliš • nedovoljno energetski učinkovit građevinski fond • nedovoljno korištenje vrijednosti kulturne baštine i prirodnih resursa za održivi razvoj • neiskorišteni geotermalni izvori • nepostojanje zajedničke strategije za zaštitu i korištenje resursa Grada Zagreba i zagrebačke regije • nedovoljno pridavanje značaja konceptu kružnog gospodarstva
Prilike (O)	**Prijetnje (T)**
• djelotvornija suradnja sa susjednim županijama u zaštiti okoliša i prirodnih vrijednosti • korištenje ESI fondova i programa te drugih inozemnih financijskih izvora za pripremu i provedbu projekata iz područja okoliša • jačanje svijesti o potrebi zaštite okoliša provedbom procedura strateških procjena utjecaja na okoliš • provedba Programa Sava • rastuća globalna svijest o zaštiti okoliša i prirode • uključivanje u fondove potpore i proširivanje tržišta za ekološku proizvodnju, agroturizam, ruralni kulturni krajobraz i sl. • unapređivanje energetske učinkovitosti	• centralizacija na državnoj razini u određenim sektorima (šume, poljoprivredno zemljište, vode) • klimatske promjene • negativni utjecaj HE u Sloveniji – Nuklearna elektrana Krško • nedovoljna koordinacija ključnih aktera u pitanjima zaštite okoliša • česte izmjene propisa, planova i programa vezanih uz temu gospodarenja otpadom • ugroženost podzemnih voda

Okoliš

Snage

Prirodni resursi, tj. savski vodonosnik, šume, poljoprivredno tlo te raznovrsnost, očuvanost i znatna prostorna zastupljenost prirodnih i krajobraznih vrijednosti kao što su Park prirode Medvednica, aluvijalna ravnica Save, Vukomeričke gorice, park-šume urbanog područja Grada zajedno s relativno dobrim pokazateljima kvalitete okoliša u cjelini i njegovih pojedinih sastavnica te tradicija brige za okoliš glavne su razvojne snage. Kvalitetno upravljanje prirodnim resursima u skladu s načelima održivog razvoja jedan je od temelja budućeg promišljanja razvoja Grada.

Slabosti

Ključni problemi sektora okoliša problemi su vezani uz otpad. Na području Grada kontinuirano je prisutan problem nastajanja manjih ili većih divljih odlagališta otpada koja su uglavnom koncentrirana na rubnim gradskim dijelovima što također ukazuje na nedovoljno razvijenu ekološku svijest i informiranost građana. S obzirom na to da na području Grada Zagreba nije u potpunosti uspostavljen sustav gospodarenja otpadom, potrebno je uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom koji će uključivati sve elemente predviđene hijerarhijom gospodarenja otpadom prema redu prvenstva s dugoročnim ciljevima u skladu s gospodarskim mogućnostima.

Analizom u sektoru energetike identificirano je nekoliko slabosti: nedovoljan udio korištenja obnovljivih izvora energije, nedovoljno energetski učinkovit građevinski fond te neiskorišteni geotermalni izvori. Budući da prirodni resursi ne poznaju administrativne granice, kao problem se pokazuje i nepostojanje zajedničke strategije za zaštitu i korištenje resursa Grada Zagreba i zagrebačke regije, što je kao jedna od zajedničkih tema prepoznata i u Strategiji razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, dokumentu koji je u izradi.

Prilike

Senzibiliziranje jedinica lokalne i regionalne samouprave u zagrebačkom okruženju i postupno jačanje svijesti o potrebi za brigom o okolišu prilika je za djelotvorniju suradnju sa susjednim županijama u zaštiti okoliša i prirodnih vrijednosti. Rastuća globalna svijest o zaštiti okoliša i prirode, korištenje fondova EU i programa te drugih inozemnih financijskih izvora za projekte okoliša, kao i za unapređivanje energetske učinkovitosti, razvojni su čimbenici koji predstavljaju priliku za unapređivanje stanja okoliša i energetske učinkovitosti. Osim toga, uvođenje procedura provedbe strateških procjena utjecaja na okoliš za strateške dokumente te studija utjecaja na okoliš za programe i projekte izravno utječu na jačanje svijesti o potrebi za brigom o zaštiti okoliša provedbom procedura propisanih Zakonom o zaštiti okoliša i pripadajućim podzakonskim aktima i pravilnicima.

Prijetnje

Institucionalna centralizacija na državnoj razini u određenim sektorima (šume, poljoprivredno zemljište, vode) predstavlja značajan razvojni izazov. Problemi koordinacije i komunikacije tijela državne i područne (regionalne) razine te problem neusklađenosti dokumenata koji se donose na tim razinama, značajni su u mnogim sektorima pa tako i u sektoru okoliša. Klimatske promjene tema su koja će u budućnosti biti sve značajnija na globalnoj, ali i na nižim razinama, čemu u prilog govori činjenica da je sedam od deset najtoplijih godina u Zagrebu (od početka 20. stoljeća do 2010. godine) zabilježeno nakon 2000. godine. Premda se na udaljenosti manjoj od 1000 km od područja Grada Zagreba nalazi 92 reaktora smještenih u 40 nuklearnih elektrana, najveća opasnost za Zagreb predstavlja NE Krško.

4.
STRATEŠKI OKVIR

Vizija

Definiranje vizije predstavlja definiranje cilja čijem se ostvarenju dugoročno teži. Vizija je usmjerena na budući razvoj i predstavlja temeljni, općeniti cilj sa širokim vremenskim horizontom. S obzirom na to da se viziju na određeni način tretira kao slogan, vizija se radi jasnoće i razumljivosti često dodatno tekstualno elaborira. Vizija, tj. dugoročni cilj razvoja Grada, ostvaruje se sinergijskim djelovanjem specifičnih ciljeva koji se u procesu strateškog planiranja definiraju neposredno nakon usuglašavanja razvojne vizije. Konsenzusom unutar Radne skupine dogovoreno je zadržavanje postojeće definicije vizije razvoja Grada Zagreba:

Grad Zagreb – urbani inkubator održivih koncepata, poduzetništva i novih vrijednosti.

Vizija Grada Zagreba kao urbanog inkubatora ostvaruje se pomicanjem granica u svim za Grad značajnim područjima rada i djelovanja, primjenom poduzetničkog pristupa, tj. pristupa koji se ne zadovoljava s postojećim stanjem, koji u kreativnom procesu traži nove ideje i teži stvaranju novih vrijednosti.

Ciljevi

Vizija se ostvaruje sinergijskim djelovanjem definiranih strateških ciljeva:

1. **cilj:** Konkurentno gospodarstvo
2. **cilj:** Razvoj ljudskih potencijala
3. **cilj:** Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima i energijom
4. **cilj:** Unapređivanje prostornih kvaliteta i funkcija Grada
5. **cilj:** Unapređivanje kvalitete življenja
6. **cilj:** Unapređivanje sustava upravljanja razvojem

1. CILJ
KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Relevantnost

Grad Zagreb najjače je gospodarsko središte Republike Hrvatske u kojem se ostvaruje trećina nacionalnog BDP-a, pri čemu je BDP po glavi stanovnika Grada Zagreba u 2014. bio 1,7 puta veći od BDP-a po glavi stanovnika RH, što je u skladu s odnosom BDP-a po glavi stanovnika ostalih glavnih gradova Europske unije prema državnom prosjeku koji je oko 1,5 do 2 puta u korist glavnih gradova. BDP po stanovniku RH 2014. godine iznosio je 59 posto BDP-a po stanovniku EU-28, a mjeren je paritetom kupovne moći.

Na temelju posljednjeg Regionalnog indeksa konkurentnosti Hrvatske za 2013.,[32] Grad Zagreb se nalazi na prvom mjestu ranga konkurentnosti po županijama, kao i 2007. godine, dok ga je prema istom izvješću za 2010. godinu s prvog mjesta pomaknula Varaždinska županija. Grad Zagreb se u većini statističkih indikatora nalazi iznad prosjeka Hrvatske pa su u skladu s tim indikatori osnovna infrastruktura i javni sektor, investicije i poduzetnička dinamika, ekonomski rezultat i razina, obrazovanje, demografija, zdravlje i kultura i razvijenost poduzetništva u Zagrebu u manjoj ili većoj mjeri bolji od prosjeka Hrvatske. Prema razvijenosti poduzetništva, efikasnosti lokalne uprave i razini ekonomskih rezultata, Zagreb je među prvim županijama, ali je u minusu kada se analizira razvoj temeljen na inovacijama, posebno u odnosu na indikatore tehnologije i inovativnosti, klastere te marketing i menadžment. Ovim su ciljem određene sastavnice konkurentnosti i održivog gospodarstva koje treba ojačati kako bi se postigla ujednačena gospodarska razvijenost i konkurentnost cijelog prostora i kako bi Grad Zagreb zadržao poziciju najjačeg gospodarskog središta RH, uz istovremeno smanjenje zaostajanja za drugim zemljama članicama EU.

Očekivani načini postizanja cilja

Iz navedenog su vidljiva područja na lokalnoj razini u kojima su potrebne intenzivnije reforme, kao što su poboljšanje statističkih indikatora poslovne infrastrukture, investicija i dinamike ekonomskih rezultata. Od skupine indikatora razina ekonomskih rezultata, treba povećati broj zaposlenih ukupno per capita. U pogledu perceptivnih indikatora, treba bolje iskoristiti zagrebačke lokacijske prednosti, prvenstveno smanjiti cijene poslovnih prostora i zemljišta i razinu cijena komunalnih usluga i gradnje, bolje iskoristiti zagrebačke obrazovne prednosti, naročito s ciljem utjecaja na područje tehnološkog razvoja temeljenog na vlastitim istraživanjima, korištenju sofisticirane proizvodne tehnologije i na suradnji Sveučilišta i instituta s poduzetnicima te uvesti poboljšanja u razvoju i raširenosti proizvodnih klastera. Cilj se ostvaruje putem sljedećih prioriteta:

1. razvoja poticajnog poduzetničkog okruženja,
2. razvoja gospodarstva temeljenog na znanju, inovacijama i kvaliteti ponude roba i usluga i
3. održivog razvoja poljoprivrede i šumarstva.

Dosljednost cilja

Na razini EU, područja obuhvaćena ovim ciljem promiču prioritete Europe 2020. – Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast i u skladu su sa ciljevima zapošljavanja, istraživanja i razvoja. Na nacionalnoj je razini cilj u skladu s Operativnim programom Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., odnosno sa definiranim prioritetnim područjima istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacije te poslovne konkurentnosti. Nadalje, u skladu je sa ciljevima nacionalnih strateških dokumenata, Planom razvoja istraživačke i inovacijske infrastrukture u RH, Strategijom pametne specijalizacije RH za razdoblje od 2016. do 2020., Strategijom poticanja inovacija RH 2014. – 2020., Strategijom razvoja klastera u RH 2011. – 2020., Strategijom razvoja poduzetništva u RH 2013. – 2020. i Strategijom razvoja turizma RH do 2020.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*	*(8)*	*(9)*	*(10)*
1	Povećanje broja gospodarskih subjekata u Gradu Zagrebu	Broj	Broj poduzetnika koji posluju na području Grada Zagrebu	332 111	2014.		2020.	godišnje	Godišnji financijski rezultati poslovanja poduzetnika; FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Grada Zagreba u 2015.
1	Porast zaposlenosti	Broj	Broj zaposlenih na području Grada Zagreba	383 967	2014.		2020.	godišnje	Godišnji financijski rezultati poslovanja poduzetnika

32 Nacionalno vijeće za konkurentnost, Regionalni indeks konkurentnosti 2013., http://www.konkurentnost.hr/

2. CILJ:
RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Relevantnost

U posljednjem međupopisnom razdoblju (od 2001. do 2011.), Zagreb bilježi nešto veći rast broja stanovnika (1,4 % ili 10 872) nego 90-ih godina. Razlog tome je daljnje produbljivanje regionalnih razlika u razvoju Hrvatske u odnosu na Zagreb pa je i u uvjetima gospodarske krize Zagreb još uvijek privlačan brojnim mlađim doseljenicima iz drugih regionalnih područja, što je u izravnoj vezi s njihovim doprinosom porastu nataliteta, odnosno prirodnim prirastom.

Broj i udio visokoobrazovanog stanovništva Grada Zagreba čini jedan od njegovih najvažnijih razvojnih potencijala i posebnu razvojnu prednost. Zagreb ima najveću koncentraciju visokoobrazovanih stručnih radnika i znanstvenika u Hrvatskoj, iako je taj udio još uvijek niži u usporedbi s razvijenijim europskim zemljama i glavnim gradovima. Ovim su ciljem određene ključne sastavnice koje treba poboljšati kako bi se osnažili ljudski potencijali i iskoristili kao već spomenuta razvojna prednost.

Očekivani načini postizanja cilja

Ostvarenje cilja planira se putem dvaju međusobno povezanih prioriteta koji rješavaju utvrđene razvojne probleme vezane uz sustav odgoja i obrazovanja te potiču cjeloživotno učenje i obrazovanje u svrhu povećanja mogućnosti zapošljavanja. Cilj se ostvaruje putem sljedećih prioriteta:

1. Zagreb – grad znanja i sveučilišni grad i
2. razvoj i unapređivanje tržišta rada

Dosljednost cilja

Na razini EU, cilj je u skladu s ciljevima strategije Europa 2020. Područja obuhvaćena ciljem promiču pametan rast (obrazovanje) i uključiv rast (zapošljavanje i vještine, borba protiv siromaštva). Na nacionalnoj razini, cilj je u skladu s Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020., odnosno s 9. tematskim ciljem (promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije) i 10. tematskim ciljem (ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje). Strateški dokumenti nacionalne razine: Plan implementacije Garancija za mlade, Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH 2014. – 2020. i Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*	*(8)*	*(9)*	*(10)*
2	Udio osoba s visokom školom u populaciji od 25 do 64 godine starosti	%	Regionalni indeks konkurentnosti 2013.	26,8	2013.	30 %	2020.	trogodišnje	RIK
2	Suradnja poduzetnika sa sveučilištima i institutima	Rang u odnosu na druge županije	Perceptivni indikator ranga kvalitete poslovnog sektora	4	2013.	1	2020.	trogodišnje	RIK

3. CILJ:
ZAŠTITA OKOLIŠA I ODRŽIVO GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA I ENERGIJOM

Relevantnost

Održivo upravljanje okolišem temelj je za kvalitetno funkcioniranje i održivi razvoj Grada Zagreba. Strateški će se nastojati unaprijediti kvaliteta svih sastavnica okoliša poticanjem zaštite i očuvanja prirodnih resursa, racionalnosti korištenja energije i brige za klimatske promjene. Iz analize stanja proizlazi niz razvojnih problema i potreba, poput nesustavnog praćenja pojedinih sastavnica okoliša (npr. buka, tlo), nedovoljne suradnje ključnih institucija na različitim razinama, kao i nedovoljno razvijena svijest građana, tj. javnosti o pitanjima i problematici zaštite okoliša.

Nadalje, uzimajući u obzir odrednice budućeg energetskog razvoja Grada, temeljni je cilj u narednom razdoblju održivi energetski razvoj, najvažnija sastavnica i izazov održivog razvoja Grada. Energetski održivi razvoj postići će se sustavnim energetskim planiranjem, racionalnim gospodarenjem energijom, usmjeravanjem energetske opskrbe u pravcu željenih strukturalnih promjena, ulaganjem u učinkovito korištenje energije i obnovljive izvore energije, ekološki prihvatljiva goriva i drugim mjerama, kako bi se istovremeno sačuvao i unaprijedio okoliš, smanjio pritisak na njega i kako bi se smanjile emisije stakleničkih plinova te omogućio održivi gospodarski razvoj i rast standarda građana.

Očekivani načini postizanja cilja

Za ostvarenje ovog cilja formulirane su mjere u dvama prioritetima kao odgovor na razvojne probleme. Prvi prioritet obuhvaća zaštitu i brigu o pojedinim sastavnicama okoliša, uključujući uspostavu informacijskih sustava, a drugi se odnosi na skupinu mjera vezanih uz održivi energetski razvoj. Cilj će se ostvariti putem sljedećih prioriteta:

1. zaštite prirode, očuvanja i unapređivanje kvalitete okoliša i
2. održivog gospodarenje energijom

Dosljednost cilja

Na razini EU, cilj je usklađen sa strategijom Europa 2020. – Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast, Strategijom održivog razvitka Europske unije (2009.) te Sedmim akcijskim programom zaštite okoliša Europske unije do 2020. godine (2013). Cilj je usklađen i s Nacionalnom strategijom zaštite okoliša, Strategijom upravljanja vodama, Strategijom održivog razvitka Republike Hrvatske, Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, Strategijom i akcijskim planom zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske, Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine, Trećim nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti za razdoblje od 2014. do 2016. i Nacionalnim akcijskim planom za obnovljive izvore energije do 2020. godine (prijedlog).

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*	*(8)*	*(9)*	*(10)*
3	Površine pod zaštitom	indeks	Zastupljenost zaštićenih prirodnih područja	100	2016.	110	2020.	godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode
3	Smanjenje emisije CO_2	tona	Projektirano smanjenje emisije stakleničkih plinova	484	2015.	20 % u odnosu na polaznu vrijednost	2020.	godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj, http://www.haop.hr/

4. CILJ:
UNAPREĐIVANJE PROSTORNIH KVALITETA I FUNKCIJA GRADA

Relevantnost

Javna infrastruktura i održivo upravljanje prostorom temelj su za kvalitetno funkcioniranje Grada. Strateškim ciljem nastojat će se unaprijediti upravljanje prostornim resursima i unapređenje infrastrukturnih sustava (komunalnih, prometnih i energetskih). SWOT analizom utvrđeni su nedostaci poput djelomične nepokrivenosti rubnih gradskih područja komunalnom infrastrukturom, zastarjelost pojedinih dijelova komunalne infrastrukture, dokumenti prostornog uređenja koji nisu utemeljeni na stvarnim potrebama društva, poteškoće u rješavanju imovinsko-pravnih odnosa i dr. Budući prostorni razvoj potrebno je čim više zasnivati na prenamjeni ranije korištenih i napuštenih područja (brownfield). Potrebno je i staviti naglasak na instrumente realizacije prostorno-planske dokumentacije te u nju uvesti uvjete, tj. kriterije za definiranje strateških gradskih projekata i utvrditi proceduru za pripremu i provedbu tih projekata.

Očekivani načini postizanja cilja

Ostvarenje cilja planira se putem šest prioriteta koji obuhvaćaju sve faze unapređivanja pojedine sastavnice, počevši od uspostave sustava planiranja i praćenja stanja do pripreme, provedbe i praćenja provedbe pojedinih planova, programa i projekata te unapređivanja infrastrukturnih sustava na lokalnoj, područnoj (županijskoj) i široj regionalnoj razini. Cilj će se ostvariti putem sljedećih prioriteta:

1. održivog korištenja cjelokupnog prostora Grada
2. unapređivanja naseljenih dijelova Grada
3. unapređivanja sustava gradskih projekata
4. unapređivanja prometnih sustava
5. unapređivanja infrastrukturnih sustava
6. unapređivanja regionalne prometne povezanosti

Dosljednost cilja

Na razini EU, cilj je usklađen sa strategijom Europa 2020. – Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast. Na nacionalnoj razini, cilj je usklađen sa Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske, Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine, Nacionalnim programom sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske 2011. – 2020., Strategijom razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2012. do 2015. godine.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*	*(8)*	*(9)*	*(10)*
4	Planovi održive mobilnosti	Broj planova	Izrada planova održive mobilnosti na razini Grada Zagreba	0	2016.	1	2020.	godišnje	Grad Zagreb
4	Razvijenost opće infrastrukture	Rang prema drugim županijama	Regionalni indeks konkurentnosti (RIK) 2013.	**3**	2013.	1	2020.	trogodišnje	RIK

5. CILJ:
UNAPREĐIVANJE KVALITETE ŽIVLJENJA

Relevantnost

Zadovoljavanje javnih potreba u društvenim djelatnostima jedna je od temeljnih zadaća lokalne samouprave. Društvena (javna) infrastruktura važna je komponenta društvenog standarda zajednice: područja obuhvaćena ciljem su obrazovanje, zdravstvo, socijalna skrb, sport, tehnička kultura, sustav zaštite i spašavanja te stanovanje kao osnovna funkcija.

Društvene djelatnosti vezane su uz prosperitet ukupnog razvoja Grada Zagreba, a posebnu ulogu ima obrazovanje. Većina razvojnih potreba odnosi se na poboljšavanje uvjeta rada i opremljenosti osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova te stvaranje uvjeta za prelazak na rad u jednoj smjeni. U analizi visokoškolskog obrazovanja i znanosti posebno je istaknuta potreba jačanja suradnje zagrebačkih znanstvenih instituta, fakulteta, gospodarstva i uprave na razvojnim projektima.

Značenje zagrebačke kulture u mnogočemu nadmašuje prostore Grada i čini ga nezamjenjivim uporištem hrvatske kulture, bilo da se radi o broju i značaju ustanova kulture ili o kulturnoj i umjetničkoj produkciji brojnih nezavisnih subjekata. Kao kulturno središte Hrvatske, a i prema pokazateljima sve većeg broja turista koji dolaze u Zagreb zbog kulturnih sadržaja, Grad se ima mogućnosti snažnije pozicionirati na međunarodnom kulturno-turističkom tržištu. Razvojni se problemi odnose na neravnomjeran raspored kulturnih sadržaja po gradskim četvrtima, nedostatak prostornih kapaciteta za postojeće aktivnosti, nedovoljno iskorišten potencijal zagrebačkih kreativnih industrija i dr.

Kao razvojni problem u području sporta, istaknut je između ostalog neravnomjeran raspored sportskih i rekreativnih građevina po četvrtima, broj sportskih objekata koji ne zadovoljava realne potrebe građanstva za bavljenje sportom i mali postotak gradskog stanovništva koji se redovito bavi sportsko-rekreativnim aktivnostima.

Razvojni problemi utvrđeni u području tehničke kulture odnose se na nedovoljno razvijene i primjenjivane oblike praćenja i vrednovanja sufinanciranih programa, nedovoljno inventivan način prikupljanja i definiranja javnih potreba u tehničkoj kulturi, nedovoljan broj programa za darovite i dr. U području zdravstva i socijalne skrbi, utvrđeni su razvojni problemi poput neujednačene dostupnosti zdravstvene zaštite na primarnoj razini (nedostaju specijalisti medicine rada, ginekolozi, pedijatri), neujednačene kvalitete zdravstvene zaštite, zdravstveni sustav nije dovoljno prilagođen potrebama stanovništva s obzirom na demografske i epidemiološke promjene te suvremene medicinske tehnologije, zamijećen je vrlo mali broj izvršenih preventivnih i sistematskih pregleda u ordinacijama opće / obiteljske medicine u posljednjih dvadesetak godina. Takvo zanemarivanje aktivnosti povezanih s očuvanjem i unapređenjem zdravlja i posvećivanje dominantno kurativnim aspektima zdravstvene zaštite, rezultira i nužnošću mijenjanja zdravstvene politike, uključujući i povećanje zdravstvene pismenosti građana, značajan broj stanovnika u riziku od siromaštva izvan sustava socijalne skrbi, nedovoljan broj ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba, nedovoljan broj alternativnih usluga u zajednici te nedovoljna koordinacija različitih nositelja sustava socijalne skrbi.

Očekivani načini postizanja cilja

Ostvarenje cilja planira se putem triju prioriteta koji rješavaju utvrđene razvojne probleme vezane uz sustav odgoja i obrazovanja. Ostvarenjem prioriteta utjecat će se i na poboljšanje stanovanja i pratećih javnih funkcija, tj. namjena i na jačanje sustava pružanja socijalnih usluga i promicanje uključivosti, odnosno jednakih prava i mogućnosti za sve stanovnike Grada Zagreba. Cilj će se ostvariti putem sljedećih prioriteta:

1. unapređivanja kvalitete stanovanja
2. socijalne integracija lokalnih zajednica, sigurnost i kvalitetno slobodno vrijeme
3. poboljšavanja društvene infrastrukture.

Dosljednost cilja

Na globalnoj razini, cilj je u skladu s UN-ovim globalnim ciljevima za održivi razvoj, osobito ciljevima sa sljedećim ciljevima: 3. cilj: zdravlje – osigurati zdrav život i promovirati blagostanje za ljude svim generacija, 4. cilj: osigurati uključivo i kvalitetno obrazovanje te promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja, te 11. cilj: učiniti gradove i naselja uključivima, sigurnima, prilagodljivima i održivima. Na razini EU, cilj je usklađen sa strategijom Europa 2020. – Europskom strategijom za pametan, održiv i uključiv rast. Na nacionalnoj razini cilj, je u skladu s Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020., odnosno s 8. tematskim ciljem – promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage, 9. ciljem – promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije i 10. ciljem – ulaganje u obrazovanje, izobrazbu i strukovno osposobljavanje te cjeloživotno učenje. Vezano uz Operativni program konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., cilj je u skladu sa tematskim 9. ciljem – promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije i 10. ciljem – ulaganje u obrazovanje, izobrazbu i strukovno osposobljavanje te cjeloživotno učenje. Nadalje, u skladu je sa ciljevima ključnih nacionalnih strateških dokumenata: Nacionalnom strategijom razvoja zdravstva 2012. – 2020., Operativnim planom deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost, Planom implementacije Garancija za mlade, Strategijom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH 2014. – 2020., Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije i dr.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*	*(8)*	*(9)*	*(10)*
5	Kvaliteta javnih škola	Rang prema drugim županijama	Regionalni indeks konkurentnosti (RIK) 2013.	2	2013.	1	2020.	trogodišnje	RIK
5	Broj liječnika, doktora dentalne medicine i farmaceuta	Broj	Kretanje broja liječnika, doktora dentalne medicine i farmaceuta	4636/1097/796	2016.		2020.	godišnje	Statistički ljetopis Grada Zagreba, 2016.

6. CILJ:
UNAPREĐIVANJE SUSTAVA UPRAVLJANJA RAZVOJEM

Relevantnost

Uzimajući u obzir specifičnosti Grada Zagreba kao glavnog grada, metropolitanskog područja, jedinice regionalne (područne) i lokalne samouprave, sustav upravljanja razvojem ima velike potencijale i resurse za unapređivanje, ali istodobno i najveće izazove na spomenutom području. Potencijali se odnose prvenstveno na financijsku snagu Grada, tj. na proračun, potom na razvijenost i brojnost udruga i organizacija civilnog društva kao dionika razvoja i na stabilnost i educiranost kadra gradske uprave, a razvojni problemi identificiraju nedovoljno razvijenu komunikaciju i koordinaciju rada upravnih tijela i potrebu učinkovitijeg provođenja plana upravljanja ljudskim resursima.

Strateško planiranje ključan je alat razvojnog upravljanja i primjenjuje se u izradi strateških planova, projekata i odluka, ali i u izradi Razvojne strategije Grada Zagreba. Razumijevanje značaja Razvojne strategije Grada Zagreba kao temeljnog strateškog dokumenta postupno se unapređuje te je potrebno nastaviti aktivnosti jačanja kapaciteta i koordinacije koje podrazumijevaju razvoj organizacijskog i upravljačkog okvira, razvoj partnerstva s dionicima i jačanje suradnje na svim razinama. Također je potrebno dalje razvijati sustav planiranja, praćenja i provedbe koji podrazumijeva učinkovit sustav upravljanja podacima, unapređivanje procesa izrade, praćenja i provedbe strateških razvojnih dokumenata te daljnji razvoj sustava upravljanja projektima.

Očekivani načini postizanja cilja

Ključne podteme određene su putem prioriteta vezanih uz upravljanje razvojem, a odnose se na kapacitete, suradnju i sustavno planiranje. Cilj će se ostvariti putem sljedećih prioriteta:

1. unapređenja i promicanja ljudskih prava i razvoj civilnog društva
2. unapređivanja znanja i vještina za upravljanje razvojem
3. učinkovitog upravljanja prostorom Grada i Gradskom imovinom
4. poboljšanja rada gradske uprave, institucija i javnih poduzeća
5. jačanja međužupanijske suradnje te međunarodne povezanosti i prepoznatljivosti Grada

Dosljednost cilja

Na razini EU, cilj je usklađen sa strategijom Europa 2020. i Digitalnom agendom za Europu. Na nacionalnoj razini, cilj je u skladu sa Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali 2014. –2020., 11. tematskim ciljem– Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave, sa Strategijom razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine, Nacionalnom strategijom stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine, Strategijom e-Hrvatska 2020, Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i dr.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*	*(8)*	*(9)*	*(10)*
6	Projekti spremni za realizaciju (projekti s građevinskom dozvolom)	broj	Broj projekata unesenih u središnju elektroničku bazu razvojnih projekata	38	2016.	60	2020.	godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
6	Povećanje ukupnog portfelja imovine Grada Zagreba stavljene u funkciju	broj	Smanjenje broja poslovnih prostora i stanova izvan uporabe	1284/919	2014.		2020.	godišnje	Državni ured za reviziju, upravna tijela Grada Zagreba

CILJ 1
Konkurentno gospodarstvo

Prioritet

Mjera

1.1 Razvoj poticajnoga poduzetničkog okružja

Ovim prioritetom želi se stvoriti poticajno poduzetničko okružnje za razvoj malog i srednjeg poduzetništva kroz različite oblike stimuliranja i usmjerenog financiranja. Također se želi sustavno analizirati, planirati i pratiti razvoj gospodarskih aktivnosti, za što je potrebno izraditi sektorske studije koje će generirati smjernice za buduće razvojne aktivnosti u ovom području.

1.1.1. Unapređivanje sustava planiranja i praćenja gospodarskih i demografskih aktivnosti

1.1.2. Jačanje poduzetničke infrastrukture

1.1.3. Razvoj povoljna financijskog okružja za malo/srednje poduzetništvo i obrtnike

1.1.4. Potpora razvoju poduzetničkih vještina

1.2 Razvoj gospodarstva temeljenog na znanju, inovacijama i kvaliteti ponude robe i usluga

Ovim prioritetom želi se postići bolje iskorištavanje razvojnih specifičnosti Grada Zagreba, odnosno poticanje znanstveno-istraživačkog sektora, pametne specijalizacije, kreativnih industrija i turističke ponude koje su analizom područja gospodarstva utvrđene kao djelatnosti s potencijalom rasta i razvoja.

1.2.1. Podrška razvoju poduzetništva temeljenog na tehnološkim inovacijama

1.2.2. Poticanje kreativnih industrija

1.2.3. Unapređivanje turističke ponude

1.3 Održivi razvoj poljoprivrede i šumarstva

Ovim prioritetom želi se potaknuti daljnji razvoj ruralnoga prostora Grada Zagreba učinkovitijim korištenjem prirodnih resursa. Razvoj poljoprivrede i učinkovitije gospodarenje šumama potaknut će i razvoj povezanih grana gospodarstva, poput ruralnoga turizma i drvne industrije.

1.3.1. Održivo gospodarenje poljoprivrednim i šumskim zemljištem

1.3.2. Razvoj poduzetničkih vještina i edukacija poljoprivrednih proizvođača i šumoposjednika

1.3.3. Razvoj konkurentne poljoprivredne proizvodnje i šumarstva

CILJ 2
Razvoj ljudskih potencijala

Prioritet	Mjera
2.1 Zagreb – grad znanja i sveučilišni grad Provedba prioriteta pridonijet će prostornom i funkcijskom razvoju Sveučilišta u Zagrebu te razvoju suradnje između znanstvene zajednice, javnog sektora, poslovnih subjekata i civilnoga društva.	**2.1.1.** Potpora prostornom i funkcijskom razvoju Sveučilišta u Zagrebu **2.1.2.** Razvoj suradnje znanstvene/akademske zajednice, javnog sektora, poslovnih subjekata i civilnoga društva
2.2 Razvoj i unapređivanje tržišta rada Provedba prioriteta pridonijet će unapređivanju sustava obrazovanja i zapošljivosti. Prioritetom se želi postići bolja prilagodba obrazovnih programa aktivnim mjerama zapošljavanja, razvijanjem srednjoškolskih i visokoškolskih programa prilagođenih potrebama tržišta rada, osiguravanjem i poticanjem cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacije, čime bi se osigurale veće šanse za zapošljavanje, smanjio udio nezaposlenih, osobito mladih. Prioritetom se također žele ojačati kompetencije ranjivih grupa građana putem programa socijalne ekonomije.	**2.2.1.** Prilagodba obrazovnih programa i provedba aktivnih mjera zapošljavanja **2.2.2.** Razvoj modela dostupnoga cjeloživotnog obrazovanja **2.2.3.** Jačanje kompetencija i povećanje poslovnih mogućnosti za ranjive grupe putem programa socijalne ekonomije

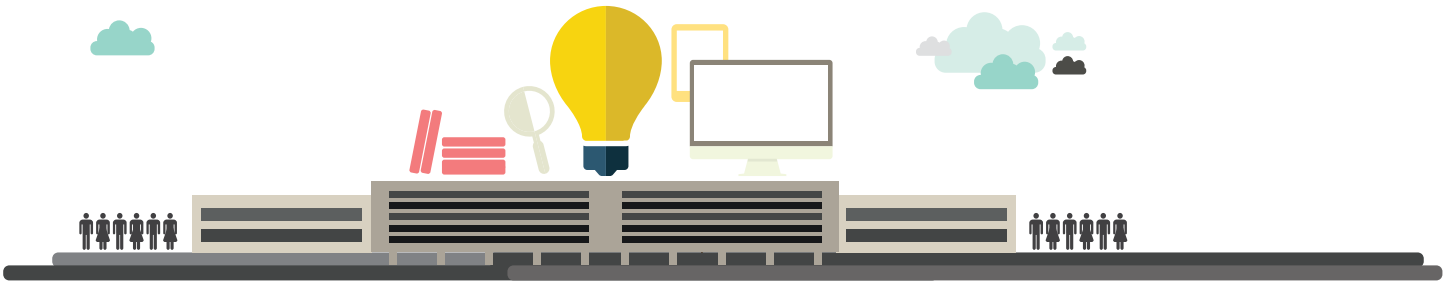

CILJ 3
Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima i energijom

Prioritet

Mjera

3.1 Zaštita prirode, očuvanje i unapređivanje kvalitete okoliša

Ovim prioritetom želi se unaprijediti sustav zaštite i upravljanja okolišem, zaštićenim i drugim posebno vrijednim dijelovima prirode, uspostaviti jedinstveni gradski informacijski sustav o okolišu, unaprijediti zaštitu i održivo upravljanje Medvednicom i Savom, te razvijati mehanizam za očuvanje šumskih predjela i zaštićenih dijelova parkovne arhitekture, kao i mehanizam zaštite bioraznolikosti. Prioritetom se ujedno želi unaprijediti sustav geotehničke i geoseizmičke mikronizacije, te zaštita i poboljšanje kvalitete zraka i vode, razviti učinkoviti mehanizam zaštite od buke, te unaprijediti sustav cjelovitog gospodarenja otpadom.

3.1.1. Uspostava i upravljanje jedinstvenim gradskim informacijskim sustavom i komunikacijskom strategijom o okolišu

3.1.2. Vrednovanje, zaštita i održivo upravljanje Medvednicom

3.1.3. Razvijanje mehanizama očuvanja šumskih predjela i zaštićenih dijelova parkovne arhitekture

3.1.4. Vrednovanje, zaštita i održivo upravljanje Savom

3.1.5. Geotehnička i geoseizmička mikrozonacija

3.1.6. Razvijanje mehanizama zaštite bioraznolikosti

3.1.7. Učinkovito upravljanje zaštićenim područjima prirode i osobito vrijednim dijelovima prirode te zaštita krajobrazne raznolikosti

3.1.8. Zaštita i poboljšanje kvalitete zraka

3.1.9. Zaštita i poboljšanje kakvoće površinskih i podzemnih voda

3.1.10. Razvijanje mehanizama provedbe zaštite od buke

3.1.11. Unapređivanje sustava cjelovitog gospodarenja otpadom

3.2 Održivo gospodarenje energijom

Prioritetom Održivo gospodarenje energijom želi se potaknuti korištenje obnovljivih izvora energije i ekološki prihvatljivih goriva, povećati energetska učinkovitost u proizvodnji energije, industriji, zgradarstvu, prometu i javnoj rasvjeti. Prioritetom se želi osigurati unapređenje sustava sigurnosti i diverzifikacije energetske opskrbe Grada.

3.2.1. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, kogeneracije i ekološki prihvatljivih goriva

3.2.2. Povećanje energetske učinkovitosti u proizvodnji energije, sektorima industrije, zgradarstva, prometa i javne rasvjete

3.2.3. Sigurnost i diverzifikacija energetske opskrbe Grada

3.2.4. Unapređenje javnog rasvjetnog sustava

3.2.5. Uspostava i upravljanje jedinstvenim energetskim informacijskim sustavom i komunikacijskom strategijom o energiji i klimi

CILJ 4
Unapređivanje prostornih kvaliteta i funkcija Grada

Prioritet

Mjera

4.1 **Održivo korištenje cjelokupnog prostora Grada**
Cilj je prioriteta izgradnja i unaprjeđenje sustava održivog planiranja i upravljanja prostorom, koji će omogućiti cjelovito planiranje razvoja prostora Grada Zagreba i osigurati preduvjete za unapređivanje zelene infrastrukture. Kvalitetnim prostornim planiranjem želi se stvoriti uvjete za daljnje unaprjeđenje razine urbaniteta naselja, uz visoku razinu očuvanja prirodnih i kulturnih resursa.

4.1.1. Cjelovito planiranje razvoja prostora Grada Zagreba

4.1.2. Modernizacija sustava zelene infrastrukture Grada

4.2 **Unapređivanje naseljenih dijelova Grada**
Prioritetom se žele osigurati prostorni preduvjeti za povećanje kvalitete postojećih i uređenje javnih gradskih prostora te sanacija i uređenje područja zahvaćenih nezakonitom gradnjom, uređenje i priprema zemljišta za izgradnju, unapređenje sustava očuvanja, obnove i održivog korištenja kulturne baštine, unapređenje integrirane urbane regeneracije povijesnog gradskog središta, unapređivanje i aktiviranje zagrebačkih tržnica, te očuvanje tradicionalnih obilježja naselja.

4.2.1. Očuvanje, obnova i održivo korištenje kulturne baštine

4.2.2. Inventarizacija i valorizacija kulturne baštine i unaprjeđenje informatičkog sustava kulturne baštine

4.2.3. Integrirana urbana regeneracija povijesnog gradskog središta

4.2.4. Povećanje kvalitete postojećih i uređenje javnih gradskih prostora

4.2.5. Profiliranje, sadržajno i oblikovno unapređivanje i aktiviranje zagrebačkih tržnica

4.2.6. Očuvanje tradicionalnih obilježja i uređivanje naselja ruralnog i suburbanog karaktera i nekadašnjih seoskih naselja uklopljenih u Grad Zagreb

4.2.7. Urbana sanacija i uređenje područja zahvaćenih nezakonitom gradnjom

4.3 **Unapređivanje sustava gradskih projekata**
Prioritetom se želi unaprijediti sustav strateških gradskih projekata i sustav gradskih projekata koji bi omogućili prioritetno uređivanje atraktivnih gradskih lokacija od strateške važnosti i redefiniranje gradskih projekata predviđenih dokumentima prostornog uređenja.

4.3.1. Uspostava i razvoj sustava strateških gradskih projekata

4.3.2. Uređenje i poboljšanje sustava gradskih projekata

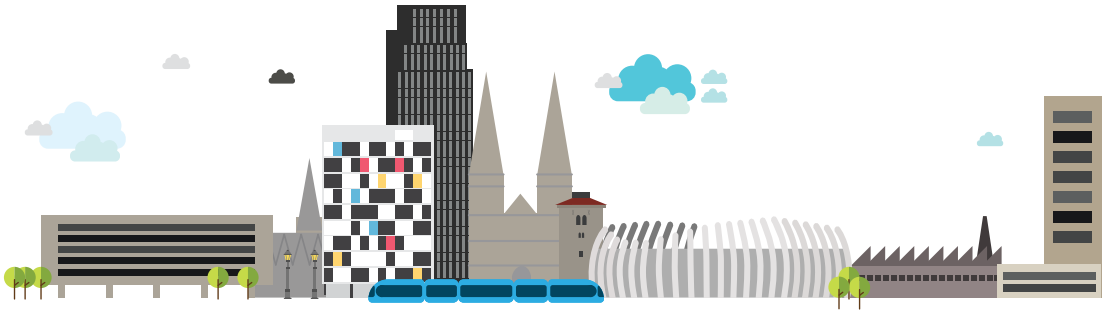

Unapređivanje prostornih kvaliteta i funkcija Grada

Prioritet	Mjera
4.4 Unapređivanje prometnih sustava Prioritetom se želi unaprijediti sustav mobilnosti te povećati sigurnost sudionika u prometu poboljšanjem prometne infrastrukture – uličnih i cestovnih mreža, biciklističkog prometa, pješačkog prometa, prometa u mirovanju, zračnog prometa, javnoga putničkog prometa te se želi uspostaviti sustav nadzora i upravljanja prometom.	**4.4.1.** Unapređivanje zračnog prometa **4.4.2.** Integracija i poboljšanje ulične i cestovne mreže **4.4.3.** Unapređivanje javnoga putničkog prometa **4.4.4.** Poboljšanje prometa u mirovanju **4.4.5.** Razvoj sustava za nadzor i upravljanje prometom (ITS) **4.4.6.** Unapređivanje biciklističkog prometa **4.4.7.** Unapređivanje pješačkoga prometa **4.4.8.** Povećanje sigurnosti sudionika u prometu
4.5 Unapređivanje infrastrukturnih sustava Cilj prioriteta je izgradnjom, rekonstrukcijom i modernizacijom unaprijediti kvalitetu postojeće infrastrukture. Na taj način osigurao bi se moderan, učinkovit i održiv sustav javne vodoopskrbe i odvodnje, opskrbe plinom, javnim sustavom grijanja, širokopojasnim internetom s brzinama većima od 30 MBit/s te ostalom komunalnom infrastrukturom (groblja, zbrinjavanje životinja).	**4.5.1.** Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – vodoopskrba i odvodnja **4.5.2.** Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – opskrba plinom **4.5.3.** Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – telekomunikacije **4.5.4.** Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – gradska groblja **4.5.5.** Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – zaštita i zbrinjavanje životinja
4.6 Unapređivanje regionalne prometne povezanosti Prioritetom se želi povećati zastupljenost željezničkog prometa u prigradsko-gradskom prometu, a njegovom modernizacijom, rekonstrukcijom postojeće i gradnjom nove infrastrukture razviti integrirani javni prijevoz Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije.	**4.6.1.** Modernizacija željezničkoga prigradsko-gradskog prometa **4.6.2.** Razvoj integriranoga javnog prijevoza

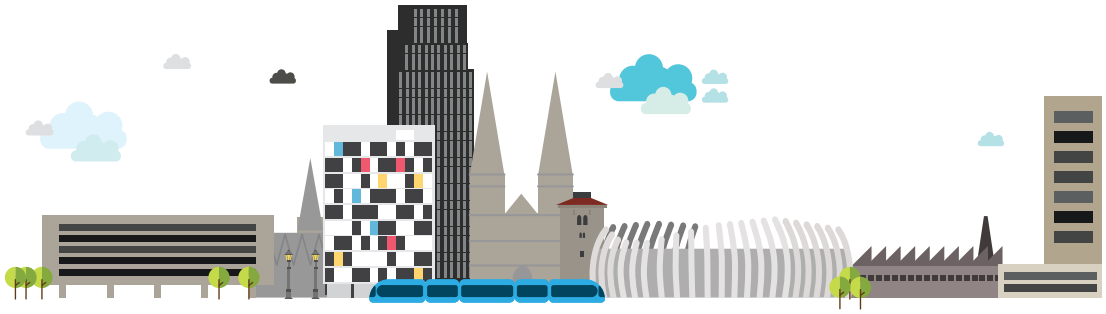

CILJ 5
Unapređivanje kvalitete življenja

Prioritet

Mjera

5.1 Unapređivanje kvalitete stanovanja

Prioritetom se teži poboljšati standard stanovanja planiranjem obnove, energetske obnove, modernizacije i održavanja starijega gradskog stambenog fonda, važnog čimbenika vitalnosti grada i održivog urbanog razvoja, kao i unapređivanjem sustava najma stanova u vlasništvu Grada te planiranjem i izgradnjom novih naselja obiteljske stambene gradnje, rekonstrukcijom postojeće i gradnjom nove prometne, komunalne i društvene infrastrukture.

5.1.1. Poticanje obnove, modernizacije i održavanja stambenoga fonda te sustava najma stanova u vlasništvu Grada

5.1.2. Racionalno planiranje i uređivanje područja za obiteljsku stambenu gradnju

5.2 Socijalna integracija lokalnih zajednica, sigurnost i kvalitetno slobodno vrijeme

Provedbom prioriteta želi se potaknuti učinkovitije stambeno zbrinjavanje socijalno osjetljivih skupina građana, unaprijediti sustav zaštite i spašavanja građana u slučaju požara ili elementarnih nepogoda, unaprijediti skrb o starijoj populaciji te učinkovitije uključivati osobe s invaliditetom, djecu i mlade s teškoćama u razvoju u zajednicu. Poboljšanjem socijalne uključenosti i podizanjem socijalnog standarda osoba u potrebi smanjuju se siromaštvo, nezaposlenost i socijalna isključenost ranjivih skupina građana. Kako bi se unaprijedila kvaliteta života, potrebno je unaprijediti i razinu sigurnosti građana.

5.2.1. Poticanje stambenog zbrinjavanja socijalno osjetljivih skupina građana

5.2.2. Unapređenje sustava zaštite i spašavanja stanovništva, zaštite od požara i elementarnih nepogoda

5.2.3. Unapređivanje skrbi o starijoj populaciji unutar lokalne zajednice

5.2.4. Kvalitetnije uključivanje osoba s invaliditetom u život zajednice

5.2.5. Kvalitetnije uključivanje djece i mladih s teškoćama u razvoju u život zajednice

5.2.6. Stvaranje, jačanje i održavanje urbane sigurnosti u Gradu Zagrebu

5.3 Poboljšavanje društvene infrastrukture

Prioritet podrazumijeva ostvarenje aktivnosti, projekata i programa putem mjera razvoja mreža društvenih sadržaja. Cilj je unaprijediti uvjete za rad, kvalitetu i raznolikost u djelatnosti kulture, sporta, rekreacije i tehničke kulture te povećati dostupnost kulturnih, sportskih i rekreativnih sadržaja, pridonijeti njihovoj ravnomjernijoj prostornoj i kvalitativnoj distribuciji, unaprijediti rad i kvalitetu sustava odgoja i obrazovanja te visokokvalitetnih zdravstvenih usluga.

5.3.1. Unapređivanje uvjeta za rad, kvalitete i raznolikosti u djelatnosti kulture

5.3.2. Unapređivanje uvjeta za rad, kvalitete i raznolikosti u sustavu odgoja i obrazovanja

5.3.3. Unapređivanje uvjeta za pružanje visokokvalitetnih zdravstvenih usluga

5.3.4. Unapređenje sportske infrastrukture i sportske kulture

5.3.5. Jačanje standarda socijalnih usluga

5.3.6. Unapređivanje razvoja tehničke kulture

5.3.7. Uspostavljanje i razvoj centara za mlade

CILJ 6
Unapređivanje sustava upravljanja razvojem

Prioritet	Mjera	
6.1 Unapređenje i promicanje ljudskih prava i razvoj civilnoga društva Prioritetom se želi unaprijediti sustav promicanja ljudskih prava radi zaštite posebno osjetljivih skupina društva te osigurati njihova jednakopravna uključenost u društvo kao i razvoj partnerstva s nacionalnim manjinama i civilnim društvom.	**6.1.1.** Aktivno promicanje ljudskih prava **6.1.2.** Razvoj partnerstva s nacionalnim manjinama	**6.1.3.** Razvoj partnerstva sa civilnim društvom
6.2 Unapređivanje znanja i vještina za upravljanje razvojem Prioritetom se žele unaprijediti kapaciteti gradske uprave radi poboljšanja strateškoga planiranja i implementacije razvojnih dokumenata te radi poboljšanja sustava pripreme i provedbe projekata sufinanciranih iz Europske unije ili drugih međunarodnih izvora.	**6.2.1.** Unapređivanje sustava strateškog planiranja i provedbe razvojnih projekata	**6.2.2.** Unaprjeđenje sustava za pripremu i provedbu projekata sufinanciranih iz financijskih instrumenata Europske unije i drugih međunarodnih izvora financiranja
6.3 Učinkovito upravljanje prostorom Grada i gradskom imovinom Prioritetom se želi unaprijediti sustav upravljanja podacima o prostoru i stanovništvu Grada, katastarska i zemljišna evidencija te primjena mjera aktivne zemljišne politike.	**6.3.1.** Unapređivanje katastarskih i zemljišnih evidencija **6.3.2.** Primjena mjera aktivne zemljišne politike	**6.3.3.** Unapređivanje sustava upravljanja podacima o prostoru i stanovništvu Grada

Unapređivanje sustava upravljanja razvojem

Prioritet	Mjera
6.4 Poboljšanje rada gradske uprave, institucija i javnih poduzeća Prioritetom se želi unaprijediti upravljanje i komunikacija između gradskih upravnih tijela, institucija, javnih poduzeća i građana te dalje razvijati sustave i projekte koji će pridonijeti transformaciji Grada Zagreba u pametni grad.	**6.4.1.** Unapređivanje upravljanja ljudskim resursima **6.4.2.** Unapređivanje komunikacije i protoka informacija između gradskih upravnih tijela, institucija i javnih poduzeća i građana **6.4.3.** Razvoj sustava za upravljanje poslovnim procesima **6.4.4.** Zelena javna nabava **6.4.5.** Zagreb pametni grad **6.4.6**. e-ZAGREB, digitalizacija poslovnih procesa **6.4.7.** Uspostava i implementacija sustava za sufinanciranje projekata putem mehanizma integrirana teritorijalna ulaganja s područja obuhvata Urbane aglomeracije Zagreb
6.5 Jačanje međužupanijske suradnje te međunarodne povezanosti i prepoznatljivosti Grada Prioritet se ostvaruje provedbom mjera, aktivnosti i projekata koordinacije razvojnih aktivnosti s jedinicama u okružju putem izrade i donošenja Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, jačom suradnjom s Hrvatskom zajednicom županija i Udrugom gradova, unapređivanjem regionalne i međunarodne suradnje unutar mreže regionalnih koordinatora, razvijanjem zajedničkih projekata, sudjelovanjem u međunarodnim mrežama gradova i regija, jačanjem pozicije Grada Zagreba u europskoj mreži gradova te jačanjem suradnje s gradovima-prijateljima i gradovima u okružju.	**6.5.1.** Koordinacija zajedničkih razvojnih aktivnosti i programa Grada Zagreba s jedinicama lokalne i područne samouprave u funkcionalnom području (okruženju) **6.5.2.** Unapređivanje regionalne i međunarodne suradnje

Razvojni prioritet 1.1.
Razvoj poticajnoga poduzetničkog okružja

Cilj: Ovim se prioritetom želi stvoriti poticajno poduzetničko okruženje za razvoj malog i srednjeg poduzetništva putem različitih oblika stimuliranja i usmjerenog financiranja. Njegov je cilj i sustavna analiza, planiranje i praćenje razvoja gospodarskih aktivnosti, za što je potrebno izraditi sektorske studije koje će generirati smjernice za buduće razvojne aktivnosti u ovom području.

Opravdanje: Razvojne probleme u području obrtništva u Gradu Zagrebu između ostalog predstavljaju manjak zainteresiranosti mladih za obrtnička zanimanja, nedostatak motiviranosti i financijskih resursa za pokretanje vlastitog posla. U ovom je pogledu prepoznata i potreba jačanja poduzetničke infrastrukture kao važnog čimbenika za razvoj i unapređenje poslovanja.

Opis: Prioritet sadrži četiri mjere čijom će se provedbom unaprijediti sustav planiranja i praćenja gospodarskih i demografskih aktivnosti, jačati poduzetnička infrastruktura, unaprijediti financijski uvjeti poslovanja i razvijati poduzetničke vještine.

Mjere

Mjera 1.1.1.
Unapređivanje sustava planiranja i praćenja gospodarskih i demografskih aktivnosti

Popis indikativnih aktivnosti

- izrađivati redovite makroekonomske analize stanja i kretanja razvoja Grada s naglaskom na razvoju gospodarstva Grada Zagreba te definirati razvojne probleme i potrebe
- definirati strateška područja, tj. djelatnosti razvoja gospodarstva Grada Zagreba uzimajući u obzir komparativne prednosti Grada
- izraditi analizu prostornih mogućnosti za poticanje gospodarskog razvoja uključujući postojeće i planirano stanje (gospodarske zone, poslovna i poduzetnička infrastruktura)
- izraditi studiju međuovisnosti demografskih kretanja i razvoja gospodarstva Grada Zagreba
- definirati zajednička područja suradnje, potrebe i projekte Zagreba i Zagrebačke županije (odnosno pojedinih njenih JLS-a), posebno gospodarske i druge infrastrukture, u okviru Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, usklađene s razvojnim strategijama obiju županija
- izraditi gospodarske smjernice za potrebe Razvojne strategije Grada Zagreba i strateških gradskih projekata, pratiti i poticati njihovu provedbu

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izrada makroekonomske analize stanja i kretanja razvoja Grada	Broj	Izrada makroekonomske analize stanja i kretanja razvoja Grada s naglaskom na razvoju gospodarstva Grada Zagreba	4 (1 x godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
Izrada studije demografskih kretanja i razvoja gospodarstva	Broj	Izrada studije međuovisnosti demografskih kretanja i razvoja gospodarstva Grada Zagreba	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 1.1.2.
Jačanje poduzetničke infrastrukture

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi analizu potreba i potencijalnih lokacija za razvoj poduzetničkih potpornih institucija kao infrastrukturne podrške poduzetništvu, kao što su razvojne agencije, poduzetnički centri, inkubatori, centri izvrsnosti i centri kompetencije i drugi
- sustavno uklanjati administrativne prepreke za osnivanje i upravljanje poslovnom organizacijom, analizom svih procedura i radom na njihovom pojednostavnjivanju (u okviru nadležnosti Grada)
- izraditi analizu prostornih kapaciteta, uključujući postojeće i planirano stanje s obzirom na potrebe gospodarstva Grada (gospodarske zone i popratna infrastruktura)
- provoditi aktivnosti na pribavljanju potrebne dokumentacije za uspostavljanje novih ili unapređenje poslovanja postojećih potpornih institucija
- analiza učinkovitosti dosadašnjeg sustava potpora povezivanju poduzetnika te potpore povezivanju i umrežavanju poduzetnika u klastere, partnerstva, zadružno poslovanje i sl.

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Uređeni poslovni prostori	Broj	Broj uređenih poslovnih prostora	40 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada, Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nekretninama Grada Zagreba (2016.)

Mjera 1.1.3.
Razvoj povoljnog financijskog okružja za malo/srednje poduzetništvo i obrtnike

Popis indikativnih aktivnosti

- provesti analizu i izbor optimalnog modela poticanja
- utvrditi kriterije za kreditiranje i subvencioniranje te pojednostaviti i skratiti procedure za njihovo ostvarivanje
- pratiti i vrednovati učinkovitost te predlagati unapređenje modela dodjele financijskih sredstava na temelju povratnih informacija i stručnih analiza
- dodjela poticajnih financijskih sredstava poduzetnicima (poticajna kreditna sredstva, potpore za razvoj obrtničkih djelatnosti, osobito deficitarnih, za razvoj društvenog i socijalnog poduzetništva samozapošljavanje, potpore za poduzetnike početnike, za razvoj ženskog poduzetništva, za promicanje poduzetništva i obrta i dr.)
- provoditi aktivnosti na razvoju novih modela financiranja investicijskih projekata obrtnika i poduzetnika

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Odobrenje kredita poduzetnicima / odobrenje potpore obrtnicima	Broj	Broj odobrenih kredita poduzetnicima / Odobrene potpore obrtnicima radi očuvanja i daljnjeg razvoja obrtničkih djelatnosti	55 / 750 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo

Mjera 1.1.4.
Potpora razvoju poduzetničkih vještina

Popis indikativnih aktivnosti

- postojećim i novim programima prilagođenima potrebama obrtnika i poduzetnika povećati poduzetničke kompetencije
- pružiti stručnu i financijsku potporu poduzetnicima za jačanje poduzetničkih kompetencija
- organizacija edukacija, konferencija, radionica, seminara, okruglih stolova i slično te praćenje i vrednovanje učinkovitosti provedenih aktivnosti

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Edukativni programi	Broj seminara i predavanja	Edukativni programi	114 (2015.)	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo

Razvojni prioritet 1.2.
Razvoj gospodarstva temeljenog na znanju, inovacijama i kvaliteti ponude robe i usluga

Cilj: Prioritetom se želi postići bolje iskorištavanje razvojnih specifičnosti Grada Zagreba, odnosno poticanje znanstvenoistraživačkog sektora, pametne specijalizacije, kreativnih industrija i turističke ponude koje su analizom područja gospodarstva utvrđene kao djelatnosti s potencijalom za rast i razvoj.

Opravdanje: Ključne djelatnosti za razvoj Grada Zagreba temeljene su na znanju. Potrebno je bolje iskoristiti zagrebačke obrazovne prednosti, posebno s ciljem utjecaja na područje tehnološkog razvoja temeljenog na vlastitim istraživanjima i korištenju sofisticirane tehnologije, na suradnju Sveučilišta i instituta s poduzetnicima te na razvoj i raširenost proizvodnih klastera.

Opis: Prioritet će se realizirati trima mjerama koje definiraju aktivnosti u područjima s naglaskom na komparativnim prednostima Grada Zagreba (koncentracija znanstvenog i stručnog kadra te kreativnih i kulturnih industrija).

Mjere

Mjera 1.2.1.
Podrška razvoju poduzetništva temeljenog na tehnološkim inovacijama

Popis indikativnih aktivnosti

- povećavanje kapaciteta tehničko-tehnološke infrastrukture (novi tehnološki park)
- poticanje suradnje poduzetnika sa znanstveno-istraživačkim institucijama te transfera tehnologije i znanja
- pružanje inkubacijske potpore poduzetnicima s područja visokih tehnologija
- potpore inovatorima koji razvijaju i promoviraju inovacije za poduzetničko korištenje
- poticanje razvoja korištenja platforme kružne ekonomije
- podrška razvoju provedbenih instrumenata za pametnu specijalizaciju, i to jačanjem kapaciteta za znanstvenu i istraživačku djelatnost, razvojem inovacijskog okruženja za malo i srednje poduzetništvo, poticanjem korištenja financijskih instrumenata, uspostavom visoko tehnološke mreže za industriju i razvoj platformi za transfer tehnologije, razvojem klastera konkurentnosti i uspostavom centara kompetencija, podrškom poslovnom sektoru za ulaganja u istraživanje i razvoj, poticanjem socijalnih inovacija, potporom razvoju ljudskih potencijala

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Odobrene potpore inovatorima	Broj	Odobrene potpore inovatorima sa svrhom razvoja inovacija	30 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo
Izdani patenti	Broj	Broj novih patenata izdanih osobama i firmama s adresom u Gradu Zagrebu	30 (godišnje)	2020.	Godišnje	Državni zavod za intelektualno vlasništvo

Mjera 1.2.2.
Poticanje kreativnih industrija

Popis indikativnih aktivnosti

- revidirati izrađeni akcijski plan s konkretnim i provedivim mjerama poticanja razvoja kulturnih industrija
- provoditi i pratiti učinkovitost provedenih aktivnosti u skladu s akcijskim planom
- odrediti i pripremiti lokaciju ili lokacije budućeg kreativnog klastera – središnjeg mjesta kreativnih industrija, kao buduće namjene dijela građevnog fonda industrijske graditeljske baštine unutar strateških gradskih projekata
- provoditi aktivnosti poticanja kulturnih i kreativnih industrija u skladu s Kulturnom strategijom Grada Zagreba

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Strategija i akcijski planovi razvoja kulturnih i kreativnih industrija	Broj	Izrada strategije i akcijskih planova razvoja kulturnih i kreativnih industrija	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport
Klasteri kulturnih i kreativnih industrija	Broj	Povećanje broja klastera	1	2020.	Godišnje	Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo

Mjera 1.2.3.
Unapređivanje turističke ponude

Popis indikativnih aktivnosti

- poticati strukturiranje i učinkovito upravljanje u turističkoj djelatnosti i komercijalizaciju specijalističkih turističkih proizvoda Grada u partnerstvu s privatnim sektorom
- unapređivati efikasnost i sinergiju turističkog djelovanja formiranjem interesne skupine Grada Zagreba: hoteli, ugostitelji, turističke agencije, sportski klubovi i savezi, muzeji i galerije, glazbeni zavodi, kultura
- razvoj turizma kao profesionalne industrije
- povećati broj turističkih atrakcija i proizvoda: podizanje standarda javnih sadržaja i rekreativnih površina, prezentacija baštinskih resursa – kulturna baština (materijalna i nematerijalna, prirodne atrakcije), unapređivanje kulturne, kongresne, edukacijske, sportske i gastronomske ponude te ponude događanja, vjerski, zdravstveni, ekoturizam i agroturizam u ruralnim područjima Grada Zagreba
- nastaviti aktivnosti za realizaciju projekta Kongresnog centra
- povećavati kvalitetu turističkih atrakcija i proizvoda
- uspostaviti nove i unapređivati postojeće turističke prostore Grada
- fokusirati se na specijalizirane proizvode i tržišne niše
- organizirati događanja međunarodnog karaktera
- optimizirati turistički promet tijekom godine, poticati promet za vikende uz pretpostavku dostupnosti i povezanosti s glavnim emitivnim tržištima (Zagreb kao „city-break" destinacija)
- poticati suvremenije programe osposobljavanja ugostitelja i drugih radnika u turizmu, radi inoviranja turističke ponude Zagreba

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Godišnji prihod od turizma	%	Ukupan godišnji prihod od turizma – Porast turizma mjeren ukupnim prihodom	5 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Ministarstvo turizma – statistika-turizam u brojkama
Broj posjetitelja turističkih i kulturnih manifestacija	%	Povećanje broja posjetitelja turističkih i kulturnih manifestacija iz područja selektivnih oblika turizma	8 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo
Smještajni kapaciteti	%	Povećanje broja kreveta	5 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Ministarstvo turizma – statistika – turizam u brojkama

Razvojni prioritet 1.3.
Održivi razvoj poljoprivrede i šumarstva

Cilj: Prioritetom se želi potaknuti daljnji razvoj ruralnog prostora Grada Zagreba putem učinkovitijeg korištenja prirodnih resursa. Razvoj poljoprivrede i učinkovitije gospodarenje šumama potaknut će i razvoj povezanih grana gospodarstva, poput ruralnog turizma i drvne industrije.

Opravdanje: U analizi stanja istaknuto je kako ukupna površina poljoprivrednog zemljišta na području Grada Zagreba iznosi 33,9 % od ukupne površine Grada. Kao jedna od prednosti ili potencijala istaknuta je veličina zagrebačkog tržišta, a kao razvojni problemi navedeni su između ostalog mala prosječna površina po gospodarstvu, usitnjenost i rascjepkanost posjeda, neodgovarajuća tehnologija i oprema, nedostatak brendiranih proizvoda i dr. Analiza stanja u šumarstvu ukazuje na nedostatak kvalitetnih baza podataka, rascjepkanost i usitnjenost šumskog posjeda, različita korištenja šumskih resursa u državnim i privatnim šumama i dr. Kao potrebe se navode razvoj informacijskog sustava, umrežavanje institucija koje se bave šumarstvom, uvođenje novih tehnologija u šumske radove i dr.

Opis: Prioritet sadrži tri mjere čijom će se provedbom potaknuti sektor poljoprivrede i šumarstva putem unapređenja gospodarenja zemljištem, pružanja organizacijske, stručne, administrativne i financijske potpore poljoprivrednim proizvođačima i šumoposjednicima.

Mjere

Mjera 1.3.1.
Održivo gospodarenje poljoprivrednim i šumskim zemljištem

Popis indikativnih aktivnosti

- definirati poljoprivredno proizvodne zone u ruralnom prostoru u prostorno-planskoj dokumentaciji
- sudjelovati u donošenju prostorno planske dokumentacije s ciljem zaštite poljoprivrednog i šumskog zemljišta
- propisivati i nadzirati provođenje agrotehničkih mjera i mjera za uređivanje rudina
- potpore za okrupnjivanje, uređenje i infrastrukturno opremanje poljoprivrednog i šumskog zemljišta
- pratiti provedbu godišnjih planova održavanja i zdravstvenog stanja šuma

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Prosječna veličina privatnog šumskog posjeda	ha	Povećanje veličine privatnih šumskih posjeda	0,6	2020.	Četverogodišnje	Hrvatske šume
Broj dodijeljenih potpora	Broj	Broj dodijeljenih potpora za uređenje i infrastrukturno opremanje poljoprivrednog/šumskog zemljišta	40 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo; DZS

Mjera 1.3.2.
Razvoj poduzetničkih vještina i edukacija poljoprivrednih proizvođača i šumoposjednika

Popis indikativnih aktivnosti

- provoditi aktivnosti na poboljšanju poduzetničkih vještina postojećim i novim programima prilagođenim potrebama poljoprivrednih gospodarstava i šumoposjednika radi povećanja znanja i kompetencija
- poticati udruživanje proizvođača u neki od oblika udruživanja (udruge, zadruge, klasteri, gospodarsko interesne skupine)
- pružati stručne, administrativne i financijske potpore za edukaciju i stručno osposobljavanje poljoprivrednih proizvođača i šumoposjednika
- pružati potpore za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (organizacija konferencija, radionica, seminara, okruglih stolova i slično)

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	**Jedinica**	**Opis**	**Vrijednost**	**Godina**		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Prijavljeni i održani obrazovni programi, seminari, radionice, okrugli stolovi	Broj	Broj poljoprivrednika uključenih u obrazovne programe	30 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo
Novoosnovana proizvođačka udruženja	Broj	Povećanje broja proizvođačkih udruženja, zadruga, klastera, gospodarsko interesnih skupina	1 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo

Mjera 1.3.3.
Razvoj konkurentne poljoprivredne proizvodnje i šumarstva

Popis indikativnih aktivnosti

- dodjela financijskih potpora poljoprivrednim gospodarstvima i drugim poduzetnicima
- dodjela financijskih potpora male vrijednosti za primarni poljoprivredni sektor
- dodjela financijskih potpora male vrijednosti za preradu poljoprivrednih proizvoda i stavljanje na tržište
- dodjela financijskih potpora privatnim šumoposjednicima, udruženjima za ulaganja u šumarske tehnologije te preradu, pokretanje i stavljanje na tržište šumskih proizvoda
- aktivnosti na razvoju novih modela financiranja investicijskih projekata
- daljnje razvijanje i diversifikacija modela ponude lokalnih poljoprivrednih i šumskih proizvoda

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	**Jedinica**	**Opis**	**Vrijednost**	**Godina**		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Potpore u poljoprivredi	Broj korisnika mjera	Subvencioniranje poljoprivrednika u cilju moderniziranja tehnologije poljoprivredne proizvodnje, uvođenja dopunskih djelatnosti na gospodarstvu i brendiranje polj. proizvoda (dodana vrijednost)	350 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo
Financijska potpora privatnim šumoposjednicima	Broj korisnika potpora	Financijska potpora privatnim šumoposjednicima, udruženjima za ulaganja u šumarske tehnologije te preradu, pokretanje i stavljanje na tržište šumskih proizvoda	10 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo

Razvojni prioritet 2.1.
Zagreb – grad znanja i sveučilišni grad

Cilj: Provedba prioriteta doprinijet će prostornom i funkcionalnom razvoju Sveučilišta u Zagrebu i razvoju suradnje između znanstvene zajednice, javnog sektora, poslovnih subjekata i civilnog društva.

Opravdanje: Analizom postojećeg stanja utvrđeno je da dio fakulteta ne zadovoljava potrebne prostorne standarde u nastavi, dio istraživačkih prostora neadekvatnog je standarda (stara oprema, neadekvatni prostori), postoji nemali broj privatnih stanova u okviru sveučilišnih zgrada i stanje vlasništva na Sveučilištu u većoj mjeri nije uredno. Fakulteti su fizički raspršeni po raznim dijelovima grada. Zabilježen je nedostatan prostorni i kadrovski kapaciteti na fakultetima (nastava se na pojedinim fakultetima odvija na 5 do 10 različitih lokacija), nedostatna suradnja Grada Zagreba i znanstvenih institucija u Zagrebu u svrhu unapređivanja gospodarskog i društvenog razvoja, nedostatan smještaj za studente koji su došli na studij u Zagreb iz drugih mjesta i brojni drugi problemi.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom mjera, aktivnosti i projekata s ciljem nastavka realizacije Sveučilišnog kampusa Borongaj, integracije zagrebačkih sastavnica u mrežu visokoškolskih i znanstvenih institucija, razvojem studijskih programa potrebnih društvu i gospodarstvu, poticanjem razvoja različitih oblika cjeloživotnog obrazovanja, razvojem programa i oblika suradnje između znanosti, poslovnog sektora, javnog sektora i udruga, poticanjem razvoja novih oblika istraživačke i studijske mobilnosti te jačanjem komunikacije s gospodarskim sektorom.

Mjere

Mjera 2.1.1.
Potpora prostornom i funkcijskom razvoju Sveučilišta u Zagrebu

Popis indikativnih aktivnosti

- nastavak realizacije Sveučilišnog kampusa Borongaj
- podržati nastavak aktivnosti razvoja kampusa na lokacijama u Zagrebu (zapadni, središnji, sjeverni i istočni)
- integrirati zagrebačke sastavnice / kampuse u mrežu visokoškolskih i znanstvenih institucija
- izraditi potrebnu dokumentaciju za izgradnju prometne i komunalne infrastrukture za potrebe kampusa, prema vremenskom planu realizacije
- integrirati kampuse u tkivo grada

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Dokumentacija za izgradnju prometne i komunalne infrastrukture	%	Izraditi i ishoditi potrebnu dokumentaciju za izgradnju prometne i komunalne infrastrukture za potrebe kampusa	100 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, Sveučilište u Zagrebu

Mjera 2.1.2.
Razvoj suradnje znanstvene/akademske zajednice, javnog sektora, poslovnih subjekata i civilnoga društva

Popis indikativnih aktivnosti

- poticati razvoj studijskih programa potrebnih društvu i gospodarstvu
- poticati razvoj različitih oblika cjeloživotnog obrazovanja
- poticati razvoj novih oblika istraživačke i studijske mobilnosti
- podupirati međunarodnu razmjenu studentskog i znanstveno-nastavnog kadra
- poticati programe i oblike suradnje između znanosti, poslovnog sektora, javnog sektora i udruga civilnog društva po principima modela „quadruple-helix"
- poticati uspostavu sveučilišnih centara istraživačke izvrsnosti i povezati ih sa javnim, privatnim i nevladinim sektorom
- ojačati komunikaciju s gospodarskim sektorom, stimulirati suradnju između istraživačkih grupa i industrije
- poticati inicijative za partnerstva između škola, učilišta (sveučilišta i veleučilišta), sveučilišta i poslovnih subjekata

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Novoosnovani Znanstveni centri izvrsnosti	Broj	Broj novoosnovanih znanstvenih centara izvrsnosti koji okupljaju najbolje znanstvenike u određenom području	10 (godišnje)	2020.	Godišnje	Sveučilište u Zagrebu, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Razvojni prioritet 2.2.
Razvoj i unapređivanje tržišta rada

Cilj: Provedba prioriteta doprinijet će unapređivanju sustava obrazovanja i mogućnosti zapošljavanja. Prioritetom se želi postići bolja prilagodba obrazovnih programa s aktivnim mjerama zapošljavanja, razvijanjem srednjoškolskih i visokoškolskih programa prilagođenih potrebama tržišta rada, osiguravanjem i poticanjem cjeloživotnog obrazovanja i prekvalifikacije, čime bi se osigurale veće šanse za zapošljavanje, smanjio udio nezaposlenih, osobito mladih. Prioritetom se također žele ojačati kompetencije ranjivih grupa građana putem programa socijalne pomoći.

Opravdanje: Iako je Grad Zagreb iznad prosjeka nezaposlenosti Republike Hrvatske i ima relativno povoljnu obrazovnu strukturu, potrebno je ulagati daljnje napore kako bi se zaustavio trend porasta nezaposlenosti, osobito mladih i obrazovanih. Obrazovni programi nisu u skladu s potrebama tržišta rada i kvalifikacijska struktura nezaposlene radne snage u mnogim slučajevima ne odgovara potrebama tržišta rada.

Opis: Prioritet se ostvaruje mjerama u kojima su sadržane aktivnosti, projekti i programi u području ulaganja u obrazovanje, usavršavanje i strukovno obrazovanje te cjeloživotno učenje u skladu s potrebama tržišta rada i razvojnim prioritetima. Prioritetom se želi potaknuti unapređivanje uvjeta za uključivanje dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada, povećanje mogućnosti zapošljavanja ranjivih skupina građana, jačanje samozapošljavanja i unapređenje mobilnosti na tržištu rada.

Mjere

Mjera 2.2.1.
Prilagodba obrazovnih programa i provođenje aktivnih mjera zapošljavanja

Popis indikativnih aktivnosti

- provesti istraživanje ponude i potražnje na tržištu rada
- provesti analizu gospodarskih grana i djelatnosti s najvećom dodanom vrijednosti u Gradu Zagrebu
- provesti istraživanje kompetencija potrebnih za radna mjesta u djelatnostima koje najviše zapošljavaju
- podupirati razvoj strukovnog obrazovanja i stručnog osposobljavanja
- stipendirati učenike strukovnih škola koji se upisuju u deficitarna zanimanja
- podupirati razvoj kvalitetnih usluga profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja
- promicati uporabu informatičkih i komunikacijskih tehnologija i novih tehnika predavanja u strukovnom obrazovanju i stručnom osposobljavanju
- poticati sve aktivnosti koje pridonose zapošljavanju (info-centri, volonterstvo, stvaranje novih oblika poslova i zapošljavanja i dr.)
- poticati nove oblike društvenog poduzetništva (po uzoru na svjetske HUB-centre)

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Stipendije za deficitarna zanimanja	Broj stipendija	Stimuliranje i usmjeravanje mladih ljudi na upis u strukovne programe obrazovanja radi stvaranja povoljnije perspektive za zapošljavanje	500	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport

Mjera 2.2.2.
Razvoj modela dostupnoga cjeloživotnog obrazovanja

Popis indikativnih aktivnosti

- predlagati, tj. inicirati obrazovne programe koji nude mogućnosti prekvalifikacije i dokvalifikacije te razvoj osobnih kompetencija
- edukacija beskućnika – osposobiti ih da konkuriraju na tržištu rada
- uspostaviti partnersku i stručnu suradnju sa zainteresiranim progresivnim trgovačkim društvima radi uspostave novih obrazovnih programa i stručnih usavršavanja zbog uvođenja novih tehnologija i poslovnih procesa (Grad, Sveučilište i ostale obrazovne institucije)
- osigurati potpuni i stalni pristup učenju radi stjecanja i obnavljanja vještina i znanja programima formalnog i neformalnog obrazovanja
- omogućiti usavršavanje u strukovnim područjima kao pripremu za uspješno sudjelovanje na tržištu rada
- iskoristiti mogućnost sufinanciranja iz ESI fondova za razvoj i provođenje modela obrazovanja i edukacija
- predlagati i poticati obrazovne programe prilagođene najboljim primjerima europske prakse i europskim standardima

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Osobe uključene u Program aktivne politike zapošljavanja	Broj osoba	Broj osoba uključenih u obrazovanje kroz Program aktivne politike zapošljavanja	7 119 (novouključeni u 2016.)	2020.	Godišnje	HZZ

Mjera 2.2.3.
Jačanje kompetencija i povećanje poslovnih mogućnosti za ranjive grupe putem programa socijalne ekonomije

Popis indikativnih aktivnosti

- razvijati nužne alate i mehanizme za potpuno provođenje ideje socijalnog gospodarstva
- podupirati partnerstvo između svih sudionika u razvoju zajednice (sindikati, javne institucije, udruge poslodavaca, radnici, nevladin sektor, poduzeća, druga udruženja itd.)
- osiguravati uvjete za rad i poboljšanje kvalitete rada ranjivih skupina
- nastaviti provođenje aktivnosti za realizaciju izgradnje kompleksa URIHO na Kajzerici
- razvoj i poticanje razvoja društvenog poduzetništva kroz socijalne zadruge nezaposlenih veterana Domovinskog rata

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Kretanje udjela zaposlenih osoba s invaliditetom u odnosu na broj novoprijavljenih osoba s invaliditetom	%	Kretanje udjela zaposlenih osoba s invaliditetom u odnosu na broj novoprijavljenih osoba s invaliditetom	2 %	2020.	Godišnje	HZZ

Razvojni prioritet 3.1.
Zaštita prirode, očuvanje i unapređivanje kvalitete okoliša

Cilj: Cilj ovog prioriteta je unaprijediti sustav zaštite i upravljanja okolišem, zaštićenim i drugim posebno vrijednim dijelovima prirode, uspostaviti jedinstveni gradski informacijski sustav o okolišu, unaprijediti zaštitu i održivo upravljanje Medvednicom i Savom te razvijati mehanizam za očuvanje šumskih predjela i zaštićenih dijelova parkovne arhitekture, kao i mehanizam zaštite bioraznolikosti. Prioritetom se ujedno želi unaprijediti sustav geotehničke i geoseizmičke mikronizacije te zaštita i poboljšanje kvalitete zraka i vode, razviti učinkoviti mehanizam zaštite od buke i unaprijediti sustav cjelovitog gospodarenja otpadom.

Opravdanje: Analiza je pokazala niz razvojnih problema, poput necjelovite provedbe propisanih mjera zaštite okoliša, nesustavnog praćenja stanja pojedinih sastavnica okoliša, nedosljedno uvažavanje planova, programa i mjera s područja zaštite okoliša prilikom planiranja i upravljanja prostorom te nedovoljna suradnja ključnih institucija zaduženih za zaštitu i održivo upravljanje okolišem. Zaštićena prirodna područja ne koriste se u funkciji razvoja prema načelima održivosti. Potrebno je unapređenje u uspostavi sustava zaštite okoliša, praćenju stanja, povećanju raspoloživosti informacija o okolišu, povećanju kvalitete planiranja zaštite i unapređenja kvalitete sastavnica okoliša te podizanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom zacrtanih mjera i njima odgovarajućih aktivnosti i projekata vezanih uz unapređenje zaštite prirode, kvalitete okoliša, te očuvanje krajobrazne i bioraznolikosti, zaštitu i održivo upravljanje zaštićenim i drugim posebno vrijednim dijelovima prirode, Medvednicom, rijekom Savom, šumskim i zaštićenim dijelovima parkovne arhitekture te uspostavljanje informacijskog sustava o okolišu kao instrumenta za upravljanje okolišem i podizanje ekološke osviještenosti stanovništva.

Mjere

Mjera 3.1.1.
Uspostava i upravljanje jedinstvenim gradskim informacijskim sustavom i komunikacijskom strategijom o okolišu

Popis indikativnih aktivnosti

- okupiti sve nositelje informacija o okolišu i razviti jedinstveni sustav prikupljanja, obrade i prezentiranja podataka
- uspostaviti sustav praćenja i izvještavanja
- izraditi akcijski plan, tj. plan implementacije na temelju analiza prikupljenih podataka
- educirati sve dionike uključene u izradu informacijskog sustava, nositelje i korisnike, stručnu i širu javnost te osigurati dostupnost informacija

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Sustav za praćenje okoliša	Broj	Osigurati uspostavu kvalitetnog informacijskog sustava u svrhu praćenja i izvještavanja o stanju okoliša i pojedinih sastavnica okoliša (zrak, voda, tlo, svjetlosno onečišćenje, buka, bioraznolikost)	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
Izrada akcijskog plana	Broj	Izraditi akcijski plan na osnovu analiza prikupljenih podataka	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Mjera 3.1.2.
Vrednovanje, zaštita i održivo upravljanje Medvednicom

Popis indikativnih aktivnosti

- razviti učinkovit sustav upravljanja prirodnim resursima Medvednice
- promovirati vrijednosti Medvednice s aspekta razvoja Grada (turističko-rekreativne, edukativne svrhe i dr.)
- provoditi aktivnosti predviđene Planom upravljanja PP Medvednica
- provoditi aktivnosti predviđene Programom zaštite divljači
- nastaviti sa znanstvenim istraživanjima divljači, zdravlja divljači i razvoja zoonotskih potencijala kod divljači
- provoditi aktivnosti predviđene osnovama gospodarenja i programima za gospodarenje šumama
- uključiti mehanizme zaštite zelenog pojasa Medvednice u prostorne i urbanističke planove kojima se regulira prostorni razvoj Grada
- izrada urbanističkih planova uređenja unutar PP Medvednica

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Povećanje turističke posjećenosti Medvednice	Broj	Povećanje broja turista Parka prirode Medvednica koji će se pratiti u skladu s Planom upravljanja JU PP Medvednica)	1 005 000 (polazna vrijednost)	2020.	Godišnje	Javna ustanova Park prirode Medvednica

Mjera 3.1.3.
Razvijanje mehanizama očuvanja šumskih predjela i zaštićenih dijelova parkovne arhitekture

Popis indikativnih aktivnosti

- u planskim aktima planirati razvoj Grada uvažavajući obvezujuće održivo gospodarenje šumama, unapređenje bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti te zaštitu ekološkog sustava
- u prostorno-planskim dokumentima Grada Zagreba zaštititi i u skladu s time provoditi aktivnosti predviđene odredbama u cilju zaštite gradskih park šuma i drugih zaštićenih dijelova prirode na području Grada
- provoditi aktivnosti predviđene Planom održavanja Park šuma Grada Zagreba u skladu s Programom za gospodarenje Park-šumama Grada Zagreba te osigurati financijska sredstva
- provoditi aktivnosti predviđene osnovama gospodarenja i programima za gospodarenje šumama
- izraditi studiju o stanju sa smjernicama razvoja državnih i privatnih šuma na području Grada Zagreba s obveznim planiranjem financijskih modela
- provoditi i proširiti monitoring zdravstvenog stanja državnih i privatnih šuma
- osigurati financijska sredstva za otkup privatnih šuma
- dopunjavati interaktivnu kartu šuma Grada Zagreba novim podacima sa ciljem informiranja i educiranja građana
- pružati stručne, administrativne i financijske potpore za edukaciju ili stručno osposobljavanje šumoposjednika na principu cjeloživotnog učenja
- osigurati potporu za programe i projekte udruga šumoposjednika u organizaciji edukacija, manifestacija, izložbi i izdavanju publikacija s ciljem jačanja svijesti šire javnosti o važnosti očuvanja flore i faune šuma i sporednih šumskih proizvoda
- aktivno sudjelovanje šumoposjednika u zaštiti okoliša i očuvanju bioraznolikosti i unapređivanju usluga ekosustava

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Studija o stanju sa smjernicama razvoja šuma na području Grada Zagreba	Broj	Izraditi studiju o stanju sa smjernicama razvoja državnih i privatnih šuma na području Grada Zagreba	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo
Mjerne postaje za praćenje zdravstvenog stanja šuma na području Grada Zagreba	Broj	Investicije u novu opremu mjernih postaja koje osiguravaju kontinuirano praćenje zdravstvenog stanja šuma Grada Zagreba	4	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo
Edukacija i promotivne kampanje za šumoposjednike i građane	Broj	Osigurati edukaciju s ciljem aktivnog sudjelovanja šumoposjednika i građana u zaštiti okoliša i očuvanju bioraznolikosti i rekreativne, turističke i ekološke funkcije šuma	20	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo

Mjera 3.1.4.
Vrednovanje, zaštita i održivo upravljanje Savom

Popis indikativnih aktivnosti

- razviti učinkovit način upravljanja prirodnim resursima Save
- provoditi aktivnosti na području Save i zaobalja, osobito:
  - zaštita vodonosnika i unapređivanje postojećih i razvoj novih vodocrpilišta
  - zaštita od poplava
  - zaštita okoliša i prirode
  - unapređivanje gospodarstva
  - proizvodnja električne energije
  - uređivanja zaobalja
  - unapređivanje uvjeta za poljoprivredu
  - stvaranje uvjeta za razvoj turizma, sporta i rekreacije
  - stvaranje uvjeta za razvoj unutarnje plovidbe
- u prostorne planove uključiti mehanizme zaštite i održivog korištenja obalnog pojasa Save
- provoditi aktivnosti na realizaciji projekta Program Sava
- analizirati usklađenost Programa Sava s relevantnim dokumentima, uključujući prostorne planove nacionalne, regionalne i lokalne razine (utjecaj Programa na korištenje površina, krajobraz i kulturnu baštinu)
- provoditi aktivnosti vezane uz zaštitu i održivo korištenje Savice (sanacija gudrona, prostorno-planska dokumentacija, upravljanje)

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izrada analize	Broj analiza	Izrada analize utjecaja Programa Sava na korištenje površina, krajobraz i kulturnu baštinu	1	2020.	Godišnje	Hrvatske vode, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 3.1.5.
Geotehnička i geoseizmička mikrozonacija

Popis indikativnih aktivnosti

- osigurati uvjete za rad geotehničkog katastra (uspostavljanje operativnih tijela, djelatnici, prostor, tehnička oprema)
- osigurati nastavak izrade i implementacije „Projekta kompleksnih geotehničkih i seizmičkih istraživanja za potrebe planiranja i građenja na području Grada Zagreba“
- nastaviti rad na izradi Geotehničke osnove Grada Zagreba koju će u konačnici činiti skup osnovnih i tematskih karata s popratnim tumačima kojima se u (formi uređenog GIS-a) prikazuju sveukupna saznanja o stanju u prostoru kroz ažurne inženjersko geološke, geotehničke i seizmološke podloge
- uspostaviti zajedničku, javnu bazu podataka te provoditi diseminaciju i edukaciju
- izraditi projektne zadatke za detaljnu inženjersko-geološku kartu (DIGK) – područje Savska ravnica, seizmičko i geološko mikrozoniranje prema standardima Eurokoda 8 za dio zapadnog dijela Grada, strateške bušotine
- izraditi seizmičko i geološko mikrozoniranje prema standardima Eurokoda 8 za zapadni dio podsljemenske urbanizirane zone (pilot projekt za II fazu istraživanja)
- izvesti najmanje jednu stratešku bušotinu
- provoditi predinvesticijske aktivnosti za sanaciju rudokopa nekadašnje tvornice cementa „Sloboda“, priprema projekta za financiranje iz fondova EU

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Unapređenje rada Geotehničkog katastra	Broj	Izrada Geotehničke osnove Grada Zagreba	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 3.1.6.
Razvijanje mehanizama zaštite bioraznolikosti

Popis indikativnih aktivnosti

- uspostaviti bazu podataka o bioraznolikosti: inventarizirati i kartirati bioraznolikost i uspostaviti sustav inventarizacije, ocjene ugroženosti i praćenja itd. te razviti listu pokazatelja
- izraditi, tj. revidirati i provoditi lokalni akcijski plan zaštite bioraznolikosti i odabranih vrsta
- izraditi planove upravljanja područjima ekološke mreže
- nastaviti kartiranje staništa Grada, osmisliti i provesti mjere upravljanja staništima te prema potrebi provoditi revitalizaciju prioritetnih staništa
- provoditi mjere očuvanja prioritetnih staništa i vrsta u skladu s izrađenim planovima upravljanja i dobivenim rezultatima istraživanja, tj. monitoringa
- educirati javnost i popularizirati teme zaštite bioraznolikosti uključivanjem građana u inventarizaciju i zaštitu bioraznolikosti (osmišljavanje projekata kojima se doprinosi jačanju svijesti za pojedine teme, provođenje ciljane edukacije, promotivnih kampanja i sl.)
- planirati razvoj Grada uvažavajući potrebu zaštite i unapređivanja bioraznolikosti i osiguravanja usluga ekosustava
- uvrstiti mjere očuvanja vrsta i područja u sektorske planove i prostorne planove
- poticati očuvanje rekreativne, turističke, biološke i ekološke funkcije revira zaštite divljači i lovišta aktivnostima iz osnova gospodarenja i programima za zaštitu divljači
- redovito upotpunjavati, tj. revidirati Akcijski plan upravljanja invazivnim vrstama i provoditi propisane mjere
- razvoj sustava zbrinjavanja i praćenja stranih (egzotičnih) vrsta i divljih životinja, uključujući prihvatilište za ugrožene vrste i ozlijeđene životinje (ex situ zaštita divljih vrsta)
- osigurati poticaje za gospodarenje travnjacima na način koji pogoduje bioraznolikosti
- razvijati suradnju i razmjenu iskustava na međunarodnoj razini te provoditi obuku za pisanje i vođenje projekata sufinanciranih iz sredstava EU i drugih fondova
- osigurati financijska sredstva za zaštitu bioraznolikosti i usluga ekosustava
- ojačati Javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim područjima Grada Zagreba
- osigurati dodatni prostor za razvoj ustanove Zoološki vrt (zaštita)
- umrežiti i ojačati suradnju s nevladinim udrugama koje djeluju na području Grada te osigurati financijska sredstva za financiranje projekata civilnog sektora
- razvijati programe za volontere
- ojačati suradnju sa znanstvenim institucijama na provođenju istraživanja i monitoringa

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Uspostava baze	Broj	Uspostava baze podataka o bioraznolikosti	1	2020.	Godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode
Monitoring i kartiranje staništa i vrste zaštićenih područja Grada Zagreba	Broj	Monitoring i kartiranje staništa i vrsta zaštićenih područja Grada Zagreba – izraditi SOP monitoringa i kartu	2	2020.	Godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode

Mjera 3.1.7.

Učinkovito upravljanje zaštićenim područjima prirode i osobito vrijednim dijelovima prirode te zaštita krajobrazne raznolikosti

Popis indikativnih aktivnosti

Zaštita prirode

- izraditi strategiju i akcijski plan zaštite, očuvanja i održivog gospodarenja zaštićenih prirodnih vrijednosti i osobito vrijednih dijelova prirode – zelena infrastruktura Grada Zagreba
- unaprijediti informatičko-komunikacijski sustav zaštite prirode:
  - unapređenje i daljnji razvoj digitalne baze podataka modernizacijom postojeće opreme i povećanjem funkcionalnosti postojećih aplikacija te poveznica s GIS-om
  - izrada digitalnog registra
  - digitalizacija građe
  - izrada i dizajn mrežnog portala i GIS preglednika
- izraditi plan upravljanja parkom Maksimir i ostalim zaštićenim područjima prirode Grada Zagreba
- unapređivati sustav praćenja učinaka mjera zaštita (definiranje indeksa, pokazatelja i sl.) i učinkovitosti upravljanja zaštićenim područjima
- osnivanje centara za posjetitelje (edukativno-posjetiteljska infrastruktura) u kojima bi se promovirale teme zaštite prirode i okoliša te održivo korištenje resursa (npr. OIE i sl.)
- izraditi stručne studije za obnovu i korištenje zaštićenih područja
- izraditi prijedlog područja i staviti u funkciju registar prirodnih vrijednosti lokalnog značaja (osobito vrijedni dijelovi prirode) u svrhu jačanja zaštite prirode i mreže zelene infrastrukture
- razvijati programe, destinacije i mreže turističke ponude kojima bi se promovirala i održivo koristila zaštićena i vrijedna područja
- uvrstiti mjere očuvanja vrsta i područja u sektorske planove i prostorne planove
- očuvati granice prostornog obuhvata park-šuma (zaštita integriteta i sprečavanje prenamjene)
- povezivati, očuvati i unaprijediti zaštićene i osobito vrijedne dijelove prirode, u svrhu jačanja mreže zelene infrastrukture, s naglaskom na bioraznolikost i staništa (koridori za vrste i staništa) a posebno na krajobraze:
  - park-šume, šumska zemljišta
  - livade i travnjaci
  - vinogradi, voćnjaci, oranice – agrikulturna zemljišta i krajobrazi
  - vodna područja, vlažna staništa
- razvijati mrežu volontera za pojedine teme zaštite pojedinih sastavnica prirode

Krajobrazna raznolikost

- pristupiti daljnjoj razradi Krajobrazne osnove Grada Zagreba (II. etapa), prioritetno izradom sljedećih studija:
  - Studija općeg nizinskog urbanog krajobraznog područja Grada Zagreba
  - Studija općeg brežuljkastog krajobraznog područja Medvednice
  - Studija općeg riječnog krajobraznog područja Grada Zagreba
  - Studija vizualnog karaktera
- prostorno-planskom dokumentacijom osigurati očuvanje matrice oblika prostorne organizacije te omjer izgrađenog i neizgrađenog
- očuvati postojeći prostorni odnos između šumskih, livadnih površina te površina pod vinogradima, voćnjacima i oranicama, očuvati fitocenološke strukture, zadržati postojeću karakterističnu parcelaciju; očuvati i unapređivati vodna područja
- očuvati osobito vrijedne sastavnice prirode na ruralnom i suburbanom području, posebice visokovrijedne travnjake i vodna područja
- očuvati kvalitetne vizure kao bitni element ambijentalne vrijednosti prostora
- u što većoj mjeri sačuvati tradicijski način gospodarenja prostorom
- u što većoj mjeri zadržati povijesni oblik prometnih komunikacija (trase starih cesta i pješačkih puteva)
- promovirati vrijednosti krajobraza i agroturizam u funkciji očuvanja krajobrazne raznolikosti

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	**Jedinica**	**Opis**	**Vrijednost**	**Godina**		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Strategija i akcijski plan	Broj	Izraditi strategiju i akcijski plan upravljanja zaštićenim područjima prirode i osobito vrijednim dijelovima prirode – zelena infrastruktura Grada Zagreba	1	2020.	Godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode
Planovi upravljanja	Broj	Izraditi planove upravljanja zaštićenim područjima prirode (jedan za Maksimir, drugi za ostala zaštićena područja i treći za područja NATURA 2000)	3	2020.	Godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode

Mjera 3.1.8.
Zaštita i poboljšanje kvalitete zraka

Popis indikativnih aktivnosti

Provoditi mjere utvrđene planovima i programima iz područja zaštite zraka (Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka na području Grada Zagreba i Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Gradu Zagrebu):

- mjere za smanjivanje emisija onečišćujućih tvari iz nepokretnih izvora
- mjere za smanjivanje emisija onečišćujućih tvari iz prometa
- mjere promicanja energetskih ušteda, energetske učinkovitosti i uporabe čišćih goriva i obnovljivih izvora energije
- razvoj sustava praćenja i upravljanja kvalitetom zraka
- provoditi korektivne mjere u slučaju prekoračenja kritičnih i tolerantnih vrijednosti

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Investicije u zaštitu okoliša	kn	Investicije u zaštitu zraka i klime	77.327.000,00	2016.	Godišnje	Statistički ljetopis Grada Zagreba, 2016. str. 154.
Proširenje i osuvremenjivanje mreže mjernih postaja za trajno praćenje kvalitete zraka	Broj	Uspostava automatskih mjernih postaja za praćenje kvalitete zraka	1	2020.	Svake četiri godine	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Mjera 3.1.9.
Zaštita i poboljšanje kakvoće površinskih i podzemnih voda

Popis indikativnih aktivnosti

- praćenje provedbe mjera utvrđenih Programom mjera sanacije unutar zona sanitarne zaštite izvorišta za postojeće građevine i postojeće djelatnosti (dalje kao Program mjera) na području III. i II. zone sanitarne zaštite izvorišta:
  - provedba plana izgradnje i rekonstrukcije sustava javne odvodnje
  - provedba plana izgradnje i rekonstrukcije sustava javne vodoopskrbe
  - provedba plana rekonstrukcije prometnica uključivo sustav oborinske odvodnje
  - provedba plana zamjene konvencionalne poljoprivredne proizvodnje ekološkom proizvodnjom
  - provedba plana izgradnje centralnog toplinskog sustava i ostalih ekološki prihvatljivih izvora energije (zamjena za naftne derivate plana zamjene konvencionalne poljoprivredne proizvodnje ekološkom proizvodnjom
  - provedba plana sanacije devastiranih područja (divljih odlagališta otpada i divljih šljunčara)
  - provedba dodatnih istražnih radova
- Unapređenje sustava praćenja provedbe mjera zaštite podzemnih i površinskih voda:
  - identifikacija vodnih tijela koja ne zadovoljavaju propisane standarde kakvoće površinskih i podzemnih voda
  - praćenje provedbe osnovnih i dopunskih mjera u skladu s programom mjera za unapređivanje stanja voda iz Plana upravljanja vodnim područjima
  - unapređenje komunikacije i suradnje s ostalim sudionicima
  - Plan edukacije ključnih dionika i javnosti izvan javnog vodoopskrbnog sustava o prevenciji utjecaja čimbenika iz zdravstveno neispravne vode za ljudsku potrošnju na zdravlje

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izvješće o realizaciji Programa mjera	Broj	Praćenje provedbe mjera zaštite i podnošenje redovnih godišnjih izvještaja sanacije	1 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
Elaborati o ispitivanju kvalitete vode	Broj	Broj izrađenih elaborata o ispitivanju kvalitete vode zagrebačkog vodonosnika, odnosno elaborati vezani uz poboljšanje kvalitete vode zagrebačkog vodonosnika	1 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Mjera 3.1.10.
Razvijanje mehanizama provedbe zaštite od buke

Popis indikativnih aktivnosti

- standardizirati postupke i procedure prikupljanja ulaznih podataka potrebnih za donošenje strateških karata buke
- donositi strateške karte buke u skladu sa zakonski propisanom dinamikom kao stručne podloge za izradu prostornih planova i u postupcima strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš
- procijeniti izloženost stanovništva buci od različitih izvora buke (cestovni, pružni i zračni promet, te industrijska postrojenja)
- prepoznati probleme i situacije koje treba poboljšati i započeti s redovitom izradom akcijskih planova upravljanja bukom kojima će se odrediti prostorno-planske mjere zaštite od buke, prioriteti i strategija provođenja mjera
- pratiti provođenje konkretnih aktivnosti u područjima koja su posebno opterećena bukom
- osigurati dostupnost podataka iz strateških karata buke i akcijskih planova javnosti

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izrada strateških karata buke	Broj	Izraditi strateške karte buke u skladu sa zakonski propisanom dinamikom	1	2020.	Svakih pet godina	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
Akcijski plan upravljanja bukom	Broj	Izrada i donošenje akcijskih planova upravljanja bukom kojima će se odrediti prostorno-planske mjere zaštite od buke	1	2020.	Svakih pet godina	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Mjera 3.1.11.
Unapređivanje sustava cjelovitog gospodarenja otpadom

Popis indikativnih aktivnosti

- provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš i proceduru donošenja Plana gospodarenja otpadom u Gradu Zagrebu za razdoblje od 2017. do 2022.
- izraditi i donijeti izmjene i dopune prostorno-planske dokumentacije sa sljedećim programskim polazištima:
  - produljiti rok odlaganja otpada na odlagalištu Prudinec
  - uzeti u obzir rezultate strateške procjene utjecaja na okoliš Plana gospodarenja otpadom u Gradu Zagrebu
  - odrediti lokacije za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u skladu s Planom gospodarenja otpadom Grada Zagreba za razdoblje od 2017. do 2022.
  - analiza okolišnih značajki lokacija namijenjenih za izgradnju reciklažnih dvorišta po pojedinim gradskim četvrtima
  - utvrditi izgradnju prometnih, infrastrukturnih i energetskih koridora za potrebe izgradnje i opskrbe Centra za gospodarenje otpadom
  - utvrditi trase vrelovoda od TE-TO Zagreb do budućeg Centra za gospodarenje otpadom
- provoditi mjere iz Plana gospodarenja otpadom u Gradu Zagrebu s posebnim naglaskom na mjere usmjerene na ostvarenje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada, opće mjere za gospodarenje otpadom, mjere odvojenog prikupljanja otpada, mjere prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, a naročito mjere za smanjenje odlaganja biorazgradivog dijela komunalnog otpada
- poboljšati učinkovitost sadašnjeg sustava odvojenog sakupljanja otpada, graditi reciklažna dvorišta i povećavati broj zelenih otoka
- izgraditi pogon za reciklažu u industriji iskoristivih sekundarnih sirovina (u skladu s principima resursne učinkovitosti)
- nastaviti odvojeno sakupljanje biootpada u cilju njegove obrade (kompostana) i proizvodnje energije (bioplin)
- pokrenuti interventne mjere kućnog kompostiranja – osigurati kućne kompostere za obiteljske kuće
- izraditi projektnu i drugu tehničku dokumentaciju te započeti radove na izgradnji kompostane za obradu biootpada s pratećim sadržajima
- izraditi projektnu i drugu tehničku dokumentaciju te započeti radove na izgradnji sortirnice s biostabilizacijom komunalnog otpada
- urediti pitanje zbrinjavanja otpadnog mulja s centralnog uređaja za pročišćivanje otpadnih voda
- izraditi projektnu i drugu tehničku dokumentaciju te započeti radove na izgradnji Centra za gospodarenje otpadom s pratećim sadržajima
- mjera edukativno-informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom te podizanju svijesti javnosti o važnosti uspostave sustava gospodarenje otpadom na području Grada Zagreba za razdoblje od 2017. do 2022. godine informiranjem, promidžbenim aktivnostima i educiranjem svih ciljanih skupina o problematici gospodarenja otpadom
- uspostaviti informacijski sustav gospodarenja otpadom

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Saniranje divljih odlagališta	%	Saniranje divljih odlagališta	100 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, Zagrebački holding d.o.o. (Zrinjevac, Čistoća, ZGOS, ZCGO)
Reciklažna dvorišta	Broj	Otvaranje novih reciklažnih dvorišta	3	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, Zagrebački holding d.o.o. (Zrinjevac, Čistoća, ZGOS, ZCGO)
Zeleni otoci	%	Povećanje broja zelenih otoka	5 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj – Sektor za zaštitu okoliša i gospodarenje otpadom, Zagrebački holding d.o.o. (Zrinjevac, Čistoća, ZGOS, ZCGO)

Razvojni prioritet 3.2.
Održivo gospodarenje energijom

Cilj: Ovim se prioritetom želi potaknuti korištenje obnovljivih izvora energije i ekološki prihvatljivih goriva, povećati energetska učinkovitost u proizvodnji energije, industriji, zgradarstvu, prometu i javnoj rasvjeti. Prioritetom se želi osigurati unapređenje sustava sigurnosti i diversifikacije energetske opskrbe Grada. Za provedbu cilja bitna je uspostava i upravljanje jedinstvenim energetskim informacijskim sustavom i komunikacijskom strategijom o energiji i klimi, izrada i provođenje strategija, planova i programa te aktivnosti za podizanje svijesti građana i njihovo aktivno uključivanje.

Opravdanje: Analizom u ovom području uočena je spora promjena strukture potrošnje, veliki gubici, mali udio obnovljivih izvora energije, nedovoljno diversificirani izvori energije, nedostatna uporaba ekološki prihvatljivih goriva, nedovoljna razina ekološke svijesti i mnogi drugi. Zaključeno je da su potrebna značajna unapređenja u pogledu podizanja svijesti o važnosti očuvanja okoliša, i poboljšanja provedbe programa energetske učinkovitosti i programa korištenja obnovljivih izvora energije. Neophodna je izrada cjelovite energetske strategije Grada Zagreba kojom bi se odredili dugoročni ciljevi energetske politike Grada i koja bi bila u skladu s nacionalnom strategijom i europskim i svjetskim trendovima učinkovitog korištenja energije.

Opis: Za ostvarenje prioriteta formirane su mjere, odgovarajuće aktivnosti i projekti unapređenja energetske učinkovitosti u proizvodnji energije, u industriji, zgradarstvu, prometu i javnoj rasvjeti te uspostave informacijskog sustava i komunikacijske strategije o energiji i klimi, s ciljem podizanja razine ekološke osviještenosti stanovništva o korištenju obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva te uključivanja stručne i šire javnosti u procese odlučivanja.

Mjere

Mjera 3.2.1.
Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, kogeneracije i ekološki prihvatljivih goriva

Popis indikativnih aktivnosti

- provesti analizu mogućnosti korištenja energije prirodnih resursa
- provoditi mjere i aktivnosti za poticanje korištenja i primjene obnovljivih izvora energije (prvenstveno sunčeve energije, energije biomase, geotermalne energije, hidroenergije i energije vjetra) i kogeneracije
- poticati gradnju sustava za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije
- poticati korištenje obnovljivih izvora energije za grijanje zgrada i pripremu tople vode
- poticati primjenu ekološki prihvatljivih goriva za vozila u vlasništvu i korištenju Grada Zagreba, javnog prijevoza na području Grada te za osobna i komercijalna vozila
- provoditi analizu učinaka provedenih mjera i uloženih subvencija i unapređivati sustav u cilju povećanja broja uključenih subjekata
- kontinuirano promovirati korištenje obnovljivih izvora energije i informirati stručnu i širu javnost o mogućnostima korištenja
- povećanje senzorskih sustava i aplikativnih rješenja (IoT sustava) za praćenje razine CO_2

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Subvencioniranje ugradnje OIE za pravne i fizičke osobe	Broj	Broj objekata za koje se subvencionira nabava i ugradnja obnovljivih izvora energije (OIE)	200	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
Objekti s izrađenom dokumentacijom / ugrađeni fotonaponski i solarni sustavi	Broj	Broj objekata za koje je izrađena tehnička dokumentacija (TD), ugrađenih fotonaponskih (FM i solarnih sustava (SK)	TD – 90, FM – 15, SK – 40	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Mjera 3.2.2.
Povećanje energetske učinkovitosti u proizvodnji energije, sektorima industrije, zgradarstva, prometa i javne rasvjete

Popis indikativnih aktivnosti

- provoditi aktivnosti definirane na temelju utvrđene energetske politike Grada Zagreba i Akcijskog plana energetski održivog razvoja Grada Zagreba do 2020.
- identificirati moguće mjere i aktivnosti energetske učinkovitosti po sektorima za ostvarenje zacrtanih ciljeva uštede energije
- poticati primjenu mjera energetske učinkovitosti u industriji, zgradarstvu, prometu i javnoj rasvjeti
- povećanje senzorskih sustava i aplikativnih rješenja (IoT sustava) za praćenje razine CO_2

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Instalirane punionice za električna i hibridna vozila	Broj	Punionice za punjenje električnih i hibridnih vozila	15	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
Energetski obnovljene javne zgrade	Broj	Broj energetski obnovljenih javnih zgrada	100	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Mjera 3.2.3.
Sigurnost i diversifikacija energetske opskrbe Grada

Popis indikativnih aktivnosti

- poticati diversifikaciju oblika energije, izvora i tehnologija proizvodnje energije:
  - provesti analizu mogućnosti korištenja raznih vrsta energetskih izvora i postrojenja za proizvodnju i transformaciju, dobavnih infrastrukturnih pravaca, transportnih i prijenosnih kapaciteta te skladišnih energetskih kapaciteta vezanih uz sve vrste energetskih izvora
  - izraditi preporuke i mjere za diversifikaciju, sigurnost i kvalitetu energetske opskrbe
  - izraditi plan implementacije

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izrada energetske bilance	Broj	Izrada energetske bilance	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
Energetske strategije	Broj	Izraditi analizu te preporuke i mjere za diversifikaciju, sigurnost i kvalitetu energetske opskrbe	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Mjera 3.2.4.
Unapređenje javnog rasvjetnog sustava

Popis indikativnih aktivnosti

- snimiti postojeće stanje rasvjete na području Grada Zagreba, multisektorsko povezivanje i formiranje zajedničke baze podataka o razini rasvijetljenosti Grada i utjecaja na zdravlje
- kontinuirano mjeriti i izrađivati karte rasvijetljenosti za odgovarajuća izložena područja
- osigurati dostupnost podataka o rasvjetljenju i svjetlosnom onečišćenju okoliša
- zaštititi područja posebno niske razine rasvijetljenosti
- izraditi akcijske planove za rasvjetljavanje koji se temelje na podacima iz karata rasvijetljenosti
- graditi i obnavljati rasvjetu u skladu s kartom rasvijetljenosti
- educirati kadrove uključene u projektiranje, dobavu i instaliranje rasvjetnih sustava i sustava upravljanja rasvjetom

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Modernizirana rasvjetna tijela javne rasvjete LED rasvjetnim tijelima	Broj	Uporaba okolišno prihvatljivije i ekonomsko-energetski učinkovitije javne rasvjete	> 1000 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
Izrada akcijskih planova za rasvjetljavanje	Broj	Izrada akcijskih planova za rasvjetljavanje koji se temelje na podacima iz karata rasvijetljenosti	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Mjera 3.2.5.
Uspostava i upravljanje jedinstvenim energetskim informacijskim sustavom i komunikacijskom strategijom o energiji i klimi

Popis indikativnih aktivnosti

- povezati sve nositelje informacija o proizvodnji, prijenosu i distribuciji energije u jedinstveni sustav prikupljanja, obrade i prezentiranja energetskih podataka
- uspostavljanje registra objekata, baze podataka i elemenata za energetsku bilancu Grada, kontinuirano praćenje energetske potrošnje, stvaranje preduvjeta za pravovremene i pozitivne intervencije u sustavu, pružanje potpore u planiranju potrošnje i ostalih mjera energetske učinkovitosti
- edukacija svih uključenih u izradu i korištenje energetskog informacijskog sustava – nositelja i korisnika, educirana i uključena stručna i šira javnost, uspostava odgovarajućeg monitoringa i povezivanje sustava
- provoditi obavještavanje, educiranje i dostupnost informacija znanstvenoj, stručnoj i široj javnosti o svim temama iz područja energije i klime

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Uspostava registra	Broj	Uspostaviti registar objekata s bazom podataka energetske bilance Grada za kontinuirano praćenje energetske potrošnje	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
Jedinstveni energetski informacijski sustav	Broj	Uspostaviti jedinstveni energetski informacijski sustav i komunikacijsku strategiju o energiji i klimi	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj

Razvojni prioritet 4.1.
Održivo korištenje cjelokupnoga prostora Grada

Cilj: Cilj ovog prioriteta je izgradnja i unapređenje sustava održivog planiranja i upravljanja prostorom koji će omogućiti cjelovito planiranje razvoja prostora Grada Zagreba i osigurati preduvjete za unapređivanje zelene infrastrukture. Cilj kvalitetnog prostornog planiranja je stvoriti uvjete za daljnje unapređenje razine urbaniteta naselja, uz visoku razinu očuvanja prirodnih i kulturnih resursa.

Opravdanje: Analizom je utvrđeno da prevladava postojeći model prostornog razvoja širenjem u neizgrađena područja, realizacija urbanističkih planova prostornog uređenja lokalne razine je spora, donošenje urbanističkih planova javnih površina je zanemareno (sport, rekreacija, zelenilo, krajobraz), u nekim je područjima prisutna neusklađenost urbanih gustoća i komunalne opremljenosti, individualna stambena gradnja na gradskim je rubovima neracionalna za komunalno opremanje i bespravna je gradnja jako česta.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom mjera vezanih uz cjelovito planiranje prostora, unapređenje naseljenih dijelova, uz osiguravanje preduvjeta za unapređivanje zelene infrastrukture. Potrebna je izrada studije prostornog razvoja Grada koja će na temelju prostorno-demografskih trendova i drugih statističkih podataka predložiti prioritetne razvojne osi i smjerove.

Mjere

Mjera 4.1.1.
Cjelovito planiranje razvoja prostora Grada Zagreba

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi cjelovitu studiju prostornog razvoja Grada Zagreba koja će na temelju utvrđenih prostorno-demografskih trendova, podataka popisa stanovništva i drugih statističkih podataka i rezultata analize stvarne iskorištenosti građevinskih područja predložiti prioritetne razvojne osi i smjerove (regeneracija, ponovno korištenje, mješovita namjena i dr.)
- izraditi analitičke podloge i mreže za pojedine sadržaje i namjene
- izraditi katalog urbanih gustoća postojećih prostornih jedinica, odrediti planske urbane gustoće za sva područja na kojima se planira nova regulacija ili transformacija postojeće izgrađene strukture
- kontinuirano pratiti promjene u prostoru (stvarno korištenje zemljišta i dr.)
- izraditi detaljnu geomorfološku kartu i zoniranja
- osmisliti mrežu tipskih geomorfoloških lokaliteta s interpretacijskom infrastrukturom
- ugraditi principe Europske urbane agende i Teritorijalne agende EU 2020. te drugih dokumenata u procese strateškog i prostornog planiranja (osiguranje usklađenog razvoja Grada i njegove urbane aglomeracije)

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Analitičke podloge i mreže za pojedine sadržaje i namjene	Broj	Izraditi analitičke podloge i mreže za pojedine sadržaje i namjene	15	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
Katalog urbanih gustoća postojećih prostornih jedinica	Broj	Izraditi katalog urbanih gustoća postojećih prostornih jedinica	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 4.1.2.
Modernizacija sustava zelene infrastrukture Grada

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi analizu postojećih i planiranih zelenih površina (sastavnica zelene infrastrukture, prostorna distribucija, standardi, društvena, zdravstvena, okolišna, gospodarska funkcija, razvojni problemi i potrebe)
- evidentirati i kartirati zelenu infrastrukture
- analizirati potrebu za javnim zelenim površinama prema planskim i drugim relevantnim normativima
- analizirati nedostatke u sustavu planiranja, realizacije i upravljanja zelenom infrastrukturom, prioritetno javnim zelenim površinama
- izraditi ekološku, funkcionalnu, oblikovnu (krajobraznu) kategorizaciju (tipologiju) sastavnica zelene infrastrukture
- definirati standarde za pojedine kategorije zelene infrastrukture, prioritetno javne zelene površine i radijuse dosega korištenja pojedinih kategorija javnih zelenih površina
- definirati dinamiku realizacije s prioritetima javnih zelenih površina u skladu s realizacijom pojedinih sadržaja (stanovanje, javni sadržaji, prometnice, gospodarska namjena, sport i rekreacija i dr.), odnosno funkcija
- definirati smjernice za mjere zaštite u prostorno-planskoj dokumentaciji
- osmišljavanje novih oblika korištenja
- formiranje mreže održivih veza (koridori i povezivanje staništa i zanimljivih destinacijskih područja)
- osiguranje kvalitetnih veza između pojedinih sastavnica zelene infrastrukture
- u ruralnim područjima: zaštita bio i krajobrazne raznolikosti koja bi obuhvatila, jačanje, razvoj i prezentaciju eko i agrikulturne proizvodnje kao turističke zanimljivost
- upotreba GIS alata te kartiranje zona koje zahtijevaju zaštitu i specifično upravljanje (za ruralni turizam, eko proizvodnju itd.)

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izraditi GIS podlogu zelene infrastrukture	Broj	Izraditi GIS podlogu zelene infrastrukture	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Razvojni prioritet 4.2.
Unapređivanje naseljenih dijelova Grada

Cilj: Cilj prioriteta je osigurati prostorni preduvjet za povećanje kvalitete postojećih i uređenje javnih gradskih prostora, sanacija i uređenje područja zahvaćenih nezakonitom gradnjom, uređenje i priprema zemljišta za izgradnju, unapređenje sustava očuvanja, obnove i održivog korištenja kulturne baštine, unapređenje integrirane urbane regeneracije povijesnog gradskog središta, unapređivanje i aktiviranje zagrebačkih tržnica i očuvanje tradicionalnih obilježja naselja.

Opravdanje: Analizom je utvrđeno da se kulturna baština, zaštićene prirodne i tradicijske vrijednost ne koriste dovoljno kao razvojni resurs, a utvrđena je i nedovoljna briga za očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti, nedostatak financijskih sredstava za sustavnu obnovu, česta bespravna gradnja te potreba za sanacijom i uređenjem područja zahvaćenih nezakonitom gradnjom, nedefinirani i neriješeni imovinsko-pravni odnosi, nezadovoljavajuća međusektorska suradnja i dr.

Opis: Ostvarenje prioriteta izvršit će se provedbom niza mjera, aktivnosti i projekata obnove i zaštite kulturne baštine uz financiranje iz domaćih i inozemnih izvora, valorizacije kulturne baštine, provedbe Programa integrirane urbane regeneracije, utvrđivanja razvojnih potreba javnih gradskih prostora s ciljem osiguranja preduvjeta za unapređivanje kvalitete rada, življenja i rekreacije, izrade plana i programa unapređivanja i aktiviranja zagrebačkih tržnica, analize suburbanog i ruralnog prostora radi očuvanja tradicionalnih obilježja, provedbe urbana sanacije i uređenja područja zahvaćenih nezakonitom gradnjom.

Mjere

Mjera 4.2.1.
Očuvanje, obnova i održivo korištenje kulturne baštine

Popis indikativnih aktivnosti

- utvrditi potrebe za obnovom kulturne i povijesne baštine, načiniti listu prioriteta za obnovu
- pripremati projekte za obnovu i zaštitu kulturne baštine za financiranje iz domaćih i inozemnih izvora
- obnavljati objekte tradicijske i sakralne arhitekture
- uspostaviti partnerski odnos s nacionalnim institucijama, privatnim sektorom i civilnim društvom u provedbi projekata obnove
- provoditi zaštitu nematerijalne kulturne baštine
- razvijati obrazovne programe s ciljem boljeg upoznavanja stanovnika Grada i njegovih posjetitelja s kulturnom baštinom
- nastaviti realizaciju započetih projekata:
  - sanacija i obnova građevina, tj. kulturnih dobara u vlasništvu Grada Zagreba
  - sanacija i obnova javnih gradskih prostora, tj. trgova i perivoja koji određuju povijesnu urbanu matricu Grada
- započeti realizaciju projekata revitalizacije na temelju utvrđene liste prioriteta i pripremljenih projekata
- izraditi strateški okvir i akcijski plan kulturne baštine (materijalne i nematerijalne) Grada Zagreba s ciljem definiranja potreba, kriterija za određivanje prioriteta ulaganja, definiranje liste prioriteta za obnovu te omogućavanja zaštite i obnove dobara od lokalnog značaja
- definirati protokol za provođenje konzervatorskih nadzora i periodičnih pregleda stanja kulturnih dobara (aktivnosti, nadležnosti i dinamika)
- pripremati integrirane projekte za obnovu i zaštitu kulturne baštine za financiranje iz domaćih i inozemnih izvora
- započeti realizaciju projekata revitalizacije na temelju utvrđene liste prioriteta i pripremljenih projekata
- uspostaviti partnerski odnos s nacionalnim institucijama, privatnim sektorom i civilnim društvom u provedbi projekata obnove
- razvijati obrazovne programe s ciljem boljeg upoznavanja, očuvanja i održivog korištenja kulturne baštine od strane stanovnika Grada i posjetitelja

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Priprema projektne dokumentacije	Broj dokumentacija	Priprema projektne dokumentacije za projekte obnove, zaštitu i održivo korištenja kulturne baštine	4	2020.	Godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode
Obnovljena i revitalizirana kulturna dobra	Broj	Obnovljena i revitalizirana kulturna dobra	80	2020.	Godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode

Mjera 4.2.2.
Inventarizacija i valorizacija kulturne baštine i unapređenje informatičkog sustava kulturne baštine

Popis indikativnih aktivnosti

- provoditi istraživanja, dokumentiranja i inventarizacije kulturne baštine
- provoditi valorizaciju kulturne baštine uz suradnju sa stručnjacima iz ostalih područja
- unaprijediti informatičko-komunikacijski sustav kulturne baštine:
  - unapređenje i daljnji razvoj digitalne baze podataka modernizacijom postojeće opreme i povećanje funkcionalnosti postojećih aplikacija i poveznica s GIS-om
  - izrada digitalnog registra
  - digitalizacija građe
  - izrada i dizajn mrežnog portala i preglednika GIS-a kao dio ZG Geoportala
- izraditi i provoditi komunikacijske i marketinške platforme kulturne baštine s akcijskim planom
- jačati kapacitete upravnih tijela za upravljanje kulturnom baštinom
- jačati suradnju sa znanstvenim i stručnim institucijama

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izrada programske osnove i IT okvira za digitaliziranu e-bazu i e-katastar	%	Inventarizacija, analiza, valorizacija i izrada digitaliziranog registra kulturnih dobara grada Zagreba	50 %	2020.	Godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode
Izrada mrežnog geoportala	Broj	Izrada mrežnog geoportala	1	2020.	Godišnje	Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode

Mjera 4.2.3.
Integrirana urbana regeneracija povijesnog gradskog središta

Popis indikativnih aktivnosti

- formirati radno tijelo sastavljeno od stručnjaka iz gradske uprave i Zagrebačkog holdinga d.o.o., drugih priznatih stručnjaka, predstavnika lokalne samouprave i civilnog društva koji će raditi na:
  - definiranju projektnog zadatka, faza i dinamike provedbe zadatka
  - provedbi potrebnih istraživanja i utvrđivanju želja i potreba građana*
  - izradi prijedloga Programa integrirane urbane regeneracije Donjega grada i provedbi procesa javnog izlaganja i izjašnjavanja
  - stvaranju organizacijsko-pravnih preduvjeta za provedbu regeneracije
- ustrojiti tijelo za provedbu Programa integrirane urbane regeneracije
- izrada analiza, studija i programskih polazišta

*vrednovanje ranijeg planerskog naslijeđa i prakse; vjerodostojno utvrđivanje vlasništva nad nekretninama; detaljna snimka stanja i vrednovanje cjelina, građevina, prometne mreže i komunalne infrastrukture; detaljna konzervatorska dokumentacija; organizacijsko-pravni okviri za sudjelovanje i pregovaranje svih sudionika u procesu; procjena ulaganja i planiranje izvora financiranja

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Program integrirane urbane regeneracije Donjega grada	Broj	Izrada prijedloga Programa integrirane urbane regeneracije Donjega grada	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 4.2.4.
Povećanje kvalitete postojećih i uređenje javnih gradskih prostora

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi cjelovitu studiju javnih gradskih prostora značajnih za Grad, kao i za pojedinu prostornu jedinicu, tj. četvrt
- utvrditi razvojne potrebe javnih gradskih prostora s ciljem osiguranja preduvjeta za unapređivanje kvalitete rada, življenja i rekreacije
- izraditi dokumentaciju za revitalizaciju postojećih i uređenje novih javnih gradskih prostora
- izraditi smjernice za uređivanje javnih gradskih prostora
- uspostaviti primjereni vizualni identitet urbane opreme
- podržati lokalne inicijative za oživljavanje javnih gradskih prostora

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Studija javnih gradskih prostora	Broj	Izraditi cjelovitu studiju javnih gradskih prostora	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
Plan povećanja gradskih vrtova na javnim gradskim površinama	m^2	Osiguranje uvjeta za unapređenje kvalitete življenja i rekreacije na javnim gradskim prostorima	5 000	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo

Mjera 4.2.5.
Profiliranje, sadržajno i oblikovno unapređivanje i aktiviranje zagrebačkih tržnica

Popis indikativnih aktivnosti
- izraditi plan i program potreba i prioriteta preuređenja
- provesti sadržajne i druge prilagodbe tržnica
- izraditi plan i program stručne potvrde i kontrole kvalitete, eko označavanja i ostalih dodanih vrijednosti proizvoda zagrebačkih tržnica

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Plan i program potreba i prioriteta preuređenja	Broj	Izraditi plan i program potreba i prioriteta preuređenja	1	2020.	Godišnje	Zagrebački holding d.o.o. – podružnica Tržnice Zagreb, NZZJ „Dr. A. Štampar“

Mjera 4.2.6.
Očuvanje tradicionalnih obilježja i uređivanje naselja ruralnog i suburbanog karaktera i nekadašnjih seoskih naselja uklopljenih u Grad Zagreb

Popis indikativnih aktivnosti
- izraditi analizu suburbanog i ruralnog prostora te izraditi smjernice za očuvanje raznolikosti okoliša, preoblikovanje i kvalitetan razvoj
- izraditi i staviti u funkciju program obnove i razvoja seoskih naselja na području Grada Zagreba
- izraditi kompleksnu razvojnu tipologiju ruralnih i suburbanih naselja
- inventarizirati upravne, obrazovne, zdravstvene, prometne, kulturne i ostale društvene funkcije i izraditi geoprostornu bazu podataka o sustavu središnjih naselja
- inventarizirati podatke o kućama za odmor (vikendicama) i oblikovati politike za usmjeravanje procesa sekundarnog stanovanja u suburbanim i ruralnim naseljima (posebno u prigorju Medvednice i Vukomeričkim goricama)
- jačati međusobne funkcionalne veze između suburbanih i ruralnih naselja Grada Zagreba, ali i između njih i naselja susjednih jedinica lokalne i regionalne samouprave
- očuvati poljoprivredne površine u funkciji gradskog tržišta i poljoprivrede za vlastite potrebe
- poticati planski razvoj raznolike, tržišno i ekološki prilagodljive, multifunkcionalne poljoprivrede i šumarstva
- diversificirati obiteljska poljoprivredna gospodarstava u smjeru pružanja usluge rekreacije, turizma i izravne prodaje poljoprivrednih proizvoda
- izraditi scenarije srednjoročnih i dugoročnih promjena ekosustava, njihovih usluga i pokretača

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Program obnove i razvoja seoskih naselja na području Grada Zagreba	Broj programa	Izraditi program obnove i razvoja seoskih naselja na području Grada Zagreba	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 4.2.7.
Urbana sanacija i uređenje područja zahvaćenih nezakonitom gradnjom

Popis indikativnih aktivnosti

- prikupljati i analizirati prostorne podatke za područja zahvaćena ozakonjenom gradnjom
- prema dijelovima Grada kvantitativno analizirati podatke o ozakonjenim zgradama
- utvrđivati načela mjera i uvjeta za sanaciju i uređenje područja ozakonjene gradnje
- provoditi proceduru izrade i donošenja prostornih planova kojima se propisuju uvjeti i kriteriji za urbanu obnovu i sanaciju područja zahvaćenih ozakonjenom gradnjom
- provoditi infrastrukturno opremanje nedovoljno opremljenih i / ili neopremljenih naselja zahvaćenih ozakonjenom gradnjom
- uređenje područja

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Planovi urbane sanacije i urbane preobrazbe	Broj	Osigurati planske mjere i uvjete u kojima se poboljšava karakter izgrađenog dijela građevinskog područja i urbane mreže javnih površina devastirane nezakonitim građenjem	10	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
Urbanistički planovi uređenja	Broj	Doneseni urbanistički planovi uređenja za područja zahvaćena nezakonitom gradnjom	10	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Razvojni prioritet 4.3.
Unapređivanje sustava gradskih projekata

Cilj: Prioritetom se želi unaprijediti sustav strateških gradskih projekata i gradskih projekata koji bi omogućio prioritetno uređivanje atraktivnih gradskih lokacija od strateškog značaja i redefiniranje gradskih projekata predviđenih dokumentima prostornog uređenja.

Opravdanje: Analizom je utvrđen prevelik broj gradskih projekata, nedostatak sustava u kojem zasebno egzistiraju različite liste gradskih projekata i prioriteta vezanih uz pojedine sektore, nejasni kriteriji po kojima se definiraju strateški gradski projekti, nedovoljno razrađen sustav pripreme i provedbe strateških gradskih projekata, nedostatak financijskih sredstava, nedovoljni kapaciteti gradske administracije za provedbu strateških gradskih projekata i niska razina uključenosti javnosti.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom mjera, aktivnosti i projekata unapređenja sustava strateških gradskih projekata i gradskih projekata kojima će se omogućiti prioritetno uređivanje atraktivnih gradskih lokacija te stvoriti nove gradske urbanističke vrijednosti sa sadržajima značajnim za razvoj Grada i kvalitetu života u njemu.

Mjere

Mjera 4.3.1.
Uspostava i razvoj sustava strateških gradskih projekata

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi studiju uspostave i razvoja sustava strateških gradskih projekata
- izraditi studiju kojom se utvrđuju kriteriji za odabir, lokacije, teme i potezi, strateške smjernice i postupak za provedbu strateških gradskih projekata
- izraditi i redovito ažurirati katalog strateških gradskih projekata s detaljnim opisom projekta i smjernicama za potencijalne partnere
- provoditi aktivnosti koje prethode realizaciji strateških gradskih projekata

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Katalog strateških gradskih projekata	Broj	Izraditi i redovito ažurirati katalog strateških gradskih projekata s detaljnim opisom projekta i smjernicama za potencijalne partnere	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
Studija	Broj	Izrada studije: - uspostave i razvoja sustava strateških gradskih projekata; - kojom se utvrđuju kriteriji za odabir, lokacije, teme i poteze, strateške smjernice i procedure za provedbu strateških gradskih projekata	2	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 4.3.2.
Uređenje i poboljšanje sustava gradskih projekata

Popis indikativnih aktivnosti

- analizirati dosadašnje učinke instituta na gradski projekt kao agensa sustava prostornog planiranja
- redefinirati pojam gradskih projekata i ostale sastavnice sustava gradskih projekata u prostornim planovima
- analizirati lokacije gradskih projekata navedene u prostornim planovima
- provoditi pripremne aktivnosti za gradske projekte

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Natječaji za lokacije gradskih projekata	Broj	Broj provedenih natječaja za lokacije gradskih projekata	10	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
Analiza lokacija gradskih projekata navedenih u prostornim planovima	Broj analiza	Provesti analizu lokacija gradskih projekata navedenih u prostornim planovima	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Razvojni prioritet 4.4.
Unapređivanje prometnih sustava

Cilj: Cilj ovog prioriteta je unaprijediti sustav mobilnosti i povećati sigurnost sudionika u prometu poboljšanjem prometne infrastrukture (ulične i cestovne mreže, biciklističkog prometa, pješačkog prometa, prometa u mirovanju, zračnog prometa, javnog putničkog prometa) te uspostaviti sustava nadzora i upravljanja prometom.

Opravdanje: Osnovnom i SWOT analizom identificirana je nedovoljno propusna i nekompletna cestovna mreža, nepostojanje centralne koordinacije semaforiziranih raskrižja, nezadovoljavajuća sigurnost u prometu, zastarjela željeznička infrastruktura, nedovoljan udio željezničkog prometa u prigradsko-gradskom prometu, promet (uključujući teretni promet) koji prolazi kroz središte grada, spor javni prijevoz samo djelomično dostupan osobama s teškoćama u kretanju, nedovoljno razvijen biciklistički promet, nedovoljan broj parkirališnih mjesta, relativno visok stupanj motorizacije i neodgovarajuća povezanost putničkog terminala Međunarodne zračne luke Zagreb sa središtem Zagreba, neadekvatna opremljenost zračne luke Lučko, nepostojanje žičare Dolje – Sljeme, nedostatak planova održive mobilnosti kojima bi se sveobuhvatno definirao i odgovarajućim modelima provjerio razvoj sustava održive mobilnosti na svim razinama. Potrebna su značajna unapređenja na svim navedenim područjima.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom mjera, aktivnosti i projekata u svim sastavnicama mobilnosti. Cilj je uspostaviti sustav održive mobilnosti u kojem će dominantnu ulogu imati javni putnički prijevoz, biciklistički i pješački promet uz sekundarnu ulogu motoriziranog prometa i koji će biti dostupan svim korisnicima, uključujući i osobe s invaliditetom.

Mjere

Mjera 4.4.1.
Unapređivanje zračnog prometa

Popis indikativnih aktivnosti

- povećanje kvalitete opsluženosti Međunarodne zračne luke Zagreb javnim prijevozom, posebno povezanost novog putničkog terminala sa središtem glavnoga grada
- izraditi parcelacijski elaborat u svrhu formiranja jedinstvene građevne čestice za zračnu luku Lučko
- provesti pripreme za izgradnju uzletno-sletne staze i staza za vožnju od konstruktivnog kolnika u zračnoj luci Lučko u cilju izgradnje Središta za obuku zrakoplovnog osoblja Lučko
- gradnja uzletno-sletne staze, staza za vožnju, stajanke i drugih pratećih objekata u zračnoj luci Lučko kao investicija u „brownfield" područje – Urbane aglomeracije Zagreb
- ispitati uvjete lokacije za gradnju helidroma na zagrebačkim bolnicama
- poticati aktivnu ulogu Grada Zagreba u planiranju razvoja zračnog prometa

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Broj putnika u zračnom prometu u Međunarodnoj zračnoj luci Zagreb	Broj putnika	Puštanje u promet novog putničkog terminala MZLZ-a otvara mogućnost da se dosadašnji blagi trend rasta prometa ubrza	2 587 798 (2015.) 2 766 087 (2016.)	2020.	Godišnje	Međunarodna zračna luka Zagreb; Statistički ljetopis Grada Zagreba
Izrada parcelacijskog elaborata	Broj	Izrada parcelacijskog elaborata u svrhu formiranja jedinstvene građevne čestice za zračnu luku Lučko	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Mjera 4.4.2.
Integracija i poboljšanje ulične i cestovne mreže

Popis indikativnih aktivnosti

- izgraditi nedostajuće ulične i cestovne spojeve osnovne i sekundarne ulične mreže
- rekonstruirati postojeće ulice
- asfaltirati makadamske ulice
- rekonstruirati i denivelirati raskrižja radi osiguranja unapređenja sigurnosti i protočnosti prometa s posebnim naglaskom na unapređenje sigurnosti i protočnosti javnoga putničkog, biciklističkog i pješačkog prometa
- pripremati dokumentaciju za izgradnju novih prometnica i mostova osnovne ulične mreže
- izrada planova održive urbane mobilnosti na lokalnim razinama

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Gradnja nerazvrstanih cesta	m² / broj	m² asfaltirane površine / broj parkirnih mjesta	34 200/312 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Mjera 4.4.3.
Unapređivanje javnoga putničkog prometa

Popis indikativnih aktivnosti

- tramvajski sustav u cijelosti prilagoditi osobama s teškoćama u kretanju (kompletan vozni park niskopodni tramvaji, odgovarajući stajališni peroni koji osiguravaju sučelje peron-vozilo za samostalan ulaz u tramvaj osobama u invalidskim kolicima, sva stajališta opremiti informacijskim ekranima)
- u projektu automatskog upravljanja prometa predvidjeti prioritet prolaska vozila JPP-a na raskrižjima
- proširenje mreže tramvajskih pruga izgradnjom tramvajskih spojeva i novih pruga; nove tramvajske pruge u pravilu projektirati i graditi u zasebnom tijelu
- rekonstrukcija postojećih tramvajskih pruga i stajališta
- pripremiti dokumentaciju za izgradnju nove remize
- gradnja ispravljačkih stanica i sustava za nadzor i upravljanje ispravljačkim stanicama
- produženje i povećanje mreže autobusnih linija
- priprema dokumentacije za rekonstrukciju i izvođenje rekonstrukcije postojećih i gradnja novih putničkih intermodalnih terminala
- kompletan autobusni vozni park s niskopodnim vozilima
- unapređivanje sustava upravljanja tramvajskim i autobusnim prometom
- poboljšavanje sustava informiranja korisnika
- priprema dokumentacije i izgradnja žičare Dolje-Sljeme
- priprema dokumentacije za izgradnju novog podzemno-nadzemnog tračničkog sustava
- priprema dokumentacije za povezivanje Zračne luke Zagreb kvalitetnim javnim prijevozom sa Gradom Zagrebom i Velikom Goricom

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Tramvajska pruga	km kolosijeka	Izgradnja novih tramvajskih pruga i poboljšanje postojećih radi smanjenja vibracija i buke	24	2020.	Godišnje	Zagrebački holding d.o.o., podružnica ZET

Mjera 4.4.4.
Poboljšanje prometa u mirovanju

Popis indikativnih aktivnosti

- izgradnja javnih garaža i parkirališta u režimu P + R i B + R na terminalima i frekventnim stajalištima javnog prometa
- osiguravanje parkiranja za stanovnike i posjetitelje gradskog središta
- izgradnja nedostajućih parkirališno-garažnih kapaciteta na cijelom području Grada
- izgradnja potrebnih parkirališnih kapaciteta uz bolnice
- uspostava geografskog informacijskog sustava za upravljanje prostornim podacima u svrhu optimizacije korištenja javnih parkirališta u Gradu Zagrebu
- izrada odgovarajućih analiza lokacija budućih objekata ili područja parkiranja u sustavu „Park & Ride" i „Bike + Ride" (rubni dijelovi grada uz terminale javnog prijevoza) s aspekta funkcionalnosti i poticanja modalnog prijelaza s privatnog na javni prijevoz
- integriranje naplatnog sustava parkiranja na P & R parkiralištima, na parkiralištima u zoni naplate te u javnim garažama s uslugom javnog prijevoza i javnog biciklističkog servisa
- modernizacija postojećih i izgradnja novih parkirališta za teretna motorna vozila na rubnim dijelovima grada
- izrada odgovarajućih analiza lokacija te načina za dostavu u svrhu unapređenja dostavnog prometa u središtu grada

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Broj parkirališnih i garažnih mjesta	%	Povećanje ukupnog broja parkirališno garažnih mjesta koja su pod naplatom (polazna vrijednost 37537)	10 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Mjera 4.4.5.
Razvoj sustava za nadzor i upravljanje prometom (ITS)

Popis indikativnih aktivnosti

- uspostaviti i opremiti centar za upravljanje prometom
- modernizirati signalnu i sigurnosnu opremu i uređaje povezane optičkim kabelom
- predvidjeti prioritet prolaska vozila javnog gradskog putničkog prijevoza kroz raskrižja
- provoditi mjere za ograničavanje motornog prometa u gradskom središtu
- ugradnja sustava senzora na parkirališnim mjestima u gradskom središtu putem kojih će se omogućiti pregled i evidencija popunjenosti parkirališnih mjesta kao i dostupnost informacija potencijalnim korisnicima o zauzetosti parkirališta
- integrirati i nadograditi nadzorne i upravljačke sustave javnog i cestovnog prometa, sustave naplate, odnosno tiketinga, sustave navođenja i informiranja korisnika i sudionika u prometu, u jedan zajednički operativni kontrolno upravljački sustav

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Uspostaviti i opremiti centar za upravljanje prometom	Broj	Uspostaviti i opremiti centar za upravljanje prometom	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet
Semaforizacija i sustav upravljanja prometom	Broj	Broj lokacija novosemaforiziranih raskrižja i reprogramiranje postojećih	10	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Mjera 4.4.6.
Unapređivanje biciklističkog prometa

Popis indikativnih aktivnosti

- uspostaviti međusobno povezanu mrežu biciklističkih staza i traka
- poboljšanje standarda biciklističke infrastrukture u skladu sa Pravilnikom o biciklističkoj infrastrukturi
- unapređivati sustav javnih parkirališta za bicikle
- razvoj novih biciklističkih proizvoda
- uspostaviti biciklističku mrežu regije
- uređenje i gradnja parkirališta za bicikle (otvorena i zatvorena)
- provoditi promotivne kampanje za edukaciju i popularizaciju biciklističkog prometa i unapređenje prometne kulture
- unaprijediti zakonsku regulativu vezano uz planiranje i projektiranje biciklističkih površina i opremu za odvijanje biciklističkog prometa, vezano uz sigurnost i zaštitu biciklista, pješaka i ostalih sudionika u prometu

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izgradnja novih parkirališta za bicikle	Broj	Izgradnja novih parkirališta za bicikle	4 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Mjera 4.4.7.
Unapređivanje pješačkoga prometa

Popis indikativnih aktivnosti

- proširiti i uređivati pješačke površine, eliminirati barijere za kretanje osoba s teškoćama u kretanju
- širenje pješačkih zona i formiranje novih
- provoditi kampanje za popularizaciju pješačkog prometa i unapređenje prometne kulture
- denivelirati i opremiti odgovarajućom opremom (liftovi, eskalatori, pokretne trake, rampe) frekventne pješačke prijelaze preko ulica i avenija s intenzivnim motornim prometom i željezničkih pruga

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Javne površine	m²	m² uređenih javnih površina	64 000 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Mjera 4.4.8.
Povećanje sigurnosti sudionika u prometu

Popis indikativnih aktivnosti

- projektirati ulice i raskrižja s ciljem poboljšanja sigurnosti
- sanacija i rekonstrukcija s gledišta sigurnosti problematičnih točaka i poteza ulične mreže
- ograničenje brzine kretanja motornih vozila na 30 km/h u središtu grada i stambenim ulicama
- provoditi edukativne i promidžbene aktivnosti
- provoditi pojačani redarstveni i policijski nadzor ponašanja u prometu
- primjenjivati inteligentne sustave za nadzor brzine kretanja vozila
- provoditi znanstvena i primjenjiva istraživanja u cilju poboljšanja sigurnosti
- denivelirati ili opremiti signalnim i sigurnosnim uređajima nezaštićene cestovne i pješačke prijelaze preko željezničkih pruga

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Edukativni programi o sigurnosti u prometu	Broj programa	Provoditi edukativne programe o sigurnosti u prometu	40	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet
Opremiti signalnim i sigurnosnim uređajima nezaštićene cestovne i pješačke prijelaze preko željezničkih pruga	Broj opremljenih prijelaza	Opremiti signalnim i sigurnosnim uređajima nezaštićene cestovne i pješačke prijelaze preko željezničkih pruga	3 (godišnje)	2020.	Godišnje	Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Razvojni prioritet 4.5.
Unapređivanje infrastrukturnih sustava

Cilj: Cilj ovog prioriteta je unaprijediti kvalitetu postojeće infrastrukture putem izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije. Tako bi see osigurao moderan, učinkovit i održiv sustav javne vodoopskrbe i odvodnje, opskrbe plinom, javnim sustavom grijanja, širokopojasnim internetom s brzinom većom od 30 MBit/s te ostalom komunalnom infrastrukturom (groblja, zbrinjavanje životinja).

Opravdanje: Analizom su utvrđeni brojni problemi. Neki dijelovi grada nisu u sustavu vodoopskrbe Grada Zagreba, neki dijelovi grada nemaju dobru opskrbljenost vodom, osobito rubni dijelovi i područja uzvodno od vodocrpilišta, a dijelovi grada na vodozaštićenom području nepotpuno su pokrivena kanalizacijskom mrežom, vodosprema i pripadajuća oprema je stara i u lošem stanju zbog dugogodišnjeg neulaganja u njihovo održavanje, cjevovodni sustav je star (vodoopskrba i odvodnja) i veliki gubici u sustavu (49 %), kanalizacijski sustav i sustav sigurnosti u slučaju elementarnih i drugih nepogoda nezadovoljavajuće funkcioniraju, vrelovodi su dotrajali, gubici energije relativno su veliki, individualno mjerenje potrošnje ne postoji, plinoopskrbna mreža je dotrajala i nema dovoljno kapaciteta, rubni dijelovi grada nisu plinoficirani, gubici plina su veliki, postojeća telekomunikacijska infrastruktura nije dovoljna za daljnje podržavanje rasta usluga, brzine pristupa internetu i omjer cijene i kvalitete nisu zadovoljavajuće, rastu potrebe za ukopnim mjestima, prijeti potencijalna ugroza zdravlja ljudi i životinja te onečišćenje okoliša zbog neodgovarajućeg uklanjanja animalnih nusproizvoda i brojni drugi problemi.

Opis: Prioritet se planira ostvariti provedbom mjera poboljšanja komunalne opremljenosti gradskog područja: vodoopskrbe i odvodnje, opskrbe plinom, telekomunikacijama, gradskih groblja te zaštite i zbrinjavanja životinja.

Mjere

Mjera 4.5.1.
Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – vodoopskrba i odvodnja

Popis indikativnih aktivnosti

Vodoopskrba

- rekonstrukcija postojeće vodoopskrbne mreže i izgradnja novih vodoopskrbnih cjevovoda
- identifikacija, pregled i legalizacija ilegalnih priključaka na vodoopskrbni sustav Grada (uvođenje u sustav naplate vode)
- pregled lokalnih vodovoda i procjena mogućnosti priključenja na javni vodoopskrbni sustav

Odvodnja

- upotpunjavati sustav odvodnje rekonstrukcijom dijela postojeće mreže i gradnjom novih kanala
- izraditi katastar sabirnih jama: utvrđivanje lokacije, vlasnika ili korisnika i stanja građevine za sabirne i septičke jame
- ispitivati vodonepropusnosti sabirnih jama uz prethodno čišćenje
- izraditi projekt za izgradnju uređaja za prihvat sadržaja sabirnih jama na lokaciji Jankomir i Novi Zagreb (Botinec)

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Rekonstruirana postojeća vodoopskrbna mreža	% od postojeće	Rekonstruirana postojeća vodoopskrbna mreža	10 %	2020.	Godišnje	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o., Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet
Stupanj završenosti mreže javne odvodnje za aglomeraciju Zagreb i Glavničica	%	Stupanj završetka mreže u skladu s Višegodišnjim programom gradnje komunalnih vodnih građevina	100 %	2018. (aglomeracija Zagreb) 2020. (aglomeracija Glavničica)	Godišnje	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o., Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Mjera 4.5.2.
Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – opskrba plinom

Popis indikativnih aktivnosti

- plinifikacija rubnih dijelova Grada na temelju studija isplativosti
- obnoviti i povećati postojeće kapacitete distribucijskog sustava
- modernizirati sustav za daljinsko vođenje distribucijskog sustava u svrhu sigurne i pouzdane isporuke plina
- smanjivati gubitke u distribucijskom sustavu
- uvođenje, tj. korištenje optimalnih tehnoloških rješenja za organiziranje i distribuciju prirodnog plina i pružanje usluga korisnicima i krajnjim kupcima
- povećati kvalitetu opskrbe plinom
- povećati sigurnost i pouzdanost distribucijskog sustava

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Rekonstruirana postojeća plinoopskrbna mreža	% od postojeće	Rekonstruirana postojeća plinoopskrbna mreža	10 %	2020.	Godišnje	Zagrebački holding d.o.o. – Gradska plinara Zagreb d.o.o.
Novoizgrađena plinoopskrbna mreža	km	Novoizgrađena plinoopskrbna mreža	20 (godišnje)	2020.	Godišnje	Zagrebački holding d.o.o. – Gradska plinara Zagreb d.o.o.

Mjera 4.5.3.
Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – telekomunikacije

Popis indikativnih aktivnosti

- osigurati kvalitetne preduvjete za poticanje ulaganja u elektroničku komunikacijsku infrastrukturu
- ubrzati tehnološki razvoj nepokretne širokopojasne mreže na području Grada Zagreba realizacijom dugovječne transmisijske infrastrukture distribucijskog dijela pristupnih mreža nove generacije
- stimulirati širu i učinkovitiju primjenu postojećih te razvoj i primjenu novih, mrežno-zahtjevnijih širokopojasnih usluga za javne, poslovne i privatne korisnike, povećavajući kvalitetu života građana i učinkovitost javnih i gospodarskih subjekata
- uspostaviti infrastrukturu za nadzor i upravljanje zagrebačkim komunalnim, prometnim i sigurnosnim sustavima
- realizirati model otvorenog pristupa fizičkoj infrastrukturi svjetlovodnih distribucijskih mreža kojima se svakom krajnjem korisniku omogućuje slobodan izbor najpovoljnijeg operatora, a svakom operatoru usluga pristup po jednakim i transparentnim uvjetima

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Pokrivenost širokopojasnim internetom brzinama veće od 100 Mbit/s	% kućanstava pretplatnika	Pokrivenost širokopojasnim internetom brzinama veće od 100 Mbit/s	20 %	2020.	Godišnje	Zagrebački holding d.o.o. – podružnica Digitalni grad

Mjera 4.5.4.
Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – gradska groblja

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi programa potreba s brojem i kapacitetom ukopnih mjesta za sva groblja
- dugoročno osigurati dovoljno prostora za razvoj groblja, a etapnim razvojem omogućiti rezerve grobnih mjesta nekoliko godina unaprijed
- izraditi prostorno-plansku dokumentaciju za proširenje malih gradskih groblja
- mala gradska groblja opremiti mrtvačnicama i potrebnom opremom

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Program potreba s brojem i kapacitetom ukopnih mjesta za groblja	Broj	Izrada programa potreba s brojem i kapacitetom ukopnih mjesta za groblja	1	2020.	Godišnje	Zagrebački holding d.o.o. – podružnica Gradska groblja
Prostorno-planska dokumentacija za proširenje malih gradskih groblja	Broj	Izrada prostorno-planske dokumentacije za proširenje malih gradskih groblja	8	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 4.5.5.
Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – zaštita i zbrinjavanje životinja

Popis indikativnih aktivnosti

- nastaviti provedbu projekta groblja za kućne ljubimce
- stvarati preduvjete za zbrinjavanje lešina na široj regionalnoj razini
- stvaranje infrastrukturnih preduvjeta (smještajni objekti, oprema) za obavljanje djelatnosti te smještaj životinja unutar kompleksa ZOO-a Zagreb
- stvaranje infrastrukturnih preduvjeta (smještajni objekti, oprema, karantena) za obavljanje djelatnosti te smještaj svih vrsta nezbrinutih životinja za koje se ukazuje potreba

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Povećanje kapaciteta skloništa za nezbrinute životinje	Broj	Izgradnja dodatnih skloništa za nezbrinute životinje	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo
Izgradnja groblja za kućne ljubimce	Broj	Izgradnja groblja za kućne ljubimce	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo

Razvojni prioritet 4.6.
Unapređivanje regionalne prometne povezanosti

Cilj: Ovim se prioritetom želi se povećati zastupljenost željezničkog prometa u prigradsko-gradskom prometu, njegovom modernizacijom, rekonstrukcijom postojeće i izgradnjom nove infrastrukture razviti integrirani javni prijevoz Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije.

Opravdanje: Analiza je ukazala na nedovoljan broj i neadekvatno opremljena stajališta, kao i nedostatan i zastarjeli vozni park, na veliku zastupljenost željezničkog prometa (uključujući i teretnog) kroz središte grada, nedovoljno učešće željeznice u gradsko-prigradskom prometu i nepostojanje integriranog sustava javnog prijevoza Grada i okolnih županija.

Opis: Prioritet se ostvaruje mjerama, aktivnostima i projektima vezanima uz modernizaciju željezničkog prigradsko-gradskog prometa (pripreme dokumentacija za gradnju novih terminala s P + R i B + R infrastrukturom, rekonstruiranje postojećih i izgradnja novih stajališta, deniveliranje željezničkih pruga na mjestima najintenzivnijeg pješačkog, biciklističkog i motornog prometa i dr.) i razvoj integriranog javnog prijevoza Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije.

Mjere

Mjera 4.6.1.
Modernizacija željezničkog prigradsko-gradskog prometa

Popis indikativnih aktivnosti

- priprema dokumentacije za modernizaciju postojećih pruga, kolodvora i stajališta i gradnju novih, uključivo P + R i B + R infrastrukturu
- priprema dokumentacije za izgradnju drugog kolosijeka na prugama Zagreb – Gl. kolodvor – Sisak i Zagreb – Gl. kolodvor - Karlovac
- priprema dokumentacije za gradnju novog željezničko cestovnog i kontejnerskog terminala
- modernizirati vozni park
- deniveliranje putnih prijelaza preko željezničkih pruga na mjestima najintenzivnijeg pješačkog, biciklističkog i motornog prometa; ostale prijelaze osigurati signalnim i sigurnosnim uređajima
- istražiti mogućnosti deniveliranja pruge u središnjem urbanom području
- rekonstruirati postojeća i graditi nova stajališta
- uvesti taktni vozni red
- poticati aktivnu uloga Grada Zagreba u planiranju razvoja željezničkog prometa

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izgradnja novih stajališta	Broj	Gradnja novih stajališta odgovarajućih tehničkih karakteristika, na postojećim željezničkim prugama, koja će omogućiti veće korištenje javnog putničkog prometa	2	2020.	Godišnje	HŽ Infrastruktura d.o.o.

Mjera 4.6.2.
Razvoj integriranoga javnog prijevoza

Popis indikativnih aktivnosti

- Izrada studijske i projektne dokumentacije za:
  - jedinstveni elektronički sustav naplate prijevoza
  - rekonstrukciju postojećih i izgradnja novih terminala i stajališta javnog prijevoza te izgradnja P + R i B + R infrastrukture u regionalnom prostoru
  - usklađenje voznih redova
  - provedba 1. faze integriranog sustava JPP–a na području Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	**Jedinica**	**Opis**	**Vrijednost**	**Godina**		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izrada studijske i projektne dokumentacije za izgradnju intermodalnih terminala i stajališta te P + R i B + R parkirališta	Broj	Izrada studijske i projektne dokumentacije za izgradnju intermodalnih terminala i stajališta te P + R i B + R parkirališta	4	2020.	Godišnje	HŽ Infrastruktura d.o.o., Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o.
Izrada studijske dokumentacije za jedinstveni elektronički sustav naplate prijevoza	Broj	Izrada studijske dokumentacije za jedinstveni elektronički sustav naplate prijevoza	1	2020.	Godišnje	Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o.

Razvojni prioritet 5.1.
Unapređivanje kvalitete stanovanja

Cilj: Prioritetom se želi podići standard stanovanja kroz planiranje obnove, energetske obnove, modernizacije i održavanje starijeg gradskog stambenog fonda, važnog čimbenika vitalnosti Grada i održivog urbanog razvoja, kao i unapređivanje sustava najma stanova u vlasništvu Grada te planiranje i izgradnja novih naselja obiteljske stambene gradnje, rekonstrukciju postojeće i gradnju nove prometne, komunalne i društvene infrastrukture.

Opravdanje: Posljedica nepostojanja dugoročne nacionalne i gradske stambene politike je smanjenje kvalitete stanova i povećanje njihove cijene, nedostatak podataka i procjena o stambenim potrebama, neadekvatno održavanje stambenog fonda, smanjivanje broja stanovnika u središnjem gradskom prostoru i prevladavanje starijeg stanovništva, slaba opremljenost javnom infrastrukturom brojnih stambenih područja te prostorna segregacija stanovanja koja dovodi do razvoja socijalnih problema može se riješiti uvođenjem mjera obnove, održavanja, modernizacije i efektivne ekspanzije stambene gradnje zadovoljavajući potrebe određenih socijalnih grupa.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom mjera unapređenja standarda stanovanja planiranjem obnove i održavanja starijeg gradskog stambenog fonda, planiranjem izgradnje novih stambenih naselja i njima potrebne prometne, komunalne i društvene infrastrukture.

Mjere

Mjera 5.1.1.
Poticanje obnove, modernizacije i održavanja stambenog fonda te sustava najma stanova u vlasništvu Grada

Popis indikativnih aktivnosti

- provesti analizu postojećeg stambenog fonda – mapiranje kvalitete stambenog fonda, pojava i procesa po četvrtima („stambeni portfolio“)
- kontinuirano provoditi mjere vezane uz obnovu i održavanje postojećeg stambenog fonda, posebice u pogledu energetske učinkovitosti i uređenja stanova prije davanja u najam i useljenja novih najmoprimaca te prodaje dijela stambenog fonda za koje sudski vještaci utvrde neisplativost ulaganja u njihovo uređenje radi dovođenja u stanje podobno za stanovanje
- kontinuirano pratiti i ažurirati evidenciju stanova i načina korištenja stanova u vlasništvu Grada
- izraditi strategiju za unapređivanje sustava najma stanova u vlasništvu Grada
- pratiti primjenu i po potrebi inicirati izmjene propisa kojima je regulirano davanje u najam i prodaja gradskih stanova

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Provesti analizu postojećeg stambenog fonda	Broj analiza	Provesti analizu postojećeg stambenog fonda („stambeni portfolio“)	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada
Održavanje stanova	Broj	Broj novouređenih / obnovljenih stanova	90	2020.	Godišnje	Gradski ured za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada

Mjera 5.1.2.
Racionalno planiranje i uređivanje područja za obiteljsku stambenu gradnju

Popis indikativnih aktivnosti

- analizirati potrebe za planiranjem područja stambene gradnje
- odrediti područja i izraditi prostorno-plansku dokumentaciju za obiteljsku stambenu gradnju primjerenu potrebama ljudi i tradicijskom načinu gradnje (morfološkom i tipološkom), urbane gustoće i standarda za područja obiteljske stambene izgradnje koji će osiguravati visoku kvalitetu stanovanja na tim područjima te koja omogućuje racionalna ulaganja u izgradnju prometne i infrastrukturne mreže naselja i pješačku dostupnost pratećih sadržaja stanovanja i javnog prijevoza
- provoditi potrebne aktivnosti za rekonstrukciju postojeće i gradnju nove prometne, komunalne i društvene infrastrukture

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Planovi prostornog uređenja za obiteljsku stambenu gradnju	Broj	Broj izrađenih provedbenih planova prostornog uređenja za obiteljsku stambenu gradnju	2	2020.	Godišnje	Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Razvojni prioritet 5.2.
Socijalna integracija lokalnih zajednica, sigurnost i kvalitetno slobodno vrijeme

Cilj: Provedbom prioriteta želi se potaknuti efikasnije stambeno zbrinjavanje socijalno osjetljivih skupina građana, unaprijediti sustav zaštite i spašavanja građana u slučaju požara ili elementarnih nepogoda, unaprijediti skrb o starijoj populaciji i efikasnije uključivati osobe s invaliditetom te djecu i mlade s teškoćama u razvoju u zajednicu. Poboljšanjem socijalne uključenosti i podizanjem socijalnog standarda osoba u potrebi, smanjuje se siromaštvo, nezaposlenost i socijalna isključenost ranjivih skupina građana. Kako bi se unaprijedila kvaliteta života, potrebno je unaprijediti i stanje sigurnosti građana.

Opravdanje: Analiza pokazuje da je značajan broj stanovnika u rizičnoj grupi od siromaštva izvan sustava socijalne skrbi, što dodatno otežava njihovo stambeno zbrinjavanje. Postoji manjak ustanova za smještaj starijih i nemoćnih osoba, a cijenu smještaja starijih osoba u privatnim ustanovama nadmašuje visinu mirovina korisnika. Zabilježen je porast broja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom te nedovoljan broj alternativnih usluga u zajednici (usluga rane intervencije, specijaliziranih udomiteljskih obitelji, itd.), kao i nedovoljna zaposlenost osoba s invaliditetom i nedovoljna koordinacija različitih nositelja sustava socijalne skrbi na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Potrebno je unaprijediti sustav za pružanje pomoći i uklanjanje posljedica katastrofa u lokalnom i regionalnom okruženju te izraditi procjenu rizika od velikih nesreća i ažurirati ili izraditi nove planove zaštite i spašavanja.

Opis: Prioritet podrazumijeva ostvarenje aktivnosti, projekata i programa kroz mjere poboljšanja socijalnih usluga u lokalnim zajednicama i poboljšanje integracije na tržište rada ranjivih skupina. Potrebno je prilagoditi sve ustanove javne i društvene namjene za pristup osobama s invaliditetom i izgraditi pristupne staze. Potrebno je unaprijediti stambeno zbrinjavanje socijalno osjetljivih skupina građana, kao i starije populacije, te unaprijediti sustav za pružanje pomoći i uklanjanje posljedica katastrofa, s ciljem unapređenja kvalitete života u Gradu Zagrebu.

Mjere

Mjera 5.2.1.
Poticanje stambenog zbrinjavanja socijalno osjetljivih skupina građana

Popis indikativnih aktivnosti

- provesti analizu potreba za gradskim stanovima
- izraditi i staviti u funkciju program za izgradnju gradskih stanova
- predložiti, uspostaviti i razvijati stambenu politiku na način da se gradski stanovi grade ravnomjerno na cijelom području Grada

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Analiza potrebe za gradskim stanovima	Broj	Izraditi analizu potrebe za gradskim stanovima	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za imovinsko – pravne poslove i imovinu Grada, Gradski ured za branitelje, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
Program za izgradnju gradskih stanova	Broj programa	Izraditi program za izgradnju gradskih stanova	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za imovinsko – pravne poslove i imovinu Grada, Gradski ured za branitelje, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Mjera 5.2.2.
Unapređenje sustava zaštite i spašavanja stanovništva, zaštite od požara i elementarnih nepogoda

Popis indikativnih aktivnosti

- nastaviti provedbu predinvesticijskih aktivnosti za izgradnju vatrogasnih postaja potrebnih za pravovremenu reakciju u slučaju požara i učinkovito obavljanje vatrogasne djelatnosti na požarnom području Grada Zagreba
- unaprijediti uvjete za učinkovito upravljanje u hitnim situacijama: upravljački centar, trenažni centar, razvoj komunikacijskih i geo-informacijskog sustava za hitne situacije, uvođenje sustava za upravljanje informacijskom sigurnošću
- jačanje kapaciteta ključnih dionika, uključujući i izradu algoritama provedbe analiza, procjene rizika i preporuka prema ključnim dionicima i javnosti
- ustrojiti, opremiti, educirati i trenirati postrojbi civilne zaštite
- nastaviti izradu „seizmološke mreže" i studije saniranja posljedica potresa

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Građani osposobljeni za suočavanje s katastrofama i krizama	Broj građana	Zaštita stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i drugih izvora opasnosti (broj pripadnika civilne zaštite)	10 000	2020.	Godišnje	Ured za upravljanje u hitnim situacijama
Izrada studije saniranja posljedica potresa	Broj studija	Izrada studije saniranja posljedica potresa	Nadogradnja baze podataka	2020.	Godišnje	Ured za upravljanje u hitnim situacijama
Vatrogasne intervencije	Broj	Broj vatrogasnih intervencija	1 184 požarne 1 077 – tehničke 308 – ostale (2016.)	2020.	Godišnje	Ured za upravljanje u hitnim situacijama

Mjera 5.2.3.
Unapređivanje skrbi o starijoj populaciji unutar lokalne zajednice

Popis indikativnih aktivnosti

- obnoviti postojeće i izgraditi nove ustanove za smještaj starijih osoba
- omogućiti osobama starije životne dobi što duži boravak u vlastitom domu
- osiguravati izvaninstitucijske oblike skrbi za starije osobe (gerontološke centre kao središta multidisciplinarnog pristupa skrbi za starije u lokalnoj zajednici)
- poboljšati kapacitete za pružanje usluga boravka starijim osobama podupirati NVO u provedbi programa za podizanje kvalitete življenja starije populacije
- izgradnja veteranskog doma
- razviti specifične programe zdravstvenih mjera i postupaka u zaštiti zdravlja starijih osoba
- primijeniti osnovne preventivne zdravstvene mjere
- pratiti, proučavati te ocjenjivati zdravstvene potrebe starijeg pučanstva Grada Zagreba
- osigurati smještajne kapacitete za osobe oboljele od Alzheimerove demencije i drugih demencija
- informiranje o socijalnim pravima i uslugama za starije osobe
- razvijati sadržaje i usluge za starije osobe s ciljem podizanja kvalitete života
- poboljšati i povećati kapacitete za liječenje kroničnih bolesnika i palijativnu skrb

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Osigurati pružanje izvaninstitucijskih oblika skrbi za starije osobe	Broj	Pružanje zdravstvenih i socijalnih usluga i aktivnosti gerontoloških centara pri domovima za starije osobe	7 000 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Gradski ured za zdravstvo
Kapaciteti za smještaj starijih osoba	Broj	Izgradnja novih ustanova za smještaj starijih osoba	2 (kapacitet za ukupno 300 osoba)	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom,
Izgradnja Veteranskog doma	Broj	Izgradnja veteranskog doma	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za branitelje, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
Kapaciteti za smještaj osoba oboljelih od Alzheimerove bolesti i drugih demencija u ustanovama zdravstvene i socijalne skrbi	Broj	Pružanje usluga smještaja osobama oboljelim od Alzheimerove bolesti i drugih demencija u ustanovama zdravstvene i socijalne skrbi	100	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, zdravstvene ustanove čiji je osnivač Grad Zagreb

Mjera 5.2.4.
Kvalitetnije uključivanje osoba s invaliditetom u život zajednice

Popis indikativnih aktivnosti

- osiguravati različite oblike izvaninstitucijske potpore osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji
- osiguravati uvjete za pružanje različitih prava i usluga za osobe s invaliditetom
- pružati potporu učenicima i studentima s invaliditetom putem osiguravanja stipendija
- poticati zapošljavanje osoba s invaliditetom
- poticati rješavanje stambenog pitanja za osobe s invaliditetom
- razvijati rekreativno-terapijske programe za osobe s invaliditetom
- organizirati zdravstvenu zaštitu za osobe s invaliditetom
- podupirati udruge osoba s invaliditetom u provedbi programa za podizanje kvalitete življenja osoba s invaliditetom
- educirati djelatnike javnih službi u pogledu kvalitetnijeg uključivanja osoba s invaliditetom u život zajednice
- osiguravati smještajne kapacitete za osobe s invaliditetom
- osiguravati pristup informacijama osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji
- osigurati pristupačnost građevinama osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Osiguravati različite oblike izvaninstitucijske potpore osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji	Broj korisnika / usluga	Pružanje socijalnih usluga i aktivnosti u ustanovama Grada Zagreba	400 / 5	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
Podupirati udruge osoba s invaliditetom u provedbi programa za podizanje kvalitete življenja osoba s invaliditetom	Broj projekata / programa	Sufinanciranje programa i projekata organizacija civilnog društva	100	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Mjera 5.2.5.
Kvalitetnije uključivanje djece i mladih s teškoćama u razvoju u život zajednice

Popis indikativnih aktivnosti

- poticati ranu socijalnu intervenciju u obitelji djeteta s teškoćama u razvoju
- provoditi edukaciju radi senzibiliziranja djece rane i predškolske dobi o potrebama djece i mladih s teškoćama u razvoju
- provoditi edukaciju djelatnika javnih službi i opće populacije o potrebama djece i mladih s teškoćama u razvoju
- osigurati besplatne vrtićke i školske prostore djeci i mladima s teškoćama u razvoju za razvojne programe, izvannastavne i sportske aktivnosti
- poticati integraciju učenika s teškoćama u redovan sustav obrazovanja, razvijati i podupirati programe za djecu pripadnike nacionalnih manjina i za djecu iz socijalno potrebitih obitelji i njihovu integraciju u postojeće programe u vrtićima i školama
- osigurati odgovarajući broj stručnih suradnika u odgojno-obrazovnim institucijama
- poticati zapošljavanje stručnih suradnika u osnovnom i srednjem odgoju i obrazovanju

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Poticati ranu socijalnu intervenciju u obitelji djeteta s teškoćama u razvoju	Broj korisnika	Osiguravanje usluga rane intervencije u obitelji i ustanovi putem financiranja ustanova i udruga	200 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport
Osiguravati dostupnost usluga socijalne skrbi (poludnevni i cjelodnevni smještaj, usluge savjetovanja, rehabilitacije i dr.) djeci s teškoćama u razvoju	Broj polaznika programa	Pružanje socijalnih usluga djeci s teškoćama u razvoju u ustanovama čiji je osnivač Grad Zagreb	200 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport

Mjera 5.2.6.
Stvaranje, jačanje i održavanje urbane sigurnosti u Gradu Zagrebu

Popis indikativnih aktivnosti

- provoditi sustavna istraživanja osjećaja sigurnosti građana Grada Zagreba i stanja urbane sigurnosti u Gradu Zagrebu i na temelju rezultata istraživanja postaviti prioritete djelovanja u cilju povećanja i održavanja urbane sigurnosti u Gradu Zagrebu
- djelovati u svim aspektima prevencije kriminala, od zakonskih i razvojnih do prevencije u zajednici
- provoditi aktivnosti u cilju smanjenja kriminala i antisocijalnog ponašanja
- usmjeravati djelovanja prema kompleksnom kriminalu i sigurnosnim pitanjima u svim područjima javnog života: razvojem projekata za stvaranje sigurnije zajednice usmjerenih na smanjivanje straha od kriminala, povećanjem zastupljenosti vijeća (Vijeće za prevenciju Grada Zagreba i vijeća za prevenciju gradskih četvrti) na relevantnim stručnim forumima, djelovanjem koordinatora urbane sigurnosti za vezu s javnim životom
- raditi na poboljšanju stanja kvalitete javnih površina Grada Zagreba: dobrim urbanim dizajnom aktivno utjecati na prevenciju kriminala oblikovanjem javnih površina, sveobuhvatnim pristupom proaktivnoj ulozi Centra za video-nadzor pogrešno parkiranih vozila, zaštitom od grafita i očuvanjem javnog reda, pokretanje revizije mjera urbane sigurnosti u četvrtima, brzo uklanjanje vandalskih grafita, visoka kvaliteta usluga čišćenja, poboljšanje uličnog osvjetljenja i reaktivacija prometnih trakova i javnih parkova
- djelovati u smjeru osnaživanja zajednice i povećanja mogućnosti za uključivanje građana u aktivnosti osnaživanja i održavanja urbane sigurnosti prepoznavanjem i istraživanjem specifičnih potreba, pronalaženjem i razvijanjem prikladnih odgovora za pojedine skupine u zajednici, posebno za one najosjetljivije kao što su djeca, žene, osobe starije životne dobi, kulturno, jezično i spolno različite zajednice
- aktivno zagovarati izdvajanje više materijalnih i ljudskih resursa namijenjenih prevenciji u zajednici na višim razinama vlasti

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Smanjenje broja kaznenih djela iz domene općeg kriminala	%	Smanjenje ukupnog broja kaznenih djela iz domene općeg kriminala (ubojstva, pokušaj ubojstva, silovanja, pokušaj silovanja, teške tjelesne ozljede, protupravno oduzimanje slobode, dovođenje u opasnost života i imovine opće opasnom radnjom ili sredstvom, prisila prema službenoj osobi)	5 % 11 764 evidentiranih kaznenih djela iz domene općeg kriminala (2015.)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika, Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, MUP - Policijska uprava zagrebačka
Smanjenje broja kaznenih djela iz domene imovinskog kriminala - imovinski delikti	%	Smanjenje ukupnog broja kaznenih djela iz domene imovinskog kriminala - imovinski delikti (razbojništva, teške krađe, provalne krađe u domove, provalne krađe u motorna vozila, provalne krađe u trgovine, teške krađe na drzak način)	5 % 10 250 evidentiranih kaznenih djela iz domene imovinskog kriminala (2015.)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika, Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, MUP - Policijska uprava zagrebačka
Suzbijanje uživanja alkohola i opojnih droga na javnom mjestu	%	Povećanje broja utvrđenih prekršaja protiv javnog reda i mira što se odnose na uživanje alkohola i opojnih droga na javnom mjestu kao najbrojnije vrste prekršaja protiv javnog reda i mira	5 % 1 671 evidentiranih prekršaja protiv javnog reda i mira što se odnose na uživanje alkohola i opojnih droga na javnom mjestu (2015.)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika, Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, MUP - Policijska uprava zagrebačka

Razvojni prioritet 5.3.
Poboljšavanje društvene infrastrukture

Cilj: Cilj provedbe prioriteta je unaprijediti uvjete za rad, kvalitetu i raznolikost u djelatnosti kulture, sporta, rekreacije i tehničke kulture te povećati dostupnost kulturnih, sportskih i rekreativnih sadržaja, pridonijeti njihovoj ravnomjernijoj prostornoj i kvalitativnoj distribuciji. Unaprijediti rad i kvalitetu sustava odgoja i obrazovanja te visokokvalitetnih zdravstvenih usluga.

Opravdanje: Analizom je utvrđen neravnomjeran raspored kulturnih sadržaja po gradskim četvrtima, nedostatak sredstava za financiranje novih i inventivnih kulturnih programa, nedostatak radnog prostora za umjetničke organizacije i umjetnike, nepotpuna i neadekvatna oprema kulturnih prostora. Veliki broj sportskih objekata ne zadovoljava realne potrebe građanstva za bavljenjem sportom, više od 50 % osnovnih i srednjih škola u Zagrebu nema odgovarajuće sportske objekte za nastavu. Neravnomjerna je i pokrivenost gradskih četvrti različitim sadržajima tehničke kulture. Postojeći kapaciteti gradskih predškolskih ustanova ne zadovoljavaju potrebe djece i roditelja. Nedostatak školskog prostora u postojećim osnovnoškolskim i srednjoškolskim objektima i nedostatak novih osnovnih i srednjih škola u dijelovima grada s pojačanom stambenom izgradnjom. Zamjetna je nedovoljna koordinacija različitih dijelova sustava zdravstva te nedostatna povezanost s ostalim segmentima društva, neujednačena kvaliteta zdravstvene zaštite te dotrajala i nedostatna dijagnostička oprema i prostor.

Opis: Prioritet podrazumijeva ostvarenje aktivnosti, projekata i programa mjerama razvoja mreža na području kulture, sporta, rekreacije te tehničke kulture, kao i unapređivanja uvjeta za pružanje visokokvalitetnih zdravstvenih usluga i unapređenje sustava odgoja i obrazovanja. Prioritetom se želi potaknuti obnova postojeće i izgradnja nove kulturne, sportske, odgojno obrazovne te zdravstvene infrastrukture.

Mjere

Mjera 5.3.1.
Unapređivanje uvjeta za rad, kvalitete i raznolikosti u djelatnosti kulture

Popis indikativnih aktivnosti

- osigurati infrastrukturu za aktivno sudjelovanje stanovništva u kulturi
- poticati i podupirati projekte od posebnog interesa za Grad Zagreb
- posebnu pozornost posvetiti odgoju mladih kroz radionice, predavanja, tribine i kazališne predstave
- revitalizirati kulturnu ponudu Gornjeg grada i poticati ostale sudionike u obnovi, sanaciji i rekonstrukciji postojećih objekata te stvaranju uvjeta za razvoj novih programa
- distribuirati kulturne programe na području cijelog Grada
- promovirati kulturnu baštinu u kulturno-obrazovne i kulturno-turističke svrhe
- redovito održavati tribine, predstavljanja knjiga, koncerata, izložbi, okruglih stolova, festivala, manifestacija kazališnih predstava, filmskih projekcija, radionica, performanse, predstavljanja amaterskih kulturno-umjetničkih društava, izdavanje knjiga i sl.
- osigurati audio-deskripciju kazališnih predstava i drugih scenskih programa za slijepe osobe i gluhe osobe – titlovi
- redovito održavati i poticati programe kulture namijenjene osobama s posebnim potrebama, osobama treće životne dobi te pripadnicima nacionalnih manjina i marginalnih socijalnih skupina
- provoditi aktivnosti utvrđene u Kulturnoj strategiji Grada Zagreba 2015. – 2022. te unapređivanje razvoja Akcijskim planom

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Posjetitelji muzeja čiji je osnivač Grad Zagreb	%	Povećanje broja posjetitelja muzeja čiji je osnivač Grad Zagreb	5 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport
Održane tribine, radionice i prezentacije, predstave, izložbe i tečajevi u centrima za kulturu	Broj održanih radionica, tribina, izložbi	Održane tribine, radionice i prezentacije, predstave, izložbe i tečajevi u centrima za kulturu	600 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport

Mjera 5.3.2.
Unapređivanje uvjeta za rad, kvalitete i raznolikosti u sustavu odgoja i obrazovanja

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi plan za unapređivanje mreže dječjih vrtića, osnovnih i srednjoškolskih ustanova
- graditi nove dječje vrtiće, škole i učeničke domove, dograditi, nadograditi, rekonstruirati ili adaptirati postojeće odgojno-obrazovne ustanove po mjeri djeteta
- povećati obuhvat djece starosti od 6 mjeseci do generacije koja treba poći u školu
- graditi polivalentne dvorane i ograđena dvorišta dječjih vrtića te sportske dvorane, vanjska vježbališta i bazene u školama koje ih još nemaju
- osigurati rad škola u jednoj smjeni
- osigurati uvjete za veći obuhvat učenika osnovnih škola programom produženog boravka, kao i za obuhvat učenika osnovnih škola odgojem i obrazovanjem u zdravstvenoj ustanovi (bolnički razredni odjeli)
- razvijati mrežu odgojno-obrazovnih ustanova koje provode posebne programe
- ustrojiti Centar za darovitu djecu Grada Zagreba
- kontinuirano nabavljati opremu i suvremena didaktička sredstva i pomagala
- razvijati i podupirati programe u funkciji prilagodbe potrebama zaposlenih roditelja u vrtićima te u osnovnim školama
- provesti i diferencirati postojeće programe te osmisliti i podupirati nove programe i projekte radi unapređivanja cjelovitog sustava odgoja i obrazovanja
- osigurati kvalitetu i raznolikost programa u odgojno-obrazovnim ustanovama u skladu s potrebama i interesima djece, a u srednjim školama u skladu s potrebama tržišta rada
- razvijati i uključivati se u međusektorsku i druge oblike suradnje na provedbi zajedničkih projekata u Republici Hrvatskoj, zemljama EU i drugim zemljama
- osigurati i podupirati stabilnost i razvoj stručno razvojnih timova, te poticati razvoj i širenje strukture stručnih djelatnika za posebne programe u vrtićima i školama
- poticati razvoj kvalitete i ujednačavanje uvjeta u privatnim i vjerskim vrtićima
- nastaviti provoditi aktivnosti za izgradnju Centra za autizam

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Opremanje ustanova predškolskog odgoja	%	Broj ukupnih objekata dječjih vrtića u odnosu na objekte dječjih vrtića koji su opremljeni novom opremom	66 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport
Održavanje i opremanje osnovnih škola za poboljšanje standarda	%	Odnos ukupnog broja osnovnih škola i objekata osnovnih škola na kojima su izvedeni radovi za poboljšanje standarda	63,39 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport

Mjera 5.3.3.
Unapređivanje uvjeta za pružanje visokokvalitetnih zdravstvenih usluga

Popis indikativnih aktivnosti

- realizirati organizacijske promjene koje će u postojećim okvirima sredstava i stručnog kadra pridonijeti pružanju kvalitetnijih, efikasnijih i ekonomski racionalnijih zdravstvenih usluga
- razvijati informatizaciju i e-zdravstvo
- povezivati biomedicinska istraživanja s kliničkim istraživanjima, razvijati i jačati istraživačku djelatnost
- trajno educirati djelatnike u zdravstvu, poticati kvalitetni stručni kadar i nadarene mlade liječnike za rad u javnom sektoru
- osigurati kvalitetnu i suvremenu medicinsku i drugu opremu u zdravstvenim ustanovama
- poboljšati uvjete za rad djelatnicima i liječenje bolesnika putem rekonstrukcije postojećih i gradnje novih kapaciteta, osobito dnevnih bolnica i kapaciteta za kronično liječenje i palijativnu skrb
- povećati energetsku učinkovitost zdravstvenih objekata
- pristupiti rješavanju deficitarnih zdravstvenih kapaciteta i povećati dostupnost zdravstvenih usluga građanima
- provoditi započete i pokrenuti nove preventivne programe zdravstvene zaštite u skladu s potrebama
- edukacijom građana osvijestiti važnost prevencije i zdravog načina života
- promicanje i očuvanje zdravlja, prevencija i rano otkrivanje bolesti
- jačati zdravstvenu pismenost i osobnu odgovornost za zdravlje i odgovorno korištenje zdravstvene zaštite kroz edukaciju građana
- provoditi zaštitu svih dobnih skupina građana, osobito ranjivih (kronični bolesnici, trudnice, djeca, starije osobe, osobe s invaliditetom, branitelji...)
- promicati prava pacijenata
- nadzirati čimbenike okoliša koji utječu na zdravlje (monitoring)
- pratiti učinkovitost sustava zdravstvene zaštite u Gradu Zagrebu

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Unapređenje infrastrukture zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Grad Zagreb	%	Obnova postojećih i gradnja novih kapaciteta za zdravstvenu i znanstvenu infrastrukturu, uključujući i energetsku učinkovitost	5 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za graditeljstvo, komunalne poslove i promet, zdravstvene ustanove čiji je osnivač Grad Zagreb

Mjera 5.3.4.
Unapređenje sportske infrastrukture i sportske kulture

Popis indikativnih aktivnosti

- ujednačavanje rasporeda sportskih građevina u gradskom prostoru izgradnjom novih normiranih i standardiziranih sadržaja te osuvremenjivanje i opremanje postojećih građevina
- izraditi jedinstvenu mrežu sportskih građevina poštivanjem stručno utvrđenih preporuka, normi i standarda
- poticati javno-privatno partnerstvo prilikom izgradnje sportskih građevina u svim gradskim četvrtima
- razraditi odgovarajuće sportske programe u skladu s potrebama i zahtjevima urbanog i suvremenog načina života te poticati neformalne i neinstitucionalne oblike bavljenja sportom
- poticati sportski amaterizam i sustavno raditi na uključivanju što većeg broja građana u programe sporta i rekreacije
- prilagoditi sportsku infrastrukturu za osobe s invaliditetom
- obrazovati i kontinuirano usavršavati kvalitetan i visoko stručan trenerski kadar
- osigurati javne informativne i informatičke servise za sportsku ponudu Grada (npr. interaktivna sportska karta Grada Zagreba)
- ulagati u razvoj mlađih sportaša radi stvaranja široke kvalitativne osnove kao uvjeta za daljnji napredak i očuvanje dostignute razine kvalitete zagrebačkog sporta (uključujući i unapređivanje vrhunske sportske kvalitete koja potiče razvoj sporta i doprinosi ugledu Grada)
- organizirati domaće i međunarodne sportske priredbe i natjecanja

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Obnovljeni sportsko-rekreacijski centri i građevine	%	Obnova postojećih sportsko-rekreacijskih centara, građevina i terena, za bavljenje rekreativnim i profesionalnim sportom	5 %	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport
Nove sportske građevine	Broj	Izgrađene samostalne nove sportske građevine u funkciji sporta u obrazovanju i bavljenju rekreativnim i profesionalnim sportom	3	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport

Mjera 5.3.5.
Jačanje standarda socijalnih usluga

Popis indikativnih aktivnosti

- osigurati analizu i praćenja siromaštva te mjere prilagođavati aktualnim društvenim uvjetima
- analizirati stanje korisnika svih oblika socijalnih pomoći
- osnažiti sustav kontrole korisnika socijalnih prava uz stvaranje uvjeta za informatičko umrežavanje na svim razinama
- osigurati uvjete za pružanje različitih vrsta pomoći i usluga uključujući novčane pomoći, pomoći u naravi, pomoći u smještaju i socijalne usluge namijenjene različitim skupinama korisnika
- osigurati pružanje različitih socijalnih usluga putem suradnje s organizacijama civilnog društva
- koordinirati različite nositelje u sustavu socijalne skrbi
- informirati građane, osobito ranjive skupine o pravima i uslugama koje su im na raspolaganju

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Analiza stanja korisnika svih oblika socijalnih pomoći	Broj	Analizirati stanje korisnika svih oblika socijalnih pomoći, izraditi registar korisnika socijalne pomoći	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
Sufinanciranje programa i projekata organizacija civilnog društva	Broj programa i projekta	Provođenje aktivnosti od socijalnog i humanitarnog značenja i razvijanje mreže za pružanje socijalnih usluga kroz suradnju s organizacijama civilnog društva	200 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Mjera 5.3.6.
Unapređivanje razvoja tehničke kulture

Popis indikativnih aktivnosti

- osnivati i podupirati rad klubova mladih tehničara kao oblika poticanja na bavljenje djelatnostima tehničke kulture učenika u izvanškolskim i izvannastavnim aktivnostima
- podupirati i osmisliti prijedloge i inicijative usmjerene na razvoj, jačanje i bolju zastupljenost sadržaja tehničke kulture u odgojno-obrazovnim programima osnovnih i srednjih škola u Gradu Zagrebu
- stvarati uvjete za osnivanje i pomoć pri djelovanju različitih udruga i strukovnih, tj. granskih saveza tehničke kulture
- osigurati prisutnost i djelovanje udruga tehničke kulture u svim gradskim četvrtima (osmišljeno i korisno slobodno vrijeme, posebice mladih)
- redovito održavati i osuvremenjivati različite radionice, tečajeve, seminare, škole, kampove, smotre, izložbe, natjecanja i druge oblike osposobljavanja djece i mladih
- osmišljeno ulagati u nabavku nove i održavanje postojeće opreme te izgraditi nove i održavati postojeće objekte i prostor
- stvarati adekvatne uvjete za rad i napredovanje posebno darovitih učenika, djece s teškoćama u razvoju i pripadnika različitih nacionalnih manjina
- razvijati međunarodnu suradnju u svim područjima tehničke kulture

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Razvoj tehničke kulture	Broj	Broj realiziranih programa / broj udruga, klubova i saveza koji provode programe / broj korisnika programa	720 / 110 / 36 000 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport

Mjera 5.3.7.
Uspostavljanje i razvoj centara za mlade

Popis indikativnih aktivnosti

- izrada plana razvoja pokretanja centara za mlade u Gradu Zagrebu u suradnji s nadležnim ministarstvom
- osiguranje prostora za djelovanje centara za mlade.
- informiranje i savjetovanje u centrima
- u centrima provoditi programe neformalnog obrazovanja i informatizacije
- u centrima provoditi programe profesionalnog usavršavanja i volontiranja
- poticati medijsku djelatnost i kulturu mladih putem aktivnosti centara
- poticanje mobilnosti mladih putem aktivnosti centara
- programi kvalitetnog provođenja slobodnog vremena u centrima
- uključivanje mladih u sve aspekte društvenog života putem aktivnosti centara

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Plan razvoja pokretanja centara za mlade u Gradu Zagrebu	Broj	Izrada plana razvoja pokretanja centara za mlade u Gradu Zagrebu u suradnji s nadležnim ministarstvom	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport
Udruge mladih	Broj	Broj sufinanciranih programa / projekata udruga mladih ili udruga za mlade	187 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport

Razvojni prioritet 6.1.
Unapređenje i promicanje ljudskih prava i razvoj civilnoga društva

Cilj: Ovim se prioritetom želi unaprijediti sustav promicanja ljudskih prava s ciljem zaštite posebno osjetljivih društvenih skupina i osigurati njihova jednakopravna uključenost u društvo, kao i razvoj partnerstva s nacionalnim manjinama i civilnim društvom.

Opravdanje: Analizom je utvrđeno da ne postoje analize pokazatelja ekonomskih ili društvenih kretanja u odnosu na spol, nedostaje metodologija za provedbu strategije uvođenja načela ravnopravnosti spolova, javnost je slabo upućena u diskriminaciju na temelju spola, rase i vjere. Zabilježen je nedostatak pokazatelja o doprinosu udruga u pružanju pomoći i podrške građanima u provedbi programa, tj. projekata za koje su ostvarili financijsku potporu iz gradskog proračuna, nedostatak normativnog okvira za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja gradskih odluka i strateških dokumenata i nepostojanje jedinstvene javne gradske baze podataka o davanju financijskih potpora udrugama.

Opis: Prioritet će se ostvariti provedbom mjera, aktivnosti, projekata i programa za osvješćivanje zagrebačke javnosti o važnosti poznavanja i ostvarivanja ljudskih prava žena i ravnopravnosti spolova, suzbijanje rasne i druge diskriminacije, prava nacionalnih manjina, vjerska prava i slobode, prava spolnih manjina, poticanje razvoja civilnoga društva i ostvarivanje slobode udruživanja.

Mjere

Mjera 6.1.1.
Aktivno promicanje ljudskih prava

Popis indikativnih aktivnosti
- razvijati i poticati osviještenost o ljudskim pravima
- educirati gradske službenike o prepoznavanju diskriminacije i osvješćivanju predrasuda
- jačati financijske i stručne preduvjete za poboljšanje znanja o diskriminaciji i senzibilizaciji javnosti za poštivanje ljudskih prava
- poticati organizacije civilnog društva da doprinose osvješćivanju o društvenoj opasnosti diskriminacije i dobrobiti koje nam donosi poštivanje prava drugoga i drugačijeg
- poticati lokalne medije u promicanju tolerancije i potrebama suzbijanja svakog oblika diskriminacije u Gradu Zagrebu
- razvijati praćenje unapređenja i promicanja ljudskih prava u Gradu Zagrebu
- jačati suradnju s europskim gradovima radi razmjene dobrih praksi u području ljudskih prava i migracija

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Udruge koje djeluju na području promicanja ljudskih prava i ravnopravnosti spolova	Broj	Broj realiziranih programa na području unapređenja i promicanja ljudskih prava, ravnopravnosti spolova i civilnog društva	25 godišnje	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika

Mjera 6.1.2.
Razvoj partnerstva s nacionalnim manjinama

Popis indikativnih aktivnosti
- poticati vijeća i predstavnike nacionalnih manjina na aktivnije sudjelovanje u radu Gradske skupštine i njezinih radnih tijela i na predlaganje mjera za unapređivanje položaja nacionalnih manjina
- poticati međusobnu suradnju udruga nacionalnih manjina radi ostvarivanja zajedničkih interesa i učinkovitijeg korištenja materijalnih i drugih resursa koje im Grad dodjeljuje
- nastavak dosadašnjih uspješnih mjera iz područja financiranja aktivnosti udruga nacionalnih manjina u okviru manjinske kulture, obrazovanja, informiranja
- potpora i partnerstvo programima nacionalnih manjina (obrazovanje, zapošljavanje, kultura, stanovanje, zdravstvena i socijalna zaštita)
- razrada transparentnog sustava praćenja financiranja programa i aktivnosti udruga nacionalnih manjina

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Financiranje programa i aktivnosti udruga nacionalnih manjina	Broj	Izraditi transparentni sustav praćenja financiranja programa i aktivnosti udruga nacionalnih manjina	1	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika
Projekti i programi vijeća i udruga nacionalnih manjina	Broj	Broj poduprtih projekata i programa vijeća i udruga nacionalnih manjina	18 (godišnje)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika

Mjera 6.1.3.
Razvoj partnerstva sa civilnim društvom

Popis indikativnih aktivnosti

- podupirati partnerstvo s civilnim društvom radi provođenja programa i projekata od zajedničkog interesa (informacijska, stručna, financijska, infrastrukturna i dr.)
- jačati mehanizme uključenosti predstavnika civilnog društva u donošenje gradskih odluka i strateških dokumenata
- razvijati kapacitete gradske uprave za suradnju s civilnim društvom i podupirati obrazovanje o sudioničkoj demokraciji
- razvijati mehanizme za procjenu doprinosa civilnog društva u pružanju pomoći i podrške građanima u provedbi programa, tj. projekata za koje su ostvarili financijsku potporu iz gradskog proračuna

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Programi, partnerstva i projekti od zajedničkog interesa	Broj	Broj programa i projekata od zajedničkog interesa	30 (godišnje)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika

Razvojni prioritet 6.2.
Unapređivanje znanja i vještina za upravljanje razvojem

Cilj: Ovim se prioritetom žele unaprijediti kapaciteti gradske uprave u svrhu poboljšanja strateškog planiranja i implementacije razvojnih dokumenata te u svrhu poboljšanja sustava pripreme i provedbe projekata sufinanciranih iz Europske unije ili drugih međunarodnih izvora.

Opravdanje: Analiza je utvrdila nedostatno provođenje plana upravljanja ljudskim resursima, postojanje nedovoljno razvijenih mehanizama za komunikaciju i koordinaciju rada unutar i između upravnih tijela, slabu razinu poznavanja procesa strateškog planiranja, neusklađenost godišnjih planova ključnih dionika s Razvojnom strategijom, nedovoljno razvijene mehanizme za prikupljanje povratnih informacija o provedbi aktivnosti i mjera od ključnih dionika, slabu učinkovitost ljudskih i drugih resursa za kvalitetnu pripremu i provedbu projekata Europske unije, relativno slabo korištenje sredstava iz financijskih instrumenata Europske unije i drugih međunarodnih izvora financiranja. Strateški programi za pojedina područja često su sektorski fragmentarni bez nedovoljne međusobne povezanosti, nema jedinstvene metodologije izrade strateških programa pa oni često ne mogu dati rješenja za razvojne probleme velike kompleksnosti, neujednačena su vremenska razdoblja strateških programa, a onda i planiranih aktivnosti i njihove provedbe, praćenje provedbe strateških programa nedovoljno je učinkovito, a izvještavanje stručne i šire javnostima o provedbi strateških programa je nedostatno.

Opis: Proces izrade Razvojne strategije unio je promjene i ukazao na nužnost i značaj međusektorskog planiranja. Za ostvarenje prioriteta potrebno je unapređivanje sustava strateškog planiranja i provedbe razvojnih projekata, te sustava pripreme i provedbe projekata sufinanciranih iz Europske unije ili drugih međunarodnih izvora, koje se ostvaruje jačanjem kapaciteta gradske uprave, te standardizacijom procedura strateškog planiranja i provedbe projekata.

Mjere

Mjera 6.2.1.
Unapređivanje sustava strateškog planiranja i provedbe razvojnih projekata

Popis indikativnih aktivnosti

- osnažiti kapacitete gradske uprave za oblikovanje razvojnih politika, strateško planiranje i implementaciju strateških dokumenata
- standardizirati i razvijati postupke i procedure strateškog planiranja i provedbe razvojnih projekata u skladu s najboljom praksom drugih europskih gradova
- izraditi i staviti u funkciju nedostajuće strateške dokumente te pripremiti i provoditi akcijske planove za sve usvojene dokumente
- povezati strateško i proračunsko planiranje u jedinstveni planerski okvir (povezati mjere iz Razvojne strategije sa stavkama iz proračuna Grada Zagreba)
- definirati kriterije razvojnih projekata i uspostaviti gradsku bazu razvojnih projekata
- razviti i sustavno primjenjivati praćenje kvalitete i uspješnosti provedbe strateških dokumenata i razvojnih projekata te vrednovanje njihovih učinaka na razvoj Grada Zagreba
- razviti sustav pokazatelja za mjerenje rezultata provedbe i stupanj dostizanja postavljenih ciljeva po pojedinim tematskim područjima – sastavnicama strateškog planiranja
- unapređivati sustav gradske statistike i prilagođavati ga potrebama strateškog planiranja i upravljanja Gradom
- razvoj jedinstvenog pristupa utvrđivanju i promicanju identiteta Grada Zagreba, jačanje promocije Grada Zagreba u međunarodnim okvirima te privlačenje ulaganja u gospodarstvo i urbanu preobrazbu
- jačati suradnju s organizacijom DG REGIO (Europska uprava za regionalnu i urbanu politiku) i UDN-om (Urban Development Network) u okviru rada na izradi Razvojne strategije Grada Zagreba i Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Baza razvojnih projekata	Broj	Definirati kriterije razvojnih projekata i uspostaviti gradsku bazu razvojnih projekata	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 6.2.2.
Unapređenje sustava za pripremu i provedbu projekata sufinanciranih iz financijskih instrumenata Europske unije i drugih međunarodnih izvora financiranja

Popis indikativnih aktivnosti

- kontinuirano unapređivati procese pripreme i provedbe projekata sufinanciranih iz programa i fondova Europske unije
- stručno i financijski podržavati pripremu i provedbu projekata sufinanciranih iz financijskih instrumenata Europske unije i drugih međunarodnih izvora financiranja
- održavati, razvijati i promicati suradnje i umrežavanje s domaćim i međunarodnim institucijama, ustanovama i organizacijama radi osiguravanja baze kvalitetnih partnera za pripremu i provedbu projekata sufinanciranih iz financijskih instrumenata Europske unije i drugih međunarodnih izvora financiranja
- sustavno educirati djelatnike gradskih upravnih tijela te drugih zainteresiranih dionika za pripremu, planiranje, provedbu, praćenje i vrednovanje programa i projekata sufinanciranih iz financijskih instrumenata Europske unije i drugih međunarodnih izvora financiranja

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Broj projekata prihvaćenih za sufinanciranje iz Europske unije	Broj	Povećanje broja projekata prihvaćenih za sufinanciranje iz Europske unije	60 (2014.) 72 (2015.) 88 (2016.)	2020.	Godišnje	Ured za programe i projekte Europske unije

Razvojni prioritet 6.3.
Učinkovito upravljanje prostorom Grada i gradskom imovinom

Cilj: Ovim se prioritetom želi unaprijediti sustav upravljanja podacima o prostoru i stanovništvu Grada te katastarska i zemljišna evidencija. Njegov je cilj primjena mjera aktivne zemljišne politike i unapređenje sustava strategijskih interesa Grada.

Opravdanje: Analizom su utvrđeni problemi u razmjeni, korištenju i diseminaciji prostornih podataka, nedovoljno korištenje prostornih i statističkih podataka u donošenju odluka i neusklađenost podataka iz katastra, zemljišne knjige i stvarnog stanja na terenu.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom mjera, aktivnosti i projekata unapređenja sustava upravljanja podacima o prostoru i stanovništvu Grada, sustava katastarske i zemljišne evidencije uspostavom zajedničke baze zemljišnih podataka katastra i zemljišne knjige, primjenom mjera aktivne zemljišne politike s novim pristupima gospodarenja zemljištem i definiranjem kriterija strategijskih interesa Grada, kartiranjem i izradom baze podataka.

Mjere

Mjera 6.3.1.
Unapređivanje katastarskih i zemljišnih evidencija

Popis indikativnih aktivnosti

- unaprijediti Zajednički informacijski sustav (ZIS) radi što bržeg i kvalitetnijeg obavljanja poslova iz nadležnosti Gradskog ureda za katastar i geodetske poslove u skladu s potrebama Grada Zagreba
- uskladiti stanje u zemljišnim evidencijama sa stanjem na terenu – provesti katastarske izmjere i tehničke reambulacije
- obnavljati katastar i zemljišne knjige pojedinačnim prevođenjem katastarskih čestica iz katastra zemljišta u katastar nekretnina
- nastaviti osuvremenjivanje tehničkog oblika zemljišnih evidencija – homogenizacija i digitalizacija
- nastaviti s izmjerama katastarskih općina ili dijelova katastarskih općina prema prioritetima Grada
- nastaviti i ubrzati unos podataka u bazu VodGIS katastra vodova
- širem krugu korisnika omogućiti prikazivanje baze katastra vodova u stvarnom vremenu

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Unificiranje ploča za označavanje imena ulica i trgova u Gradu Zagrebu	Broj	Nabava i ugradnja ploča za označavanje ulica i trgova u Gradu Zagrebu	7 000 (2017.) 7 500 (2018.) 7 500 (2019.) 8 000 (2020.)	2020.	Godišnje	Gradski ured za katastar i geodetske poslove
Unificiranje pločica za označavanje zgrada brojem u Gradu Zagrebu	Broj	Nabava i ugradnja pločica za označavanje zgrada brojem u Gradu Zagrebu	25 000 (2017.)	2020.	Godišnje	Gradski ured za katastar i geodetske poslove
Uskladiti stanje u zemljišnim knjigama sa stanjem na terenu – provesti katastarske izmjere i tehničke reambulacije	Broj	Izlaganje podataka prikupljenih novom katastarskom izmjerom za k.o. Granešina Nova	800 (2017.) 1 000 (2018.) 1 500 (2019.) 2 000 (2020.)	2020.	Godišnje	Gradski ured za katastar i geodetske poslove

Mjera 6.3.2.
Primjena mjera aktivne zemljišne politike

Popis indikativnih aktivnosti

- istražiti inozemna iskustva u gradskim zemljišnim politikama
- predlagati nove pristupe gospodarenja zemljištem
- izraditi strategiju upravljanja zemljištem
- primjena prava prvokupa nekretnina potrebnih za građenje građevina javnog karaktera – utvrditi područja prvokupa i osigurati sredstva za provedbu
- primjenjivati pravne i urbanističke instrumente za cjelovito uređenje zemljišta u skladu s prostornim planovima
- osnovati fond za financiranje otkupa i uređenja zemljišta za javne potrebe

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Nabava zemljišta	m²	Stečeno zemljište	8 000 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada

Mjera 6.3.3.
Unapređivanje sustava upravljanja podacima o prostoru i stanovništvu Grada

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi i ažurirati višenamjenske i sektorske skupove prostornih podataka
- razviti lokalnu infrastrukturu prostornih podataka (izrada i održavanje geoportala koji sadrži skupove podataka i odgovarajuće metapodatke, organizacija zajedničkog korištenja, razmjene i distribucije podataka)
- izraditi i provoditi strateški dokument razvoja infrastrukture prostornih podataka gradskih upravnih tijela, trgovačkih društava i ustanova
- primijeniti prostorne analize temeljene na ažurnim skupovima prostornih podataka i korištenju GIS tehnologije (donošenje odluka na temelju stvarnih podataka i numeričkih modela)

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Infrastruktura prostornih podataka	%/ Broj	Pokrivenost gradskog područja višenamjenskim prostornim podacima/ broj provedenih prostornih analiza	80 % / 50 godišnje	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Razvojni prioritet 6.4.
Poboljšanje rada gradske uprave, institucija i javnih poduzeća

Cilj: Ovim se prioritetom želi se unaprijediti upravljanje i komunikacija između gradskih upravnih tijela, institucija, javnih poduzeća i građana te dalje razvijati sustave i projekte koji će doprinijeti transformaciji Zagreba u pametni grad.

Opravdanje: Analiza je pokazala nedostatno provođenje plana upravljanja ljudskim resursima i nedovoljno razvijene mehanizme za komunikaciju i koordinaciju rada unutar i između upravnih tijela. S obzirom na stabilnost i obrazovanost kadra (prema podacima iz listopada 2014., više od 40 % službenika u gradskim upravnim tijelima posjeduje stupanj obrazovanja VSS ili viši), potrebno je iskoristiti potencijal ljudskih resursa za unapređivanje rada gradske uprave, a time i stvaranje pozitivnije percepcije građana o dostupnim uslugama i servisima.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom mjera, aktivnosti i projekata unapređenja upravljanja ljudskim resursima, izradom analiza stanja i stvarnih potreba i mjerama vrednovanja raspoloživih ljudskih resursa, unapređenjem rukovođenja i organizacije rada, unapređenjem komunikacije, razvojem sustava za upravljanje prostornim procesima, digitalizacijom poslovnih procesa, uključivanjem osnovnih mjerila zelene javne nabave u postupke javne nabave te uspostavom i implementacijom sustava sufinanciranja projekata putem ITU mehanizma s područja obuhvata Urbane aglomeracije Zagreb.

Mjere

Mjera 6.4.1.
Unapređivanje upravljanja ljudskim resursima

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi analizu stanja i potreba za jačanje administrativnih kapaciteta
- provesti sveobuhvatnu analizu i vrednovanje korištenja raspoloživih ljudskih resursa (na temelju podataka Centralnog registra ljudskih resursa i drugih podataka)
- unaprijediti rukovođenje, organizaciju rada i odgovornost na svim razinama, sustavnom primjenom modernih upravljačkih znanja, vještina, informacijskih tehnologija i suvremenim menadžerskim alatima
- dalje razvijati mehanizme za jačanje profesionalnosti i djelotvornosti svih službenika kako bi razina potrebnih stručnih znanja i razvijenih potrebnih vještina dodatno povećala standarde kvalitete rada i pružanja usluga korisnicima te povećala povjerenje korisnika u obavljanje službe
- izobrazba službenika u svrhu stjecanja dodatnog stupnja obrazovanja
- dalje razvijati načela i standarde dobre upravne prakse u odnosima s građanima i partnerima
- konkretnije definirati mjere nepristranog, pravičnog i učinkovitog stimuliranja službenika i namještenika te omogućavanja njihova profesionalnog razvitka (unaprijediti sustav ocjenjivanja službenika i namještenika)

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Strategija upravljanja ljudskim potencijalima	Broj	Izraditi strategiju upravljanja ljudskim potencijalima	1	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika, Stručna služba gradonačelnika

Mjera 6.4.2.
Unapređivanje komunikacije i protoka informacija između gradskih upravnih tijela, institucija i javnih poduzeća i građana

Popis indikativnih aktivnosti

- razviti mehanizme za unapređivanje komunikacije i protoka informacija između i unutar gradskih upravnih tijela, institucija i javnih poduzeća:
  - izradom, tj. formiranjem sustava komunikacija
  - detaljnom razradom standardiziranih pravila za međusobnu suradnju
  - integracijom sustava i pravila
  - edukacijom korisnika
  - objediniti upravljanje bazama podataka i informacijskom i komunikacijskom infrastrukturom Grada Zagreba, Zagrebačkog holdinga d.o.o. i ustanova u vlasništvu Grada Zagreba – pripremiti i uvesti središnji informacijsko komunikacijski sustav
- unaprijediti elektroničko poslovanje javne uprave razvijanjem aplikativnih servisa za građane i poslovne subjekte, Grad Zagreb, ZGH d.o.o. i ustanove u vlasništvu Grada Zagreba

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Unapređenje tehnološke infrastrukture	%	Razvoj tehnološke infrastrukture za obavljanje radnih zadaća poslovnih procesa	95 %	2020.	Godišnje	Stručna služba gradonačelnika

Mjera 6.4.3.
Razvoj sustava za upravljanje poslovnim procesima

Popis indikativnih aktivnosti

- priprema, planiranje, organizacija i izrada akata, odnosno dokumenata o uspostavi i razvoju sustava za upravljanje poslovnim procesima i sustava za upravljanje promjenama
- podrška definiranju strateških ciljeva i inicijativa za unapređenje procesa te kontinuirana edukacija nositelja temeljnih procesnih uloga u usvajanju znanja te provođenju kontinuiranog unapređenja poslovnih procesa
- usvajanje metodologije i tehnološke platforme za upravljanje poslovnim procesima
- dizajn poslovnih procesa u skladu s metodologijom i izgradnjom repozitorija poslovnih procesa
- provođenje kvalitativnih i kvantitativnih analiza i optimizacija poslovnih procesa
- metodološka podrška projektima razvoja novih procesa
- podrška implementaciji promjena i transformaciji procesa, organizacije i tehnologije
- podrška praćenju provedbe i kontrole poslovnih procesa

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	**Jedinica**	**Opis**	**Vrijednost**	**Godina**		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Broj educiranih zaposlenika nositelja temeljnih procesnih uloga	Broj zaposlenika	Kontinuiranom edukacijom zaposlenika, nositelja temeljnih procesnih uloga te usvajanjem znanja za provođenje kontinuiranog unapređenja poslovnih procesa i usvajanjem znanja o upravljanju promjenama i unapređenjima kao stalnom aktivnosti omogućit će se uspostava djelotvorne, učinkovite, fleksibilne, prema korisniku orijentirane gradske uprave	60 (2017.) 100 (2018.) 150 (2019.)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika
Broj dokumentiranih / novih / unaprjeđenih procesa	Broj dokumentiranih procesa Broj novih procesa Broj unapređenih procesa	Broj dokumentiranih / novih / unaprjeđenih procesa te učinkovito upravljanje poslovnim procesima pridonosi podizanju ukupne konkurentnosti Grada Zagreba, podiže kvalitetu življenja i povećava zadovoljstvo građana, osigurava kvalitetne usluge stanovništvu, poduzetnicima i svim korisnicima te smanjuje troškove poslovanja	20 / 2 / 10 (2017.) 25 /4 /15 (2018.) 30/6/20 (2019.)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika
Uspostavljen, ažuran i objavljen repozitorij poslovnih procesa na odabranom alatu i metodološkoj platformi	Broj	Uspostavljenim, ažurnim i objavljenim repozitorijom poslovnih procesa dobiva se potpuna, jasna transparentna slika poslovnih procesa te omogućava brža i učinkovitija razmjena informacija i komunikacija i olakšano uvođenje novih tehnologija i zahtijevanih usklađenosti sa svim zakonskim normama i propisima	1	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika

Mjera 6.4.4.
Zelena javna nabava

Popis indikativnih aktivnosti

- uključiti osnovna mjerila zelene javne nabave u postupke javne nabave
- poticati uvođenje osnovnih mjerila zelene javne nabave u postupke bagatelne nabave
- podizati kapacitete u gradskim upravnim tijelima za provedbu postupaka zelene javne nabave kroz edukacije i međusektorsku suradnju
- promovirati primjere dobre prakse te educirati širu javnost o potrebi korištenja zelenih, ekološki prihvatljivijih proizvoda, radova i usluga

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Uključivanje mjerila zelene javne nabave u postupke javne i bagatelne nabave	%	Udio provedenih postupaka javne nabave uz primjenu osnovnih zelenih mjerila (u skladu s Nacionalnim akcijskim planom za zelenu javnu nabavu za razdoblje od 2015. do 2017. s pogledom do 2020. godine)	50 %	2020.	Godišnje	Analiza godišnjeg statističkog izvješća (Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Uprava za sustav javne nabave)

Mjera 6.4.5.
Zagreb pametni grad

Popis indikativnih aktivnosti

- uspostaviti koordinacijsko tijelo, tj. organizacijski okvir za koordinaciju inicijativa i aktivnosti usmjerenih na pametni razvoj Grada s ciljem razvoja sustavnog i međusektorskog pristupa te posljedično učinkovitijeg korištenja resursa
- izraditi i donijeti strateški dokument za transformaciju Zagreba u pametni grad i komunikacijsku strategiju za informiranje javnosti i diseminaciju mjera
- razvijati, unapređivati i međusobno povezivati postojeća pametna rješenja u gradskim upravnim tijelima, trgovačkim društvima i ustanovama
- povećavati kapacitete nositelja pametnih rješenja u gradskim upravnim tijelima, trgovačkim društvima i ustanovama
- razmjenjivati iskustva s vodećim stručnjacima u području smart city rješenja i dobrim praksama gradova u Europi i svijetu
- organizirati izvore znanja za pametne gradove i voditi specijalizirane virtualne zajednice te poticati razvoj društva znanja, odnosno digitalno društvo uz što veću participaciju građana, gospodarstvenika, akademske zajednice i nevladinih organizacija
- razvijati platforme za razvoj inteligentnih usluga Grada i praćenje indikatora uspješnosti prema standardima pametnih gradova
- poticati digitalno gospodarstvo i razvoj pametnih usluga i tehnologija (Cloud computing, Mobile computing, Big Data, Internet of Things (IoT), i dr.) u suradnji s akademskom zajednicom i privatnim sektorom
- kontinuirano razvijati i unapređivati portale otvorenih podataka Grada Zagreba
- razvijati pametne inicijative i implementirati konkretne pametne projekte u suradnji s važnim dionicima u zajednici

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Izraditi strateški dokument za transformaciju Zagreba u pametni grad	Broj	Izraditi strateški dokument za transformaciju Zagreba u pametni grad	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, Stručna služba gradonačelnika, Ured gradonačelnika

Mjera 6.4.6.
e-ZAGREB, digitalizacija poslovnih procesa

Popis indikativnih aktivnosti

- korištenje podataka u skladu s unaprijed određenim procedurama i pravima pristupa
- ažurna obrada podataka i ažurno izvještavanje
- poboljšani pristup uslugama za građane
- dvosmjerna on-line komunikacija s ciljanim grupama na informatički podržanim procesima
- potpuna integracija poslovnih procesa i njihovo modeliranje
- implementacija jedinstvenih aplikacijskih rješenja s visokim stupnjem sigurnosti
- adekvatno elektroničko arhiviranje i čuvanje dokumentacije u okviru e-pisarnice

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Implementirati jedinstvena aplikacijska rješenja s visokim stupnjem sigurnosti	Broj	Implementirati jedinstvena aplikacijska rješenja s visokim stupnjem sigurnosti	1 (godišnje)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika

Mjera 6.4.7.

Uspostava i implementacija sustava za sufinanciranje projekata putem mehanizma integrirana teritorijalna ulaganja s područja obuhvata Urbane aglomeracije Zagreb

Popis indikativnih aktivnosti

- identifikacija intervencija, tj. projekata prihvatljivih za provedbu kroz ITU mehanizam i raspodjela alokacija po specifičnim ciljevima ITU mehanizma
- uspostava sustava provedbe ITU mehanizma Urbane aglomeracije Zagreb – provedba aktivnosti u skladu s funkcijama delegiranima Gradu Zagrebu kao posredničkom tijelu ITU mehanizma
- aktivna suradnja s upravljačkim tijelima za Operativne programe, kao i s posredničkim tijelima 2. razine koja provode administrativnu provjeru i provjeru prihvatljivosti projekata, dokumentiranje i arhiviranje rezultata odabira projekata i drugih provedenih zadataka i aktivnosti te izvještavanje
- jačanje stručnih kapaciteta za rad na uspostavi i implementaciji sustava za provedbu delegiranih funkcija
- sustavno educiranje i osposobljavanje djelatnika Ureda za programe i projekte Europske unije i drugih gradskih upravnih tijela za rad u sustavu za provedbu delegiranih funkcija Gradu Zagrebu kao posredničkom tijelu ITU mehanizma

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Broj identificiranih intervencija/ projekta prihvatljivih za provedbu kroz ITU mehanizam / broj odobrenih projekata	Broj projekata	Broj identificiranih intervencija/ projekta prihvatljivih za provedbu kroz ITU mehanizam / broj odobrenih projekata	76 (početna vrijednost)	2020.	Godišnje	Ured za programe i projekte Europske unije
Broj kvalificiranih djelatnika za provedbu ITU mehanizma u Gradu Zagrebu kao ITU PT	Broj djelatnika	Broj kvalificiranih djelatnika za provedbu ITU mehanizma u Gradu Zagrebu kao ITU PT	20	2020.	Godišnje	Ured za programe i projekte Europske unije
Informativno-komunikacijski sustav koji omogućuje vidljivost i razmjenu informacija	Broj	Uspostavljen informativno-komunikacijski sustav koji omogućuje vidljivost i razmjenu informacija	1	2020.	Godišnje	Ured za programe i projekte Europske unije

Razvojni prioritet 6.5.
Jačanje međužupanijske suradnje te međunarodne povezanosti i prepoznatljivosti Grada

Cilj: Prioritetom se želi unaprijediti koordinacija razvojnih aktivnosti Grada Zagreba s jedinicama lokalne i područne samouprave u okruženju i unaprijediti regionalnu i međunarodnu suradnju.

Opravdanje: Analizom je utvrđeno da prioritetne teme za dugoročnu suradnju u zagrebačkom metropolitanskom prostoru nisu definirane, ne postoji trajna koordinacija međužupanijske suradnje (izuzetak je koordinacija regionalnih koordinatora Sjeverozapadne Hrvatske), niti sustavni plan rada na razini upravnih tijela. Komunikacija i protok informacija među upravnim tijelima vezano uz suradnju s drugim županijama jako je slaba, a baza podataka o programima i suradnji s drugim županijama ne postoji.

Opis: Prioritet se ostvaruje provedbom mjera, aktivnosti i projekata koordinacije razvojnih aktivnosti s jedinicama u okruženju putem izrade i donošenja Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, jačom suradnjom s Hrvatskom zajednicom županija i Udrugom gradova, unapređivanjem regionalne i međunarodne suradnje unutar mreže regionalnih koordinatora, razvijanjem zajedničkih projekata, sudjelovanjem u međunarodnim mrežama gradova i regija, jačanjem pozicije Grada Zagreba u europskoj mreži gradova te jačanjem suradnje s gradovima-prijateljima i gradovima u okruženju.

Mjere

Mjera 6.5.1.
Koordinacija zajedničkih razvojnih aktivnosti i programa Grada Zagreba s jedinicama lokalne i područne samouprave u funkcionalnom području (okruženju)

Popis indikativnih aktivnosti

- izraditi i staviti u funkciju Strategiju razvoja Urbane aglomeracije Zagreb
- inicirati i uspostaviti redovite koordinacije općinskih, gradskih i županijskih tijela, radi planiranja i provedbe:
  - zajedničkih aktivnosti u zaštiti i održivom gospodarenju prirodnim vrijednostima i resursima (Medvednica, Sava itd.)
  - temeljnih prometnih i komunalnih sustava
  - zajedničkog stvaranja preduvjeta za razvoj konkurentnog gospodarstva
  - jačanja ljudskih resursa
  - drugih otvorenih pitanja od zajedničkog interesa
- razvijati suradnju s Hrvatskom zajednicom županija i Udrugom gradova – sinergija u pitanjima i temama od zajedničkog interesa
- podupirati i organizirati lokalne manifestacije s ciljem jačanja suradnje u funkcionalnom području

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb	Broj	Izraditi i staviti u funkciju Strategiju razvoja Urbane aglomeracije Zagreb	1	2020.	Godišnje	Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Mjera 6.5.2.
Unapređivanje regionalne i međunarodne suradnje

Popis indikativnih aktivnosti

- poticati suradnju unutar mreže regionalnih koordinatora te razvijati zajedničke strateške projekte
- jačati regionalnu i međunarodnu prepoznatljivost kroz daljnji razvoj branda Grada Zagreba (identifikacija, unapređivanje i razvoj jedinstvenog pristupa komunikaciji identiteta Grada Zagreba)
- intenzivirati sudjelovanje u međunarodnim mrežama gradova i regija te mrežama europskih metropolitanskih regija i područja u skladu s nadležnostima i područjima interesa
- intenzivirati sudjelovanje u makroregionalnim mrežama, projektima i strategijama (dunavska makroregija, jadransko-jonska makroregija i dr.)
- jačati poziciju Grada Zagreba u europskoj mreži (glavnih) gradova sudjelovanje, u mrežama i udrugama europskih glavnih gradova te inicijativama koje promiču i potiču aktivnu ulogu glavnih gradova u kreiranju razvojnih politika
- jačati suradnju s europskim upravama i drugim europskim organizacijama i institucijama u područjima interesa
- jačati suradnju s gradovima-prijateljima i gradovima u okruženju (Beč, Ljubljana...) radi razmjene iskustava i primjera najbolje prakse u upravljanju i drugim sektorima

Pokazatelji učinka

Pokazatelj ishoda			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*
Broj sufinanciranih programa i projekata udruga koje djeluju na području međugradske i međunarodne suradnje	Broj	Broj programa i projekata suradnje	40 (godišnje)	2020.	Godišnje	Ured gradonačelnika, podaci iz Izvješća o radu Gradonačelnika

5.
POLITIKA ŽUPANIJE PREMA TERITORIJALNOM I URBANOM RAZVOJU

Razvojna strategija Grada Zagreba predstavlja dokument koji je u skladu s člankom 11. stavkom 3. i 4. Zakona o regionalnom razvoju usklađen s planskim dokumentom politike regionalnog razvoja više razine, odnosno nacionalnim razvojnim dokumentom – Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine. Ovaj je dokument usklađen i s prostornim planom županijske razine (Prostorni plan Grada Zagreba). Obuhvat prostora za koji se izrađuje Razvojna strategija istovjetan je obuhvatu Prostornog plana Grada Zagreba (administrativnih granica Grada Zagreba) koji obuhvaća cjelokupno područje Grada Zagreba.

U okviru izrađene osnovne analize (šira verzija), cijelo je poglavlje posvećeno prostornim aspektima, recentnoj problematici i izazovima u tom području. U skladu s prepoznavanjem potrebe integriranog promišljanja prostora u okviru ovog strateškog dokumenta, artikuliran je 4. cilj – Unapređivanje prostornih kvaliteta i funkcija Grada u okviru kojeg su razrađeni prioriteti:

4.1. Održivo korištenje cjelokupnog prostora Grada
4.2. Unapređivanje naseljenih dijelova Grada
4.3. Unapređivanje sustava gradskih projekata
4.4. Unapređivanje prometnih sustava
4.5. Unapređivanje infrastrukturnih sustava
4.6. Unapređivanje regionalne prometne povezanosti

unutar kojih je dalje razrađeno 26 mjera.

Uravnoteženi teritorijalni razvoj podrazumijeva i sustavnu brigu o tzv. posebnim područjima koja se s obzirom na specifičnosti Zagreba kao administrativno-teritorijalne jedinice sa statusom županije ne ističu kao u drugim županijama (npr. potpomognuta područja, otoci i dr). U Razvojnoj su strategiji kao područja s atributima posebnosti prepoznati su Donji grad, Medvednica, Sava i ruralni prostor Grada Zagreba. Osnovna analiza detaljnog prikaza stanja, problema i potencijala navedenih područja, obrađena je u poglavlju 6. Upravljanje razvojem, a ovdje se navode kratki pregled najvažnijih specifičnosti tzv. posebnih područja i mjere koje su usmjerene na njihov razvoj i unapređenje.

Donji grad: Demografska kretanja pokazuju da središnji dio Zagreba doživljava pad broja stanovnika, dok njegov porast bilježe sesvetsko područje i naselja oko gradske zaobilaznice, zbog čega je posebnu pažnju potrebno posvetiti urbanoj i demografskoj obnovi središta Grada.

Obnova povijesne jezgre, posebice blokovske strukture Donjega grada, od posebnog je značenja za identitet Grada i za uravnoteženi proces urbanog rasta. Donji grad nužno treba redefiniciju vlastitog identiteta i namjene te potrebnu zaštitu i obnovu graditeljskog nasljeđa.

Razvoj ovog područja posebno se potiče mjerom 4.2.3. – Integrirana urbana regeneracija povijesnog gradskog središta.

Medvednica: Sama činjenica postojanja parka prirode unutar granica Grada i značaj brojnih usluga ekosustava Medvednice koje uključuju usluge opskrbe (hranom, drvnom masom, vodom, ljekovitim biljkama), usluge regulacije (lokalna klima, regulacija poplava, kvaliteta zraka, skladištenje ugljičnog dioksida i onečišćujućih tvari, sprječavanje erozije i održavanje plodnosti tla, oprašivanje biljaka, biološka kontrola, pročišćavanje otpadnih voda), kulturne usluge (rekreacija te time povezano fizičko i psihičko zdravlje, estetsko uživanje, turizam) i prateće usluge (poput osiguravanja staništa za vrste i očuvanja genetičke raznolikosti), ali i potreba za pokretanjem niza kompleksnih aktivnosti za revitalizacijom niza vrijednih lokaliteta i građevina (Brestovac, Željezničar, Dom sindikata, Vila Rebar, Adolfovac, Sljemeska žičara), temeljni su razlozi tretiranja Medvednice kao posebnog područja koje traži i posebne razvojne programe.

Razvoj ovog područja posebno se potiče mjerom 3.1.2. – Vrednovanje, zaštita i održivo upravljanje Medvednicom.

Sava: Središnji smještaj Save unutar prostora Grada Zagreba, njezino značenje i uloga u prostornom razvoju Grada, kompleksnost problema vezanih uz uređivanje rijeke i kontaktnih prostora, nužnost usklađivanja sektorskih rješenja, negativni procesi vezani uz produbljivanje korita i snižavanje razine podzemnih voda, a time i ugrožavanja vodoopskrbe, nedovršenost sustava zaštite od poplava, nekorištenje prisutnog energetskog potencijala rijeke, dugotrajnost faze planiranja i osobito realizacije i velika materijalna sredstva nameću potrebu tretiranja rijeke Save i njezinog neposrednijeg okruženja kao posebnog područja za koji su nužni i posebni programi razvoja. Razvoj ovog područja posebno se potiče mjerom 3.1.4. – Vrednovanje, zaštita i održivo upravljanje Savom.

Ruralno područje Grada Zagreba: Od ukupno 640 km^2 površine Grada Zagreba, približno dvije trećine se nalazi izvan građevinskih područja naselja Zagreb i Sesvete kao urbanih jezgri. Taj prostor Grada Zagreba u kojem je smješteno 68 naselja i u kojem se odvija glavnina poljoprivredne proizvodnje ima drugačiju ulogu i važnost nego „klasični" ruralni prostor Hrvatske. Ruralna i periruralna podcjelina u s obzirom na svoju ulogu zahtijevaju nijansirani pristup analizom različitih parametara, za što je formulirana mjera 4.2.6. – Očuvanje tradicionalnih obilježja i uređivanje naselja ruralnog i suburbanog karaktera i nekadašnjih seoskih naselja uklopljenih u Grad Zagreb.

Urbana aglomeracija Zagreb

Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine kao temeljni strateški razvojni dokument Grada, osim administrativnog prostora, nužno sagledava i šire okruženje Grada i to:

- neposredno okruženje – Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju
- širu statističku regiju kojoj pripada – Kontinentalna Hrvatska
- Republiku Hrvatsku kao cjelinu, s obzirom na to da je Zagreb glavni grad i najjače gospodarsko i društveno središte
- međunarodnu razinu: Zagreb u mreži europskih gradova i europskih glavnih gradova te pozicioniranje Zagreba u izvaneuropskom prostoru.

Područje Grada Zagreba i današnjih županija u njegovu okruženju kroz povijest je imalo različite prostorne obuhvate čija su stečevina i određene prostorne i funkcionalne cjeline, bez obzira na službene administrativno-teritorijalne granice. Dosadašnji planski dokumenti izrađeni su u komunikaciji i koordinaciji susjednih županija, a potreba suradnje na temama i projektima od zajedničkog interesa istaknuta je i u županijskim razvojnim strategijama.

Bit suvremenog regionalnog razvoja je integrirano teritorijalno planiranje koje predstavlja osnovu za uspješno povlačenje sredstava iz fondova EU.

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske je između ostalog uspostavio novi programski i provedbeni okvir politike regionalnog razvoja, tj. obvezu uspostave urbanih područja podijeljenih u tri kategorije: urbane aglomeracije (za četiri najveća grada: Zagreb, Split, Rijeka, Osijek), veća i manja urbana područja.

Odlukom Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU od 8. ožujka 2016. ustrojena je Urbana aglomeracija Zagreb u čiji sastav ulaze gradovi Donja Stubica, Dugo Selo, Jastrebarsko, Oroslavje, Samobor, Sveta Nedelja, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica, Zabok, Zaprešić i Zagreb te općine Bistra, Brckovljani, Brdovec, Dubravica, Gornja Stubica, Jakovlje, Klinča Sela, Kravarsko, Luka, Marija Bistrica, Marija Gorica, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Pušća, Rugvica, Stubičke Toplice, Stupnik i Veliko Trgovišće.

Potrebno je istaknuti da je Urbana aglomeracija Zagreb površinom i brojem stanovnika najveća aglomeracija u Republici Hrvatskoj te ujedno i jedina u čiji obuhvat ulaze jedinice lokalne samouprave s područja više županija (Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija).

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb

Za svako je urbano područje propisima uspostavljena i obveza izrade Strategije razvoja urbanog područja kao temeljnog strateškog dokumenta u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja za urbano područje. Sva pravila vezana uz uspostavu urbanih područja i izradu Strategije razvoja Urbane aglomeracije definirana su Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje koje je izradilo MRRFEU. Nositelj izrade Strategije je grad kao središte urbanog područja, a donosi je predstavničko tijelo nositelja izrade uz prethodno pribavljeno mišljenje svih jedinica lokalne samouprave s tog urbanog područja i mišljenje partnerskog vijeća za urbano područje.

Izrada Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb započela je paralelno s uspostavom Urbane aglomeracije Zagreb. S obzirom na definirani obuhvat, složen je i zahtjevan proces, upravo zbog velikog broja uključenih jedinica lokalne samouprave, što između ostalog podrazumijeva složenu proceduru utvrđivanja zajedničkih razvojnih usmjerenja i identifikacije razvojnih aktivnosti, projekata i programa te organiziranje i provođenje procesa savjetovanja i drugih propisanih postupaka. Do kraja lipnja 2016. izrađen je Nacrt Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb (SRUAZ), verzija 2., poglavlja analitičkog i strateškog dijela, a predmetni je nacrt bio sastavni dio prijave Grada Zagreba na Poziv za odabir područja za provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja. Naime, Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb predstavlja temelj za korištenje ITU mehanizma. U skladu sa Sporazumom o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova, Urbana aglomeracija Zagreb definirana je kao potencijalno ciljano područje za korištenje mehanizma Integriranih teritorijalnih ulaganja – mehanizma za provedbu aktivnosti održivog urbanog razvoja s naglašenom teritorijalnom dimenzijom koji omogućuju pružanje financijske potpore za provođenje integriranih aktivnosti i provedbe složenih strategija razvoja urbanih područja. Odabir urbanih područja u Republici Hrvatskoj vršio se putem Poziva za dostavu prijava za odabir područja za provedbu mehanizma ITU koji je MRRFEU objavilo u ožujku 2016., a odabirom područja Urbane aglomeracije Zagreb od strane MRRFEU, Urbanoj aglomeraciji Zagreb kroz ITU mehanizam postala su dostupna financijska sredstva iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. i Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.

Izrada Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb u završnoj je fazi definiranja konačnog materijala. Prilikom izrade Razvojne strategije Grada Zagreba, kontinuirano je praćena izrada Strategije razvoja Urbane aglomeracije, a smjer i utvrđeni ciljevi razvoja Urbane aglomeracije Zagreb podudaraju se s onima koje je definirao Grad Zagreb, tj. smjer razvoja i njegovi ciljevi usklađeni su u objema strategijama.

Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine podržava ovaj strateški dokument i planira ga pratiti provedbom mjera 6.4.7. – Uspostava i implementacija sustava za sufinanciranje projekata putem mehanizma integrirana teritorijalna ulaganja s područja obuhvata Urbane aglomeracije Zagreb i 6.5.1. – Koordinacija zajedničkih razvojnih aktivnosti i programa Grada Zagreba s jedinicama lokalne i područne samouprave u funkcionalnom području (okruženju), odnosno poštivanjem svih obveza vezanih uz razvoj urbanih područja, u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju.

6.
PROVEDBA

Provedba Razvojne strategije Grada Zagreba prikazana je u trima poglavljima koja obuhvaćaju financijski okvir za provedbu, institucionalni okvir te strateške projekte. Provedbeni mehanizmi Razvojne strategije Grada Zagreba detaljno su razrađeni u svakoj od pojedinih mjera. Za svaku mjeru naznačeni su nositelji mjera odgovorni za njezinu provedbu.

6.1. FINANCIJSKI OKVIR

Financijski je okvir jedan od ključnih elemenata svake razvojne strategije i između ostalog predstavlja osnovicu za kasnije praćenje uspješnosti provedbe Razvojne strategije. Financijski okvir za provedbu Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine sadrži indikativni, okvirni pregled i alokaciju financijskih sredstava za provedbu razvojnih aktivnosti, programa i projekata definiranih u strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama. Informacija o alokaciji sastoji se od procjene sredstava koja se očekuju iz državnog proračuna, županijskog proračuna (proračuna Grada Zagreba), pomoći Europske unije i ostalih izvora financiranja koji uključuju javno-privatna partnerstva, koncesije, sredstva privatnog sektora i druge izvore.

Indikativni financijski okvir Razvojne strategije prikazan je za razdoblje trajanja ovog strateškog planskog dokumenta, a za prve se tri godine detaljno razrađuje u Akcijskom planu. Akcijski plan predstavlja zaseban provedbeni dokument koji je prilagođen trogodišnjem ciklusu proračunskog planiranja. Ažurira se svake godine, a veza s planiranjem proračuna Grada Zagreba i ostalim izvorima financiranja čini Akcijski plan ključnim alatom za planiranje i praćenje financiranja implementacije Razvojne strategije.

U skladu s navedenim, u financijskom su okviru na razini prioriteta prikazane projekcije ciljanih vrijednosti ulaganja i za 2020. godinu na temelju dostavljenih podataka svih nositelja, tj. sudionika mjera definiranih u procesu izrade Razvojne strategije. Projekcije su uglavnom na istoj ili sličnoj razini usvojenih projekcija za 2018. i 2019. godinu jer se u trenutku dostave podataka nije znao očekivani rast prihoda državnog proračuna koji utječe i na kretanje Proračuna Grada Zagreba.

Važno je istaknuti kako indikativni financijski okvir Razvojne strategije ne uključuje sve stavke proračuna Grada Zagreba, nego samo one koje su vezane uz provođenje investicija, davanje kapitalnih pomoći i donacija te ostale aktivnosti, programe i projekte koji doprinose društveno-gospodarskom razvoju. Niz čimbenika ograničava mogućnosti procjene visine očekivanih ulaganja, a navedeno predstavlja opći pristup koji ima svoje iznimke, ovisno o detaljnosti raspoloživih podataka.

Financijski okvir

R.br.*	Naziv cilja / prioriteta / mjere / APP	Planirana sredstva za provedbu skupine mjera					
		Državni proračun	Županijski proračun (Grad Zagreb)	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori**	Sveukupno
1.	Cilj: KONKURENTNO GOSPODARSTVO	23.500.000,00	398.415.058,83	255.352.941,17	230.000,00	0,00	677.498.000,00
1.1.	Prioritet: Razvoj poticajnoga poduzetničkog okružja	23.500.000,00	167.307.058,83	19.352.941,17	0,00	0,00	210.160.000,00
1.2.	Prioritet: Razvoj gospodarstva temeljenog na znanju, inovacijama i kvaliteti ponude robe i usluga	0,00	176.594.000,00	236.000.000,00	0,00	0,00	412.594.000,00
1.3.	Prioritet: Održivi razvoj poljoprivrede i šumarstva	0,00	54.514.000,00	0,00	230.000,00	0,00	54.744.000,00
2.	Cilj: RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA	1.637.422.500,00	231.862.500,00	4.346.400.000,00	287.902.500,00	507.307.500,00	7.010.895.000,00
2.1.	Prioritet: Zagreb – grad znanja i sveučilišni grad	1.637.422.500,00	107.842.500,00	4.346.400.000,00	287.902.500,00	507.307.500,00	6.886.875.000,00
2.2.	Prioritet: Razvoj i unapređivanje tržišta rada	0,00	124.020.000,00	0,00	0,00	0,00	124.020.000,00
3.	Cilj: ZAŠTITA OKOLIŠA I ODRŽIVO GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA I ENERGIJOM	8.519.233,50	730.140.600,00	275.087.106,50	431.134.282,00	21.300.500,00	1.466.181.722,00

R.br.*	Naziv cilja / prioriteta / mjere / APP	Planirana sredstva za provedbu skupine mjera					
		Državni proračun	Županijski proračun (Grad Zagreb)	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori**	Sveukupno
3.1.	Prioritet: Zaštita prirode, očuvanje i unapređivanje kvalitete okoliša	8.519.233,50	353.143.000,00	265.762.106,50	409.859.282,00	21.300.500,00	1.058.584.122,00
3.2.	Prioritet: Održivo gospodarenje energijom	0,00	376.997.600,00	9.325.000,00	21.275.000,00	0,00	362.597.600,00
4.	Cilj: UNAPREĐIVANJE PROSTORNIH KVALITETA I FUNKCIJA GRADA	36.101.761,14	1.799.429.591,72	1.409.532.978,01	336.955.000,00	169.930.480,57	3.709.449.811,44
4.1.	Prioritet: Održivo korištenje cjelokupnog prostora Grada	6.000.000,00	35.850.000,00	41.800.000,00	0,00	1.080.000,00	84.730.000,00
4.2.	Prioritet: Unapređivanje naseljenih dijelova Grada	0,00	639.666.050,00	8.289.700,00	0,00	0,00	647.955.750,00
4.3.	Prioritet: Unapređivanje sustava gradskih projekata	2.500.000,00	4.312.500,00	0,00	0,00	0,00	6.812.500,00
4.4.	Prioritet: Unapređivanje prometnih sustava	4.601.761,14	853.125.041,72	1.295.943.278,01	7.530.000,00	164.450.480,57	2.283.150.561,44
4.5.	Prioritet: Unapređivanje infrastrukturnih sustava	0,00	158.176.000,00	0,00	229.425.000,00	200.000,00	387.801.000,00
4.6.	Prioritet: Unapređivanje regionalne prometne povezanosti	23.000.000,00	108.300.000,00	63.500.000,00	100.000.000,00	4.200.000,00	299.000.000,00
5.	Cilj: UNAPREĐIVANJE KVALITETE ŽIVLJENJA	1.103.000,00	6.235.580.767,00	15.872.000,00	695.100.000,00	0,00	6.947.655.767,00
5.1.	Prioritet: Unapređivanje kvalitete stanovanja	0,00	108.360.000,00	0,00	0,00	0,00	108.360.000,00
5.2.	Prioritet: Socijalna integracija lokalnih zajednica, sigurnost i kvalitetno slobodno vrijeme	0,00	320.614.750,00	0,00	695.100.000,00	0,00	1.015.714.750,00
5.3.	Prioritet: Poboljšavanje društvene infrastrukture	1.103.000,00	5.806.606.017,00	15.872.000,00	0,00	0,00	5.823.581.017,00
6.	Cilj: UNAPREĐIVANJE SUSTAVA UPRAVLJANJA RAZVOJEM	40.000,00	401.036.066,00	18.675.666,00	0,00	0,00	419.751.732,00
6.1.	Prioritet: Unapređenje i promicanje ljudskih prava i razvoj civilnoga društva	0,00	103.144.600,00	0,00	0,00	0,00	103.144.600,00
6.2.	Prioritet: Unapređivanje znanja i vještina za upravljanje razvojem	40.000,00	17.509.000,00	1.405.000,00	0,00	0,00	18.954.000,00
6.3.	Prioritet: Učinkovito upravljanje prostorom Grada i gradskom imovinom	0,00	76.890.000,00	0,00	0,00	0,00	76.890.000,00
6.4.	Prioritet: Poboljšanje rada gradske uprave, institucija i javnih poduzeća	0,00	166.043.166,00	17.270.666,00	0,00	0,00	183.313.832,00
6.5.	Prioritet: Jačanje međužupanijske suradnje te međunarodne povezanosti i prepoznatljivosti Grada	0,00	37.449.300,00	0,00	0,00	0,00	37.449.300,00
UKUPNO		**1.706.686.494,64**	**9.796.464.583,55**	**6.320.920.691,68**	**1.751.321.782,00**	**698.538.480,57**	**20.231.432.032,44**

6.2. Institucionalni okvir

U ovom su poglavlju prikazani dionici, njihove uloge i zadaće vezane prvenstveno uz izradu, donošenje, provedbu i praćenje provedbe Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine. Opisani su odnosi između ključnih dionika u svim fazama izrade i provedbe županijske razvojne strategije, kao i izazovi i mogući modaliteti sprječavanja pojedinih problema identificiranih u određenim fazama izrade i provedbe strategije.

Državna razina
Nositelj politike regionalnog razvoja, u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, na državnoj je razini Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Navedeno je ministarstvo nositelj izrade Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske koju u skladu s principima partnerstva i suradnje izrađuje u suradnji sa širokim krugom dionika.

Navedeno Ministarstvo u kontekstu je provedbe politike regionalnog razvoja donijelo odgovarajuće podzakonske akte, uključujući Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe. MRRFEU politiku regionalnog razvoja prati u okviru provedbe županijskih razvojnih strategija putem izvješća o rezultatima provedbe županijskih razvojnih strategija koje su županije svake godine obvezne dostaviti.

Lokalna / područna razina
Grad Zagreb je glavni grad Republike Hrvatske i Ustavom i Zakonom o Gradu Zagrebu („Narodne novine" 62/01, 125/08, 36/09 i 119/14) ima određen poseban status iz kojega proizlazi da obavlja poslove iz samoupravnog djelokruga grada i županije. Grad Zagreb nadležan je i za poslove državne uprave iz djelokruga ureda državne uprave, a obavljaju ih upravna tijela Grada Zagreba.

U svrhu učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, kao regionalni koordinator za Grad Zagreb imenovan je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada. Ured obavlja poslove regionalnog koordinatora koji se odnose na koordinaciju i poticanje regionalnog razvoja Grada, osobito na koordinaciju i sudjelovanje u izradi Razvojne strategije Grada Zagreba, koordinaciju izrade akcijskih planova, praćenje i poticanje provedbe Razvojne strategije, koordinaciju izrade i provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, sudjelovanje u pripremi i provedbi razvojnih projekata Grada te druge poslove stavljene u nadležnost, tj. poslove predlaganja partnerskih projekata s regijama i drugim subjektima, prezentacije projekata, suradnje sa znanstvenim institucijama u vezi s koncepcijom razvoja Grada, postupak izrade i donošenja prostornih planova, utvrđenje strategijskog interesa Grada u vezi sa strateškim i drugim razvojnim projektima, vođenje infrastrukture prostornih podataka i drugih podataka od interesa za strategijsko planiranje i razvoj Grada, poslove statistike i demografije.

U skladu s istaknutim, za koordinaciju, izradu i praćenje provedbe Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine nadležan je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj

Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine

DIONICI		
DIONICI – GRADSKA RAZINA	**KLJUČNI DIONICI**	**VANJSKI DIONICI**
Gradska skupština	**Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada**	Ministarstva
Gradonačelnik Gradska upravna tijela Zagrebački holding d.o.o.	**Radna skupina za izradu Razvojne strategije**	Sveučilište u Zagrebu Ostale institucije (državna razina)
Razvojna agencija Zagreb - TPZ d.o.o.	**Partnersko vijeće Grada Zagreba**	Poslovni sektor
Lokalna samouprava		Građani
Gradske ustanove		Stručna javnost
		Civilni sektor

Nadležno Ministarstvo: **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije**

Grada koji, osim uloge regionalnoga koordinatora i pripadajućih poslova, također ima ulogu nositelja izrade i izrađivača strategije u suradnji sa svim ostalim dionicima razvoja na području Grada Zagreba (tijela državne razine, gradska upravna tijela, javne ustanove, trgovačka društva i drugi dionici).

Suradnja različitih dionika radi pripreme i provedbe Razvojne strategije ostvaruje se prvenstveno sudjelovanjem u radu Partnerskog vijeća Grada Zagreba, dok je na gradskoj razini suradnja formalizirana osnivanjem radne skupine čiji su članovi predstavnici svih gradskih upravnih tijela.

Dionici gradske razine imaju različite opsege obaveza koje se prvenstveno odnose na prikupljanje podataka za mjere, aktivnosti i projekte u kojima su identificirani kao nositelji ili partneri u provedbi. Gradonačelnik nakon utvrđivanja konačnog nacrta dokumenta predlaže dokument za usvajanje. Razvojnu strategiju donosi Gradska skupština Grada Zagreba kao predstavničko tijelo nakon pribavljenog pozitivnog mišljenja Partnerskog vijeća.

Zajednička interakcija i kontinuirana suradnja svih ključnih gradskih tijela u predlaganju, izradi i provedbi razvojnih inicijativa, odnosno projekata te strateških dokumenata i programa trajno se unapređuje procesom izrade i provedbe Razvojne strategije te razumijevanje i kapaciteti dionika kontinuirano rastu. Predstavnici gradskih upravnih tijela educirani su o strateškom planiranju u javnoj upravi i rezultati su vidljivi kako u procesima izrade zajedničkih dokumenata tako i u procesima izrade sektorskih strategija i programa.

Vanjski dionici

S obzirom na međuresorni karakter Razvojne strategije i potrebu koordinacije i prikupljanja podataka dionika sa različitih razina, vanjski dionici uključuju se u sve faze izrade i provedbe Razvojne strategije. Doprinos vanjskih dionika različit je, kao i razina uključenosti te količina informacija i podataka koji su dostupni u odnosu na potrebne.

Vanjski dionici područne (regionalne) razine uključeni su u procese prvenstveno sudjelovanjem u radu Partnerskog vijeća (detaljnije u poglavlju Županijsko partnerstvo).

Stručna i šira javnost redovito je uključena u procese povezane s Razvojnom strategijom putem organizacije prezentacija, izložbi, rasprava, a u skladu s načelom transparentnosti, radni materijali kao i izvještaji s održanih događanja redovito se objavljuju na službenim mrežnim stranicama Grada Zagreba.

U procesu planiranja i provedbe strateških dokumenata, poseban izazov predstavlja komunikacija s tijelima državne razine jer ne postoje institucionalizirani mehanizmi koji bi obveznim učinili prikupljanje i dostavu podataka za potrebe županijskih razvojnih strategija.

S obzirom na navedeno, u sljedećem se razdoblju očekuje potpora i institucionalna podrška nadležnog tijela državne razine, ministarstva nadležnog za regionalni razvoj kao tijela koje će na državnoj razini za potrebe Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske izraditi smjernice za međuresornu suradnju i koordinaciju, organizirati redovite sastanke tematskih radnih skupina te uputiti nositelje i sunositelje mjera u postupke izvještavanja[33].

Iz podrške nadležnog ministarstva očekuje se povećanje razine uključenosti vanjskih dionika, prvenstveno tijela državne razine u procese izrade i provedbe županijskih razvojnih strategija.

6.3. STRATEŠKI PROJEKTI GRADA ZAGREBA

U skladu s propisanim Smjernicama, identifikacija županijskih strateških projekata mora biti u skladu s razvojnim prioritetima i mjerama. Dio Razvojne strategije mora činiti popis od 5 do 10 najvažnijih projekata, a cjeloviti popis projekata nalazit će se u bazi županijskih projekata te će se aktivnosti vezane uz pripremu i provedbu također prikazati u Akcijskom planu provedbe Razvojne strategije. Redoslijed identificiranih strateških projekata ne označava prioritizaciju realizacije.

33 Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine, „Narodne novine“ 75/17

Redni broj	1
Naziv projekta	BLOK BADEL – REVITALIZACIJA DONJOGRADSKOG BLOKA
Mjera	Mjera 4.2.1. Očuvanje, obnova i održivo korištenje kulturne baštine
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada (pripremna faza), Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo
Cilj projekta	Cilj projekta je učiniti prostor bloka novim čimbenikom identiteta ovog dijela grada i središtem odvijanja najznačajnijih poslovnih, turističko-ugostiteljskih i kulturno-umjetničkih događanja te mjestom za kvalitetan život njegovih današnjih i budućih stanovnika.
Indikativni popis aktivnosti	Dovršetak izrade konzervatorske podloge i urbanih pravila, izrada i donošenje UPU-a.
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„2“ Proveden je javni anketni arhitektonsko-urbanistički natječaj, izvršena su geomehanička ispitivanja (geotehnički izvještaj); provedeni istražni radovi na konstrukciji zgrade Badel i izrađena je tehnička dokumentacija (arhitektonski snimak postojećeg stanja i digitalizacija arhivske projektne dokumentacije);
Indikativni proračun projekta (u kn)	100.000.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 3.000.000,00 Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 UKUPNO: 3.000.000,00

Redni broj	2
Naziv projekta	GREDELJ – NOVO GRADSKO SREDIŠTE
Mjera	Mjera 4.2.1. Očuvanje, obnova i održivo korištenje kulturne baštine
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada (pripremna faza), Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo
Cilj projekta	Revitalizacija napuštenog industrijskog područja Gredelj u svrhu smještanja javnih, društvenih i kulturnih sadržaja te stvaranje novog gradskog središta.
Indikativni popis aktivnosti	izrada programskih smjernica i programa sadržaja studija predizvodljivosti program gradskog projekta program za natječaj raspis i provedba natječaja
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„3“ Izrađena studija „Programske smjernice i program sadržaja za strateški gradski projekt Gredelj“ i provedena revizija zaštite koja je rezultirala novim Rješenjem o zaštiti. Izrađena je prostorna analiza predmetnog područja i elaborat „Kompleks nekadašnje Strojarnice državne željeznice (kasnije TŽV Gredelj) u Zagrebu, Trnjanska cesta – Strojarska cesta, konzervatorska podloga, ožujak 2017.“
Indikativni proračun projekta (u kn)	346.326.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 6.086.250,00 Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 UKUPNO: 6.086.250,00

Redni broj	3
Naziv projekta	KONGRESNI CENTAR
Mjera	Mjera 1.2.3. Unapređivanje turističke ponude
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo / Turistička zajednica Grada Zagreba
Cilj projekta	Izgradnja kongresno-poslovnog centra koji bi bio glavni pokretač poslovnog turističkog segmenta i potpora poduzetnicima kroz razvoj turističkih usluga. U svrhu unaprjeđivanja konkurentnosti poslovne infrastrukture Grada, cilj je projekta i izgradnja novog polivalentnog sajamskog centra s pratećim kapacitetima (sajamski izložbeni prostor, garaža, hotel, dvorane, prilazni putokazi i putevi, servisni sadržaji…)
Indikativni popis aktivnosti	Definirat će se nakon odabira najpovoljnije lokacije
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„3“ Analiza i razmatranje najpovoljnije lokacije za smještaj kongresnog centra
Indikativni proračun projekta (u kn)	U postupku procjenjivanja ukupne vrijednosti projekta
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 7.000.000,00 Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0* UKUPNO: 7.000.000,00

* Međunarodni strateški partner

Redni broj	4
Naziv projekta	PAROMLIN
Mjera	Mjera 4.2.1. Očuvanje, obnova i održivo korištenje kulturne baštine
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport / Knjižnice grada Zagreba
Cilj projekta	Transformacija postojeće izgrađene strukture i revitalizacija područja visoke urbane, arhitektonske, povijesne, kulturne i ambijentalne vrijednosti; stvaranje novog atraktivnog dijela grada na način da se otvori prema javnosti, osigura pristupačnost i protočnost te da ujedno ima prostorne i simboličke naznake ulaznog prostora lokacije Gredelj. Rekonstrukcijom i revitalizacijom kompleksa Paromlin (33.823 m²) u svrhu smještaja Gradske knjižnice (20.000 m²), doprinijet će se obnovi i očuvanju kulturne industrijske baštine i njenom stavljanju u funkciju nove Gradske knjižnice.
Indikativni popis aktivnosti	provedba urbanističko-arhitektonskog natječaja za izradu idejnog rješenja istražni radovi i snimak postojećeg stanja izrada projektne dokumentacije ishođenje dozvola
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„2“ Izađena studija Programska polazišta strateškog gradskog projekta Paromlin, Arhitektonski fakultet i Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, studeni 2015. Provedena revizija zaštite koja je rezultirala novim Rješenjem o zaštiti, izrađen elaborat „Industrijski kompleks Paromlin, Koturaška cesta – Trnjanska cesta, konzervatorska podloga – revizija, veljača 2017.“ Izrađen Program za javni natječaj za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja za novu zgradu Gradske knjižnice (svibanj 2017.) – u tijeku je verifikacija od strane Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada.
Indikativni proračun projekta (u kn)	U postupku procjenjivanja ukupne vrijednosti projekta od strane Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport izrađen je proračun okvirnih troškova investicije – iznosi s PDV-om: javni natječaj za izradu idejnog rješenja: 700.000,00 kn, istražni radovi i snimak postojećeg stanja: 400.000,00 kn, izrada projektne dokumentacije i ishođenje dozvola: 9.800.000,00kn, kontrola projekata: 300.000,00 kn, izgradnja objekta: 140.800.000,00 kn, stručni nadzor građenja: 2.100.000,00 kn, opremanje objekta: 16.900.000,00 kn, što ukupno iznosi 171.000.000,00 kn (ili 23.100.000,00 €)
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 500.000,00 kn (osigurano u Programu radova kapitalnih ulaganja u objekte društvenih djelatnosti u Gradu Zagrebu u 2017. godini Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 UKUPNO: 500.000,00

Redni broj	5
Naziv projekta	ZAGREBAČKI VELESAJAM
Mjera	Mjera 4.2.1. Očuvanje, obnova i održivo korištenje kulturne baštine
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Zagrebački Velesajam
Cilj projekta	Prenamjena i razvijanje prostora tako da svojim funkcijama upotpunjuje središte Novog Zagreba, uz čuvanje vrijednih elementa prostora i identiteta, pri čemu će zaštićeni paviljon biti nositelji prepoznatljivosti prostora.
Indikativni popis aktivnosti	analiza imovinsko-pravnog statusa zemljišta u obuhvatu revizija programskih smjernica i programa sadržaja konzervatorska podloga studija predizvodljivosti program gradskog projekta program za natječaj raspis i provedba natječaja
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„3“ Izrađene su Programske smjernice i program sadržaja strateškog gradskog projekta Zagrebački Velesajam (2015.) i Prostorna analiza predmetnog područja (2017).
Indikativni proračun projekta (u kn)	U postupku procjenjivanja ukupne vrijednosti projekta.
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 6.620.000,00 Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 UKUPNO: 6.620.000,00

Redni broj	6
Naziv projekta	SESVETE – UREĐENJE SREDIŠTA – PROJEKT PLAVO-ZELENE SESVETE
Mjera	Mjera 4.2.4. Povećanje kvalitete postojećih i uređenje javnih gradskih prostora
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada (pripremna faza) / Javno-privatno partnerstvo
Cilj projekta	Uređenje strateških pravaca razvoja središnjeg dijela gradske četvrti Sesvete u cilju povezivanja sa susjednim naseljima, Medvednicom i rijekom Savom, rezervacija prostora za nova strateška rješenja, definiranje prve etape uređenja veze sjever-jug što uključuje prijelaz preko željezničke pruge, osiguravanje uvjeta za etapno rješenje unapređenja javnog prometa, programiranje širenja gradskog središta južno od željezničke pruge na prostoru bivše tvornice Sljeme, predlaganje zona novih gradskih parkova, sporta rekreacije i promjena ruralne slike Sesveta u poželjno mjesto za gradsku rekreaciju i dr.
Indikativni popis aktivnosti	Izrada detaljnih studija za razradu koncepta
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„3“ Izrađena je studija Polazišta projekta Zelene i plave Sesvete. Potrebno je izraditi desetak detaljnih studija za razradu koncepta Zelene i plave studije.
Indikativni proračun projekta (u kn)	2.200.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 600.000,00 Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 KUPNO 600.000,00

Redni broj	7
Naziv projekta	SVEUČILIŠNA BOLNICA BLATO – ZAVRŠETAK ILI PRENAMJENA
Mjera	Mjera 4.2.4. Povećanje kvalitete postojećih i uređenje javnih gradskih prostora
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada (pripremna faza)
Cilj projekta	Sveučilišna bolnica je strateški gradski projekt za koji je potrebno provesti proceduru propisanu Odlukom kroz koju bi se detaljnije definirale namjene unutar GUP-ove široke ponude mogućnosti u javnoj namjeni.
Indikativni popis aktivnosti	Snimak postojećeg stanja, provjera statike konstrukcije
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„3“ Grad će analizirati lokaciju na kojoj se nalazi napušteno gradilište Sveučilišne bolnice te nakon završenih ispitivanja (snimak postojećeg stanja, provjera statike konstrukcije i dr.) detaljnije definirati program i smjernice za transformaciju kompleksa.
Indikativni proračun projekta (u kn)	U postupku procjenjivanja ukupne vrijednosti projekta, ovisno o definiranim aktivnostima
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 1.610.000,00 Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 UKUPNO: 1.610.000,00

Redni broj	8
Naziv projekta	TERME BLATO
Mjera	Mjera 1.2.3. Unapređivanje turističke ponude
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo
Cilj projekta	Cilj projekta je što više iskoristiti energetski potencijal vode prije nego se voda vrati u recirkulaciju. Time je svaki od predloženih sadržaja energetski potpuno održiv. Prema programu, Terme Zagreb sastoje se od 9 glavnih prostornih sklopova (hotel, zabavni centar, trgovine, restorani, fitness centar, wellness i beauty centar, rehabilitacijsko medicinski centar, zatvoreni i vanjski bazeni itd.). Ukupna građevinska bruto površina je oko 110 000 m^2, a struktura sadržaja je takva da pokriva sve sadržajne grupe za širok spektar korisnika različitih dobnih skupina. U prostornom smislu, cilj je ovog projekta objediniti javne sportske, rekreativne i zdravstvene sadržaja uz obale rijeke Save u zonu javnog korištenja i time povećati kvalitetu života i rada u Zagrebu.
Indikativni popis aktivnosti	Provedba urbanističko-arhitektonskog natječaja
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„3“ Donesen je Zaključak o utvrđivanju Programa urbanističko-arhitektonskog natječaja za izradu idejnog rješenja uređenja Termalnog kupališta Blato u Zagrebu („Službeni glasnik Grada Zagreba“ 18/11) Izrađena je Studija izvodljivosti za Termalno kupalište Zagreb (2015.)
Indikativni proračun projekta (u kn)	375.000.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 5.180.000,00 Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 UKUPNO: 5.180.000,00

Redni broj	9
Naziv projekta	ZAGREPČANKA – PRENAMJENA NAPUŠTENE INDUSTRIJE
Mjera	Mjera 4.2.1. Očuvanje, obnova i održivo korištenje kulturne baštine
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada (pripremna faza)
Cilj projekta	Cilj je analizirati stanje te istražiti i prezentirati mogućnosti transformacije i sadržajne prenamjene sklopa nekadašnje Gradske klaonice i stočne tržnice u Zagrebu radi poticanja daljnjeg razvoja poslovnog i prometnog središta istočnog dijela Grada uz zaštitu identitetskih obilježja postojeće industrijske arhitekture.
Indikativni popis aktivnosti	izrada prostorne analize predmetnog područja,analiza imovinsko–pravnog statusa zemljišta izrada osnovne ekonomske analize, izrada konzervatorske podloge izrada Programskih smjernica i programa sadržaja gradskog projekta izrada Programa gradskog projekta izrada Programa za provedbu urbanističko-arhitektonskog natječaja provedba natječaja
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„3“ 2015. proveden je Program Rethinking Industrial Sites (Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada u suradnji s Muzejom grada Zagreba). Ideje proizašle iz njega poslužit će daljnjem definiranju programa i smjernica za transformaciju kompleksa.
Indikativni proračun projekta (u kn)	U postupku procjenjivanja ukupne vrijednosti projekta, ovisno o definiranim aktivnostima.
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 6.000.000,00 Pomoći EU: 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 UKUPNO: 6.000.000,00

Redni broj	10
Naziv projekta	PRENAMJENA BIVŠE VOJNE BOLNICE U VLAŠKOJ ULICI
Mjera	Mjera 4.2.4. Povećanje kvalitete postojećih i uređenje javnih gradskih prostora
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport
Cilj projekta	Transformacija bivše vojne bolnice u kompleks umjetničkih škola, dvije plesne i dvije glazbene. Rekonstrukcijom i nadogradnjom postojećih zgrada vojne bolnice planira se oživjeti ovaj dio užeg središta grada te ga integrirati u okolno urbano tkivo.
Indikativni popis aktivnosti	Izgradnja u skladu s regulativom
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„1“ Izrađena studija Programska polazišta strateškog gradskog projekta Vlaška – bivša vojna bolnica i snimljeno postojeće stanje. Izrađena je projektna dokumentacija za uređenje i prenamjenu ulične zgrade za potreba preseljenja Glazbene škole Elly Bašić, glavni projekt za koji je ishođena građevinska dozvola i rješenje Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode.
Indikativni proračun projekta (u kn)	20.000.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,0 Županijski proračun (Grad Zagreb): 20.000.000,00 Pomoći EU:* 0,0 Javna poduzeća: 0,0 Ostali izvori: 0,0 UKUPNO: 20.000.000,00

*Mogućnosti sufinanciranja iz fondova EU strateškog projekta red. br. 10: Prenamjena bivše vojne bolnice u Vlaškoj ulici u kompleks za smještaj umjetničkih škola, pri čemu se iz pomoći EU može očekivati 70 % sufinanciranja putem Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020 u sklopu specifičnog cilja 6e2 – Obnova brownfield lokacija (bivša vojna i/ili industrijska područja) unutar mehanizma Integriranih teritorijalnih ulaganja.

Redni broj	11
Naziv projekta	SVEUČILIŠNI KAMPUS BORONGAJ
Mjera	Mjera 2.1.1. Potpora prostornom i funkcijskom razvoju Sveučilišta u Zagrebu
Nositelj projekta / partneri	Sveučilište u Zagrebu, Partneri: sastavnice Sveučilišta u Zagrebu, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Grad Zagreb
Cilj projekta	U dugoročnom razvoju Sveučilišta u Zagrebu, izgradnja Sveučilišnog kampusa Borongaj doprinijet će kvaliteti akademskog obrazovanja, razvoju znanstveno-istraživačkog rada i njegovoj primjeni i razvoju te primjeni znanja u tehničkom i tehnološkom području. Nadalje, izgradnjom kampusa stvorit će se novo vibrantno središte u tkivu Grada koje će svojim urbanim elementima i javnim prostorima podići razinu atraktivnosti istočnog dijela Grada i unaprijediti sadržajnost i kvalitetu života u njemu, ali i utjecati na razvoj i rast Grada i aglomeracije u svim područjima.
Indikativni popis aktivnosti	priprema projektne i tehničke dokumentacije za izgradnju nove infrastrukture kampusa (komunalna infrastruktura i prostorni sadržaji) izgradnja u skladu s regulativom i načelima energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije opremanje prostornih kapaciteta i dodatnih sadržaja povezanih s primarnom funkcijom kampusa promidžba i vidljivost upravljanje projektom i administracija
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„1“ Izrađen Urbanistički plan uređenja Studentski kampus Borongaj („Službeni glasnik Grada Zagreba“ 9/13) Predstudija izvodljivosti „Kampus Borongaj Sveučilišta u Zagrebu“ (2014.) Izrađen je Prijedlog programa javnog natječaja za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja zgrade Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije na području Studentskog kampusa Borongaj i Prijedlog programa javnog natječaja za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja zgrade Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta na području Studentskog kampusa Borongaj
Indikativni proračun projekta (u kn)	6.375.000.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 1.466.250,00 Županijski proračun (Grad Zagreb): 0,00 Pomoći EU:* 2.550.000,00 Javna poduzeća: 168.750.000,00 Ostali izvori: 277.500.000,00 UKUPNO: 4.462.500.000,00

*Iz dostupnih podataka, potvrdili bi da se izvori pomoći EU za FKIT i PBF planiraju osigurati putem Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. u sklopu specifičnog cilja 1a1 – Povećana sposobnost istraživanja, razvoja i inovacija (IRI) za obavljanje istraživanja vrhunske kvalitete i zadovoljavanje potreba gospodarstva.

Redni broj	12
Naziv projekta	PJEŠAČKO-BICIKLISTIČKI JARUNSKI MOST
Mjera	Mjera 4.4.6. Unapređivanje biciklističkog prometa
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada (pripremna faza)
Cilj projekta	Cilj projekta je osigurati kvalitetno povezivanje prostora sjeverno i južno od Save, osigurati najkraću vezu (pješak i bicikl) te predvidjeti most posebnih oblikovnih karakteristika kako bi postao dio identitetskog sustava grada.
Indikativni popis aktivnosti	Izrada programa za provedbu urbanističko-arhitektonskog natječaja
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„2“ Izrađena studija lokacija „Pješačko-biciklističkog mosta Jarun“ i preobrazbe utjecajnog prostora šireg obuhvata (Arhitektonski Fakultet i Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada).
Indikativni proračun projekta (u kn)	U postupku procjenjivanja ukupne vrijednosti projekta
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,00 Županijski proračun (Grad Zagreb): 225.000,00 Pomoći EU: 0,00 Javna poduzeća: 0,00 Ostali izvori: 0,00 UKUPNO: 225.000,00

Redni broj	13
Naziv projekta	TRAČNIČKA VEZA GRAD – ZRAČNA LUKA ZAGREB
Mjera	Mjera 4.4.3. Unapređivanje javnoga putničkog prometa
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet , Zagrebački holding d.o.o., Grad Velika Gorica, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Cilj projekta	Poboljšati povezanost Grada Zagreba s Međunarodnom zračnom lukom Zagreb, gradovima i naseljima izvan centra te stvoriti logistički centar za promet roba i tereta za ovu regiju. Prva faza projekta predstavlja identifikaciju rješenja za povezivanje GZ i MZLZ modalitetom javnoga prijevoza.
Indikativni popis aktivnosti	Identifikacija rješenja za povezivanje GZ i MZLZ modalitetom javnoga prijevoza koja će se provesti analizom različitih opcija te uzimanjem u obzir mogućnosti socio-ekonomskog razvoja.
Ciljano područje	Grad Zagreb, Grad Velika Gorica
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„1“ U izradi su uvjeti izvođenja za javnu nabavu (izrada studije predizvodljivosti). „Misija JASPERS-a za RH“ (instrument tehničke pomoći Europske komisije za podršku infrastrukturnim projektima) podržala je projekt i dala preporuku da se financijski podupre izrada studije predizvodljivosti od strane Upravljačkog tijela (MRRFEU).
Indikativni proračun projekta (u kn)	150.000.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,00 Županijski proračun (Grad Zagreb): 150.000.000,00 Pomoći EU:* 0,00 Javna poduzeća: 0,00 Ostali izvori: 0,00 UKUPNO: 150.000.000,00

*Sufinanciranje sredstvima iz EU potencijalno se može osigurati putem Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014-2020 u sklopu specifičnog cilja SC 7ii2 – Povećati broj prevezenih putnika u gradskom javnom prijevozu.

Redni broj	14
Naziv projekta	ŽIČARA SLJEME
Mjera	Mjera 4.4.3. Unapređivanje javnoga putničkog prometa
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet
Cilj projekta	Poboljšati korištenje javnog prijevoza žičarom i tako rasteretiti prostor od automobilskog prometa sa svim njegovim negativnim konotacijama, osobito vršno područje. Izgradnjom donje postaje žičare u zoni okretišta Dolje želi se osigurati kvalitetan prijevoz, integriran s ostalim vidovima javnog gradskog prijevoza (tramvaji, gradski autobusi).
Indikativni popis aktivnosti	Donošenje UPU-a Vršna zona Medvednice, izrada glavnih i izvedbenih projekata te ishođenje građevinskih dozvola, izgradnja infrastrukture, gornje, donje i kutne postaje te međupostaje Brestovac.
Ciljano područje	Grad Zagreb
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„1“ izrađen je projekt rušenja stare žičare, idejno rješenje i idejni projekt nove žičare te Elaborat zaštite okoliša– Rekonstrukcija žičare Sljeme s izgradnjom nove donje postaje ishođena je lokacijska dozvola. UPU Vršna zona Medvednice je pred donošenjem postupci izvlaštenja su u tijeku proveden natječaj za nabavu opreme žičare, odluka o odabiru je u proceduri proveden natječaj za izradu glavnih i izvedbenih projekata s pripadajućom infrastrukturom i geomehaničkim istražnim radovima, odluka o odabiru je u proceduri
Indikativni proračun projekta (u kn)	250.000.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 0,00 Županijski proračun (Grad Zagreb): 150.000.000,00 Pomoći EU: 0,00 Javna poduzeća: 0,00 Ostali izvori: 0,00 UKUPNO: 150.000.000,00

Redni broj	15
Naziv projekta	INTEGRIRANI PRIJEVOZ PUTNIKA NA PODRUČJU GRADA ZAGREBA, ZAGREBAČKE I KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE
Mjera	Mjera 4.6.2. Razvoj integriranoga javnog prijevoza
Nositelj projekta / partneri	Grad Zagreb, Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. / Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska županija, HŽ Putnički prijevoz d.o.o., Zagrebački holding d.o.o. – podružnica ZET, budući operateri (autobusni prijevoznici na području obuhvata projekta)
Cilj projekta	Doprinijeti povećanju javnog prijevoza putnika uz smanjenje prometovanja osobnih vozila u ukupnom broju ostvarenih putovanja na zagrebačkom gradskom i prigradskom području, povećanje kvalitete javnog prijevoza općenito, povećanje sigurnosti sudionika u prometu i u povećanje mobilnosti građana i stanovnika prigradskih naselja zagrebačkog područja. Putem primjene sustava očekuju se pozitivni učinci na području održivog razvoja, zaštite okoliša i gospodarske učinkovitosti.
Indikativni popis aktivnosti	Izrada studijske i projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekti organizacijske, logističke i infrastrukturne prilagodbe modelu IPP-a), uspostava sustava na pilot području i proširenje na ostala područja (fazna uspostava kroz „pilot“ područja), usklađivanje prostorno-planskih dokumenata, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, radovi na infrastrukturnim zahvatima.
Ciljano područje	Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska županija
Tip projekta	Infrastrukturni
Pripremljenost projekta i ishođena dokumentacija	„3“ izrađena Studija integriranog prijevoza putnika izrađen idejni projekt organizacije integriranog prijevoza putnika izrađen idejni projekt tarifnog sustava integriranog prijevoza putnika izrađen elaborat idejni projekt automatizacije naplate i kontrole karata u sustavu IPP-a (integriranog prijevoza putnika) na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko Zagorske županije izrađen je Elaborat prilagodbe organizacijske strukture operatera modelu integriranog prijevoza putnika u izradi elaborat idejnog projekta informiranja putnika – korisnika integriranog prijevoza putnika
Indikativni proračun projekta (u kn)	1.140.000.000,00
Izvor financiranja i planirana sredstva za provedbu od 2017. do 2019.	Državni proračun: 7.000.000,00 Županijski proračun (Grad Zagreb): 4.300.000,00 Pomoći EU: 23.500.000,00 Javna poduzeća: 0,00 Ostali izvori: 2.200.000,00 UKUPNO: 37.000.000,00

7.
PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Praćenje i vrednovanje jedno je od temeljnih načela politike regionalnog razvoja. Praćenje provedbe odvijati će se kontinuirano tijekom cijelog razdoblja provedbe te će se o rezultatima provedbe izrađivati izvješća na godišnjoj razini. Osim toga, o rezultatima provedbe jednom će se godišnje izvještavati Partnersko vijeće Grada Zagreba.

Praćenje provedbe i izvještavanje

Odmah po donošenju prve generacije Razvojne strategije, započet je proces praćenja i izvještavanja o provedbi. Proces izrade Izvješća o provedbi uključio je prikupljanje informacija o provedenim aktivnostima svih nositelja mjera putem dopisa kojima se traže podaci o provođenju aktivnosti u okviru strateških ciljeva, prioriteta, mjera i Akcijskog plana, za što su pripremljene detaljne tablice za svakog nositelja. Održavani su sastanci s nositeljima mjera i provedena je edukacija vezana uz metodologiju praćenja i izvještavanja. Praćenjem provedbe prve generacije Razvojne strategije Grada Zagreba, ustanovljeno je da se proračunsko planiranje postupno prilagođava Razvojnoj strategiji te da ključni dionici svoje godišnje planove rada postupno usklađuju s Razvojnom strategijom i pripadajućim akcijskim planom. Osim toga, provođenjem edukacija za ključne dionike povećalo se razumijevanje značaja Razvojne strategije, a povećale su se i obveze provedbe zadanih aktivnosti i mjera, kao i obveze izvještavanja o provedenom. Prikupljanje povratnih informacija o provedbi aktivnosti i mjera Razvojne strategije je proces koji se unapređuje. Osnovni izazov za programsko razdoblje do 2020. daljnji je razvoj sustava integriranog strateškog planiranja i povezivanja proračuna s Razvojnom strategijom, kao i izvršenje proračuna s provedbom mjera Razvojne strategije.

U skladu sa čl. 49. st. 1. i 2. Zakona o regionalnom razvoju RH („Narodne novine" 147/14) provodit će se postupak izvještavanja o provedbi Razvojne strategije Grada Zagreba.

Pokazatelji

U skladu sa Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, za potrebe praćenja provedbe Razvojne strategije Grada Zagreba definirani su pokazatelji za ciljeve, prioritete i mjere. Prilikom izrade pokazatelja, u najvećoj su mogućoj mjeri korišteni podaci gradske i regionalne razine te podaci koji se prate na nacionalnoj razini samo za područja i teme na kojima se ne vodi detaljnija statistika. Praćenje se nastojalo usmjeriti na konkretne, kvantitativne podatke, a ne na perceptivne kao što su istraživanja i ankete, s izuzetkom dijela koji se odnosi na RIK (Regionalni indeks konkurentnosti), iz kojeg su korišteni i određeni podaci za Grad Zagreb vezani uz perceptivne indikatore. Relevantni podaci iz aktualnog plana razvojnih programa također su korišteni za formiranje pokazatelja, kao i podaci iz pilot projekta WCCD (World Council on City Data), u okviru kojeg je Grad Zagreb (Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada kao koordinator lokalnih aktivnosti) prikupio podatke za standardizirane vrste indikatora koji će omogućiti usporedbe s gradovima na europskoj i globalnoj razini.

Poseban izazov predstavlja prikupljanje podataka od tijela državne razine. Očekuje se kako će se u skladu sa čl. 49. st. 1. i 2. Zakona o regionalnom razvoju RH („Narodne novine" 147/14) provoditi postupak izvještavanja o provedbi Razvojne strategije Grada Zagreba te će u skladu s time biti dostupni i potrebni pokazatelji. Tijekom provedbe Razvojne strategije, pratiti će se stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera, ostvareni učin-

DIONICI – GRADSKA RAZINA

Do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu
Prikupljanje podataka dionika gradske razine o provedbi mjera iz Razvojne strategije

↓

VANJSKI DIONICI

Do 31. svibnja tekuće godine za prethodnu godinu
MRRFEU dostavlja izvješće u dijelu koji se odnosi na Grad Zagreb

↓

Do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu
Grad Zagreb dostavlja godišnje izvješće MRRFEU o rezultatima provedbe Razvojne strategije Grada Zagreba

* Prema čl. 49. st. 1 i 2 Zakona o regionalnom razvoju RH („Narodne novine" 147/14): Središnja tijela državne uprave i druga javnopravna tijela, kao i trgovačka društva u vlasništvu Republike Hrvatske podnose Ministartsvu izvješće o učincima provedbe programa iz njihove nadležnosti s učincima na regionalni razvoj do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu. Ministarstvo će izvješće u dijelu koji se odnosi na određenu žuoaniju istoj dostaviti do 31. svibnja tekuće godine

ci na razvoj, učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava, sudjelovanje i doprinos partnerstva, učinkovitost rukovođenja i organizacija provedbe, vidljivost županijske razvojne strategije u javnosti županije i jedinicama lokalne samouprave s područja županije.

Vrednovanje

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine" 147/14), kao temeljni propis u području regionalnog razvoja, između ostalog je definirao obvezu vrednovanja planskih dokumenata politike regionalnog razvoja. Naime, odredbom članka 48. stavak 1. spomenutog Zakona, propisano je da planski dokumenti politike regionalnog razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, provedbe i nakon provedbe. Detaljniji postupak i metodologija vrednovanja politike regionalnog razvoja uređeni su Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja („Narodne novine" 121/15) koji je donio ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Navedenim je pravilnikom između ostalog definiran i postupak vrednovanja planskih dokumenata politike regionalnog razvoja. Vrednovanje se temelji na načelima transparentnosti, jasne metodologije, planiranja, nepristranosti i neovisnosti te vidljivosti i širenja rezultata. Pravilnikom su također definirani ciljevi i koristi vrednovanja, u članku 6. propisana su vrste vrednovanja, dok je odredbom članka 10. stavak 1. definiran postupak vrednovanja koji se pokreće donošenjem odluke o početku postupka vrednovanja.

U skladu s navedenom odredbom, gradonačelnik je donio Zaključak o početku postupka vrednovanja Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine od 28. srpnja 2016. godine. Nastavno na navedeni Zaključak, Pravilnikom je definirana obveza ustrojavanja i imenovanja Upravljačke skupine za provedbu vrednovanja (članak 14.), slijedom čega je imenovana Upravljačka skupina za provedbu vrednovanja Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine. Upravljačka skupina je tijelo koje se sastoji od triju članova, a ustrojena je u cilju analize svih aspekata vrednovanja.

Razvojna strategija Grada Zagreba je u skladu s navedenim podzakonskim aktima prošla kroz proces vrednovanja tijekom izrade (prethodno ili ex-ante vrednovanje) koje je proveo vanjski neovisni vrednovatelj, a njegovo je sažeto izvješće ugrađeno u ovaj dokument kao posebno poglavlje. U skladu s planom vrednovanja koji je priložen Zaključku o početku postupka vrednovanja Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine, propisana je potreba:

a) vrednovanja tijekom provedbe u svrhu potpore donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde nedostatke u provedbi planskog dokumenta i slijedom toga poduzmu potrebne korake ako su potrebne njegove izmjene te
b) vrednovanje nakon provedbe u svrhu ocjene cjelokupnog utjecaja, tj. učinka planskog dokumenta, odnosno njegove djelotvornosti i učinkovitosti.

8.
ŽUPANIJSKO PARTNERSTVO

Kako je navedeno u stavku 2. članka 13. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine" 147/14), županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja partnerskog vijeća za područje županije, uzimajući u obzir potrebu osiguranja ravnomjernog razvoja svih dijelova županije.

Za izradu Razvojne strategije imenovana je stručna radna skupina sastavljena od pročelnika i pomoćnika, tj. zamjenika pročelnika gradskih upravnih tijela (Zaključak Gradonačelnika od 14. svibnja 2014). Zadaća Radne skupine je sudjelovanje u izradi i koordinacija potrebnih međuresornih aktivnosti izrade Razvojne strategije Grada Zagreba.

Odluku o osnivanju i imenovanju članova i članica Partnerskog vijeća Grada Zagreba od 11. svibnja 2016. godine („Službeni glasnik Grada Zagreba" 7/16) donio je Gradonačelnik Grada Zagreba.

Partnersko vijeće osnovano je radi sudjelovanja u pripremi županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja. Partnersko vijeće djeluje u skladu s načelom partnerstva i suradnje, načelom transparentnosti, jednakosti članova partnerstva i načelom usuglašavanja. Ovo savjetodavno tijelo osnovano je s ciljem utvrđivanja zajedničkih prioriteta na razini Grada Zagreba, predlaganja zajedničkih strateških projekata i obavljanja drugih poslova u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju. Administrativne i stručne poslove za potrebe rada županijskog partnerstva obavlja regionalni koordinator za jedinicu područne (regionalne) samouprave – Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

Partnersko vijeće Grada Zagreba ima 27 članova, pri čemu nijedan sektor nema natpolovičnu većinu glasova. Svakom je članu u skladu s Uredbom o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća („Narodne novine" 103/15) imenovana i zamjena, a mandat članova traje do isteka Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine. Popis članova partnerskog vijeća i drugi dokumenti (opis provedenih konzultacija, popis održanih sastanaka, prikaz doprinosa članova izradi Razvojne strategije i dr.) nalazit će se u Dodatku 3.

Ovom strukturom i uključivanjem dionika u proces pripreme Razvojne strategije, ali i kroz definiranje njihova doprinosa u provedbi i praćenju provedbe, osigurala se primjena konzultativnog procesa u donošenju strateškog dokumenta. Oba su tijela aktivno sudjelovala u cijelom ciklusu strateškog planiranja, što je prikazano u sljedećoj tablici, a detaljan će opis ostalih dokumenata biti prikazan u Dodatku 3.

Tematske radionice – dionici gradske razine i vanjski dionici	Stručna radna skupina	Partnersko vijeće Grada Zagreba
Radionice – u razdoblju od svibnja do listopada 2015. organizirano je sedam tematskih radionica za formuliranje ciljeva, prioriteta i mjera u skladu s poglavljima šire verzije osnovne analize	Prezentacija radne verzije SWOT analize Radnoj skupini – 8.12.2014. Radionica Vizija i strateški ciljevi – 5.2.2016.	Sjednice – sjednica prvog saziva 26.2.2014. i 7.5.2014. (dopune nalaza SWOT analize) Sjednice drugog saziva – ciljevi, prioriteti i mjere –25.5.2016. Strateški projekti – 10.10.2016.
Online konzultacije –kontinuirano su slani dopisi s molbom za dopunu i izmjenu podataka u svim fazama izrade, uključujući i za zasebni provedbeni dokument (Akcijski plan)	Online konzultacije kroz dobivene primjedbe gradskih upravnih tijela čiji su čelnici članovi Radne skupine	Tematske sjednice uže grupe članova – strateški projekti – 20.10.2016. Završna sjednica Partnerskog vijeća – 6. ožujka 2017. Završna sjednica Partnerskog vijeća – 5. rujna 2017.
		Online konzultacije – kontinuirano slanje zaključaka i materijala na komentare i dopunu

U skladu s načelom transparentnosti i participativnosti, članci o održanim sastancima, kao i radni materijali Razvojne strategije, kontinuirano su objavljivani na službenim mrežnim stranicama Grada Zagreba, kao i u INFO brošurama koje je dvomjesečno izdavao Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, a koje sadrže izvješća o provedenim aktivnostima Ureda u određenom razdoblju.

Partnersko vijeće Grada Zagreba iskazalo je pozitivno mišljenje o prijedlogu konačne verzije Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine na završnoj sjednici održanoj 6. ožujka 2017. godine.

Radi novih saznanja i promjena do kojih je došlo u razdoblju od završetka konačnog nacrta, u ljetnom se periodu pristupilo ažuriranju statističkih i drugih dostupnih podataka. Izmjene nisu utjecale na samu koncepciju dokumenta te je nakon provedenih aktivnosti ponovo sazvana završna sjednica Partnerskog vijeća. Partnersko vijeće Grada Zagreba iskazalo je pozitivno mišljenje o ažuriranom prijedlogu konačne verzije Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine na sjednici održanoj 5. rujna 2017. godine.

9.
HORIZONTALNA NAČELA

Temeljna su horizontalna načela koja su integrirana u sve faze izrade Razvojne strategije, počevši od osnovne analize preko osmišljavanja ciljeva, razvojnih prioriteta i mjera te određivanja pokazatelja za praćenje provedbe Razvojne strategije, navedena u nastavku.

Načelo nediskriminacije podrazumijeva socijalnu uključenost i jednako postupanje prema svim društvenim skupinama, neovisno o spolu, nacionalnosti i vjeri. Ovo načelo podupire uključivanje starijih i nemoćnih građana, dugotrajno nezaposlenih, građana s invaliditetom i ostalih socijalno ugroženih skupina građana. Načelom se promiče društvena jednakost i smanjivanje diskriminacije prema socijalnom i financijskom statusu, spolnoj, narodnoj, rasnoj i vjerskoj pripadnosti. Primjena načela nediskriminacije prilikom izrade analize, osmišljavanja prioriteta i mjera te određivanja pokazatelja Razvojne strategije osigurava zastupljenost i vidljivost svih socijalnih skupina u svim segmentima života, s obzirom na to da su jednake mogućnosti preduvjet za razvoj socijalno pravednog i osviještenog društva.

Grad Zagreb slijedi visoke standarde i redovito provodi aktivnosti koje podupiru ovo načelo (npr. edukacije na temu ravnopravnosti spolova i nediskriminacije) te spomenutim skupinama pruža financijsku i institucionalnu podršku. Osim toga, potiče se primjena pozitivnih mjera kojima se uklanjaju stereotipi u informacijskim i komunikacijskim aktivnostima te se u svim informativnim i promotivnim materijalima izbjegavaju poruke koje sadržavaju elemente diskriminacije. Prema potrebi, tijekom događanja koje organizira Grad pruža se odgovarajuća podrška poput prevoditelja za znakovni jezik, vodič za osobe s oštećenjima vida i slično.

Praktičnu primjenu navedenog načela podupiru sljedeće mjere Razvojne strategije:

Mjera 2.2.1. – Prilagodba obrazovnih programa i provedba aktivnih mjera zapošljavanja
Mjera 2.2.2. – Razvoj modela dostupnoga cjeloživotnog obrazovanja
Mjera 2.2.3. – Jačanje kompetencija i povećanje poslovnih mogućnosti za ranjive grupe putem programa socijalne ekonomije
Mjera 5.2.1. – Poticanje stambenog zbrinjavanja socijalno osjetljivih skupina građana
Mjera 5.2.3. – Unapređivanje skrbi o starijoj populaciji unutar lokalne zajednice
Mjera 5.2.4. – Kvalitetnije uključivanje osoba s invaliditetom u život zajednice
Mjera 5.2.5. – Kvalitetnije uključivanje djece i mladih s teškoćama u razvoju u život zajednice
Mjera 5.3.7. – Uspostavljanje i razvoj centara za mlade
Mjera 6.1.1. – Aktivno promicanje ljudskih prava
Mjera 6.1.2. – Razvoj partnerstva s nacionalnim manjinama
Mjera 6.1.3. – Razvoj partnerstva s civilnim društvom

Načelo održivog razvoja podrazumijeva zaštitu okoliša, prilagodbu klimatskim promjenama, otpornost na krizne situacije, sprječavanje rizika, učinkovitu uporabu prirodnih resursa i zaštitu bioraznolikosti. Tema održivosti u Razvojnoj strategiji Grada Zagreba vezana je uz temu otpornosti, odnosno sposobnosti prilagodbe Grada različitim rizicima i promjenama, prvenstveno uzimajući u obzir klimatske promjene. Razvoj društva mora se temeljiti na gospodarskoj održivosti, što zahtijeva održivost okoliša koja obuhvaća očuvanje biološke raznolikosti, kvalitete zraka, vode i tla dostatne za trajno očuvanje ljudskog života te dobrobiti životinjskog i biljnog svijeta. Prirodna dobra poput vode, tla i šuma postala su ograničavajući čimbenici u gospodarskom razvoju, zbog čega je nužno ulaganje u očuvanje preostalih dobara, poticanje rasta ugroženih dobara snižavanjem razine njihova iskorištavanja te povećanje učinkovitosti okretanjem k obnovljivim izvorima energije. Prilikom izrade analize, osmišljavanja prioriteta i mjera te određivanja pokazatelja Razvojne strategije, osigurano je jačanje gospodarske i socijalne kohezije kojima će se omogućiti i održivi razvoj. U mjere su integrirana nova promišljanja održivog razvoja, poput kružne ekonomije, digitalnog gospodarstva i dr.

Načelo održivosti integrirano je u sve dijelove i faze izrade Razvojne strategije, a osobito ga promiču sljedeće mjere:

Mjera 1.3.1 – Održivo gospodarenje poljoprivrednim i šumskim zemljištem
Mjera 3.1.2. – Vrednovanje, zaštita i održivo upravljanje Medvednicom
Mjera 3.1.3. – Razvijanje mehanizama očuvanja šumskih predjela i zaštićenih dijelova parkovne arhitekture
Mjera 3.1.4. – Vrednovanje, zaštita i održivo upravljanje Savom
Mjera 3.1.5. – Geotehnička i geoseizmička mikrozonacija
Mjera 3.1.6. – Razvijanje mehanizama zaštite bioraznolikosti
Mjera 3.1.7. – Učinkovito upravljanje zaštićenim područjima prirode i osobito vrijednim dijelovima prirode te zaštita krajobrazne raznolikosti
Mjera 3.1.8. – Zaštita i poboljšanje kvalitete zraka
Mjera 3.1.9. – Zaštita i poboljšanje kakvoće površinskih i podzemnih voda
Mjera 3.1.10. – Razvijanje mehanizama provedbe zaštite od buke
Mjera 3.1.11. – Unapređivanje sustava cjelovitog gospodarenja otpadom
Mjera 3.2.1. – Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, kogeneracije i ekološki prihvatljivih goriva
Mjera 3.2.2. – Povećanje energetske učinkovitosti u proizvodnji energije, sektorima industrije, zgradarstva, prometa i javne rasvjete
Mjera 3.2.4. – Unapređenje javnog rasvjetnog sustava
Mjera 3.2.5. – Uspostava i upravljanje jedinstvenim energetskim informacijskim sustavom i komunikacijskom strategijom o energiji i klimi
Mjera 4.1.2. – Modernizacija sustava zelene infrastrukture Grada
Mjera 5.2.2. – Unapređenje sustava zaštite i spašavanja stanovništva, zaštite od požara i elementarnih nepogoda
Mjera 6.4.4. – Zelena javna nabava

Načelo **Zagreb pametni grad** u skladu je sa strateškim razvojnim usmjerenjima nacionalne i europske razine prepoznato kao jedno od ključnih u procesu integriranog planiranja. Prema jednoj od širih definicija, „grad se može nazvati pametnim kad ulaganja u ljudski i društveni kapital te tradicionalnu i modernu komunikacijsku infrastrukturu potiču održivi gospodarski rast i visoku kvalitetu života, zajedno s pametnim upravljanjem prirodnim resursima, a sve kroz participativno upravljanje“[34]. Razvoj tehno-

34 Schaffers et al. (2011)

logije i novih oblika poslovanja nudi nove mogućnosti korištenja inovativnih metoda upravljanja i unaprjeđenja kvalitete usluga i života građana. Upravo zbog razumijevanja značaja koncepta, u Razvojnu je strategiju ugrađena ideja pametnog grada kao ključna, horizontalna tema, bitna i primjenjiva u svim sektorima.

Koncept ***smart city*** promišljao se putem formulacije svih šest strateških ciljeva koji se i izravno mogu povezati sa svakom od karakteristika pametnog grada:[35]
Smart Economy (pametno gospodarstvo) – C1
Smart People (pametni ljudi) – C2
Smart Environment (pametni okoliš) – C3
Smart Mobility (pametna mobilnost) – C4
Smart Living (pametno življenje) – C5
Smart Governance (pametno upravljanje) – C6.

Razvojna strategija daje širok okvir potencijalnih primjena koncepta pametnog grada koji bi se trebao temeljiti na stručnim analizama, odnosno utvrđenim kompetitivnim prednostima i posebnostima Grada Zagreba koje su između ostalog utvrđenima i ovim strateškim razvojnim dokumentom. Svrha je koncepta strateško promišljanje budućeg razvoja, a time i budućih partnerstava čiji će cilj biti implementacija koncepta pametnog grada. Faza realizacije pratit će se kroz provedbu unutar postojećeg okvira mjera, a s obzirom na kompleksnost teme, ostavlja se mogućnost izrade zasebnog provedbenog dokumenta kojim bi se detaljnije precizirao financijski i institucionalni okvir za aktivnosti, projekte i programe.

Koncept pametnog grada integriran je u sve dijelove i faze izrade Razvojne strategije te je formulirana i posebna mjera 6.5.4. – Zagreb pametni grad u kojoj su navedeni popis indikativnih aktivnosti i smjernice za izradu provedbenog dokumenta.

Osim navedene specifične mjere, koncept osobito promiču i sljedeće mjere:
Mjera 1.2.1. – Podrška razvoju poduzetništva temeljenog na tehnološkim inovacijama
Mjera 1.2.3. – Unapređivanje turističke ponude
Mjera 2.1.2. – Razvoj suradnje znanstvene / akademske zajednice, javnog sektora, poslovnih subjekata i civilnoga društva
Mjera 3.1.1. – Uspostava i upravljanje jedinstvenim gradskim informacijskim sustavom i komunikacijskom strategijom o okolišu
Mjera 3.1.5. – Geotehnička i geoseizmička mikrozonacija
Mjera 3.1.6. – Razvijanje mehanizama zaštite bioraznolikosti
Mjera 3.1.8. – Zaštita i poboljšanje kvalitete zraka
Mjera 3.1.10. – Razvijanje mehanizama provedbe zaštite od buke
Mjera 3.2.2. – Povećanje energetske učinkovitosti u proizvodnji energije, sektorima industrije, zgradarstva, prometa i javne rasvjete
Mjera 3.2.4. – Unapređenje javnog rasvjetnog sustava
Mjera 3.2.5. – Uspostava i upravljanje jedinstvenim energetskim informacijskim sustavom i komunikacijskom strategijom o energiji i klimi
Mjera 4.1.2. – Modernizacija sustava zelene infrastrukture Grada
Mjera 4.2.2. – Inventarizacija i valorizacija kulturne baštine i unaprjeđenje informatičkog sustava kulturne baštine
Mjera 4.4.3. – Unapređivanje javnoga putničkog prometa
Mjera 4.4.4. – Poboljšanje prometa u mirovanju
Mjera 4.4.5. – Razvoj sustava za nadzor i upravljanje prometom (ITS)
Mjera 4.5.3. – Poboljšanje komunalne opremljenosti gradskog područja – telekomunikacije
Mjera 4.6.2. – Razvoj integriranoga javnog prijevoza
Mjera 5.2.2. – Unapređenje sustava zaštite i spašavanja stanovništva, zaštite od požara i elementarnih nepogoda
Mjera 6.1.3. – Razvoj partnerstva sa civilnim društvom
Mjera 6.2.1. – Unapređivanje sustava strateškog planiranje i provedbe razvojnih projekata
Mjera 6.3.3. – Unapređivanje sustava upravljanja podacima o prostoru i stanovništvu Grada
Mjera 6.4.2. – Unapređivanje komunikacije i protoka informacija između gradskih upravnih tijela, institucija i javnih poduzeća i građana
Mjera 6.4.3. – Razvoj sustava za upravljanje poslovnim procesima
Mjera 6.4.4. – Zelena javna nabava
Mjera 6.4.6. – e-ZAGREB, digitalizacija poslovnih procesa

35 Šest karakteristika pametnog grada predloženih kroz rad na European Smart City Project, http://www.smart-cities.eu/

10.
IZVJEŠĆE O PROVEDENOM PRETHODNOM VREDNOVANJU – Sažetak

Uvod

Nositelj izrade ***Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine*** je Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada (u daljnjem tekstu, Nositelj izrade). Izvješće o prethodnom vrednovanju Razvojne strategije izradio je projektni tim Instituta za razvoj i međunarodne odnose iz Zagreba.

U Razvojnoj su strategiji definirani okvir i smjernice za daljnji razvoj Grada Zagreba na temelju šest utvrđenih strateških ciljeva i dvadeset i jednog prioriteta. Razvojna strategija uključuje i osamdeset devet mjera potrebnih za provedbu ciljeva i prioriteta s obzirom da one daju okvir za utvrđivanje i provedbu razvojnih projekata. Proces prethodnog vrednovanja prvenstveno je bio usmjeren k podršci budućoj uspješnoj realizaciji svrhe i ciljeva Razvojne strategije, s krajnjim ciljem da ona posluži kao najbolja moguća osnova za djelotvornu i učinkovitu provedbu razvojne politike Grada Zagreba.

Prilikom realizacije prethodnog vrednovanja Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine, osnovni elementi metodološkog pristupa bili su slijedeći: vrednovanje Razvojne strategije u svim fazama njezine izrade na temelju uvažavanja obveznih i dodatnih kriterija vrednovanja, uz korištenje svih relevantnih evaluacijskih pitanja; uvažavanje pristupa i ključnih načela vrednovanja, u skladu sa Pravilnikom MRRFEU te dobrom praksom EU; primjena interaktivnog pristupa te kontinuirane i intenzivne suradnje Nositelja izrade Razvojne strategije i vrednovatelja.

U skladu sa projektnim zadatkom, proces vrednovanja odvijao se u tri faze, tj. sastojao se od vrednovanja

- analize stanja (osnovne i SWOT analize)
- strateških odrednica budućeg razvoja Grada Zagreba - vizije, ciljeva, razvojnih prioriteta i mjera (relevantnost Razvojne strategije; opravdanost ciljeva, prioriteta i mjera; te ocjena konzistentnosti, koherentnosti i utjecaja Razvojne strategije)
- provedbenih mehanizama Razvojne strategije (financijski i institucionalni okvir /uključujući Akcijski plan, strateški projekti, horizontalna načela i dr.)

Ocjena analize stanja i SWOT analize

Vrednovatelji su posebno naglasili važnost da se izradi skraćena, nova analiza stanja na 40-ak stranica te su Nositelju izrade predložili usmjerene na neophodnu doradu i sažimanje. Također, kako bi se olakšao zadatak Nositelju izrade Razvojne strategije u narednoj fazi izrade / dorade postojeće verzije analize stanja, vrednovatelji su sugerirali poredak ključnih razvojnih problema i razvojnih ograničenja prema važnosti. Time se olakšava posao u narednoj fazi izrade Razvojne strategije i osigurava postizanje nužne unutarnje vertikalne usklađenosti strateškog dokumenta. Vrednovatelji su slijedom zadnjeg zaprimljenog Nacrta uputili Nositelju izrade niz sugestija za doradu analize stanja koje su u konačnici bile prihvaćene.

Kao značajnije dopune, vrednovatelji su predložili da se SWOT analiza osnaži navodima vezanim uz novije (u RH) razvojne teme. Primjerice, vezano uz kružno gospodarstvo, podizanje svijesti i podršku socijalnim inovacijama i socijalnom poduzetništvu; uvođenje nove održive urbane vladavine; sustavno jačanje kulturnih i kreativnih industrija, poticanje zelenog gospodarstva, zelene mobilnosti, uvođenje koncepta zeleni / zdrav / pametan grad i niz drugih. Ovo je izričito sugerirano s obzirom na to da bi Grad Zagreb mogao biti uzor svim drugim gradovima, ali i županijama, u promicanju promjena vezanih uz spomenute novije teme i razvojne koncepte. Nositelju izrade Razvojne strategije bile su upućene i sugestije za dodatne manje dopune i korekcije koje su uvažene. Ocjena SWOT analize uz korištenje evaluacijskih kriterija, u prvom redu relevantnosti, unutrašnje usklađenosti i konzistentnosti te spomenutih evaluacijskih pitanja, potvrdila je da su prepoznate ključne slabosti i snage kao i vanjske prilike i prijetnje za daljnji razvoj Grada. Svi ključni navodi u SWOT analizi imali su svoju poveznicu na analizu stanja, što je bitan preduvjet za postizanje opravdanosti Razvojne strategije.

Ocjena definiranih strateških ciljeva, prioriteta i mjera

U fazi izrade Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine koja se odnosila na definirane strateške ciljeve, prioritete i mjere, korišteni su u prvom redu kriteriji relevantnosti te unutarnje i vanjske usklađenosti (koherentnosti), komplementarnosti i konzistentnosti.

Utvrđeno je i da su ciljevi jasno razgraničeni, jednostavni, mjerljivi, realni i komplementarni te da tvore sinergiju u pogledu namjeravanih ishoda, onoga što se razvojem Grada Zagreba želi postići ne samo do 2020. godine, već i u znatno dužem vremenskom razdoblju. Matrica ciljeva, prioriteta i mjera dobro je strukturirana, s dobrom hijerarhijom i međusobnom povezanosti. Vrednovatelji su s Nositeljem izrade Razvojne strategije raspravili optimalan broj ciljeva, prioriteta i mjera Razvojne strategije. Prvobitni prijedlog vrednovatelja bio je da broj ciljeva, prioriteta i mjera bude maksimalno smanjen. Utvrđeno je da bi manji broj ciljeva, prioriteta i mjera značajno olakšao provedbu Razvojne strategije.

Vrednovateljima je prilikom provjere relevantnosti ciljeva, prioriteta i mjera ključno polazište bila izrađena provjera temeljem izdvojenih problema i potrebe iz analize stanja kao i navoda u SWOT analizi. Provjera je potvrdila da je najveći dio mjera kreiran tako da su usmjerene k rješavanju utvrđenih slabosti i problema, vodeći pri tome računa i o identificiranim prijetnjama daljnje razvoju Grada Zagreba. Unutarnja usklađenost mjera u odnosu na analizu stanja, SWOT analizu i analizu razvojnih potreba i potencijala, a kojoj su vrednovatelji posvetili posebnu pozornost je, nakon uvažavanja komentara vrednovatelja, u svakom pogledu postignuta.

Nositelju izrade upućen je i niz specifičnih komentara usmjerenih prema doradi strateškog okvira. Između ostalog, sugestije su se odnosile na definiranje pokazatelja učinka ciljeva, pokazatelje ishoda, predložene su izmjene u nazivima nekih prioriteta i mjera te spajanje određenih mjera. Nadalje, Nositelja izrade se upozorilo na to da su neke mjere definirane na razini aktivnosti / projekata te je kod nekih uočeno neznatno preklapanje sadržaja. U zadnjem nacrtu je bilo razvidno da su preporuke vrednovatelja bile uvažene.

U posljednjem zaprimljenom nacrtu Razvojne strategije, ciljevi, prioriteti i mjere stručno su opisani. Relevantnost i očekivani na-

čin ostvarenja ciljeva, kao i ciljevi i opravdanost prioriteta su uzorno obrazloženi. Svaka od 89 mjera opisana je tako da je jasno definiran njezin cilj i svrha, očekivani rezultat i razvojni učinak te su dobro opisane indikativne aktivnosti koje bi se provodile u okviru svake pojedinačne mjere Ovakav detaljan i konzistentno iskazan prikaz strateškog dijela Razvojne strategije odlična je osnova za provedbu mjera. Činjenica da je ovaj dio Razvojne strategije kvalitetno izrađen je, između ostalog, rezultat je odluke da se održe tematske radionice po svim ključnim segmentima razvoja na kojima je bilo prilike argumentirano raspraviti svaku postojeću mjeru iz svih segmenata razvoja Grada, uz sudjelovanje ključnih dionika iz Grada Zagreba, kao i dionika iz Zagrebačkog holdinga d.o.o.

Zbog primjene kriterija komplementarnosti, vrednovanje je potvrdilo da je međuosnažujući efekt pojedinih prioriteta i mjera u Razvojnoj strategiji vrlo naglašen. Prilikom provedbe mjera, spomenutoj komplementarnosti valja posvetiti posebnu pažnju. Koordinacija i bliska suradnja aktera zaduženih za provedbu ovdje će biti od ključnog značenja. U protivnom, naznačena i vrlo uočljiva komplementarnost i sinergija mjera neće doći do izražaja i efekti realiziranih mjera bi u tom slučaju svakako bili umanjeni.

Tijekom realizacije procesa vrednovanja provjerena je i vanjska koherentnost, tj. usklađenost dokumenta, odnosno usklađenost strateškog dijela Razvojne strategije sa ključnim nacionalnim strateškim dokumentima, uključujući sve relevantne nacionalne sektorske strateške programe. Vrednovatelji su u zasebnom prilogu provjerili vanjsku usklađenost ciljeva i prioriteta Razvojne strategije sa strateškim dokumentima na nacionalnoj razini, uključujući i sektorske strategije. Prilog je ustupljen Nositelju izrade Razvojne strategije uz napomenu da ga mogu izravno inkorporirati u Razvojnu strategiju. Ocjena Razvojne strategije korištenjem kriterija vanjske usklađenost se u svakom pogledu pokazala zadovoljavajućom. Tijekom dovršavanja ove faze u izradi Razvojne strategije razvoja Grada Zagreba, vrednovatelji su naglasili da je za izradu Razvojne strategije izuzetno značajan strateški dokument Strategija razvoja Zagrebačkog holdinga d.o.o. (ZGH) od 2014. do 2020. te da je nužno prilikom izrade finalnog Nacrta voditi računa o poveznici ova dva strateška dokumenta.

Kao cjelina, strateški dio Razvojne strategije, tj. vizija, ciljevi, razvojni prioriteti i mjere, kvalitetno je izrađen te tvori vrlo mjerodavnu i argumentiranu osnovu za predlaganje i provedbu mnoštva projekata iz svih segmenata razvoja značajnih za razvoj Grada Zagreba.

Ocjena identificiranih provedbenih mehanizama i izrađenog financijskog okvira

Provedbena su poglavlja kvalitetno odrađena, s jasno obrazloženom podjelom nadležnosti. Moguće je pretpostaviti da će se predloženim mjerama u Razvojnoj strategiji postići očekivana razina ostvarivanja ciljeva i utjecaj na ključne razvojne segmente Grada Zagreba. Vrednovatelji su Nositelju izrade Razvojne strategije dostavili nekoliko minornih sugestija u svrhu poboljšanja konačnog nacrta ovog dijela Razvojne strategije. Sugestije su poglavito vezane uz sažimanje određenih poglavlja i ujednačavanje pojedinih opisa.

Razvojna je strategija pripremljena u široko participativnom procesu u kojem su bili uključeni svi relevantni dionici iz pojedinih gradskih ureda. Nijedna razvojna tema nije izostavljena u ovom procesu. Institucionalni sustav za provedbu Razvojne strategije dobro je obrazložen te su utvrđeni osnovni resursi predviđeni za provedbu Razvojne strategije. Nositelju izrade Razvojne strategije upućeno je nekoliko manjih prijedloga koji su bile prihvaćeni. Od su presudnog značaja odgovarajući stručni kapaciteti koji su potrebni za realizaciju ciljeva, prioriteta i mjera Razvojne strategije ali i za provedbu planiranih projekata. U ovom će smislu poglavito biti značajna djelotvorna realizacija prioriteta 6.2. (Unaprjeđivanje znanja i vještina za upravljanje razvojem) ali i 6.4. (Poboljšanje rada gradske uprave, institucija i javnih poduzeća).

Zaključak

Na temelju provedenog postupka prethodnog vrednovanja, vrednovatelji su utvrdili da Razvojna strategija Grada Zagreba odgovara svrsi i ciljevima koji se njome žele postići, da je izrađena u skladu s metodama i standardima strateškog planiranja te da predstavlja dobar instrument za provedbu razvojne politike Grada Zagreba u razdoblju do 2020. godine, ali i u znatno dužem razdoblju.

11.
IZVJEŠĆE O PROVEDENOJ STRATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ – Sažetak

Strateškom se procjenom utjecaja na okoliš kojom procjenjuju značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Ona se obvezno provodi i u okviru strategija iz područja regionalnog razvoja, a provodi je nadležno tijelo za područje na koje se strategija donosi u suradnji s nadležnim ministarstvom.

Slijedeći navedena pravila utvrđena propisima koji uređuju zaštitu okoliša[36], koordinator i nositelj izrade Razvojne strategije iz Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada uputio je 21. listopada 2014. Ministarstvu zaštite okoliša i prirode dopis kojim je zatražio mišljenje o potrebi provedbe postupka ocjene, odnosno strateške procjene utjecaja na okoliš za Razvojnu strategiju. Na taj je dopis navedeno Ministarstvo dostavilo mišljenje o potrebi provedbe postupka ocjene, odnosno strateške procjene utjecaja na okoliš (KLASA: 351-03/14-04/656; URBROJ:517-06-2-1-2-14-2, od 5. prosinca 2014).

U skladu s propisima o zaštiti prirode, Upravi za zaštitu prirode Ministarstva zaštite okoliša i prirode 2. svibnja 2016. podnesen je zahtjev za prethodnu ocjenu prihvatljivosti Razvojne strategije za ekološku mrežu, na temelju kojeg je ovo Ministarstvo je 2. lipnja 2016. donijelo rješenje da je Razvojna strategija Grada Zagreba prihvatljiva za ekološku mrežu.

U skladu s navedenim i poštujući definiranu proceduru, zagrebački je gradonačelnik 28. srpnja 2016. donio Zaključak o započinjanju i provođenju postupka strateške procjene utjecaja Razvojne strategije na okoliš. Predmetnim su Zaključkom utvrđene radnje koje će se provesti u postupku strateške procjene utjecaja Razvojne strategije na okoliš i redoslijed njihova provođenja, a navedena su i nadležna tijela i pravne osobe koje će sudjelovati u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš. Zaključak je objavljen na mrežnoj stranici Grada Zagreba na poveznici http://www.zagreb.hr/default.aspx?id=94199.

U skladu s donesenim Zaključkom, prva radnja poduzeta u postupku strateške procjene utjecaja Razvojne strategije na okoliš je određivanje sadržaja Strateške studije o utjecaju Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine na okoliš (u nastavku teksta: Strateška studija). U tu svrhu je zatraženo mišljenje o sadržaju Strateške studije i razini obuhvata podataka od tijela nadležnih za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja na okoliš (vode, priroda, zrak, tlo, krajobraz, kulturno-povijesna baština, buka, otpad itd.) te ostalih tijela koja će sudjelovati u provedbi Razvojne strategije). Mišljenje je zatraženo od 49 tijela koja su u skladu s posebnim propisima dužna sudjelovati u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš.

U svrhu informiranja javnosti o postupku definiranja sadržaja Strateške studije, na mrežnoj stranici Grada Zagreba objavljena je Informacija o izradi strateške studije o procjeni utjecaja na okoliš Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine. Shodno objavljenoj Informaciji, javnost je pozvana u roku od 30 dana od dana objave dostaviti svoja mišljenja i prijedloge vezane uz definiranje sadržaja.

Tijekom postupka utvrđivanja sadržaja Strateške studije, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada organizirao je javnu raspravu koja je održana 8. rujna 2016. u prostoru ZgForuma. Poziv na raspravu upućen je tijelima utvrđenim zakonom i propisima te je objavljen i na mrežnoj stranici Grada Zagreba. Na temelju održane Javne rasprave sastavljen je Zapisnik i potpisna lista sudionika. Zaprimljena mišljenja razmotrena su u suradnji s ugovorenim ovlaštenikom, trgovačkim društvom „Dvokut-ECRO" d.o.o. Popis zaprimljenih komentara i prijedloga vezanih uz definiranje sadržaja Strateške studije s osvrtom na prihvaćanje odnosno neprihvaćanje svakog pojedinoga prijedloga sastavljen je u tabličnom obliku te je kao sljedeći korak na temelju pristiglih očitovanja o sadržaju donesen Zaključak o sadržaju Strateške studije.

Nakon definiranja sadržaja Strateške studije, pokrenut je postupak osnivanja Savjetodavnog stručnog povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja Razvojne strategije na okoliš (u nastavku teksta: Povjerenstvo), u skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Pravilnika o Povjerenstvu za stratešku procjenu („Narodne novine" 70/08) te uvažavajući Popis institucija / osoba koje se mogu imenovati za članove povjerenstva u postupcima strateške procjene utjecaja strategije, plana i programa na okoliš i procjene utjecaja zahvata na okoliš, a koji Ministarstvo zaštite okoliša i energetike objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

Zahtjevi za imenovanjem člana Povjerenstva upućeni su sljedećim tijelima:

- Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
- Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet
- Gradski ured za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj
- Ured za programe i projekte Europske unije
- Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo
- Javna ustanova Maksimir
- Hrvatske vode
- Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode.

U skladu s prijedlozima, 14. listopada 2016. djelatnici navedenih institucija i ureda imenovani su članovima Povjerenstva prema Zaključku o imenovanju Savjetodavnog stručnog povjerenstva za stratešku procjenu utjecaja Razvojne strategije na okoliš.

U radu Povjerenstva održane su dvije sjednice. Prva je sjednica održana je 24. studenog 2016. Članovi Povjerenstva nakon sjednice su dostavili svoje primjedbe elektroničkim putem, a u predmetnim su dokumentima zatražene korekcije i izvršene. Druga je sjednica održana 12. prosinca 2016. Članovi Povjerenstva zaključili su kako je Strateška studija cjelovita i stručno utemeljena pa su donijeli Mišljenje, a primjedbe vezane uz potrebe manjih tehničkih korekcija u tekstu Strateške studije i Razvojne strategije, kao i tekstu Mišljenja Povjerenstva, usuglašene su na sjednici i unesene u predmetne dokumente.

36 Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine" 80/13, 153/13 i 78/15), Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine" 64/08)

Nadalje, Obavijest o održavanju javne rasprave o Strateškoj studiji procjene utjecaja na okoliš Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine i Nacrtu prijedloga Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. 12. prosinca 2016., objavljena je na mrežnoj stranici Grada Zagreba (http://www.zagreb.hr/default.aspx?id=94199) te u dva nacionalna dnevna lista (zagrebačko izdanje): Jutarnjem listu i Večernjem listu. Javna je rasprava trajala od 21. prosinca 2016. do 19. siječnja 2017. godine. Javni uvid u oba dokumenta bio je omogućen u razdoblju trajanja javne rasprave u prostorijama Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada, Ulica Republike Austrije 18, Zagreb. Na mjestu javnog uvida bilo je moguće dati primjedbe u knjige prijedloga i primjedbi.

Tijekom javne rasprave, u knjige prijedloga i primjedbi nije upisana niti jedna primjedba. Strateška studija, ne-tehnički sažetak Strateške studije te Nacrt prijedloga Razvojne strategije tijekom javne rasprave bili su dostupni javnosti na mrežnoj stranici Grada Zagreba (http://www.zagreb.hr/default.aspx?id=94199). Tijelima koja su u skladu s posebnim propisima dužna sudjelovati u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš upućen je poziv na sudjelovanje u javnoj raspravi te Zahtjev za dostavom mišljenja na Stratešku studiju i Nacrt Prijedloga.

Tijekom javne rasprave, 10. siječnja 2017. godine održano je javno izlaganje obaju dokumenata u prostoru ZgForuma u Gajevoj 27 u Zagrebu. Na javnom je izlaganju sudjelovalo 26 osoba. Iako je javna rasprava bila otvorena do 19. siječnja 2017. godine, uvaženi su i svi komentari i prijedlozi pristigli nakon roka. Na nacrt prijedloga Razvojne strategije i Studije pristigle su primjedbe i komentari 20 tijela i institucija. Sastavljena je tablica koja uključuje sve pristigle komentare na nacrt prijedloga Razvojne strategije te Stratešku studiju uključujući i očitovanje Ministarstva zaštite okoliša i energetike, s odgovorima nadležnog tijela i ovlaštenika trgovačkog društva Dvokut ECRO d.o.o.

U posljednjoj je fazi upućen Zahtjev za davanje mišljenja o provedenom postupku strateške procjene utjecaja na okoliš Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, Upravi za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom, Sektoru za procjenu utjecaja na okoliš i industrijsko onečišćenje.

Na temelju gore navedenog Zahtjeva, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike je dostavilo Mišljenje o strateškoj procjeni od 23. veljače 2017. na Nacrt konačnog prijedloga Razvojne strategije Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine u kojem navodi da je postupak strateške procjene proveden u skladu sa Zakonom, Uredbom, Pravilnikom o povjerenstvu za stratešku procjenu („Narodne novine“ 70/08) i Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“ 64/08).

POPIS IZVORA PODATAKA

Regionalna razina - Grad Zagreb

Gradski uredi Grada Zagreba, zavodi i službe
Zagrebački holding d.o.o.
Turistička zajednica Grada Zagreba, http://www.infozagreb.hr/
Knjižnice Grada Zagreba, www.kgz.hr
Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, Makroekonomski razvoj Grada Zagreba i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u razdoblju 2008.-2015. (kolovoz 2016.)
Prostorni plan Grada Zagreba („Službeni glasnik Grada Zagreba" 8/01, 16/02, 11/03, 2/06, 1/09, 8/09, 21/14, 23/14, 26/15, 3/16 i 12/16)
Generalni urbanistički plan grada Zagreba („Službeni glasnik Grada Zagreba" 16/07, 8/09 i 7/13)
Generalni urbanistički plan Sesveta („Službeni glasnik Grada Zagreba" 22/15)
Grad Zagreb, Strategija kulturnog i kreativnog razvitka Grada Zagreba 2015. - 2022., veljača 2015.
Grad Zagreb, službene internet stranice Grada Zagreba
Službeni glasnik Grada Zagreba
Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, Odjel za statistiku, statistički ljetopisi, priopćenja i druge publikacije
Rudarsko-geološka studija Grada Zagreba, 2013.
Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Geofizički zavod, Seizmološka služba
Izvješće o biciklističkom podsustavu unutar prometnog sustava Grada Zagreba, kolovoz 2016.
Izvješće o stanju i kretanju sigurnosnih pokazatelja u radu PU zagrebačke za 2010., 2012., 2014. i 2016. godinu
Obrtni registar Gradskog ureda za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, Odjela za gospodarske djelatnosti i rad, Odsjeka za obrtni registar, evidenciju kolektivnih ugovora i registar udruga sindikata i poslodavaca, te Područnih odsjeka Sesvete i Susedgrad, 2017.
Analiza postojećeg stanja namjene površina i urbanih gustoća 2011., Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
Završene zgrade i stanovi u 2015. godišnje priopćenje , Odjel za statistiku, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, listopad 2016.
Izglasani proračun Grada Zagreba za 2017., kratki vodič

Nacionalna razina

Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.
Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.
Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine („Narodne novine" 75/17)
Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine" 106/17)
Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr
Eurostat
Ministarstva RH
FINA, Godišnji financijski rezultati poslovanja poduzetnika, 2014.
Hrvatske šume, http://javni-podaci-karta.hrsume.hr/
Hrvatski zavod za zapošljavanje, Statistika on-line, https://statistika.hzz.hr/
Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode, www.bioportal.hr
Hrvatski zavod za zapošljavanje, Središnji ured, Godišnjak , 2015., 2016.
Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis, 2015.
Regionalni index konkurentnosti Hrvatske 2013, Nacionalno vijeće za konkurentnost, http://www.konkurentnost.hr/Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, https://legalizacija.mgipu.hr/izvjesce, pristupljeno u kolovozu 2017.
Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike hrvatske za 2015. godinu, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Zagreb, listopad 2016.
Hrvatske autoceste d.o.o., http://hac.hr/promet-i-sigurnost/promet/brojanje-prometa

Zakoni

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine" 147/14)
Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine" 153/13 i 65/17)
Zakon o proračunu („Narodne novine" 87/08, 136/12 i 15/15)
Odluka o donošenju Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina („Narodne novine" 117/15)
Narodne novine

Zanstveni i stručni radovi

BABIĆ, Dragutin, Filip Škiljan i Drago Župarić-Iljić: „Nacionalne manjine u Zagrebu". 2011. Zagreb: Plejada, str. 381-382